

www.e-rara.ch

**Chronologiae reformatae et ad certas conclusiones redactae tomus
primus [- quartus]**

Riccioli, Giovanni Battista

Bononiae [Bologna], 1669

ETH-Bibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2140>

Liber octavus de anno, et die nativitatis, et mortis Christi ac deiparae virginis Mariae, ordine gestorum, quae ab evangelistis narrantur, & genealogia, & consanguineis Salvatoris, & matris eius.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

LIBER OCTAVVS

DE ANNO, ET DIE

NATIVITATIS, ET MORTIS

CHRISTI,

AC DEIPARÆ

VIRGINIS MARIÆ,

Ordine Gestorum, quæ ab Euangelistis nar-
rantur, & Genealogia, & Consanguineis
Saluatoris, & Matris eius.

CAPVT I.

*Quisnam fuerit Auctor numerandi Annos à Natiuitate, vel ab Incarnatione Domini
Nostri IESV CHRISTI.*

CONCLUSIO I.

*Licet apud Flauium Dextrum, aliosq; Chronographos per antiquus sit vsus annorum Christi; Immo illum
introduxerit in Kalendarium Ecclesiasticorum Dionysius Exiguus, Cyclum suum exorsus biennio ante
vulgarem Christi Epocham; Epocham vero Incarnationis anno immediate præcedenti vulgarem Christi
Epocham: Quidam tamen eius mentem non affecuti, Incarnationem, & Natiuitatem Domini, statue-
runt factam anno ipso primo Epochæ vulgaris Christi, & inde à die 25. Martyj annos numerarunt; ple-
rique verò Computistæ annos Domini à Circumcisione. In actis autem publicis Epochæ Christi usurpã-
cepta circa Annum 590. in Italia, & circa Annum 620. in Belgio, & circa Annum 780. in
Francia, sed in Hispania multo serius.*

Prima pars de L. Flauio Dextro, qui fuit præfe-
ctus Prætorij Theodosij Imperatoris, laudatusq;
à S. Hieronymo in Catalogo Scriptorum Ecclesi-
tium in Prologo, tum nomine Dexter, patet ex
ipsius Chronico, in quo scribit S. Iacobum Apostolum anno
Christi 37. in Hispania crexisse Cæsaraugustæ Ecclesiam,
seu Oratorium Beatæ Virgini iussu eiusdem Virginis, & ad
annum Christi 308. habet hæc verba. *A Iacobi prædicatione
celebratur in Hispania festum Immaculatæ, & illibatæ Con-
ceptionis B. MARIÆ.* Esto communiter etiam Chri-
stiani Scriptorum annos distinguere solerent per Consules,
aut Olympiadas, aut annos Urbis Romæ, aut annos Impe-
ratorum Romanorum, & Diocletianus sanxissent, vt ab
initio Imperij ipsius deinceps anni computarentur, Chri-
stiani verò Coptitæ in Ægypto numerarent annos à SS. Mar-
tyribus sub Diocletiano passis. Eusebius quoq; & eius
continuator S. Hieronymus, & S. Hieronymi continuator S.
Prosper Aquitanus in Chronicis suis addidere annos Do-

mini, sed in Kalendarijs, & actis publicis durabat mos nu-
merandi annos à Diocletiano, etiam apud Alexandrinos,
& in antiquis Concilijs plerumq; Consulatum nota apponi-
tur, & aliquando Æra Augusti Hispanica. Ecclesia verò
Constantinopolitana, Mundi annos adhibebat.

2 Dionysius verò Schyta natione, & Abbas cognomen-
to Exiguus, sed doctrina & pietate magnus, & multis enco-
mijs laudatus à Calliodoro, vt videre est apud Baronium
ad annum Domini 527. & Marianum Scotum ad annum
532. floruit sub Iustiniano, & in Epistola ad Petronium,
Episcopum, quam recitat Beda de natura rerum cap. 57. de
se inquit: *Sanctus Cyrillus Alexandrinæ urbis Archiepi-
scopus, Cyclum suum nonaginta quinque annorum ab Anno
Diocletiani 154. cepit & vltimum, in 247. terminauit. Nos
ab anno 248. eiusdem tyranni potius, quam principis incho-
antes, nolimus circulis nostris memoriam impij persecuto-
ris innectere, sed magis elegimus ab Incarnatione Domini
IESV Christi, annorum tempora prænotare, quatenus exor-
dium*

dium Spei nostra notius nobis existeret, & causa reparationis humana, item Passio Redemptoris nostri evidentius eluceret. Ex quibus patet intentionem Dionysij fuisse non solum circulos ordinare ad inueniendum Pascha, sed etiam ad euentem notitiam annorum à Domini Incarnatione computandorum. Iam verò lib. 4. cap. 10. nu. 17. ostendimus Diocletiani Epocam incepisse anno Epochæ Christi visitatæ 284. à die 17. Septembris, sed apud Ægyptios, & in Ecclesia Alexandrina à die 29. Augusti, Ergo annus Diocletiani 247. qui fuit vltimus Cycli Cyrilli, completus fuit die 29. Augusti anni Epochæ Christi vulgaris 531. & inde incepit annus 248. Diocletiani, complendus die 29. Augusti anni 532. Epochæ Christianæ. At Dionysius suum Cyclum inchoauit currente anno Diocletiani 248. sed ab Incarnatione, ergo currente anno 532. Epochæ Christianæ. Videamus nunc quotus fuerit hic annus ab Incarnatione Domini computatus iuxta mentem Dionysij. Refert Beda lib. de ratione temporum cap. 45. Dionysium non solum Cyclo annorum 95. ad continuandum Cyrilli Cyclum vsu esse, sed simul respexisse ad Cyclum Victoris, nempe annorum 532. qui confurgit ex ductu Cycli Lunaris, seu annorum 19. per Cyclum Solis, idest 28. annorum: nam post encomium Dionysij subdit: *Qui in primo suo circulo quingentesimum trigesimum secundum Dominicæ Incarnationis annum in capite ponendo, manifestè docuit secundum sui circuli annum ipsum esse, quo eiusdem Sacrosanctæ Incarnationis Mysterium cepit. Quia enim Lunaris circulus decennoualis est, Solaris autem 28. conficitur annis; multiplicatis per se inuicem ambobus summa 532. annorum colligitur, qua tandem replicata, totus Solaris, Lunarisq; recursus ordo in se sua per vestigia reuoluitur. Et paulo post clariùs loquens ait. Quia ergo secundo anno circuli, quem primum Dionysius scripsit quingentesimus trigesimus tertius ab Incarnatione Domini completus est annus, ipse est nimirum iuxta concursus Siderum ille, in quo incarnari dignatus est, quia hic secundus annus decennoualis. Tandem Beda eodem e 45. concludit: Denique Dionysius ipse nobis quodammodo tacitè quæ dicimus, in Paschalibus, quæ scripsit argumentis ostendit, vbi ad inueniendum quotus sit annus circuli decennoualis, sumere iubet annos Domini, & priusquam hos per 19. partiamur, vnum præcipit adijcere, significans illo incarnationis, vnum circuli decennoualis annum iam fuisse completum.*

3. Ex tribus his locis Bedæ, & ex Dionysij ipsius verbis supra relatis colligitur, initium Cycli Dionysij videlicet annorum 532. quorum primus habet pro Aureo numero unitatem, præcedere anno vno Æram Dionysianam annorum Domini ab Incarnatione presè sumpta computandorum; & Æram Dionysianam vno anno quoad denominationem, sed mensibus 9. ac diebus 6. præcedere Epocham vulgarem, & iamdiu vsitatam in Calendario Romano, atq; à Kalendis Ianuarij solitam inchoari. Primus enim annus Domini Incarnati, est iuxta Dionysium annus 2. Cycli decennoualis; non fecus, ac apud computistas kalendarij Romani, primus annus Epochæ Christianæ à Circumcisione initus, est secundus aurei numeri. Deinde absoluto Cyclo annorum 532. primus annus noui Cycli à Dionysio instaurati incepit ab Incarnationis festo anni Epochæ vulgaris Christi 532. currentis, sed in eodem festo completus fuit annus 532. ab Incarnatione Domini numeratus; & quando coepit annus secundus noui huius Cycli, completus fuit annus 533. ab Incarnatione Domini, vt disertè ait Beda, nempe completus in festo Incarnationis currente adhuc Epochæ vulgaris Christi anno 533. & Diocletiani 249. Scitè igitur Petauus lib. 12. de doctr. temporum cap. 2. & in Rationario parte 2. lib. 4. cap. 1. subscribente Langio lib. 1. de annis Christi cap. 1. aduertit distinguendum esse initium Cycli Dionysij, ab initio Æræ Dionysianæ, & huius initium ab initio Epochæ Christianæ, qua vitur Kalendarium Romanum cum Beda, & Computistis communiter. Sed aduertendum præterea est, Dionysium aliter aureo numero vsu, ac nunc computistæ kalendarij Iuliani, & Romani; primus enim annus Cycli decennoualis incepit à kalendis Ianuarij anni Iuliani 45. durauitque vsque ad initium anni 46. Iuliani; At Dionysius Cyclum suum Paschalem ab Incarnatione inchoans, assumpsit aureum numerum 2. perinde, ac si primus iam esset completus. Maneat igitur certum Cyclum Dionysianum annorum 532. à Dionysio inchoatum anno 44. Iuliano; Incar-

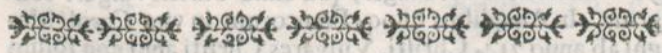
nationem aut. in anno 45. Iuliano. Esto non pauci fecus senserint, de quibus infra numero 5.

4 Verum quia auctor consignandi, ac distinguendi annos in kalendario Ecclesiastico à Christo potius, quam à Diocletiano, fuit Dionysius exiguus, & annus primus ab Incarnatione concurrat cum anno Epochæ Christi vulgaris per tres ferè sui Menses, sed posteriores; ideo Beda, & multi post ipsum Æram Dionysianam, & Epocham Christi vulgarem pro eadem sumpserunt: hinc illud Bedæ de Ratione temporum cap. 45. *Sancta siquidem Romana, & Apostolica Ecclesia hanc se fidem tenere, & ipsis testatur indiculis, quæ suis in Cereis annuatim scribere solet, vbi tempus Dominicæ Passionis in memoriam populi reuocans, numerum triginta super & tribus annis minorem, quam ab eius Incarnatione ponat, annotat. Denique anno ab eius Incarnatione, iuxta Dionysium septingentesimo primo, Indictione quarta decima, fratres nostri, qui tunc fuere Romæ, hoc modo se in natali Domini in Cereis Sanctæ Mariæ vidisse, & inde descripsisse dicebant. A passione Domini Nostri IESU Christi anni sunt DCLXVIII. Indictio enim 14. conuenit anno Epochæ Christianæ 701. à præcedenti Natali, vt moris erat in curia Pontificum, inita; ergo eundem annum 701. Dionysianum, cum 701. Epochæ vulgaris Christi computat Beda.*

5 Immo, quia Dionysius supposuit Dominum Incarnatum, & natum anno 2. Cycli decennoualis, hic autem annus iuxta computistas kalendarij Romani, & ipsum Bedam est annus Iulianus 46. & primus Epochæ communis Christianorum, nec Beda, nec Kalendarij Romani primi instauratores aduerterunt aurei numeri 2. initium à Dionysio positum in Incarnatione anno ante Epocham vulgarem, seu anno 45. Iuliano, vt diximus sub finem numeri 3. Idcirco putarunt esse de mente Dionysij Christum Incarnatum die 25. Martij, & natum die 25. Decembris anno 46. Iuliano, & primo Epochæ vulgaris, vt notarunt inter alios Io. Lucidus, Keplerus, Petauus lib. 12. de Doctrina Temporum cap. 1. & Io. Georgius Heruarius cap. 247. Nouæ Chronologia. Sic Paulus Diaconus lib. 2. de gestis Longobardorum c. 7. & Landolphus Sagax in historia miscella referunt Longobardos ex Pannonia egressos Anno Incarnationis Christi 568. Cal. April. die Paschatis Indictione prima, quæ nota conueniunt anno vulgari Christi 568. Quæ ratione Cassiodorus in Computo Paschali annum Incarnationis 562. Indictioni 10. iungit, quæ anno Christi vulgari congruit. In Annalibus quoq; Francorum in vita Caroli Magni ab anno 714. Christi, Vulgares Christi anni non solum appellantur *Anni Incarnationis*, sed etiam ineunt à die 25. Martij, quod dicitur in Gallia, & Lutetia potissimum seruatum esse constat & hodieque seruatur à Florentinis, & Venetis. Marianus Scotus ad annum Mundi 4193. itemque Siebertus ad annum Christi 532. & Paulus Forosempronensis parte 2. Summæ l. 4. & Campanus in Computo c. 24. dum notant ex Dionysio, Christum Incarnatum, natumque anno 2. Cycli magni, aut decennoualis ad hanc Classiem reduci possunt. Sed non sunt assecuti mentem Dionysij, nec aurei numeri initium ab eo vsurpatum. Existimo tamen multos accepisse Incarnationem amplè pro Natiuitate qua Christus in carne apparuit, & visibiliter Deus in forma humana cognosci cepit.

6 Superest vt indagemus à quonam tempore anni Dominicæ siue Incarnationis, siue Natiuitatis, siue simpliciter anni Christi vel Domini, vel Salutis, vel vt Æthiopes appellabant, anni Gratia, non solum in kalendarijs, sed in actis publicis tã Ecclesiasticis, quàm ciuilibus vsurpari ceperint. Nam Historicos, & Chronologos annis Christi consignasse tempora iam diximus num. 1. quæ ratione Paulus Diaconus refert Romam captam à Gensericò anno Domini 475. & Longobardos egressos ex Pannonia anno Incarnationis 568. & Cassiodorus in computo Eccles. meminit anni 562. Incarnationis. In Nouella 47. quæ emanauit anno 538. Epochæ vulgaris Christi, recensentur annorum species, quibus instrumenta, & acta publica consignari debent, vt sint authentica, & nominantur anni *Consulium, Imperatorum, atq; Indictiones*, nec vlla sit mentio annorum Domini. Primam horum mentionem legimus in fine libri 12. Epistolarum S. Gregorij Papæ, vbi recitatur priuilegium cœnobij S. Medardi Sueffionensis, & tempus notatum sic; *Datum VII. Calend. Iunii, anno ab Incarnatione Domini*

ni DXXIII. Indictione undecima. Quae Indictio congruit anno 593. Epochae vulgaris Christi, ex quibus refellas Petavius lib. 12. c. 5. affirmantem Blondum Foroliuensem Secretarium Pontificij Collegij primum persuasisse Eugenio IV. ut in literis Pontificum anni à Natiuit. vel Incarnatione notarentur, & antea id factum non esse; quod sumpsit ex Paulo Forosempronienti lib. 13. summæ c. 6. In Francia verò à tempore Caroli Magni frequentari ceperunt in actis publicis anni Incarnationis. Sic diploma eiusdem Caroli pro fundatione Episc. Bremensis notatur. Datum Idibus Iulij anno Dominicae Incarnationis DCCCLXXXVIII. Indictione XII. anno regni Domini Caroli XXI. Et in tabulis testamenti eiusdem Caroli apud Eginartum: Anno Incarnationis Domini nostri Iesu Christi DCCCLXI. anno regni Caroli in Francia XLIII. & in Italia XXXVI. Imperij autem XI. Indictione IV. & in Epitaphio Caroli Magni apud eundem Eginartum: Decessit anno Domini DCCCLXIV. Indict. VII. die 5. Cal. Februar. Imò ante hoc tempus, Franciscus Rosieres in stemmate Ducum Latharingiae ponit Diploma Imperatoriam, in gratiam Treuerensis Archiepiscopi, Datum iv. Cal. Augusti anno ab Incarnatione Domini DCXXIII. Et in appendice Gregorij Turonensis attributa Fredegario legitur: A Passione Domini, usque in annum presentem istum, in Cyclo Victoris anni 177. kal. Ianuarij die Dominicae anni 735. Qua propter, quod Accursius qui floruit anno 1237. in Lege Generali verbo Seruit. c. de Tabularijs l. 10. negat Epocham Christi suo tempore vsitatam extra Italiam, intelligendum est de vsu vniuersaliter recepto. Certè in Hispania serò recepta est, vbi Aera Augusti viguit, ne illi publico edicto substituta est Epochæ Christi, nisi anno Domini 1358. in Aragonia, & 1382. in Castella, & 1415. in Lusitania, vt tradit Jo. Vasseus in Chronico Hispaniae, & Scaliger l. 5. de emend. temporum p. 448. ideoque antea ex annis aerae Augusti detractis annis 58. elicitur batur annus ab ortu Christi, tanquam aliunde ignotus. Qua methodo, exempli gratia, Iulianus Episcopus Tolitanus l. 3. contra Iudæos ait: Aera enim inuenta est ante 38. Annos quam Christus nasceretur; nunc autem acclamatur Aera 624. detractis igitur annis 38. ex quo era inuenta est, residui sunt usque ad Natiuitatem anni Christi 586. Mos autè non ab Incarnatione sed à kal. Ianuarij numerandi annos in Francia incepit ab Edicto Caroli 9. vt affirmat Petavius l. 12. c. 6.

CAPVT II.

De Mense, ac die Natiuitatis D. N. IESU CHRISTI.

CONCLUSIO II.

Sicut VERBUM CARO factum est die 25. Martij, feria 6. & natum in utero intemeratae Virginis MARIAE, ita natum est ex ea, nocte precedente diem 25. Decembris feria 1. seu Dominica die Anni Iuliani 45. si hoc anno supponatur natus CHRISTVS, vt communiter supponitur.

DE die tam incarnati in utero Virginis, quam postea nati VERBI diuini ex eiusdem utero, traditio est antiqua Ecclesiae in Menologijs, ac Martyrologijs, tam Latinis, quam Graecis, vt affirmat Baronius in notis ad Martyrologium die 25. Martij, & Decembris. Annunciationem Virginis, & Incarnationem Verbi, factam fuisse die 25. Martij, & Natiuitatem d. 25. Decembris. Ait enim S. Augustinus lib. 4. de Trinit. c. 5. Sicut à maioribus traditum suscipiens Ecclesiae custodit auctoritas, octauo Calendas Aprilis conceptus creditur, quo & passus. Natus autem traditus octauo Calendas Ianuarias, ab illo ergo die usque ad istum computati 276. reperiuntur dies, qui senarium numerum quadragies sexies habet. Et Sermone 22. de tempore. Conceptus est enim aequi-

noctio verno, & natus est Solstitio hyberno. Et Sermone 21. de Sanctis. ipse Ioannes dixit; illum oportet crescere, me autem minui, vt humiliaretur homo, hoc die natus est Ioannes, quo incipiunt decretere dies: vt exaltetur Deus, eo die natus Christus, quo incipiunt crescere dies. Videlicet in Solstitio hyberno, quod tempore Iulij Caesaris, & Augusti ciuiler notatum erat in fastis ad diem 25. Decembris, vt testantur Columella, & Plinius; Clarius idem Augustinus in Psalmum 132. de S. Ioanne inquit. Nam ille natus est, sicut tradit Ecclesia, octauo Calendas Iulias, cum iam incipiunt minui dies: Dominus autem natus octauo Calendas Ianuarias, quando iam dies incipiunt crescere. Sed audiamus S. Io. Chryostomum homilia de Natiuitate Domini, quae est 31. tomi de diuersis noui testamenti locis, ex editione Frontonis Ducei, vbi cum dixisset Christum natum die 25. Decembris subiungit: Non sunt nostra quae loquimur: maiorum sententia est: à Petro, & Paulo ceterisque discipulis Christi Ecclesiae hoc didicerunt. Et licet ibidem dicat: Nondum decem elapsi sunt anni, ex quo nobis dies illa innotuit; nempe Constantinopolitanis, in Occidente tamen & Romae antiquissimam fuisse dici huius religionem docet dicens: Verum audi quæso, & crede quoniam ab ijs, qui probè ista norunt, illius urbis habitatoribus diem illum accepimus. Nam qui in ea degunt vrbe, olim, & ex antiqua traditione solemnem diem illum habentes, nunc demum eius nobis notitiam impertierunt. Qua igitur fronte Scaliger lib. 6. de emend. temporum, pag. 453. audet asserere huius diei celebritatem paulo ante tempora Chryostomi institutam esse? Nec verò hæc est opinio, sed doctrina Ecclesiae Catholicae, vt affirmat Albinus Flaccus l. de diuinis Officijs cap. 1. Esto enim ante Clementem Alexandrinum 1. Strom. diuersæ fuerint opiniones apud paucos de die Natali Domini, & Aegyptij illum celebrarent die Epiphaniae, eiusque opinionis fuisse videatur Epiphanius hæresi 51. eam tamen refellit S. Hieronymus l. 1. c. 1. in Ezechielem, & Ecclesiae Graecæ Latinam sequentes distinxerunt Epiphaniam à Theophania (sic enim Natalem Domini Graeci nominabant) vt constat ex S. Gregorio Nazianz. Oratione in Christi natiuitate, vbi Nicetas Scholiastes addit. Theophania est Diuinitatis, Natiuitas humanitatis. Sed hos dies distinguendos decernit Clemens l. 5. Constit. c. 12. aliàs 13. dicens: Dies festos agitate fratres, ac primum quidem diem Natalis, qui vigesimo quinto die mensis noni celebratur. Post hunc dies Epiphaniae in maximo honore sit, in quo Dominus Diuinitatem suam nobis patefecit, is verò dies sit sextus mensis decimi. Ab Aprilij enim tanquam primo mense, non ciuili sed Ecclesiastico, vt potè maiori sui parte solito concurrere, cum mense Paschali Nisan, numerabant mentes, vt docet Beda, & ideo Anastasio Patriarchæ Antiocheno mensis October est septimus, & Gregorio Turonensi Nouember est octauus, vt aduertit Heruarius c. 247. Chronologiae. Quod verò aliqua Ecclesiae Annunciationis festum non rarò incidens in Quadragesimam, imò & in Hebdomadam Passionis, vel Maiorem, celebrantur diebus aliquot Decembris ante Natalem Domini, Expectationem partus Virginis, vel Conceptionem Verbi illud nominantes, non obstat, quo minus agnouerint Annunciationem factam die 25. Martij, qua die celebrandum esse ab Armenis, quoque decreuit Concilium Florentinum sub Eugenio IV.

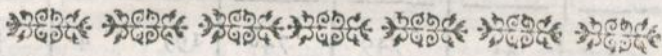
2. Sufficiebat tam antiqua traditio Ecclesiae, ad cohibendos Nouatores. Nihilominus Mattheus Beroaldus Calvinista in Chronol. lib. 4. cap. 2. Conceptionem Verbi in Solstitium Hybernum, & Natiuitatem in Aequinoctium autumnale contulit, cui adhaesit Andreas Osiander Lutheranus, Sethus Caluifius, & Iosephus Scaliger in calce operis de emend. temp. in notis ad fragmenta, & lib. 3. Itaq. Can. annot. 101. & 102. Temporarius autem in Chron. natum esse verno tempore Christum, & conceptum precedenti ætate putauit. Quare autem? quia inquit Lucæ 2. dicitur, Pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum &c. quibus scilicet annunciata est Natiuitas Christi. Graecè ἀγροὺς ὄντας idest in agris stabulantes, quod hyberno tempore fieri potest incredibile putant, æstimantes hoc ex Borealibus plagis. At in Iudæa regione valde calida non est incredibile, cum primitiæ frugum demessæ in Paschate offerrentur, & Tullius lib. 1. de Diuinatione asserat Arabes, Phrygas, ac Cili-

ces Pastores peragraré solitos montes, & campos non solum æstate, sed etiam hyeme cum pecudibus. Quæ autem ex incertis de tempore, quo Zacharias adoleuit incensum in templo colligit Scaliger, abundè refutata sunt à Petauio lib. 1. 2. de doct. temp. cap. 7. & in hoc Scaligerum ridiculum appellat Langius lib. 2. de annis Christi cap. 2. asserens in Dania oues tota hyeme in agris degere, nisi terra penitus niue reecta sit, & Casaubonum, ac Vossium circa 25. Decembris vidisse in Anglia greges ouium in agris pascentes. At Heruartus cap. 247. suæ nouæ Chronologiæ, & ridiculum, & absurdum in hoc appellat Scaligerum. Ipsemet Buntingus quamuis Sectarius in sua Chronol. pronunciat: *Non satisfacit nobis Beroaldi demonstratio: Plus enim tribuendum est tot SS. Patrum traditionibus ab vniuersa Ecclesia Dei receptis, & approbatis, quam vnus Beroaldi coniectura, quæ SS. literis non satis probari potest. Præsertim cum SS. Patrum traditiones cum SS. Biblijs, & Mathematicis obseruationibus conueniant, à quibus Beroaldus interdum satis procul aberrat.*

3 De Feria autem, in quam incidit Incarnatio, & Natiuitas Christi diuersæ sunt opiniones, pro diuersitate anni, quo quisq; hæc facta ponit, & diuersa suppositione de Bissextilium ordine vitioso, & ab Augusto correcto. Sanè in 6. Synodo Oecumenica cap. 8. dicitur. *In die Dominico Deus Lucem condidit, in eo manna in eremo pluit: in eo nasci dignatus est: in eo stella Magis refulsit, in eo de quinque panibus, & duobus piscibus quinquemillia hominum paui, in eo baptismum à Ioanne suscepit, in eo ipse prius Redemptor humani generis sponte pro salute nostra, à mortuis resurrexit: in eo Spiritum Sanctum super Discipulos infudit.* At Surius tomo 3. Concilior. docet capita illa falso adscripta esse illi Concilio, nec repugnat Barradius. In eadem tamen sententia fuit S. Augustinus lib. 4. de Trinit. cap. 6. dicens: *Christus die Dominico natus creditur, & Hippolytus Thebanus in Syntagmate Chronico natum asserit, ἡμέρα πρώτη, die prima, seu Dominica, & Author ad Autolycom q. 17. & Rupertus Abbas lib. 3. de diuinis Offic. cap. 16. Nocte Domini natus est Christus, consonante mirabilium suorum ordine, vt quo die dixit fiat lux, & facta est Lux, eiusdem diei nocte exoriretur in tenebris lumen rectis corde, & visitaret nos oriens ex alto &c. vt ipso die ortus sui tempore, ad illuminandam noctem nostram se aduenire significaret.* Et c. 19. *Idem mirabilis plastes noster, qui vt dictum est Dominica nocte natus est, feria sexta conceptus est &c. qui diem qua veterem formauit Adam de limo terre nouum sibi reformare cepit hominem, de vera carne Virginis MARIAE, eadem nihilominus die redempturus mortis passione.* Eiusdem demum opinionis sunt S. Antoninus 4. p. Summa tit. 15. c. 9. Elictonæus lib. de Annunc. cap. 3. Io. Lucidus lib. 7. de emend. temp. c. 2. Viguerius lib. 20. paragr. 9. Baradius tomo 1. lib. 7. cap. 6. Heruartus c. 247. Chronol. Neque obstat, quod die Sabbati non debuerint SS. Maria, & Ioseph iter facere, si autem peruenissent Bethleem ante Sabbatum facile prece, aut pretio inuenissent locum in diuersorio. Nam potius ego hinc confirmauerim, idcirco non inuenisse eos locum in diuersorio, quia multi alio perreçerunt, substituerunt ibi, religione Sabbati. Supponitur tamen in hac opinione, vt dixi in Conclusionem, natum esse Christum, anno 45. Iuliano, seu immediatè præcedenti annum primum Epochæ vulgaris Christi, quod communiter & verius supponitur. Licet autem annus ille Iulianus 45. reipsa non fuerit Bissextilis, sed intermissa fuerit intercalatio iussu Augusti, tamen de facto litera Dominicalis illo anno fuit B. vt ostendimus lib. 1. c. 22. num. 10. & in fine in canone vitiosæ intercalationis, & ideo dies 25. Martij in feriam 6. & 25. Decembris in diem Dominicam incidit.

4 At feria sexta natum Christum censuit Hesychius sermone de Natiuit; Anastasius Synaita in hexem. lib. 7. Anastasius Nicænus q. 94. Buntingus in Chronologia, Salius tomo 6. anno Mundi 4052. num. 59. & Henricus Philippi, sed Salius cum Buntingo supponunt Christum natum, anno 44. Iuliano, & literam Dominicalem fuisse D. quod tamen falsum est, etiam supposita interruptione Bissextilis, de facto enim fuit litera C. vt videre est ex dictis lib. 1. c. 22. in fine in Triplici Canone Bissextilium. Iacobus autè Tiriinus in Chronico Sacro cap. 47. concludit Incarnatum Christum die 25. Martij, quæ fuit inter diem Dominicam, ac feriam 2. natum autem die 25. Decembris nocte inter feriam

3. & 4. ad quod requireretur natum esse anno 41. Iuliano, illo enim anno ob vitiosam intercalationem, & interruptam ab Augusto, litera Dominicalis fuit F. Mirum vero non est Iacobum Grandamicum in quæstione de die supremo, & Natali Christi asserere, illum natum anno Iuliano 45. & tamen ponere natum feria septima, & conceptum 5. vt habet pagina 175. supponit enim tunc literas Dominicales fuisse D C. perinde ac si annus fuisset Bissextilis, quod quidem fuisset, si ad meatem Augusti, quando Bissextilium resumplit, annos præcedentes in Calendario retronumeres; Sed reipsa anno illo nec intercalatum est, nec alia litera Dominicalis fuit quàm B. vt ex nostro Canone l. 1. sub fine capituli 22. addisces, ex quo etiam aliorum opiniones examinare licebit, ideoque dies 25. Decembris fuit feria prima, seu Dominica. Maneat ergo in hac hypothesi anni 45. Iuliani, Christum conceptum feria 6. Natum, & Circumcisum feria 1. & Epiphaniam in fer. 6. incidisse.

CAPVT III.

In quo recensentur Opiniones de Anno vero Natiuitatis CHRISTI, atq; adeo de Anno Incarnationis.

CONCLUSIO III.

Opiniones hætenus editæ nobisq; notæ, ac tolerabiles de vero Anno Natiuitatis CHRISTI. Consistunt intra Annum Iulianum 40. & 48. seu intra Annum 5. ante vsitatam Epocham CHRISTI, & Annum 3. eiusdem Epochæ, neglectis alijs intolerabilibus, & absurdissimis.

DE hac inter omnes Chronologicis controuersias celeberrima, differunt plurimi Chronologi, & alij Auctores, sed potissimum Paulus de Middelburgo Episcopus Forosempronientis in sua summa Paulina, Io. Lucidus, Petrus Pitatus, Iosephus Zarlinus in tractatibus de vero anno Natiuitatis Christi, Baronius in apparatu ad Annales, Iosephus Scaliger lib. 6. de emendatione temporum à pag. 541. Origanus tomo 1. Ephem. à pag. 6. Vbbo Emmius lib. 4. rerum Chronologicarum à pag. 96. Io. Keplerus in Sylua Chronologica, & lib. de anno Natali Christi, Laurentius Suslyga in Theibus de hoc argumento, Io. Georgius Heruartus in noua Chronologia capitib. 238. & 264. Vossius de anno Natali Christi, Vuilhelmus Langius libris duobus de annis Christi præsertim lib. 2. par. 2. Marcus Antonius Capellus in dissertatione de Cæna Christi.

Ex nostra verò Societate Salmeron tom. 1. profegomeno 38. Io. Dekerius in Theibus de hac re, Henricus Philippi in Synopsi Chronologica cap. 18. Dionysius Petauus lib. 12. de doct. tempor. vsque ad caput 22. Iacobus Salius tomo 6. Annalium ad annum Mundi 4052. Iacobus Tiriinus tomo 1. in S. Scripturam cap. 47. Chronici Sacri, Iacobus Pintus de Christo Crucifixo lib. 5. tit. 5. Iacobus Grandamicus doctissimè in quæstione Euangelica de die supremo, & Natali Christi, & Io. Mariana de anno mortis Christi.

2 Vt opiniones de anno Natalitio Christi diuersis notis Chronologicis ad vnã reducantur nempe ad annum Iulianum, dabimus in conspectum annos 8. Iulianos ab anno 40. ad 48. inclusiue, additis annis Olympiadum initis à Neomenia Solstitij æstiu quorum nexus cum Iulianis, & cum annis ante Epocham Christi, communem demonstratus est à nobis lib. 3. cap. 2. & extensus in prima Tabula, libri 2. de annis autem Vrbs conditæ tam Varronianis, quam Capitolinis, patet ex dictis lib. 4. cap. 2. & ex Tabula 1. libri 2. De annis autem Augusti à Triumuiratu eius potius, quàm à primo Consulatu, nullo autem modo à Nece C. Iulij Cæsaris computandis, patet ex dictis lib. 4. cap. 7.

cap. 7. vbi de Actiacis annis, quos tamen aliqui numerant à morte M. Antonij, & Cleopatraz, quo completa fuit Victoria illa, & Augustus totis sine amulo imperare cepit, esto à die 27. Nouembris anni Iuliani 3. Triumvirale Imperium ceperit. De Consulibus autem ordinariis ordine, & nexu cum annis ante Epocham Christi visitatam, satis constat ex libro 4. cap. 3. 4. & 5. Licet autem anni Iuliani, &

ante Epocham Christi, & Consulibus incipiant à kalendis Ianuarij; anni tamen Urbis conditæ incipiunt à subsequen-
tibus Palilibus die 21. Aprilis, & anni Olympiadum à sub-
sequentis Solstitij æstiuæ Noemnia; anni verò Augusti
Triumvirales à die 27. Nouembris anni Iuliani 3. & Actia-
ci à die 2. Septembris anni Iuliani 15. & anni à morte Cleo-
patraz à die 29. Augusti anni Iuliani 30.

Anni Ineuntes, & Currentes, usque ad finem anni Iuliani.									
Ante Epocham Christi.	Iuliani in kal. Ianuarij.	Vrbis Romæ à d. 21. April. Varro-niani.	Capito lini.	Olympiadu à sequenti Acitate. Olym. An.	Augusti Imperatoris à Triu. Nou. d. 17.	Actiaca Victor. Sept. 2.	Cleopa tremor. Aug. 29	Consules ordinarij.	
6	40	748	747	193	3	38	26	25	D. Lælius Balbus. C. Antistius Vetus.
5	41	749	748	193	4	39	27	26	C. Cæs. Octavianus XII. L. Cornelius Sulla.
4	42	750	749	194	1	40	28	27	C. Calpurnius Sabinus. L. Passienus Rufus.
3	43	751	750	194	2	41	29	28	Cn. Cornelius Lentulus. M. Valerius Messalinus.
2	44	752	751	194	3	42	30	29	C. Cæs. Octavianus XIII. M. Plautius Silvanus.
1	45	753	752	194	4	43	31	30	Cossus Cornelius Lentulus. L. Calpurnius Piso.
Epocha Christi.									
1	46	754	753	195	1	44	32	31	C. Iulius Cæs. Augusti nepos. L. Aemilius Paullus.
2	47	755	754	195	2	45	33	32	P. Vinicius Nepos. P. Alfenius Varus.
3	48	756	755	195	3	46	34	33	L. Aemilius Lania. L. Servilius Geminus.

Opiniones octo de Anno Natiuitatis CHRISTI, ordine Annorum relatæ.

3 Prima opinio ponit natum Christum anno desinen-
te Iuliano quadragesimo, Consulibus Lælio Balbo, &
Antistio Veteze; Ita Keplerus in Sylua, & Eclogis Chrono-
logicis à pag. 108. & libro de anno Natali Christi cap. 5. et
in Tabella, quam Epistola 16. delineauit, sub dubio tamen
reliquit natus ne sit die 25. Decembris anni 40. Iuliani an. 6.
Ianuarij anni 41. absolutè tamen asserit Natalem Christi
diem quinq; solidis annis anteuertere annum primum Aera
communis Christianorum. Eiusdem opinionis fuit M. An-
tonius Capellus dissertatione de Cæna Christi supra c. 5.
& in Tabella pagina 129. vbi disertè ponit Christum natu
40. anno Iuliano Consulibus Balbo, & Antistio; Quos Con-
sules à Capello assignatos fatetur Petauus lib. 12. de doctr.
temp. cap. 6. & tamen ibidem, lapsu memoriæ, aut nescio
quo sphalmate ait Capellum vno anno Keplerianâ, biennio
autem Dekerianam thesim præcedere, & à vulgari Aera sex
annis abhorre. Rectè tamen docet Petauus Capellum,
nec sibi, nec veritati consentire, & in anno Olympi-
adico à Keplero dissidere, & à veritate: ponit enim Capellus Olym-
piadis 194. initium anno 40. Iuliano.

4 Secunda opinio statuit natum esse Christum sub finem
anni 41. Iuliani, Octauiano XII. & L. Cornelio Sulla Consuli-
bus. Ita Laurentius Suslyga Polonus in Thetibus de anno
ortus, & mortis Christi, eiusq; præceptor Io. Dekerius ibi-
dè, qui pro se adducunt vetus Chronicon Monasterij Vve-
ingartensis apud Henricum Canisium tomo 1. antiquit. le-
ctione 19. cap. 19. et vetustos annales apud Epiphanium, et

aliud Chronicon apud Eusebium. Petauus autem, licet
libro 12. de doctrina temp. cap. 6. concluderit pro Epochâ
communi, seposita auctoritate Iosephi, et Dionis, de hac
enim amplius pronuntiandum videri; tamen cap. 7. suam
opinionem manifestauit dicens. Sumatur ex diuersis de ve-
ro Christi Natali sententijs ea, quam cæteris anteposendam
iudicamus, vt anno Iuliano XLI. Periodi Iulianæ 4709. na-
tus sit.

5 Tertia opinio supponit natum Christum anno Iuliano
42. ita Sulpicius Seuerus lib. 2. Sacrae Historiæ, vbi de Au-
gusto Imp. loquens de Herode subiungit: Sub hoc Herode
anno imperij eius tertio, & xxx. Christus natus est, Sabino,
& Rufino Consulibus 8. Kalend. Ianuarijs. Pro hac Titinus
in Chronico Sacro cap. 47. nominat Iulianum Pomerium,
& Irenæum, Tertullianum, Hieronymum, sed cum parti-
cula ferè.

6 Quarta opinio affirmat Christum natum esse anno 43.
Iuliano, Consulibus Cornelio Lentulo, & Valerio Messalino.
Primus huius opinionis author censetur Clemens Alexan-
drinus l. 1. Strom. dicens: natus est Dominus noster octauo,
& vicesimo anno; nempe, vt Alexandrini, & Aegyptij om-
nes computabant à morte Cleopatraz, ex qua die 29. Au-
gusti mensis annos Augustanos computabant, vt tradit
Censorinus de die Natali cap. 8. huic autem anno 28. con-
gruit in nostra & verissima tabula annus 43. Iulianus. Cas-
siodorus quoq; in Chronico sub C. Lentulo, & M. Messala
scribit: His Coss. Dominus noster IESVS Christus filius
Dei in Bethleem nascitur, anno Imperij Augusti XLI. Idem
tenet in c. 2. Isaia S. Hieronymus, dum docet natum Chri-
stum anno Augusti 41. & Actiaco 28. sed à morte Cleopa-
træ putato, tunc enim cessarunt discordiæ ciuiles & paca-
tus est orbis, iuxta illud Isaia 2. Et conflabunt gladios
suos in vomeres, quod explicat S. Doctor sic. Veteres re-
uolua-

uoluimus historias, & inueniemus vsque ad vicesimum octauum annum Caesaris Augusti, cuius quadragesimo primo anno Christus natus est in Iudæa, in toto orbe terrarum fuisse discordiam &c. Eidem anno videtur fauere *Trenæus* lib. 3. aduersus hæreses c. 25. dum dicit: Natus est enim Dominus noster circa primum, & quadragesimum annum Augusti Imperij. His accedit *Tertullianus* aduersus Iudæos cap. 5. inquit: Nam omnes anni Imperij Augusti, fuerunt anni LVI. videamus autem quoniam quadragesimo & primo anno Imperij Augusti, quo post mortem Cleopatrae imperauit, nascitur Christus; & superuixit idem Augustus, ex quo nascitur Christus annis XV. Erunt reliqua tempora annorum in diem Natiuitatis Christi anni XLI. sed subtrahendo annos 15. solidos, annis 56. solidis, quibus imperauit Augustus, restant 41. solidi, ergo quando Christus natus est completi iam erant anni 41. Augusti, die 29. mensis Augusti vel 27. Nouembr. & incepterat annus 42. Augusti, ideoque *Tertullianus* non minus adduci potest pro quinta opinione infra proponenda. Maximum Monachum huc trahit *Petauius* l. 12. c. 4. eo quod Maximus dixerit Zachariæ nuntiatiæ ortum Ioannis die 27. Septembris feria 5. ideoque Cyclo Solis 6. & litera G. currente, quod conuenit anno 4. ante Epocham Christi, ergo anno sequenti Christus natus. Sed litera G. anno illo conuenisset, si non fuisset vitiosa intercalatio, nec interrupta iussu Augusti: re ipsa verò litera G. illi anno non feruuit, sed anno 6. ante Epocham Christi, ideoque potius anno 5. iuxta secundam opinionem natus esset. Dimisso itaque Maximo *Henricus Glareanus* in *Chronologia*, *Haloander*, & *Baronius* in Apparatu ad *Annales* expressè natum Christum statuit *Consulibus Lentulo, & Messalino*, atque adeo anno Iuliano 43. esto postea, ut annos quosdam Imperatorios, & consulares tempore congruo assignet, relabatur in Epocham communem Christi, & duos annos à fastis Consularibus expunxit, ut dixi l. 4. c. 3. sub finem ad *Corollarium* 2. *Scaliger* in 2. editione de emend. temp. pag. 546. natum ponit in autumno anni periodi Iulianæ 4711. *L. Cornelio Lentulo*, & *M. Valerio Messalino* Consulibus, adducitque *Cedrenum* hanc Natiuitatem lignantem anno mundi Græcorum 5506. *Scaliger* subscribit *Vbbo Emmius* l. 4. *Rerum Chronologicarum*, pag. 104. *Sethus Caluissius* in *Isagog. Chron.* c. 44. *Laurentius Codomanus* in *annalib. Sacræ Scripturæ* ad annum 4141. *Langius* de *annis Christi* lib. 2. parte 2. c. 3. *Vossius* de *Natali anno Christi*, & *Lansbergius* in *fine Epistolæ* dedicatoriæ suarum *Tabularum*. Hanc opinionem inter duas præ cæteris sibi probabiles priore loco numerat *Henricus Philippi* in *Synopsi Chronologica* c. 18. nu. 32. & pro ea *Tirinus* in *Chronico Sacro* c. 47. adducit *Zonaram*, *Genebrardum*, *Salmeronem*, *Toletum*, *Serarium*. Sed *Genebrardus* ad sequentem opinionem spectat, & de *Salmerone* infra videbimus; *Baronius* subscribit *Torniellus*, & *Spondanus* in *Annalibus*, *Samerius*, & *Gordonus* in *Chronico*, itemque *Franciscus Sansouinus* lib. 1. *Chronici* quoad *Consules*, & *Iacobus Philippus Bergomas* in *supplemento Chron.* l. 8. numerant annum 42. Augusti in cuius fine natum Dominum ait, à nece Iulij Caesaris computatum.

7 Quinta opinio statuit Christum natum 25. Decembris anni Iuliani 44. Consulibus *Octauiano Augusto* XIII. & *M. Plausio Siluano*. Ita *Epiphanius* lib. 2. contra hæreses hæresis 51. ubi de Christo nato in Bethleem inquit. Hæc autem facta sunt in Consulatu *Octauij Augusti* decimo tertio, & *Silvano* Consule, & iam supra vidimus *Tertullianum* posse pro hac opinione adduci. *Eusebius* in *Chronico* idem prorsus sentit dum Christum natum ponit Augusti anno 42. & Olympiadis 194. anno 3. & *Orosius* lib. 1. cap. 1. & lib. 7. cap. 2. ubi natum ait anno 42. Augusti & 752. Urbis, nempe *Varroniano*, ut notat *Scaliger* supra, & *Genebrardus* l. 2. *Chronographiæ*, qui disertè natum ait 8. *Cal. Ianuarij* mensis nocte anno Imperij Augusti 41. ferè completo, & 42. inuenite, Urbis 752. *Coss. C. Cesare Octauio*, & *M. Plautio Siluano*, sed dum addit: *Indictione* 4. (aiunt *Beda*, & *Dionysius*) anno 4. & ultimo Olympiadis 194. descendit in opinionem sextam, de qua mox; *Onuphrius Panuinus* in *Chronico* eosdem *Consules*, & annum Urbis 752. adscribens, quod confirmat in *Fastis* ad annum Urbis 786. *Pontacus* in *Eusebium*, *Cuspinianus* in *Fastis Cassiodori* eum deterens, eiusdemque opinionis fuerat *Scaliger* in priore editione; *Marianus Scotus* lib. 2. ubi ponit annum 3. Olympiadis 194.

Quare dum infra in *Chronico* ait: Anno ad veritatem *Euangelij* 1076. secundum verò *Dionysij Cyclum* 1074. *Heliprandus* & c. agnoscit *Cyclum Dionysij*, idest æram incipere anno primo Epochæ vulgaris. *Hermannus Contractus* in *Chronico* ad annum Mundi 3952. natum Christum ponit Anno Caesaris Augusti XLII. Olympiadis centesima nonagesima tertia anno tertio, ab Vrbe autè condita DCCCLII. ubi sine dubio, sicut & in *Adone* ætate 6. emendanda est Olympias, vt sit 194. *Sigonius* in lib. 2. *Sulpicij Seueri*, 10. *Mariana* de die mortis Christi cap. 11. *Franciscus Haræus* lib. de Olympiadibus, *Pererius* l. 11. in *Danielem* quæst. 5. *Tycho* tomo 1. *Progymn.* p. 2. c. 3. pag. 297. *Paulus Petauius* lib. de Epochâ Christi, *Salianus* tomo 6. ad annum Mundi 4052. ubi pro hac opinione recenset *Buntingum*, *Mercatorem*, *Heluicum*, *Functium*, *Temporarium*, aliosque; *Sectarios*; *Philippus* in *Oseam* c. 4. versu 6. sed & *Henricus Philippi* cap. 18. *Synopsis Chronol.* hanc secundo loco inter duas præ cæteris probabiles opiniones numerat, & *Tirinus* valde probabilem putat cap. 47. *Chronici Sacri*, assertque pro illa *Alphonsum*, *Ciacconum*, *Masæum Cameracensem*, *Copernicum*, *Tabulas Prutenicas*, 10. *Antonium Maginum*, *Maldonatum*, *Riberam*, & ferè *Suarez*, & ex antiquioribus *Nicephorum*, sed hic lib. 1. cap. 10. tres tantum notas ponit, nempe annum Mundi 5505. Augusti annum 42. & *Macedonicæ* solutionis annum 28. *Hieronimus Bardus* in *Chronico Eusebium* sequitur.

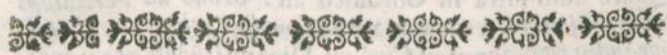
8 Sexta opinio statuit Christum natum esse die 25. Decembris anno Iuliano 45. Consulibus *Cornelio Lentulo*, & *Calpurnio Pisone*. Ita *Dionysius Exiguus*, vt iam ostendimus capite 1. num. 3. *Beda* de *Ratione Temporum*, 10. *Lucidus* de emend. temp. & in *Chronico* lib. 2. cap. 14. *Georgius Syncellus* in *Coronide*; quatenus ponit natum Anno Augusti 43. *Petrus Pitatus* in suo *kalendario*, & ante illum *Petrus Alliacensis*, *Stoflerinus*, *Nicolaus Cusanus*, *Rogerus Bacchon*, *Campanus*, & *Clauus* in *computo Ecclesiastico*, & *kalendarij* correctione; *Salmeron* tom. 1. *Proleg.* 38. Assertionem 6. ubi concludit Christum natum anno 45. Iuliano, & Augusti 42. à *Triumuiratu* inito. Possentque pro hac opinione afferri, qui natum ponunt anno 4. Olympiadis 194. vt *Pererius Beroaldus*, ac *Phrigio*, nisi alijs notis constaret eos fuisse in quinta opinione. *Chronicon Alexandrinum* Christi Natiuitatem adscribit anno 4. Olympiadis 194. & Consulibus *Lentulo*, & *Pisone*, pro hac acerrimè pugnat *Iacobus Grandamicus* in *Quæstione Euangelica* de die supremo, & *Natali Christi* lib. 3. cap. 4. eandemque defendi posse pronunciauit *Petauius* lib. 12. de *Doctrina Temporum* cap. 6. concludens. Ad summam, vt huic de anno *Natali Christi* disputationi modum aliquem statuamus, nobis ita sentiendum videtur: Se posita quidem *Iosephi*, *Dionisii*, & id genus antiquorum auctoritate *Scriptorum*, communem *Æram* hac vnica ratione posse defendi Christum enim natum tueri possumus Anno Iuliano XLV. *Lentulo*, & *Pisone* Consulibus biennio post *Baronianam* Epocham. Et paulo post de *Iosepho*, & *Dione* ait, qua de re amplius cogitandum existimo. Et in *Chronico* sub Consulibus *Corn. Lentulo*, & *Calpurnio Pisone* subiungit. His Consulibus Vulgo natus esse Dominus creditur. Sed non Vulgi tantum est hæc opinio, cum *Ecclesia Romana*, non quidem decreto aliquo, sed ipso vsu eam sequatur, & praxi in *Martyrologio*, in *Breuiario*, et *Kalendario* à mille, et amplius annis, et ipsemet *S. Gregorius Magnus*, vt docuimus cap. 1. nu. 6.

9 Septima opinio Incarnatum natumque Christum ponit anno 46. Iuliano, vt quidam ex *Dionysio Exiguo* perperam intellecto deduxerunt, de quibus satis dictum cap. 1. à n. 3. ad 5. eiusdem opinionis est *Io. Georgius Heruarius* in sua noua *Chronologia* c. 247. et 264.

Octaua opinio est *Pauli de Middellburgo* *Episcopi Forosempronienensis* in *summa* lib. 13. cap. 5. et 6. ubi contendit Christum natum esse biennio integro tardius, quam vulgò supponatur in Epochâ Christianorum.

Reliquas Opiniones absurdissimas, non est operæ pretium referre in centum, videat qui volet *Petauium* de *Doctrina temporum* lib. 12. c. 4.

CAPVT IV.

De Veriore, seu Probabilissimo Anno Incarnationis, & Natiuitatis Domini Nostri IESV CHRISTI.

CONCLUSIO IV.

Cum Deus provide noluerit nos certos esse de vero Anno Natiuitatis Vnigeniti sui secundum carnem, nulla Censura notandi sunt, qui numero Annorum CHRISTI in Ecclesia Dei, Romanoq; Imperio haecenus à multis seculis vsitato, deesse, aut abundare per paucos annos dixerint, nedum Ecclesia Romana Communi huic modo computandi Annos predictos se accomodans. Praesertim, cum hac opinio, qua scilicet supponit Christum Incarnatum, & Natum esse Anno Iuliano XLV. Consulibus Cornelio Lentulo, & L. Calpurnio Pisonem verior sit, seu probabilissima, tantum abest ut vlla sit necessitas ab ea recedendi, siue theoricè in interno Iudicio de veritate Anni Natalis CHRISTI, siue practicè in usu consignandi tempora, quem immutare non expedit.

Quatuor partes habet Conclusio, quæ seorsim probandæ sunt nobis.

I. Pars de incertitudine Anni huius.

¶ Cvm haecenus nulla extiterit Diuina reuelatio de anno Natiuitatis Christi neque in Verbo Dei scripto, neque in Verbo Dei tradito, nec vlla definitio Ecclesiae, seu Sedis Apostolicae, nec ex vllis propositionibus Fide Theologica credendis per discursum uecessario deduci queat, patet à posteriori DEVM O. M. noluisse nos in hac vita certos esse de praeciso, & singulari hoc anno. Quis autem adeo insipiens sit, qui neget id provide à Deo factum? Ex vna enim parte ad conuincendos Iudæos de Aduentu Messiae, & promissiones, ac prophetias de illo verificandas oportebat constare defecisse tum Regnum, tum Ducatum Iudæorum de stirpe Iudæ, ut inde aduertere possent, non multum temporis interfuturum, quin veniret Messias: Sic enim communiter intelligitur Iacobi oraculum illud Genesis 49. Non auferetur sceptrum de Iuda, & dux de femore eius donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium. Vtq; ad Herodem autem Idumæum perseueravit in Tribu, & stirpe Iudæ partim Regnum partim Ducatus, & sæpe cum Pontificatu iunctus, donec Antigono vltimo de stirpe Asamonæorum per Sofium suatu Herodis de medio tublato Consulibus M. Agrippa & Canidio Gallo, ut narrat Iosephus l. 14. antiq. c. 28. idest anno 37. ante Epocham Christi, Regnum Iudæorum transijt ad Herodem Idumæum & alienigenam, quod regnum ei confirmatum est ab Augusto, & Senatu Romano anno 30. ante Epocham Christi. Cum ergo hæc constarent Iudæis, poterant utiq; certi esse de appropinquante aduentu Messiae, etiam si Magi stellæ ductu eos non commouissent, tantumque abest, ut deberet conturbari omnis Hierosolyma, ut potius latari deberet, & cum Sancto Simone expectare consolationem Israel. Id ipsum tempus prope esse, & in ianuis æstimare poterant ex Daniele, cum iam 65. Hebdomades annorum à reedificata Hierosolyma transissent. Sed ad hoc necesse non erat ipsum annum præcisè siue antea, siue post scire. Immo permisit DEVS ut de hoc diuersæ opiniones apud Patres, & Doctores Catholicos essent iustis de causis, licet nobis

occultis. Quantum tamen imbecillitas ingenij nostri coniectura consequi potest, prima causa fortasse fuit ut Herodem qui quæsiturus erat puerum IESVM ad perdendum eum eluderet, & intra biennij terminos accipiem teneret, eaque occasione per SS. Innocentium eadem, & causam eadē tam multi iam martyres, & testes infantes Infantis Regis Iudæorum intra illud biennium nati, suis vagitibus, & matrum eiulatibus promulgarent. Secunda causa esse potuit, ut eluderentur conatus Genethliacorum, nec possent stellarum prædominio, cæli ac siderum Dominum subijcere, ignorato anno nedum momento natiuitatis, esto aliqui parum prudenter id attentarint; Tertia causa esse potuit exemplum humilitatis, & contemptus mundanæ gloriæ, sicut enim de pauperum & contemptibilium hominum natiuitate, & tempore ortus, non curant censores aut Historici, ita in Historia Evangelica negligi aut Sileri voluit tempus præcisum Natiuitatis suæ, qui nasci dignatus est pro nobis, ut vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis.

II. Pars de Censura opinionum suspendenda.

¶ Licet enim in Martyrologio Romano pronuncietur quotannis Christum natum esse anno Mundi 5199. Urbis Romæ 752. Augusti 42. Olympiade 194. & in Calendario Romano, annus exempli gratia Gregorianæ Correctionis dicatur annus Christi 1582. non propterea tamen definire hos annos intendit, ita ut non liceat vno alteroue circiter anno aliter se habuisse sentire, & doceri, ideoque non reprobauit opiniones aliquorum Patrum, aut Doctorum, ex quibus alius annorum Domini numerus colligitur, manetq; cuique libertas eligendi vnam ex octo opinionibus supra relatis, absq; vllō censuræ periculo, ut rectè docent Petauus lib. 12. cap. 4. Henricus Philippi in Synopsi Chronolog. c. 18. à num. 29. & Tirinus in Chronico Sacro, c. 47. multoq; magis insulti sunt, ait Petauus, qui Catholicis in hoc insultant, aut Ecclesiam erroris infimulant, cum hæc non sit quæstio fidei, morum, aut iuris, sed quæstio facti in qua tamen haecenus nihil definitum, sicut in annis Mundi Eusebium sequendo, & LXX. Interpretes, non ideo damnauit eos, qui ex vulgata & Hebraica editione, longè minorem numerum annorum Mundi adstruunt.

III. Pars de Veriore, & Probabilissimo Anno Natiuitatis Christi.

¶ Primò Dionysius Exiguus Epocham Incarnationis exorsus est ab anno immediatè præcedenti Vulgarem Epocham Christi, eamque distinxit ab initio Cycli annorum 532. ut ostendimus cap. 1. num. 3. et eius intentio fuit non solum instaurare Cyclum Cyrilli Alexandrini, sed etiam ita introducere Cyclum Victoris, seu annorum 532. ut per illum non quomodocumq; sed notius, & euidentius innotesceret nobis annus Incarnationis Dominicæ, et exordium Spei nostræ, ut patet ex ipsiusmet verbis relatis eodem cap. nu. 2. substituendo annos ab Incarnatione annis Diocletiani, ergo nihil verisimilius, quam eum adhibuisse omnem diligentiam ut sciret, quoto anno ab Incarnatione Domini incæpisset Epocha Diocletiani, ne nouitatem huius computationis exponeret calumnijs Ethnicorum, aut repulsæ à Pontificibus, et curia Romana, in qua credibile est conseruatam fuisse, ac per manus traditam feriem annorum, non solum à S. Petro, sed etiam à Christo nato, cito illam non vsurparent publicè; plus autem credendum est huic Dionysio, qui ex professo negotium hoc suscepit, et alioquin fuit vir doctissimus, et diligentissimus, ut ex Baronio patet, quam aliquibus, siue Patribus, siue Historicis Ecclesiasticis, qui non examinarunt hoc data opera, nec versati sunt in Curia Romana, et contenti fuere designare annum Natiuitatis Christi ex opinione probabili à diuersis accepta.

¶ Secundò licet Cassiodorus fuerit Senator Romanus, et floruerit eodem tempore, quo Dionysius Exiguus natione Scythæ, eius tamen opinionem de Christo nato sub Consulibus Lentulo, et Messalino, Curia Romanorum Pontificum

in rescriptis, et Bullis Pontificijs posthabuit opinioni Dionysij Exigui, quamvis extraneo viro; nulla certe alia de causa, quam quod censuit Dionysianam veriori fundamenti, et conformiorem traditioni, aut numerationi Notariorum Palatii Apostolici, esto non peruenierint ea monumenta ad nostram notitiam. Habemus tamen S. Gregorij privilegium ab ipso subscriptum in fine libri 12. Epistolarum ipsius, ubi dicitur: *Datum vij. Kal. Iunij, anno ab Incarnatione Domini BXCIII. Indictione undecima.* Id est à Natiuitate Domini, inde enim Indictiones Pontificiæ iniri solitæ sunt, Indictio autem XI. congruit anno 593. Epochæ vulgaris à kalendis Ianuarij, et paulo post Natiuitatem inito. In 3. autem volumine conciliorum post Decreta Gregorij Papæ primi narratur Sabinianus creatus Pontifex die Calendarum Septembris Imperatore Phoca sine Collega Consule, & additur, sedisse in Petri Cathedra annum vnū, menses quinque, dies 9. & mortuum esse 5. Idus Februarij Anno Domini à Natiuitatis DCVI. post Consulatum Phocæ Anno II. Ex quo vides annos Incarnationis, & Natiuitatis pro eodem iam tum vsurpatos, sicut & Annos Domini. Nam in eodem tomo refertur Sabiniano substitutum Bonifacium III. mortuum die VI. nonas Maij anno Domini DCVIII. Et ibidem de Bonifacio V. narratur mortuum IV. Id. Octobr. anno Domini à Natiuitatis DCXXXII. & creatum vij. Cal. Ianuarij, sedisse annos tres, menses nonem, & dies decem, & nonem; igitur creatus fuit Anno Domini à Natiuitatis 628. ineunte à Natiuitate, inde enim ad 12. diem Octobris anni 632. sunt anni 3. menses 9. & dies 19. sed in eodem tomo habetur Epistola Honorij Papæ ad Honorium Episcopum Dorouernensem *Data die tertia Idus Iunias, Imperantibus Dominis nostris Augustis Heraclio anno vicesimo quarto, proconsulatus eiusdem anno vicesimo tertio, & consulatus eius anno tertio; sed & Heraclio felicissimo Cesare, id est filio eius anno tertio, Indictione septimo tertio.* Annum porro hunc esse 633. Epochæ vulgaris Christi patet ex Indictione, additis num. 4. iuxta methodum de Indictionibus traditam l. 4. c. 16. & sunt anni 637. quibus diuisis per 15. restat Indictio 7. in Epistola Honorij notata, sed & libro 4. cap. 13. docuimus Heraclium Imperatorem incepisse imperare die 27. Martij anni 610. ante communem Epocham Christi, ergo anno 633. die 27. Martij incepit eius annus Imperij 24. & currebat 3. Idus Iunij. Rursus eodem tomo Ioannes IV. dicitur creatus Pontifex in Vigilia Natalis Domini IX. Kal. Ianuarij, & mortuus IV. Idus Octobr. anno Domini à Natiuitatis 640. Ex quibus satis constat in Curia Romana, & Palatio Apostolico à mille, & amplius annis vsurpatos annos Natiuitatis, & Incarnationis Domini, eodem sensu, & tot quot computantur in Epochâ visitata Christi, & falsum esse quod Paulus Episcopus Forosempromiensis 2. parte summe lib. 13. c. 6. (& ex eo Petauus lib. 12. c. 5.) nimis intrepidè affirmat Romanam Ecclesiam hac computatione non contempsisse vt, primumque fuisse Eugenium IV. qui adhortante Blondo Foroliuensi Pontificij Collegij à secretis Notario, in bullis, atq; rescriptis Pontificalibus annorum à Christi Incarnatione supputatione vt cœperit, & Notarios promiscuè vsurpasse annos Natiuitatis, & Incarnationis, Imò *præpostere quasi Christus natus fuisset antequam esset Incarnatus.* Quæ dicta sunt ab hoc Paulo, ex falsa suppositione initij Epochæ Dionysianæ, hæc enim incipit ab Incarnatione præcedente annum primum Epochæ, quo nunc vtimur, initæ à kal. Ianuarij paulo post Natiuitatem Domini, ideoq; anni vulgares Christi dicuntur etiam anni à Natiuitate, sed vtq; subsecuta Incarnationi.

5 Ex Euangelio S. Lucæ suo loco ostendemus, ex verisimillima minimèq; violenta interpretatione Christum baptizatum esse à Ioanne anno Epochæ Christi 29. & inito paulo ante anno 30. ætatis suæ, mortuumq; esse anno 33. Epochæ vulgaris, cui soli anno conuenit, & mors eius tercia 6. ex Euangelio secuta, & annus quartus Olympiadis 202. à Phlegonte notatus, completis annis tribus, & mensibus aliquot prædicationis Euangelicæ, hinc autem sequitur Christum Incarnatum, & natum anno immediatè præcedenti primum Epochæ visitatæ, diebus 7.

6 Computatæ Kalendarij Romani iam inde à Dionysio, & Beda nullam probabilem causam habuerunt, appellandi annos Christi eos, quibus ante annos mille vitur Ec-

clesia, nisi quod à maioribus traditum putarunt, tot reuera esse annos à nato, seu incarnato vtilibiter Christo. Nam si initium annorum Christi, quibus vsi sunt, coincideret cum initio alicuius Cycli vtilis ad computanda festa mobilia, & præcipuè Plenilunium Paschale, suspicari possemus, eos commoditatis gratia elegisse pro anno primo Christi eum, qui erat initium Cycli alicuius integri. At ita factum non est nam Dionysius ad inueniendum Cyclum decennoualem, seu Aureum numerum, iubet addi vnitatem annis Incarnationis pressè sumptæ, idemq; iubent Computatæ de annis à Natiuitate, seu Circumcisione initis, & summam diuidere per 19. quare nec primus annus Incarnationis Dionysio, nec primus à Natiuitate, vel Circumcisione reliquis Computatis est initium Cycli decennoualis. Multo minus est initium Cycli Solaris, aut Indictionum; cum annus primus Christi apud Computatas Kalendarij Romani sit decimus Cycli Solaris, & quartus Indictionum.

7 Cum non modò kalendarium Romanum, sed longè maxima pars Chronologorum numeret annos Domini, seu Christi, seu Salutis ab anno Iuliano 46. inclusiuè, & secundum hos in Tabulis Astronomicis ad inuestigandas Eclipses ab historicis relatas procedat, stetq; pro ijs possessio, & præscriptio tot seculorum, non potest hac spoliari, nisi validissimis argumentis ostendatur necessitas recedendi ab hac opinione. At nulla est talis necessitas, vt ex dicendis pro IV. Conclusionis parte constabit.

IV. Conclusionis pars de nulla necessitate recedendi ab hac opinione, & de minori probabilitate aliarum opinionum.

8 **N**ec ex Sacra Scriptura, nec ex certa traditione Apostolica, nec ex definitione Ecclesiæ, nec ex vnanimi contentu (quia hac in re diuersæ fuere opiniones) nec ex vilo caractere cælesti apud historicos reperito constat necessarium esse vt sentiamus Christum natum esse vno, vel pluribus annis ante, vel post quàm supponit Epochâ visitatâ Christianorum, ergo generatim loquendo, nulla est talis necessitas, sed neque ea est, si examinentur in particulari fundamenta aliarum opinionum, quod distinctè fiet capite sequenti, vbi etiam ostendetur eas minus probabiles esse, quam nostram, & communem.

V. Pars Conclusionis de retinendo in Praxi vsu computandi Annos Christi prout hæctenus factum est.

9 **E**tiam si euinci posset Annum Epochæ vulgaris Christi vno, aut pluribus annis distare à vero anno primo Christi Nati, aut Circumcisi; non expedire tamen vt in praxi ab vsu tam inueterato recedatur, asseruerunt ipsi aliqui opinionis diuersæ sectatores. Nam Keplerus de anno Natali Christi cap. vlt. negat emendandam hanc Aeram, quæ infinitas huc vsque peperit vtilitates, nec sine magna perturbatione negotiorum mutari posset; id ipsum grauioribus verbis inculcat Vossius disert. de anno Natali Christi theti 44. & ante hos Scaliger in Animaduersionibus in Eusebium num. 2016. dixerat. *Hæc Epochâ Dionysiana nobis conseruauit memoriam annorum plus minus nongentorū, quo nomine in vsu retinenda est.* Hinc factum, vt Baronius, qui biennio, & Onuphrius, qui anno vno anticiparunt Christi ortum, tamen in processu annalium, aut Chronicorum, ita fastos Consulares concinnarint, vt tandem, cum Epochâ communi in gratiam redierint.

CAPVT V.

In quo solvantur fundamenta opinionum aduersantium, & earum minor probabilitas ostenditur; & primum de prima, & secunda opinione Cap. 3. exposita, ubi de Annis Herodis, & Censu Cyrini.

Prima, & secunda opinionis fundamentum precipuum sunt Anni Herodis infanticida, quo adhuc viuo, certum est ex S. Matthæi Euangelistæ cap. 2. natum esse IESVM. Ex Iosepho autem Hebræo, & quoad aliqua ex Dione colligunt, Herodem cœpisse regnare anno 6. Iuliano, Consulibus Domitio Calpurnio iterum, & Asinio Pollione, regnasse autem 37. annos, adeoque mortuum Anno Iuliano 41. vel 42. ideoq; Christum natum esse anno 40. aut 41. Iuliano. Quod fatagunt confirmare ex Lunæ Eclipsi visa paucis mensibus ante mortem Herodis defuncti paulo ante Pascha, vtrumq; referente Iosepho. Sed hoc fundamentum iam subruimus lib. 6. c. 14. quo necesse est se conferat Lector, ne hic actum agentes, frustra prolixiores simus: ibi enim ostendimus Iosephum sibi repugnare, ideoq; in hoc fidē non mereri, posseq; defendi Herodem mortuum esse anno 1. immo, & 7. Epochæ Christi, seu Iuliano 46. vel 52. & hallucinatum esse Dionem, aut qui eius lacunam suppleuit, in tempore quo Archelaus relegatus est, & Lunæ Eclipsim congruentiorem historiæ Iosephi assignauimus. Licet probabilius esse dixerimus Herodem mortuum anno Iuliano 46. cum constet ex historia Romana Eclipsibus confirmata, Tiberium imperare cœpisse anno Epochæ Christi 14. & Iuliano 59. Ex Euangelio autem S. Lucæ Christum prædicationem inchoasse postquam S. Ioan. Baptista cœperat prædicare baptismum penitentia anno 15. Imperij, Tiberij Cæsaris, idest anno 29. Epochæ Christi, & Iuliano 73. & ex Euangelistis Christum Euangelizasse per annos minimum 3. ac totidem ferè menses, hoc est saltem vsque ad annum Iulianum 80. Si natus esset Iuliano 40. aut 41. vixisset vtq; annos 40. aut 39. quod est contra communem Patrum, & Doctorum Ecclesiæ, & contra ipsum Euangelium, ex quo colligitur Christum initio prædicationis suæ iniuisse annum fere 30. ætatis, nec prædicasse pluribus quam tribus, vel summum quatuor annis. Nec potest hæc repugnantia vitari, nisi violentissimis interpretationibus. Sicut non potest ex hac opinione Natalis Domini cadere in 42. Augusti annum. Valeant ergo in hac parte Iosephus, & Dio, & præualeant autoritates antiquiorum Ecclesiæ Doctorum cum Euangelica Historia; cui tamen multa loca Iosephi adducti pro morte Herodis anno 46. Iuliano consentiunt. Sane ipsimet Keplerus, & Dekerus consententur in anno relegationis Archelai, ex Dione sumpto vehementer errari, & posterioribus annis eam accidisse, de alijs verò erroribus Iosephi circa hæc tempora, videndus Eminentiss. Baronius in apparatu ad Annales pag. 39. & 40.

2. Quod spectat ad Censum Cyrini Syriæ præsidis, & prima descriptione, cuius tempore S. Lucas c. 2. narrat natum esse Christum, tractant de hoc præter interpretes Euangelij S. Lucæ, Paulus Forosempronensis Episcopus sec. parte Summæ l. 10. c. 2. Baronius in Apparatu à pag. 38. ad 46. Salmeron prolegom. 40. Petauus l. 12. de Doctrina temp. c. 8. Salius tomo 6. ad annum Mundi 4052. num. 34. & 73. Heruarius c. 241. & 242. suæ Chronologiæ, Tirinus in Chronico Sacro c. 44. Langius de annis Christi l. 2. c. 9. & Grandamicus in quæst. Euangelica de supremo & Natali die Christi l. 3. à pag. 160. nostram verò opinionem sequentibus Paragraphis trademus.

Primo certissimum est Censum seu descriptionem Orbis ex edicto Augusti factam à præside Syriæ Cyrino tempore, quo natus est Christus verissimam fuisse non solum ob auctoritatem S. Lucæ, in cuius omnibus tam antiquis, & apud Patres recensitis, quàm recentibus editionibus reperta est,

& notata, sed etiam quia ita nota fuit Augusto, & notarijs archiuij Romani, vt eam negare non sint ausi Iulianus apostata, Porphyrius; aut Celsus: nec ausus esset Iustinus Martyr in oratione ad Antoninum Pium ipsumq; Senatuum Romanum dicere: *Vicus quidam est Bethlehem in regione Iudæorum triginta quinque stadijs Hierosolymis distans, vbi natus est Christus IESVS, quemadmodum & ex descriptionibus census acti, quæ sub Quirino primo vestro in Iudæa Procuratore sunt confecta, intelligere potestis.* Nec Tertullianus contra Marcionem l. 4. c. 7. dixisset: *De Censu Augusti, quem testem fidissimum Dominica Natiuitatis, Romana Archiua custodiunt.* Nec S. Cyrillus aduersus Iulianum lib. 6. induxisset Iulianum ipsum asserentem sub Cyrino descriptum fuisse Christum; Nec Orosius ausus esset dicere de Christo: *Romano censui, statim vt natus esset, adscriptus est, dicendus vtique Cuius Romanus, census Romani professione.* Nam vt aduertit Sigonius l. 1. de Iure antiquo Romanorum c. 14. ex L. in Orbe ff. ne stat. hom. omnes qui in Orbe tunc erant ciues Romani dici poterant, vt ait Iurifconsultus, quod censu Romano descriptus esset vniuersus Orbis.

Secundò certum quoque est hunc censum non fuisse illum, quem teste Suetonio in vita Augusti c. 27. & Lapide Ancyrano, Augustus instituit anno Iuliano 18. neq; illum, quem idem incepit anno Iuliano 59. Consulibus duobus sextijs nimium enim distant à probabili anno Natiuitatis Christi, sed neque fuit ille, cuius meminit Iosephus l. 14. Antiq. cap. 1. post relegatum Archelaum, hic enim census factus est anno 10. ineunte regni Archelai, & à morte Herodis, idest anno 56. Iuliano; at Censu de quo S. Lucas factus est viuente adhuc Herode, sub quo natus est Christus. Idcirco imprudenter hanc secundam descriptionem, sub Cyrino cum prima sub eodem factam confundunt Eusebius lib. 1. hist. Eccl. c. 6. citans Iosephum Historicum ad firmendam Euangelicam veritatem, & Paulus Episc. Forosempron. 2. par. summæ lib. 2. cap. 10. adducens eundem Iosephum, & inde fugillans plerosque Chronographos, tanquam in Natali anno Christi multis annis aberrantes. Dubitari autem potest, an hic fuerit ille Censu, quem teste Suetonio, & lapide Ancyrano instituit de nouo Augustus anno Iuliano 38. Consulibus Marcio, & Asinio, qui tamen executioni non fuerit mandatus tunc, sed post aliquot annos in Palæstina, sed & hic nimis distare videtur ab anno probabiliore Natiuitatis Christi.

Tertiò itaq; existimo, cum Baronio, Salius, Petauio, & alijs descriptionem hanc, quam S. Lucas primam appellat, ad discrimen secundæ factæ à Cyrino, & memoratæ à Iosepho, fuisse non Censum illum ordinarium, qui quinto quoque anno, seu quolibet lustro iniri consueuerat, sed extraordinariam descriptionem, ac censuram totius Orbis, siue vt dominia, quæ ob bella ciuilia habebantur incerta, & confusa, distincte agnoscerentur, & sciretur quantum quisque tributi nomine soluere deberet, vt refert Cassiodorus lib. 3. Variarum epist. 52. siue, vt non solum fortunarum, sed etiam capitum, quæ in toto Imperio Romano essent summam cognosceret, vt indicat Suidas verbo *ἀπογραφῆς*. Non est tamen verum, quod aliqui ex Tacito deducunt, Cyrinum datum Caio Cæsari in Armeniam proficiscenti tanquam tutorem, aut moderatorem, eaque occasione Augustum vsu Cyrino, seu Quirino ad descriptionem illam, nam Caius Cæsar interfuerat iudicio de successione Regni, de qua contendebant Archelaus, & Antipas filij Herodis illo anno mortui, & paulo post profectus est in Armeniam: At descriptio prima facta sub Cyrino fuit viuo adhuc Herode; Præmissus ergo est Cyrinus in Syriam, & quando Caius Cæsar in Armeniam obtinuit, datus est ei rector Cyrinus anno præcedenti præmissus illuc, verba enim Taciti 3. Annalium sunt de Quirino hoc: *Mox expugnatis per Ciliciam Homonadensium castellis insignia triumphi adeptus, datusque rector C. Cæsari Armeniam obtinenti.* Non est autem mirum descriptionis huius non reperiri peculiarem mentionem in Suetonio, qui alia multa omisit, aut in Tacito, qui annales suos à Tiberij Imperio exorsus est, aut in Dione, cui desunt anni decem, nempe à Consulatu Balbii, & Antistii, vsq; ad Consulatum Cinnæ, & Messalæ.

De secundae Opinionis tertio fundamento, ex tempore quo Zacharias pater S. Io. Baptistae adoleuit incensum in Templo.

Iacobus Tirinus in Chronico Sacro cap. 47. secundae opinioni de Christo nato anno Iuliano 42. fatetur nocere, quod secundum illam Christus anno 15. Tiberij habuisset annos 31. completos, et mortuus esset anno 35. aetatis suae; sed tamen huic opinioni fauere dicit tempus quo Zacharias, qui erat de vice Abia, forte exeunte adoleuit incensum in Templo; sed in retexendo hoc ordine Hierarchico per singulas Ephemerias, multa à Scaligero supponi, quae valde incerta, et obscura sunt, posseque illum ordinem ita institui, vt stet opinio de communi Epochae Natalis Christi, docuit eruditè Petauius lib. 12. de Doctr. tempor. cap. 7. non fuisse autem Zachariam Summum Pontificem ostendit Baronius in Apparatu pag. 34. Quare his criticis implicandum Lectorem minimè arbitrator.

De quarta Opinione.

Quarta opinio, quae statuit Christum natum anno Iuliano 43. habet quidem pro se aliquot testimonia veterum, nò tamen tot, nec talia, vt debeant prevalere communi opinioni de Epochae Christi, et omnibus illis, qui natum Christum asserunt anno 42. Augusti, quod non potest hæc opinio sustinere, nisi annos Augusti statim à nece Caesaris computet, vt facit Baronius, quem multi postea secuti sunt; sed nos iam libro 4. cap. 7. validissimis argumentis ostendimus Imperium Augusti non ante Triumviratum inchoari posse. Præterea, vt annus 364. Epochae communis esset item annus 364. Christi coactus fuit Baronius expungere à fastis, vel disimulare duos annos Consulares, qui tamen retinendi erant, vt ostendimus l. 4. c. 3. et 4. Quia scilicet biennio anticipat natalem annum Christi. At si retinisset Fastos consulares, vt oportebat, non anticipasset illum Natalem Biennio, neque tanta in hoc erat Cassiodori auctoritas, vt ob eam deferere deberet Dionysianam Epocham à S. Gregorio Papa, et deinceps ab alijs Pontificibus, et in calendario Romano receptam.

De quinta opinione, ubi de annis Augusti, & Urbis.

Quinta opinio, quae Christum ponit natum 25. Decembris anni 44. Iuliani inter alias omnes (excepta sexta opinione) est omnium probabilissima, eo vel maximè, quod absque vlla violentia in ea verificatur Christum Dominum natum esse currente adhuc Urbis anno 752. et Augusti Imperij anno 42. à Triumviratu inito, quas duas præ alijs notas Chronologicas ex Eusebio, et Orosio elegit Martyrologium Romanum. Immo quoad annum 42. Augusti affirmarunt Eusebius in Chronico, & lib. 1. hist. Eccl. cap. 5. & lib. 10. de Preparat. adducens Iulium Africanum, Epiphanius hæresi 51. Orosius lib. 1. cap. 1. & lib. 7. cap. 2. Isidorus in Chronico, Zonaras in Annalibus, Nicephorus lib. 1. hist. Eccl. cap. 10. Nicephorus Constantin. in Chron. cap. 9. Beda lib. de sex aetatibus, Ado initio sextæ aetatis, Iornandes lib. de temporum successione, Honorius Augustodunensis apud Cuspinianum in Chron. Cassiodori affirmans omnes Chronographos tam Græcos, quàm Latinos Natiuitatem Christi consignare anno 42. Imperij Augusti, quod ipsum affirmat Maldonatus in c. 2. Lucæ, vt omittam innumerabiles recetiores, præcipue Abulensem in c. 2. Matth. q. 5. Salmeronem prolegom. 38. Toletum in c. 8. Ioannis annot. 26. Iansenium in Concordia cap. 8. Baradium, Pererium, Suarez, & alios.

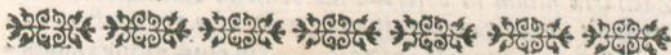
6 Verùm licet Imperium Augusti non inceperit nisi à die 27. Nouembris Anni Iuliani 3. vt luculenter demonstrauit lib. 4. cap. 7. ideoq; anno 45. Iuliano à die 27. Nouembris inceperit, rigorosè loquendo annus 43. Imperij Augusti; ciuilitè tamen, ob viciniam Kalendarum Ianuarij sequentium, à quibus annus Romanus vnà cum nouis Consulibus inibat, potest dici anno 45. Iuliano toto vsque

ad finem, nedum 25. Decembris fuisse annum 42. Augusti, eumque die 25. Decembris propemodum completum, sic enim accepit Orosius supra, dum ait Christum natum, emenso propemodum anno 42. Augusti; Ideoq; Sextus Rufus vir Consularis, vt notat Heruartus cap. 141. & 191. suæ Chronologiae annum Christi 364. ineuntem à Kal. Ianuarij ait esse annu ineuntem 407. Imperij Augusti, vnde fit vt anno 1. Epochæ Christi inceperit Romano more annus 43. Augusti. Quoad annos verò Urbis possumus dicere Orosium, ac Martyrologiū Romanū sequi Fastos Capitolinos; ideoq; neq; hinc, neq; ex annis Augusti habemus necessitatem recedendi à communi, & per mille annos inueterata computatione Annorum Christi, in qua etiam melius explicatur aetas Christi, & tempus Passionis eius iuxta Euangelistas, vt infra docebimus.

De septima, & octaua Opinione.

Septima opinio stauit Christum natum esse Anno Iuliano 46. nempe illo, qui est primus Epochæ vulgaris Christi, quia existimat Dionysium exiguum annos ab Incarnatione facta hoc anno numerasse, & hunc modum computandi recepisse omnes, qui ab Incarnatione computant annos Christi, sed vtrumq; falsum est, vt de primo, & de mente Dionysij docuimus cap. 1. num. 3. & de secundo docuimus cap. 4. num. 4. esto aliqui annos ab Incarnatione pressè sumpta, seu à die 25. Martij annos Christi inuenerint, olim tamen Pontifices, annos hos à Natiuitate, & Incarnatione latè sumpta numerabant vt & nunc, & pro eodem sumpserunt Incarnationem, & Natiuitatem, quia nascendo ex vtero Virginis Deus in carne apparuit, & inde cœpimus visibiliter Deum cognoscere, vt canitur ab Ecclesia in Præfatione de Natiuitate Domini. At si Christus natus est anno Iuliano 46. die 25. Decembris, natus esset anno Augusti 43. vel completo, vel quasi completo, quod est contra torrentem, vt ita dixerim, Doctorum.

8 Octaua opinio atserens Christum natum anno Iuliano 47. præterquamquod biennio minuit veriore numerum annorum aetatis Christi, & repugnat communi sententiæ de Christo nato anno 42. Augusti, cum ex ea sequatur natum esse anno 44. supponit multa falsa in Chronologia, & in primis Alexandrum Magnum obiisse anno 425. ante natum Christum, & alia huiusmodi perperam computata à Paulo Epif. Forosempronienti.

CAPVT VI.

De Anno, quo Christus Dominus baptizatus est à S. Ioanne Præcurfore.

CONCLUSIO VI.

Licet ex Capite 3. Euangelij S. Luca non constet, quo præcisè Anno Tiberij, aut quoto anno aetatis suæ CHRISTVS baptizatus fuerit à S. Ioanne, probabilius tamen est, baptizatum esse Anno 16. Tiberij labente, & anno aetatis suæ trigesimo ante dies tredecim inito, videlicet die 6. Ianuarij feria 6. qua feria, sed alio die eiusdem anni interfuit Christus nuptijs Canæ Galilææ.

Antequam procedamus ad probationem Conclusionis præmittemus aliquot annos Tiberij, quem imperare cepisse statim à morte Augusti die 19. mensis Augusti anno Epochæ Christi decimoquarto, demonstrauimus lib. 4. cap. 3. nu. 16. & cap. 7. nu. 9. addemusq; annos Iulianos, Olympiadicis, & Urbis Varronianos ineuntes intra illum annum Iulianum, necnon Consules, ex iam constitutis lib. 3. c. 2. 3. & 5. & annos Christi, iuxta 8. opiniones relatas cap. 3. quibus demeritatem, & habebis annos Christi concurrentes cum initio Tiberij.

ANNI INEVNTES.				Anni Christi Incuentes à die 25. Decembris, & diebus 128. post initium Annor. Tiberij.									Consules Ordinarij.
Iuliani à kal. Ianuarij.	Vrbis Varro- nian. à 21 Apr.	Olym- piad. ab Æesta- te.	Tiberij à 19. Augu- sti.	Supposita Nativitate CHRISTI in anno Iuliano infra scripto.									
				40	41	42	43	44	45	46	47		
59	763	198 an. 2	1	20	19	18	17	16	15	14	13	Sext. Pompeius. Sext. Apuleius.	
68	772	200 an. 3	10	29	28	27	26	25	24	23	22	C. Asinius Pollio. C. Antistius Vetus.	
73	777	201 an. 4	15	34	33	32	31	30	29	28	27	Ap. Iunius Silanus. P. Silius Nerva.	
74	778	202 an. 1	16	35	34	33	32	31	30	29	28	C. Rubellius Geminus. C. Fusius Geminus.	
75	779	202 an. 2	17	36	35	34	33	32	31	30	29	L. Cassius Longinus. M. Vinicius Quartinus.	
76	780	202 an. 3	18	37	36	35	34	33	32	31	30	Cl. Tib. Nero. L. Aelius Silanus.	
77	781	202 an. 4	19	38	37	36	35	34	33	32	31	Cn. Domitius Aenobarbus. A. Vitellius Nepos.	
78	782	203 an. 1	20	39	38	37	36	35	34	33	32	Ser. Sulpicius Galba. L. Cornel. Scylla.	
79	783	203 an. 2	21	40	39	38	37	36	35	34	33	Paul. Fabius Persicus. L. Vitellius Nepos.	

2 Præmittenda sunt verba S. Lucae Evangelistæ cap. 3. vbi celeberrimum annum prædicationis S. Ioannis Baptistæ his notis certum, & illustrem reddit. Anno autem quinto decimo Imperij Tiberij Casaris, procurante Pontio Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius Tetrarcha Iturææ, & Trachonitidis regionis, & Lysania Abilinae Tetrarcha, sub principibus Sacerdotum Anna, & Caipha: factum est verbum Domini super Ioannem Zachariæ filium in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentia &c. post narra- tam verò compendiosè prædicationem eius, vsque ad mor- tem, subiungit baptismum Christi, & vocem de coelo fa- ctam: Tu es filius meus dilectus, in Te complacui mihi. Sta- timq; addit: Et ipse IESVS erat incipiens quasi annorum triginta, vt putabatur, filius Ioseph. Græcè autem sic. Καὶ αὐτὸς ἦν ὡς ἑξήκοντα ἔτη τριάντα ἀπὸ ἡμερῶν αὐτοῦ. Quod ordine vocabulorum seruatō verti posset. Et ipse erat Ie- sus, quasi annorum triginta incipiens quidem.

Prima pars de Anno præciso Tiberij, quo baptiza- tus est Christus non planè certo.

3 Non pauci ad pauca respicientes, & videntes eo- dem capite, quo S. Lucas initium prædicationis S. Ioannis consignat anno 15. Imperij Tiberij, narrari bap- tismum Christi, concluderunt eodem Tiberij anno laben- te vtrumque factum esse. At hæc connexio minimè est ne- cessaria, vt scitè aduertent Petauus lib. 12. de doctrina temporum cap. 5. sub finem, & Iacobus Grandamicus in Q. Evangelica de die supremo, & Natali Christi lib. 2. c. 2. vbi ait: Sanè multos decepit annus ille 15. Tiberij designa- tus à S. Luca, non vt character Baptismi Christi, sed prædi- cationis Diui Ioannis. Potuit autem fieri, vt Ioannes prædi- care inciperet anno 15. Tiberij vergente in exitum, puta- tempore Pentecostes, quo olim Lex promulgata fuerat, et tribus circiter mensibus ante finem anni 15. Tiberij, Chri- stus autem anno sequente, idest 16. Tiberij labente, et Iu- liano 74. die 6. Ianuarij baptizari. Potuit etiam Ioannes prædicationem exordiri circa festum Tabernaculorum, aut expiationis mense Septembri, vel incunte Octobri, inito

iam Tiberij 15. anno à præcedenti die 19. Augusti, et Chri- stus baptizari die 6. Ianuarij sequentis anno 74. Iuliano, sed adhuc durante anno 15. Tiberij. Potuit denique præ- dicationem incipere à festo Expiationis, vel postea, curren- te Tiberij anno 15. & tamen Christus expectare integrum, & amplius annum, antequam veniret ad baptismum, atque adeo baptizari anno 75. Iuliano, & Tiberij 16. labente, vt sic Præcursor Domini per annū integrum præpararet viam domino, & plebem perfectam multosq; ad Christum reci- piendum disponeret, quod non videtur opus paucorum mensium. Cum ergo potuerit valde probabiliter Baptis- mus Christi cadere in annum Tiberij 16. duobus modis, vno tamen modo non improbabili in annum 15. patet non posse ex S. Luca certo constare de altero ex his determina- tē, quid quid de 15. asseruerit Salmeron prolegom. 38. concl. 7.

Secunda pars de Anno ætatis Christi, quo baptiza- tus est non planè certo.

4 Dvæ præ cæteris probabiliore sunt opiniones de Anno ætatis Christi, tunc quando baptizatus est à Ioanne, Prima est habuisse annos 30. completos, & præ- terea tot dies, quot sunt à die 25. Decembris ad 6. diem Ianuarij subsequenti; Secunda est, habuisse annos 29. com- pletos, & inchoasse trigessimum per dies 13. neutra autem falsitatis conuinci potest ex modo loquendi S. Lucae, cum in vtraq; verum esse possit, Christum fuisse quasi annorum triginta, seu ferè, vel circiter: his enim modis accipi potest particula ὡσεὺς, aliquando autem significat planè, seu prorsus vt Ioannis 1. Gloriam quasi vngenti à Patre: & Iobi 2. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Ideo S. Iu- stinus in Dialogo cum Tryphone hæsit dicens. Triginta plus minus annis manens donec prodijt Ioannes præ eo.

5 Prioris opinionis de anno 30. completo videtur fuisse S. Ignatius in Epistola ad Trallianos dicens. Καὶ τρεῖς δε- κάδες ἔτη ὡς πολιτευσάμενος, ἑβραϊσθὲν ὑπὸ Ἰωάννη, quorum verborum legitima versio est. Et cum tres decades annorum vixisset, baptizatus est à Ioanne, sed vt aduertit Petauus plus est dicere Lucae 2. ἐπλήσθη ἡμερῶν ἑκτὰ: impleti sunt dies

dies octo, seu vt Vulgata vertit consummati sunt dies octo, & tamen ibi non significatur à Natiuitate ad Circumcisionem transisse dies integros octo, ergo nec ex eo, quod dicatur à S. Ignatio vixisse tres decadas annorum, inferitur eum expleuisse annos 30. integros: eademque solutio applicari potest ad S. Chrysoftomum homil. 10. super Matthæum dicentem: *Et cuius rei gratia post triginta annos Iesus venit ad baptisma?* quem sequitur Euthymius in cap. 3. Matthæi ad Nazianzenum oratione 39. in Baptismo: *Sed Christus cum trigessimum ageret annum, baptizatur, & ad S. Augustinum 15. de Trinit. cap. 26. Absurdissimum est vt credamus eum cum iam 30. esset annorum (eius enim ætatis à Ioanne baptizatus est) accepisse Spiritum Sanctum.* Et ad Eusebium lib. 1. Histor. Eccl. cap. 11. aientem: *Domini Saluator noster IESVS Christus erat triginta annorum quando ad Ioannem baptizandus aduenit.* Huic tamen opinioni fauet dum in Chronico baptismum ponit anno eius 31. & vt Cedrenus in compendio hist. inquit: *Anno Tiberij Cæsaris decimo quinti indictione prima ab Ioanne baptizatus est in Iordane Christus die 14. anno ætatis suæ 31. die 6. Ianuarij.* Et S. Bernardus Serm. 1. de Epiphania, cum iam Christus triginta annorum tempus exegisset &c. ad baptismum Ioannis aduenit, & ante illum Beda lib. de natura rerum cap. 45. & lib. de temporibus cap. 47. Fauet etiam Concilium Neocesariense cap. 11. vbi dicitur. *Presbyter ante tricesimum ætatis suæ annum nullatenus ordinetur; nam Dominus noster tricesimo ætatis suæ anno baptizatus est, & sic cepit docere;* quod de anno completo intelligendum declarat Fabianus Papa dist. 78. cap. si quis, vbi ait: *Si quis 30. ætatis suæ annum non impleuerit, nullo modo presbyter ordinetur.* Sicut in Concil. Lateranensi cap. 3. & refertur de electo, & electi potestate cap. cum in cunctis, præcipitur: *Vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam tricesimum annum ætatis exegerit.* Sed ex praxi Ecclesiæ, & ex priuilegio iure concesso constat sufficere, vt annus præscriptus, seu requisitus attingatur, & Ordo Romanus, quem affert quoque Albinus Flaccus de offic. Eccl. cap. 6. dixit: *Expletis namque Christus quasi triginta annorum curriculum, venit in Iordanem, vt baptizaretur.* Huic tamen opinioni de annis 30. expletis subscribunt Albertus Magnus in c. 3. Lucæ, S. Thomas in cap. 2. Ioannis Lect. 1. Lyranus, Caietanus, & Iacob. Faber in cap. 3. Lucæ, Salmeron prolegom. 38. asert. 8. Baronius in Apparatu ad Annales pag. 49. Scalliger apud Petauium lib. 12. cap. 5. & Langium lib. 2. cap. 3. de annis Christi, & Spondanus cum Baronio.

6 Secundæ autem opinionis de Anno 30. non completo, sed inchoato tantum fuere in primis Clemens Alexandrinus lib. 1. Strom. dum ait. *Erat Iesus veniens ad baptismum quasi 30. annorum, & quod anno solo oporteret eum prædicare, hoc quoque sic scriptum est. Annum acceptabilem Domini prædicatum misit me, Hoc, & Propheta dixit, & Euangelium. Quinto decimo ergo Tiberij, & Quinto decimo Augusti sic implentur triginta anni, vsq; ad tempus, quo passus est.* Clare Irenæus lib. 2. cap. 39. *Ad baptismum venit, qui nondum triginta annos impleuerat, sed qui inciperet esse tanquam triginta annorum.* Et Helychius lib. 7. in Leuiticum: *propter quod Euangelista eum non plenorum triginta annorum venisse ait ad baptismum.* Item S. Epiphanius hæresi 51. inquit enim: *Si accuratam rationem temporis ineas, non nisi annorum viginti nouem, & decem mensium, ita vt triginta annorum, non tamen plenorum, fuisse dicatur, ideoque scriptum, incipiens quasi annorum 30. putat enim baptizatum Nouembri mense.* Fauet, & Arabicus interpretes in 3. Lucæ cum ita exponit. *Et Iesus cæperat ingredi in tricesimum annum.* Idem sentiunt Origenes homil. 1. in Ezechielem, Theophylactus, Dionysius Carthuf. & Abulensis in cap. 3. Matth. q. 78. S. Thomas 3. p. q. 39. art. 3. Io. Lucidus de vero die passionis cap. 12. Sigonius comm. in Sulpicium Seuerum, Onuphrius in Fastis lib. 2. ad Urbis annum 786. Genebrardus in Chron. lib. 2. Mariana de die mortis Christi, Pererius in Daniele lib. 2. q. 6. Baradius tomo 2. lib. 1. cap. 13. qui adducit Hugonem, & alios, Suarez in 3. p. disp. 26. Salius tomo 6. ad annum Mundi 4082. Petauius l. 12. de Doctr. tempor. cap. 5. Langius lib. 2. de Annis Christi c. 3. Laurentius Codomanus lib. 2. Chronol. q. 48. & lib. 4. cap. 7. ac 21. Grandamicus Q. Evangelica de die supremo, et natali Christi l. 2. c. 2.

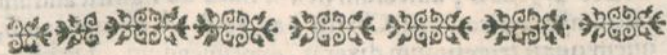
7 Controuertitur tamen an participium illud incipiens

Græcè ἀρχόμενος, adiectum sit à S. Luca ad significandum initium prædicationis Christi, an verò ad initium anni, quem quasi trigessimum dixerat, exprimendum. De initio prædicationis intelligendum asserunt Baronius, Petauius, Langius, censentes esse quasi tautologiam, aut modum loquendi minus idoneum, si referatur ad initium anni trigessimum. Contra tamen de initio anni trigessimum intellexit Abulensis in 4. Matthæi q. 47. *Et erat Christus ipsa die baptismi annorum 29. completorum, & tredecim dierum insuper, vnde dicebatur incipiens quasi annorum 30. & in cap. 14. Matthæi q. 63. inquit. Erat incipiens annorum 30. idest incipiebat tricesimum annum;* Et Onuphrius lib. 2. in Fastos anno Urbis 786. eodem sensu accipiendum illud participium expressè affirmat Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 26. sect. 2. Salius, Grandamicus, & Baradius supra, & Paraphrastes Arabicus iam adductus; Et sanè illud incipiens si non referatur ad tempus ibi indicatum, cum ad alia non referatur à S. Luca nimis manca, & suspensa esset locutio. Quod enim ab aduersarijs adducitur ex Actorum cap. 1. *in omni tempore, quo intrauit, & exiuit inter nos Dominus Iesus, incipiens à baptismo Ioannis.* Et cap. 10. *Quod factum est verbum per vniuersam Iudæam; incipiens enim à Galilæa post baptismum;* non est paris rationis, in his enim locis, participium incipiens applicatur expressè ad introitum, & verbum prædicationis, & locutio, est completa. Et certè particula addita participio, seu clausula incipiens, quidem, plano, & obuiuo sensu limitatiua est, & denotat annum 30. incœpisse.

Tertia pars de probabiliore Anno Baptismi Christi.

8 Quoad annum 30. per dies 13. inchoatum, probat Toletus in cap. 3. Lucæ annot. 55. dicens: *Probabilior est sententia postrema, nempe initio trigessimum fuisse baptizatum, non autem prope finem: agebat enim annum vigesimum nouum impletum, & tredecim dies trigessimum.* Moueor autem ad hoc, quia cum communissima sententia sit nondum expletum esse trigessimum, quando baptizatus est, consequitur potius fuisse in principio, quia Ecclesiæ ritus obtinet baptizatum fuisse paucis diebus post Natiuitatis tempus. Et sanè omnes qui dicunt baptizatum anno 30. vel cum esset annorum 30. possunt commodè intelligi de inchoato trigesimo: at qui dicunt non habuisse annos completos plures quam 29. non possunt intelligi de 30. completo, & illi plures sunt, eisque fauet textus sensus magis obuius, & ad literam S. Lucæ.

9 Quoad annum autem 16. Tiberij probatur ex anno Natiuitatis Christi, quem fuisse Iulianum 45. probabilius docuimus cap. 4. à num. 3. Annum autem 15. Tiberij completum fuisse die 19. Augusti Anni Iuliani 74. & inde incœpisse annum eiusdem 16. patet ex Canone initio huius capituli præmissis, & ex eodem patet illo anno Iuliano 74. labente adhuc incœpisse à die 25. Decembris annum Christi 30. initis annis à die 25. Decemb. anni 45. Iuliani; in qua hypothesi, si baptizatus esset anno 15. Tiberij labente, inchoasset tantummodo annos 29. at eos expleuit, & inchoauit 30. ex dictis num. 8. ergo probabilius est baptizatum esse anno 16. Tyberij currente; ideoque S. Ioannem prædicare cœpisse anno 74. Iuliano, sed ante 19. Augusti, durante adhuc anno 15. Tiberij. Porro anno Christi 30. communis Epochæ, Cyclus Solis fuit XI. & litera Dominicalis A. ideoque 6. dies Ianuarij incidit in feriam 6. eadem autem feria fuerat Epiphania, nam vt ostendimus lib. 1. c. 22. in Canone Bissextilium, qui vitiosus quidem, sed re ipsa tunc fuerunt, litera Dominicalis fuit A. primo Anno Christi, quoniam verò multo post baptismum suum nuptijs in Cana Galilææ interfuit feria item 6. ideo Ecclesiæ cum multis Patribus canit diem illum, idest feriam 6. tribus miraculis ornatam fuisse: Esto alij pro diuersitate annorum nati, & baptizati Christi, diuersas ferias assignent, immò non pauci putent die 6. Ianuarij tria illa miracula facta esse, & à baptismo Christi ad nuptias in Cana fuisse integrum annum: qua de re infra dicendum, pendet enim hoc ex numero Paschatum, quibus interfuit CHRISTVS, post sui Baptismum.

CAPUT VII.

De numero Paschatum, & Annorum Prædicationis CHRISTI à Baptismate ipsius ad eiusdem Resurrectionem.

CONCLUSIO VII.

Multò probabilius est inter Baptismum CHRISTI, & Resurrectionem eius, quatuor Paschata celebrata esse, quàm plura, vel pauciora; & ipsum Annos tantum tres solidos, & paucos præterea menses in prædicando Evangelio exegisse.

Proposui simul duas quæstiones de numero Paschatum, & de numero Annorum prædicationis, quia licet potuerint esse plures Anni prædicationis, nec omnia quæ fecit dixit Christus, relata sint ab Euangelistis; tamen ex numero Paschatum colligitur non potuisse annos prædicationis pauciores esse illis, quos tot Paschata includunt. Tres verò absurdas opiniones, non est cur pluribus refutemus, satis enim ex dicendis earum absurditas manifesta erit. Vna est eorum, qui dixerunt Christum vixisse annos 46. atq; adeo prædicasse annos fere 15. quos refellit S. Augustinus lib. 2. de Doctrina Christiana cap. 28. Altera est Irenæi lib. 2. aduersus Hæreses c. 39. vbi propter verba illa Iudæorum Ioannis 7. *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti, & ex auctoritate quorundam seniorum Alia docet Christum vixisse propemodum annos 50. Tertia est Clementis Alexandrini l. 1. & 6. Str. Tertulliani aduersus Iudæos c. 8. Africani apud S. Hieronymum in c. 9. Danielis, Lactantij lib. 4. c. 9. Valentini hæresiarum apud Epiphanium hæresi 51. & Gaudentij sermone 3. de Paschate; qui dixerunt Christum anno 30. ætatis passum, & anno vno tantum prædicasse. Quod ipsum sensit S. Bernardus serm. 2. de verbis Apostoli, & Anonymus apud Henricum Canisium tom. 2. antiquar. lect. videturq; illis fauere S. Augustinus lib. 15. de Ciuit. cap. vlt. & Epist. 80. quatenus mortuum censuit duobus Geminis Consulibus. Fundamentum Clementis, & multorum fuere verba illa Isaia 61. *prædicare annum placabilem Domini*, sed vt interpretatur S. Hieronymus, & Irenæus, nomine anni indefinite, intelligitur totum tempus, et quilibet annus prædicationis Christi, quo pœnitentes, et credentes in eum placare poterant Dominum. Gaudentius autem in agno Paschali anniculo fundatus dixit. *Anniculus est, quia post baptismum vsque ad passionem vnus anni tempus impletur.* Sed hæc opinio repugnat tum Euangelio S. Ioannis, in quò 4. vel vt minimum 3. Paschata expressè numerantur inter baptismum, et resurrectionem Christi; tum communi Ecclesiæ sensui de annis 33. vitæ Christi. His igitur dimissis, tres opiniones super sunt expendendæ.*

1. Opinio est de Tribus Paschatibus, et duobus integris annis prædicationis, ita Apollinaris Laodicensis apud S. Hieronymum in cap. 9. Danielis, Cyrillus Alex. in Isaiam cap. 29. Philastrius de hæresibus cap. 107. Epiphanius hæresi 51. Origenes lib. 2. contra Celsum, Orosius lib. 7. c. 4. Cassiodorus in Chronicon, Dekerius in Thefisibus à Laurentio Suslyga defensis, Keplerus de Anno Natali Christi, Io. de Muris, et Rogerius Bacon apud Salmeronem prolegom. 38. pag. 449. et Petauius l. 12. de doctr. temp. c. 17. et 18. Aegid. Bucherius in comment. de doct. tempor. in Victorem Aquitanum. Opinati sunt hi Christum prædicasse duos tantum annos solidos, et paucos insuper menses, et à Baptismo eius ad Resurrectionem intercessisse solum Paschata 3. quia non plura exprimentur ab Euangelistis. Si quidem Matthæus, Marcus, et Lucas nullum Pascha nominant, præter *σάββατον*, seu Pascha Passionis, et S. Ioannes tria tantummodo expressè recenset cap. 2. versu

13. cap. 6. versu 4. et cap. 12. Diem enim festum Iudæorum, de quo Ioannes cap. 5. gratis dici fuisse Pascha, cum Chryostomus, Cyrillus, et Maldonatus Pentecostem fuisse putarint, alij festum Phturim, seu sortium: Sicut enim Ioannes alia tria Paschata expressè nominauit, ita et hoc suo nomine nominasset, si fuisset festum Paschatis. Quæ autem de sabbato secundoprimum, et transitu per segetes narrantur Matthæi 12. Marci, et Lucæ 6. referri posse ad primum Pascha, de quo Ioannes cap. 2.

3. Sed consideranti mihi Euangelistarum narrationem, videtur moraliter impossibile Pascha illud, quod Petauius, et alij fatentur indicari nomine Sabbati secundoprimum à S. Luca cap. 6. quo Iesus cum discipulis transiit per Sata, vt confirmant S. Matthæus cap. 12. et S. Marcus cap. 2. fuisse illud primum Pascha, de quo Io. cap. 2. Narrato enim miraculo aquæ in vinum conuersæ subiungit: *Hoc fecit initium signorum IESVS in Cana Galilææ, & manifestauit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius: Post hoc descendit Capharnaum ipse, & mater eius, & fratres eius, & discipuli eius, & ibi manserunt non multis diebus.* Quia scilicet oportuit mox ire Ierosolymam, subiungit enim immediate. *Et prope erat Pascha Iudæorum, & ascendit IESVS Ierosolymam.* Iam verò à baptismate Christi, idest à die 6. Ianuarij ad nuptias in Cana effluxerant dies 40. moræ in deserto, de quibus Matthæi 4. Marci 1. et Lucæ 4. et pauci illi dies, quos Christus consumpsit in reditu ad Iordanem, et in admittendis, vel vocandis ad sequelam sui Andree, Simone, Philippo, et Nathanaele, quos quinque, aut sex circiter fuisse indicat Ioannes cap. 1. et mox cap. 2. ait, *& die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ.* Quare cum nuptiæ illæ inciderint in feriam sextam, in quam inciderat Epiphania olim, & postea Baptismus Christi, iuxta dicta ad finem præcedentis capituli, numerando à die 6. Ianuarij ad 24. Februarij dies 49. deuenitur in feriam 6. Vel, si cum Epiphania hæresi 51. numeres à baptismate ad nuptias dies 56. incidet in 3. Martij, et feriam item 6. Fuit autem anno 30. Christi (de quo satis cap. præcedenti) Plenilunium paschale circa diem 6. Aprilis, ergo à Nuptijs ad Pascha non plures dies, quam circiter 41. vel 34. Quorum aliquot debentur reditui Christi in Capharnaum, et moræ ibidem, et aliquot alij puta quinque circiter itineri de Galilæa Ierosolymam, ita vt perpauci dies reliqui fuerit intermedij. Contra verò ante illud Pascha, quod denotatur per Sabbatum secundoprimum, et post reditum Christi ex deserto narrantur ab Euangelistis alijs tot gesta Christi, vt plures menses requirantur ad illa, vt videre est in S. Matthæo à c. 4. ad 12. et in S. Marco c. 1. ac 2. et in S. Luca cap. 4. et 5. Notandumq; illud Matthæi 4. versu 23. *Et circuibat IESVS totam Galileam &c.* Et Missio duodecim Apostolorum ad prædicandum, de qua idem cap. 10. et transitus Christi inde, ac prædicatio in alijs ciuitatibus, de quibus cap. 11. ergo moraliter est impossibile tot res gestas, quas præcipue narrat S. Matthæus à cap. 4. ad 12. coarctari posse intra paucos illos dies; qui à mora in Capharnaum post nuptias interfuere ad proximum Pascha expressum à S. Ioanne, et hoc esse illud quod Matthæus c. 12. et Marcus 2. et Lucas 6. per Sabbatum secundoprimum, et transitum per Sata Sabbato indicant.

4. Sed idem multo euidentius probatur, nam S. Ioannes post primum Pascha commemoratum cap. 2. et alia gesta, Ierosolymæ eodem capite, et 3. refert versu 22. venisse Iesum in Iudæam terram, et versu 3. Ioannem ibidem tunc extitisse baptizantem, et versu 24. inquit: *Nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem.* At reliqui Euangelistæ ante illud Sabbatum secundoprimum, quo Christus transiit per Sata, narrauerant iam Ioannis capturam, et carcerem, nempe Matthæus cap. 11. et Marcus cap. 1. versu 14. Ergo Pascha hoc distinctum est, et posterius primo illo, de quo S. Ioannes cap. 2. siue deinde sit illud festum, de quo Ioannes cap. 5. siue non. Neque dicas Pascha illud per Sabbatum secundoprimum indicatum, reduci posse ad Pascha illud, cuius meminit Ioannes cap. 6. vt nonnulli putant; Nam Pascha de quo Ioannes cap. 6. versu 4. fuit post satiata ferè quinque millia hominum, multiplicatis panibus quinque; At hoc miraculum fuit post transitum Christi per Sata Sabbato secundoprimum, & narratur post hæc à S. Matthæo cap. 14. versu 14. & à S. Marco c. 6. versu 37. & à S. Luca cap. 9. versu 12. ergo non possunt sine violenta

peruersione ordinis historiae Euangelicae, confundi hae duo Paschata in vnum; & omnino fatendum est Pascha illud Sabbati secundoprimum praecessisse Pascati, de quo Ioannes cap. 6. versu 4. atq; adeo addito ultimo Paschate in quo passus est Dominus, quatuor minimum, & non pauciora Paschata inter Baptismum, & Resurrectionem Christi necessario admittenda esse.

II. Opinio de Quinque Paschatibus, & Annis quatuor solidis Praedicationis Christi.

Hic opinioni fauent quicumque à Baptismate Christi, ad nuptias in Cana vnum integrum annum interponunt, atque adeo vnum Pascha, licet ab Euangelistis ne indicatum quidem, ita S. Thomas, & Caietanus in cap. 2. Ioannis Lect. 1. Hugo Cardinalis ibi, ac Durandus in Rationali. Sed opinionem de quintuplici Paschate, & de 4. solidis annis praedicationis Christi, ac tribus insuper Mensibus, expressius docuerunt Gerardus Mercator in Chronol. Genebrardus lib. 2. Chronici Barradius tomo 2. lib. 6. cap. 1. & lib. 9. c. 16. Pererius lib. 11. in Genesis cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 30. sect. 3. & disp. 40. sect. 1. Mariana de die mortis Christi cap. 10. Scaliger lib. 6. de emend. temporum pag. 551. Salius tomo 6. ad annum Mundi, 4082. num. 33. Langius de annis Christi par. 2. lib. 2. cap. 4. & 11.

Fundamentum plurimum est, quod canit Ecclesia in festo Epiphaniae, *Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus: Hodie stella Magos duxit ad praesepe: Hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: Hodie in Iordane Christus baptizari voluit.* Quod inquit S. Maximus homil. 6. posteritati suae fidelis mandauit antiquitas. Et Rupertus l. 3. de diu. Offic. cap. 24. Nunquid annum suae aetatis trigessimum, cuius in initio baptizatus est, totum sine discipulis exegit, & ita redeunte anno, eadem die illud admirabile signum primum coram discipulis fecit? Ita sanè credendum est, quomodo tria haec, quae superius dicta sunt, vna die celebrata esse, secundum sanctae Ecclesiae auctoritatem, negare non possumus. Dicere enim celebrari haec tria ab Ecclesia, non quod facta sint eodem die, sed quia per illa tria manifesta est Christi diuinitas, & ob analogiam ad Epiphaniam, perinde ac si eodem die facta essent, est eludere non soluere fundamentum huius opinionis, vt ait cum Toletus Salius. At soluitur hoc fundamentum dicendo quaedam eadem die anni Iuliani accidisse nempe Epiphaniam, & Baptismum die 6. Ianuarij, omnia verò illa tria, eadem feria 6. vt patet ex dictis ad finem capituli praecedentis. Atque ita Nuptiae eodem anno Christi 30. labente inciderunt in feriam 6. diemq; 24. Februarij. Nec ob id necesse est expectare integrum annum, & Christum, qui praedicationem suam à ieiunio post Baptismum inchoauit otiosum per integrum annum facere.

6. Alterum fundamentum esse possent tria Paschata expressa à S. Ioanne, & quartum significatum antonomastice nomine *Festi Iudeorum* à S. Ioanne cap. 5. Quintum verò significatum ab alijs Euangelistis per Sabbatum secundoprimum, vel transitum per Sata Sabbato, quandoquidem hoc non potest reduci ad primum Pascha nominatum à S. Ioanne cap. 2. vt ostendimus nu. 3. & 4. nec ad Pascha secundum expressum à S. Ioanne cap. 6. vt ostendimus nu. 4. Sed respondemus aut diem festum nominatum à S. Ioanne cap. 5. non fuisse Pascha, aut si fuit, fuisse illud idem, de quo alij Euangelistae, occasione Sabbati secundoprimum, & transitus per Sata Sabbato, nam praecessit illi Paschati, quod post multiplicationem quinque panum narrat S. Ioannes cap. 6. Quare nulla est reuera necessitas introducendi quinque paschata ex Euangelio. Nam qui id faciunt, vt sustineant opinionem de Natiuitate Christi diuersam à nostra, aliunde partim ex dictis, partim ex dicendis refutandi sunt. Ipse Scaliger in animaduersionibus ad Eusebij Chron. pag. 171. fatetur, in sua de quinque Paschatis assertione sudandum sibi, & rem aggredi, quae insaniam sapiat, verumque esse in Euangelio Ioannis, quatuor tantum Paschatum restigia extare.

III. Opinio & verior de quatuor Paschatis, & tribus Annis solidis, ac tribus circiter mensibus Praedicationis Christi.

Hae Opinio est multo communior, & omnium illorum, qui statuunt Christum baptizatum anno 30. aetatis nuper inito, & mortuum anno 33. aetatis labente; vel baptizatum anno 31. aetatis nuper inito, & mortuum anno 34. aetatis labente; vel expressè dicunt praedicasse annos 3. ac totidem ferè menses à baptismo initos: vt S. Ignatius epist. 5. ad Thrallianos dicens: *Triginta annos agens baptizatus est à Ioanne in veritate, & non in phantasmate, & tribus annis praedicauit Euangelium, & fecit signa, & prodigia.* S. Epiphanius haeresi 51. inter baptismum Christi, et passionem quatuor paria consulum nominat, et nisi posuisset Baptismum mense Nouembri longè post Pascha primi Consulatus, quatuor vtique Paschata, et tres annos integros numerasset. Eusebius lib. 1. hist. Eccl. cap. 12. negat praedicationem Christi quatuor annos totos inclusisse, et lib. 8. de demonstr. Euang. inquit: *Omne tempus doctrinae, & editionis miraculorum Saluatoris nostri, fuit annorum trium cum dimidio.* Nec aliter habet in Chronico ex versione S. Hieronymi, & in Chronographia Syncelli, Eusebius enim initium praedicationis Ioannis ponit anno 15. Tiberij, sed baptismum Christi anno 16. & mortem 19. etto Scaliger, vt Eusebium ad suam opinionem traheret in Chronico Graeco addiderit de suo Christum baptizatum anno 15. Tyberij. At Georgius Syncellus aliter interpretatus est Eusebium, & ex triennio praedicationis hanc opinionem firmat. Theodoretus in cap. 9. Danielis: *Cum annos tres cum dimidio ferè praedicasset Dominus, sanctosq; suos discipulos doctrina, & miraculis confirmasset; tunc passus est; & post crucem, mortem, & resurrectionem, & ad caelos ascensum, & sanctissimi Spiritus aduentum reliquum hebdomadis tempus sancti Apostoli Hierosolymis praedicantes &c.* Auctor quoq; operis imperfecti in Matthaeum ait: *Christus tribus annis, & sex mensibus docuit, nempe vsque ad Ascensionem.* Philoponus lib. de Mundi creatione cap. 21. Praedicationem Christi, vsque ad Ascensionem trium annorum interuallo cum parte notabili anni quarti extendit. Chronicon Alexandrinum, & Abulensis in 2. parte Defensorij, Pascha Passionis, seu *σαυροσπιου*, appellant *quartum Pascha*, nec plura, nec pauciora agnoscit Tiberinus in Chronico Sacro cap. 49. Salmeron prolegom. 38. & 39. & Grandamicus in Q. Euang. de supremo, & Natali die Christi lib. 2. cap. 1. Quid quod ipse Dekerius par. 2. disp. Theolog. thesi 3. ait sibi exploratum esse nò plus quam triennium, & paucos insuper Menses deberi praedicationi Christi, cumq; admittat festum illud, de quo Ioannes c. 5. fuisse Pascha, vtique quatuor Paschata agnoscit. In ipso quoque Talmud libro *Midras Tehillim*, idest in expositione Psalmorum, vt tradit Rabbi Jonathan, dicitur. *Tribus annis cum dimidio stetit praesentia in monte Oliueti dans vocem, & dicens: Querite Dominum dum inueniri potest, ex Oliueti enim monte ascendit in caelum.*

8. His accedunt, qui vitam Christi ab Incarnatione definiunt annis 33. cum parte anni trigesimali quarti, & baptismum eius inito anno 30. agnoscunt, vt S. Hieronymus in cap. 42. Ezechielis: *Dominus triginta annorum venit ad Baptismum &c. & tricesimus numerus additis tribus, & parte tertia completur.* Et Beda de ratione temporum, cap. 45. *Habet nò fallor Ecclesiae fides Dominum in carne paulo plusquam XXXIII. annos, vsque ad sua tempora passionis vixisse, quia videlicet XXX. annorum fuerit baptizatus, sicut Euangelista Lucas testatur, & tres semis annos post baptismum praedicauerit.* Id ipsum autem confirmat validissimo Ecclesiae testimonio dicens. *Sancta siquidem Romana, & Apostolica Ecclesia, hanc se fidem tenere, & ipsis testatur indiculis, quae suis in cereis annuatim scribere solet, ubi tempus Dominice Passionis in memoriam populis reuocans, numerum annorum triginta semper, & tribus annis minorem, quam ab eius Incarnatione Dionysius ponat, annotat. Et addit exemplum allatum à suis fratribus Roma in cereis, in quibus notatus erat Annus ab Incarnatione 701. & à Passione 668. vt habent correctæ exemplaria.* Idcirco

Urbanus in sua Bulla Iubilæum ad 33. annos reduxit dicens: Nos considerantes quod numero huiusmodi 33. qui fuerunt tempus vite nostri Saluatoris, quibus conuersatus in Mundo, miro clausit ordine sui moras incolatus, plurima etiam alia, & grandia diuinarum scripturarum mysteria adaptari possunt, & ut iugis Saluatoris, & eorum, que pro salute humani generis gessit, & verbis docuit, & exemplis sit memoria, de fratrum nostrorum consilio, & supradictis, & alijs in istis causis ad 33. reducimus Iubilæum. Ipsamet B. Virgo reuelauit S. Brigittæ serm. 1. Angelico annos se triginta tres afflictam vitam traduxisse in benedicti filij sui compassione, quia totidem annos passus erat, & conuersatus in terris. Deniq; idem de annis 33. ab Incarnatione completis Nicetas in historia Græca, Nicephorus, Callistus lib. 1. cap. vii. Albertus Magnus comm. in Epist. Dionysij ad Polycarpum, Gerlandus, Lotaringius, Campanus, & Lucas Gauricus in computo Eccl. Antonius Sabellicus lib. 1. Ennead. 7. Io. Baptista Platina in vita Christi sub finem.

9 Idipsum colligitur ex Euangelistis, nam præter tria Paschata, quæ expressè nominat S. Ioannes cap. 2. versu 13. & cap. 6. versu 4. & cap. 12. aliud quoque capite 5. satis significat dicens. Post hæc erat dies festus Iudeorum, & ascendit Iesus Ierosolymam: ubi in margine Biblia Sixti V. festum hoc indicant esse illud, quod præcipitur Leuitici 23. versu 5. & Deuteronomij 16. versu 1. videlicet festum Paschatis, & pro tali accipitur à plerisque Interpretibus, & ex Patribus Irenæus lib. 2. aduersus hæreses c. 29. ait: Post hæc iterum ascendit secunda vice ad diem festum Pasche in Ierusalem, quando Paralyticum, qui iuxta uatatorum iacebat, curauit. Et Rupertus in cap. 5. Ioannis: Hic Euangelista Paschale festum non aperte exprimit, dum dicit indefinite: erat dies festus Iudeorum, & ascendit Iesus Ierosolymam, sed ex superioribus festum Pasche fuisse intelligitur. Et idem sentiunt ibi, Iansenius, Toletus, Emanuel Sâ, Franciscus Lucas, Cornelius à Lapide, & merito, quia S. Ioannes alia festa minora solet exprimere, puta Scenopogæ, & Encaniorum, quando ergo dixit diem Festum Iudeorum, intelligi uoluit antonomasticè Festum festorum, quod erat Pascha. Dixit enim capite 4. versu 35. quatuor menses superesse usque ad mensem, messis autem in Palestina incipiebat à Paschali tempore, ergo festum quod proximo capite 5. nominat fuit Pascha. Cum autem hoc festum Paschatis secundo loco ponatur à S. Ioanne, & ante miraculum de quinque panibus multiplicatis, cui successisse tertium Pascha refert cap. 6. & similiter ante hoc miraculum referant alij Euangelistæ Matth. 12. Marcus 2. Lucas 6. transitum Christi per Sata Sabbato secundoprimum, quod multi de Sabbato immediatè sequenti. Primum, & magnum Sabbatum, idest Paschale interpretantur, sequitur fuisse idem Pascha, quod Ioannes nomine Festi Iudeorum indicauit, præsertim cum non possit illud Pascha reduci ad primum, vel ad tertium expressum à Ioanne cap. 2. & 6. ut euicimus num. 3. & 4. Proinde ex Euangelistis probè intellectis quatuor tantummodo, sed non pauciora Paschata inter Baptismum, & Resurrectionem Christi agnoscenda sunt.

10 Confirmatur hoc vehementer ex parabola fici infructuosæ, de qua Lucæ 17. per eam enim significauit Synagogam nondum fecisse fructum desideratum credendi in Christum, quantumuis esset iam annus tertius prædicationis; Hæc autem dicta esse sub finem anni illius, aut incunte anno illo, in cuius Paschate passus est Dominus, colligitur ex ordine ipso S. Lucæ, rebusq; gestis ab eo tempore à Pascha Passionis.

CAPUT VIII.

De Paschate, in quo CHRISTVS passus est, & controuersijs circa illud hæctenus excitatis.

CONCLUSIO VIII.

Neque CHRISTVS uno die anticipauit, nec Iudæi uno die postposuerunt legitimum tempus comedendi Agni Paschalis, sed utriusque illum comederunt ad uesperam diei decime quarta à Neomenia ciuili computata, ac proinde Christus in Azymo pane Corpus suum consecrauit.

Prima pars negatiua Anticipationis.

Prima opinio fuit Græcorum, postquam Schismate ab Ecclesia Latina diuisi sunt, ut defendere parent errorem suum, quo panem fermentatum consecrant, asseruerunt enim Christum uno die anticipasse legitimum Paschatis, seu Paschalis agni comedendi diem, & manducasse Pascha cum discipulis suis die 13. primi mensis, quo licebat uesci pane fermentato. Fundamentum eorum est, quia Ioannes cap. 13. ait: Ante diem festum Pasche sciens Iesus, quia uenit hora eius &c. & cœna facta est. Ergo Cœna illa in qua consecrauit in pane corpus suum facta est ante legitimum festum Paschatis, & cap. 18. de die, quo Christus Crucifixus est, Iudæos prætorium ingredi noluisse, ne contaminarentur, sed ut manducarent Pascha, & de eodem die cap. 19. Erat autem Parasceue Pasche, hora quasi sexta, ergo facta uespere huius diei, & deficiente feria 6. Iudæi communiter manducauerunt Pascha, idest Agnum Paschalem. Pro hac opinione Petauus lib. 12. de doctr. tempor. cap. 15. adducit opusculum cuiusdam Petri Alexandrini afferentis pro se Hippolytum Portuensium, Apollinarem Hierapolitanum, Clementem Alex. lib. de Paschate; affertur ab alijs Euthymius in cap. 26. Matth. Nicephorus lib. 1. hist. cap. 23. uidenturq; fauere his S. Chryostomus homil. 82. in Ioannem ad illa uerba: ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha, dicens. Pascha scilicet agnum, quem eo die comesturi erant, Christus enim pridie fecerat Pascha, ut reseruaret eadem suam in Parasceue, quando Pascha secundum antiquam institutionem celebrandum erat. Quibus uerbis uisitur Theophylactus in cap. 18. Ioannis: Sed & S. Cyrillus Alex. lib. 12. in cap. 2. Ioannis nomine Paschatis intelligit agnum Paschalem. Fauent denique Origenes tr. 35. in Matth. & Epiphanius hæresi 50. quatenus dicunt, Christum mortuum esse Luna 14. eo enim die uidetur immolandus fuisse in Cruce, quo comedendus erat, & consumendus agnus Paschalis, tanquam figura mortis Christi.

2 Verum quidquid sit de Iudæis alijs, & translatione Paschatis ab ipsis facta, siue ex superstitione, siue ex falso Cyclo, siue alia de causa, certum est CHRISTVM non uoluisse legem diuinam Pascha comedendo, & celebrando ante legitimum tempus, nec oppositum sine errore defendi posse, licet enim Dominus esset etiam Sabbati, & cuiuscunque festi, profusus tamen erat se non uenisse soluere legem, sed adimplere, idque præstiterat tum in Circumcisione, & in Purificatione, & in mittendis leprosis ad Sacerdotes, tum in alijs Paschatis celebrandis, immò cum exemptus esset à debito soluendi censum, illum tamen soluit, ne scandalizarentur alij. Deinde si Iudæi illum calumniati erant toties, quod Sabbatis curaret ægrotos, quod utique fieri licebat, dicendo. Non est hic homo à Deo, qui Sabbatum non custodit, quanto magis id dixissent si in Festo festorum omnium legem Paschatis uolasset, & eo tempore, quo Satagebant, ut inuenirent testes, saltem falsos contra ipsum, hoc recentissimo, & quoad forum externum probabilissimo crimine usi essent coram Caipha, & Pilato? nec

Iudas

Iudas id illos celasset. Igitur nemo non dicam pius, sed ne prudens quidem, ac sanæ mentis admiserit Christum scienter prauaricatorem legis adeo solennis fuisse, & à legitimo Paschatis agendi tempore recessisse. Cum Numeror. 9. dictum sit. *Si quis mundus fuerit, & non occupatus itinere, & omiserit celebrare Pascha anima eius eradicabitur à populo suo, eo quòd non obtulit Sacrificium Domino tempore debito.* Quare si quid tria illa Ioannis loca, & paucorum Patrum probant, dicendum potius est Christum legitimo quidem tempore Pascha comedisse, Iudæos autem vitio aliquo postposuisse in manducando Paschate vnum diem, sed reuera illa loca neutrum euincunt, & ex dicendis contra secundam opinionem à fortiori destruentur fundamenta primæ huius.

Secunda pars negatiua postpositionis.

3 **S**ecunda opinio est, Christum quidem legitimo die Pascha celebrasse ad vesperam diei 14. sed visum anticipare, quia Iudæi postposuerunt vno die, causam autem postpositionis alij aliam adducunt, omnes tamen vim magnam faciunt in verbis S. Ioannis pro prima opinione adductis. Quidam dicunt à tempore templi secundo instaurati, introductam fuisse consuetudinem transferendi ferias ad vitandum concursum duorum festorum immediatè sibi alioquin succedentium, illo autem anno decimam quartam Lunæ diem ex Cyclo, vel Phasi prima æstimatam, incidisse in feriam quintam, & futurum fuisse, vt festum Azymorum caderet in feriam 6. immediatè ante Sabbatum, qui erat semper festus dies, ideoque quod faciendum erat feria 5. translatum fuisse in feriam 6. in eiusq; vespera Paschalem agnum manducatum esse à Iudæis, & diem festum Azymorum in Sabbatum concurrissè, & propterea teriam 6. denominatam fuisse tanquam decimam quartam Lunam, quæ alioquin fuisset decima quinta. Ita ferè ex nescioquo Gamaliele Paulus Burgenis in cap. 26. Matthæi, Io. Hensenijs Episc. par. 2. summæ lib. 3. sub finem, Gagneus in cap. 18. Ioannis, Ianfenius in Concordia cap. 41. & 128. Catharinus lib. 2. contra Caietanum, Io. Lucidus de veritate die Passionis Christi c. 9. Iosephus Scaliger lib. 2. de emend. temp. pag. 106. & lib. 6. à pag. 566. & in prolegom. p. 28. Emmius lib. 4. rerum Chron. Sigonius lib. 3. de Rep. Hebr. cap. 9. Georgius Heruarius cap. 177. suæ nouæ Chronol. vbi ex Seder Olam refert causam esse, ne dies solennis Paschæ in feriam 2. 4. aut 6. celebraretur, Maldonatus in c. 26. Matth. & Mariana in notis, Onuphriusq; inclinat lib. 2. in Fastos ad annum Urbis 786. sed præter argumenta infra adducenda pro identitate dici celebrati Paschatis à Christo, & à Iudæis; affirmat Petauius lib. 12. cap. 15. consultos à se Hebræorum peritissimos dixisse morem hunc transferendi ferias ferè, & multo post Christi tempus introductum, & alij quidem sexto Christi seculo, alij multo ferius eam excogitatam aiebant. Langius quoq; lib. 2. de Annis Christi parte 2. cap. 6. docet ex ipsa Mithna, & Talmude non fuisse hanc translationem feriarum antiquam, cum Thalmudici in Cod. Pesachim cap. 7. de agno præcipiant: *Offa, & nerui, & reliqua comburuntur XVI. Nisan, & si ea sit Sabbathum XVII. si 16. Nisan est Sabbathum*, ergo 15. Nisan est feria sexta, & dies festus Azymorum. Alia multa in hanc rem profert Langius, & præcipuè illud Aben Ezra in c. 23. Leuitici. *Quoniam ex Mischna, & Talmude manifestum est, Pascha in Bedu, seu feriam secundam, quartam, & sextam incidisse, & librum qui nomine Gamalielis circumfertur, suppositicum esse.*

4 Alij autem putant Iudæos procrastinasse Pascha ob extraordinariam occasionem, quam obtulit illis Iudas capiendi, & interficiendi Christum, in quo negotio occupati differendam agni Paschalis manducationem in crastinum decreuerunt. Sed hæc causa omnino improbabilis est. Nam biduo ante Pascha consilium fecerant, vt IESVM dolo tenerent, & occiderent, sed non in die festo, ne fortè tumultus fieret in populo, vt narratur Matth. 16. & Marci 14. & Lucæ 22. dicitur eos timuisse plebem; Multo ergo magis timuissent tumultum, si in tanto concursu Iudæorum Ierololyman, tantum odium in Christum manifestassent, vt ordinem dierum festorum, ac solemnium perturbarent;

illi præsertim qui videri volebant non odio personæ Christum persequi, sed zelo boni publici, & legis seruandæ. Nec verò aut tempus sufficiens, aut vlla ratio probabilis suppetere potuit, vt tantæ multitudini pertua derent translationem diei festi, cum possent facilius detinere Christum in custodia per duos tresue dies. Ad hæc antequam Iudas explorasset locum vbi Christus manducauit Paschalem agnū, & opportunitatem illius capiendi manifestasset ipsis, accepissetq; ab eis Satellites, nescire poterant, quo determinato tempore captura illa esset successura, ipsisque ex imperato accidit illa nocte, qua iam ad vesperam agnus Paschalis manducandus fuerat; ergo iam illum manducauerant, nec antea potuerant facere decretum de translatione festi, cum potius decreuissent ne caperetur in die festo: Cum autem præter intentionem, ac spem oblata esset occasio, timebantq; ne die sequenti vulgata captura populus, & plebs tot miraculis, ac beneficijs Christo obstricta, & deuota illum liberare conaretur, præcipitanda omnia duxerunt, & manè inuito consilio, illum adduxerunt ad Pilatum, & quia erat dies festus Azymorum, quo non licebat ipsis in foro iudiciali criminalem causam intendere, ac mortis reum peragere quenquam, ideo non uerunt introire in prætorium, ne irregulares fierent, & immunditia legali contracta, non possent reliqua Sacrificia paschalia celebrare. Ergo si erat ille dies festus Azymorum, non procrastinarunt illum, vel si procrastinarunt illum, iam non erat dies festus, & potuissent introire prætorium. Quod argumentum militat contra quamcunque causam excogitabilem translationis illius festi, vltra diem debitam. Audiamus tamen quid alij dicant.

5 Petauius lib. 12. de doctr. temp. c. 15. & 16. existimat Iudæos non omnes, sed plerosque (illum enim, cum quo Christus fecit Pascha in ipsius cenaculo legitimo tempore celebrasse) Pascha posttridie, quam oportebat celebrasse, ex vitioso Cyclo, nititurque auctoritate Epiphanijs explicata in animaduersionibus, vbi Petauius pag. 183. incertitudinem Neomeniarum Iudaicarum probare contendit ex eo, quod Synedrium toto die tricesimo confidens, si nullus testis aduenisset affirmans visam sibi primam Lunæ phasim, surgeret, & mensẽ iuxta regulas kalendarij tui determinaret summo mane neomeniam indicendo die trigesima prima; at si post aliquot dies testes de longinquo aduenissent, & seuerissimè interrogati affirmassent, visam sibi nocte tricesima Lunam, tum Synedrium corrigendo initium mensis iubebant à nocte illa tricesima numerari dies mensis. Sed hinc potius oppositum eius, quod Petauius intendit, probaretur. Nam si Christus quartam decimam diem numerauerit à Neomenia correctæ iam per Synedrium, ergo cum Iudæis Pascha celebravit; at si numeravit à Neomenia non correctæ, sed indictæ à Synedrio prima vice, ipsi autem à Neomenia correctæ, & retrotractæ, ergo illis dies 14. præcessit diem 14. à Christo numeratam, & ita Iudæi non postposuerunt, sed anticiparunt, & pridie quam Christus, manducarunt agnum Paschalem. Deinde Christus non se accommodando correctioni Synedrij peccasset, aut saltem dedisset magnam occasionem scandali, & accusationis sui, quod nefas est dicere; quam porro implicati sint Cyclici, quos Petauius ex Epiphanio deducere conatur, & ipse Epiphanius hæresi 51. docet Langius lib. 1. capite de Anno Iudaico. Interim satis est scire, si Iudæi biduo errarunt in anticipando Paschate, vt ex Epiphanio colligit Petauius, multo magis errasse Christum (quod impium dictum est) vno die Iudæos anticipando, sic enim errasset triduo.

6 Gerardus Vossius in tractatu de annis Christi vnà cū Petito censet, Iudæos vno die post Christum Pascha celebrasse, quia ante Æquinoctium Pascha nolebant agere, anno autem illo, diem XIV. Nisan incidisse in diem 24. Martij vno die ante Æquinoctium ciuile; supponit autem Vossius Iudæos vsos Octaeteride Cleostrati, & huius Cyclum incepisse ab Anno Iuliano 45. Quæ gratis dicta sunt, & contra veras regulas Kalendarij Hebraici, tam recentis, quam antiqui, vt patet ex Maiemonide in Kidus habodes cap. 4. parag. 2. vbi præcipitur. *Si Tekupha Nisan (ideest verum Æquinoctium) incidat in XIV. Nisan aut post, intercalandum illo anno mensẽ, & ex Nisan faciendum secundum Adar.* Sed nunquam ratione Æquinoctij præcipitur, aut permittitur intercalatio vnus diei. Præterea si hoc receptum fuisset vsu communi, Christus quoque se illi accom-

accommodasset; cum ea consuetudo vim legis haberet.

7 Ludouicus Capellus ait Iudæos Alexandrinos, & alios Consultiores Tabularum Astronomicarum diem XV. Nisan ex Syzygia Lunari, vel ex medijs motibus computasse, & cum his Christum Pascha celebrasse, alios verò Iudæos, iuxta ritum proprium Iudæorum ex prima Phasi Lunæ, dies mensis Nisan computasse, sed quid Christo cum Alexandrinis? nonne oportebat eum Iudæorum communes ritus potius seruire? & non dare occasionem Ierosolymitanis principibus Sacerdotum accusandi ipsum tanquam peregrinæ, ac nouæ sectæ addictum? Quamquam inuermile est in eadem Vrbe Ierosolyma fuisse toleratum hoc Schisma, & totis illis diebus Azymorum diuersis diebus sacrificia, & reliquas ceremonias peractas à diuersis Sectis. Denique ex Euangelistis simul collatis infra constabit eodem die Christum, & Iudæos Ierosolymis Pascha egisse.

8 Vuilhelmus Langius lib. 2. de annis Christi part. 2. cap. 6. docet, sicut olim ex Iosepho, Pharisei, & Essæi traditiones sequebantur, Saducæi verò solas Scripturas, ita postea omnes Iudæos in duas Sectas diuisos fuisse, nempe *Talmudicorum*, & *Karræorum*. Talmudici, seu Traditionales traditionem ita venerantur, vt Scripturam illi postponent, vel ex traditione explicent; at Karræi, seu Scripturarij scripturas primo loco habent, secundo autem traditiones, & placita maiorum. Vtrique tamen in determinandis Neomenijs Phasi prima Lunæ vtuntur, sed diuerso modo, quando Phasis haberi non potest. Siquidem Talmudici, quando Luna die 30. non apparet, vel de hoc non sunt testes idonei sufficienter examinati, Mensem illum dierum 30. statuunt, ita vt dies 31. sit Neomenia mensis sequentis. Karræi autem expectant diem 31. & si eo die Luna videatur paucis horis ante occasum Solis, dies antecedens pro Neomenia est habendus, & dies, quo sic visa est Luna, est secunda dies mensis. Hinc fit, vt aliquando dies qui secundus est Karræis, sit Talmudicis primus. Anno itaque 33. Christi, ait Langius die 19. Martij Nouilunium verum Ierosolymis contigit post meridiem hor. 2 $\frac{1}{2}$. nec illo vesperæ Luna videri potuit, ideoq; Talmudici Neomeniam Nisan constituerunt die 20. Martij, & diem 15. Nisan, idest primam Azymorum celebrarunt die 3. Aprilis. Sed quia die 20. Martij Luna videri potuit duabus circiter horis ante occasum Solis, ideo Karræi Neomeniam Nisan statuerunt die 19. Martij, & diem 15. Nisan die 2. Aprilis, Christus autem, cum Karræis celebrauit Pascha, & neutri errarunt. Sed Langius tria probare debebat, quæ dissimulauit. Primo scilicet duas has Sectas extitisse, aut tales regulas obseruasse tempore Christi; Secundo visam fuisse de facto Lunam die 20. Martij ad vesperam, non valet enim argumentum à possibili ad de facto; nam potuerunt obistere nubes toto illo die, quo casu Karræi cum Talmudicis conueniebant in Neomenia secunda; Tertio Christum adhæsisse Karræis potius, quam Talmudicis, præsertim cum Langius expressè dicat. *Membra præcipua Synedrj traditionum maximè studiosos fuisse*. Ergo potius Traditionarijs, & Talmudicis debuit se conformare Christus. Sed quandiu non ostenditur oppositum, esto post destructum Templum, & dissipationem Iudæorum sectæ diuersæ ortæ sint, & in diuersis locis alij aliter Pascha celebrarint, aut Neomeniam Nisan instituerint, tempore tamen Christi non possumus credere Pontificem Iudæorum, & præcipuam partem Synedrj permisit vt diuerso die festum Azymorum celebraretur, & aliter, quam ipsi statuisent.

Tertia pars affirmatiua solennitatis diei eiusdem Paschæ à CHRISTO omnibusque Iudæis celebrati.

9 Tertia itaq; opinio est eadem prorsus die CHRISTVM Dominum Pascha celebrasse, qua Iudæi reliqui; ita supponit S. Chrysostomus homil. 82. & 85. in Mathæum, & ex Chrysostomo Phocius num. 116. dicens. *Considerare oportet enim, quod Chrysostomus, & Ecclesia dicunt eum perfecisse mysticam cœnam legitimo tempore, & S. Ambrosius Epistola 83. S. Augustinus Epist. 86. S. Gregorius Nazianzenus orat. 2. de Paschate, Theophilus Alex. Epist. ad Theodosium apud Bedam de ratione temp. c. 57.*

Anatolius Laodicenus apud Eusebium lib. 7. cap. 26. Victor Antiochenus in cap. 14. Marci, Theophylactus in Matth. 27. Theodoretus in Exodum q. 24. Origenes tract. 33. in Matth. S. Cyprianus Serm. de cœna Domini, S. Anselmus lib. 2. de Imagine Mundi cap. 17. Beda supra, & Rupertus in Exposit. Euangel. Abulensis 2. parte defensorij cap. 8. Baronius Anno Christi 34. num. 29. Emmanuel Sâ in notis, Toletus in cap. 13. & 18. Ioannis annot. 3. & 5. Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 40. sect. 4. Baradius tomo 4. lib. 1. cap. 6. & lib. 7. cap. 3. Salius tomo 6. in præfat. & ad Mundi annum 4086. num. 29. Pintus in Christo Crucifixo titulo 5. loco 2. Grandamicus Q. Euang. de die supremo, & Natali Christi cap. 4. parag. 2. nu. 13.

10 Primò hæc sententia colligitur ex Euangelistis, qui de die illa, in qua Christus cœnam Paschalem peregit, loquuntur tanquam de die vulgò nota, & deputata ex communi sensu ad solemnem agni Paschalis etum, & eodem modo CHRISTVS ipse locutus est Matth. 26. dicens: *Scitis quia post biduum Pascha fiet; non dixit faciemus, sed fiet, nempe ab omnibus, & communiter; & videntur sciebant hoc discipuli eius, nunquid ex peculiari documento Christi? minimè: sed ex notoria consuetudine, & publica notitia; & versu 17. Prima autem die Azymorum acceperunt discipuli ad IESVM dicentes, vbi vis paremus tibi comedere Pascha? prima dies Azymorum erat 14. dies Mensis, qua oportebat exterminare fermentum, iam ergo illa dies aduenerat, & hanc esse primam diem Azymorum sciebant, ac supponebant, vt rem notissimam, ideoque non interrogarunt de tempore, de quo ne suspicandum quidem erat, sed de loco vbi, et apud quem vellet agere Pascha. Et versu 19. Apud te facio Pascha cum discipulis meis, idest tecum, & eo die, quo, & Tu. Marci vero cap. 14. versu 12. scriptum est: *Et primo die Azymorum quando Pascha immolabant &c.* Græcè *ἡμερῶν τῶν Πάσχα ἑθνῶν*, idest omnes simpliciter, & sine vlla restrictione, et Lucæ 22. versu 7. *Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi Pascha; quæ so necessitate? nonne legis, quæ omnes obligabat? vbi præclare Hilarion ait S. Lucam ostendere necessitatem legis, non libertatem voluntatis, additq; ex mente Theologorum sapientium, definiendum esse Christum Crucifixum propria die Luna 15. quæ erat Parasceue. Nec aliter loquitur, aut supponit S. Ioannes nam c. 11. ait versu 55. Proximum autem erat Pascha Iudæorum, et c. 12. IESVS ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, et versu 12. In Crastinum autem turba multa, quæ venerat ad diem festum &c.* vbi celebritatem palmarum describit; supponit ergo notum diem Paschatis, alioquin non satis docuisset quodnam esset illud Pascha, ante quod sexta die venit Christus Bethaniam, et die sequenti, idest quinta exceptis est cum ramis palmarum ingressusq; Ierosolymam; sed quia id notissimum erat, Ecclesia in S. Ioanne fundata celebrat palmarum festiuitatem die Dominica, nempe quinta ante Pascha, idest ante feriam 5. in cuius vespera comedendus erat agnus Paschalis. Quando autem capite 13. ait Christum cœnasse. *Ante diem festum Paschæ*: accuratissimè locutus est; non dixit enim *ante Pascha*, sed *ante diem festum Paschæ*, quia dies 14. Nisan ad cuius vesperam pertinebat efus agni Paschalis non erat dies festus, et nomen *ἑορτή*, significat celebritatem, quæ de die facienda erat die 15. Nisan.*

11 Secundo aliter idem ex Euangelistis confirmatur: Nam Matth. 27. versu 15. narratur: *Per diem autem solemnem consueuerat præses populo dimittere vnum vincam quem voluissent: congregatis ergo illis &c.* & idem refert Marcus c. 15. num. 5. et S. Lucas cap. 23. num. 16. *Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum vnum.* Ergo et Pilatus, et Populus sciebat communiter, illum diem esse diem festum solemnem, et solito ritu recurrentem, quo necesse erat dimittere vnum vincam, nec poterat differri in alterum diem. Alioquin Pilatus expectasset sequentem diem, si sciret Iudæos nondum manducasse agnum Paschalem, sed perendinasse, et transfuisse solennitatem Azymorum in diem sequentem. Sed et ipsi Principes Sacerdotum, et Seniores populi adeo certi erant diem illum, quo apud Pilatum satagebant, vt Christus ab eo reus mortis iudicaretur, esse diem festum, vt ad vitandam irregularitatem, et immunditiam legalem, quam contraxissent agendo partes accusantium, et in foro contentioso, et quæstione criminali, vt noluerint ingredi prætorium, attestante Ioanne cap. 18. versu

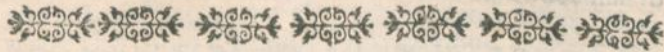
versu 28. *Erat autem mane, & ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.* Erat ergo illa dies solemnitas, & dies festus Azymorum, alioquin si fuisset dies 14. Nisan penes Iudæos, licuisset ipsis introire in prætorium. Sanè mirum videbitur Pilatum non distulisse iudicium post festa Paschalia, ut possent introire prætorium, & causam iuxta leges iudiciales, & capitulis ordinatim peragere, sicut Herodes custodiuit postea Petrum volens post Pascha producere eum populo, sed DEVS iam decreuerat solemnem hunc diem morti Christi, ideoque permittit Pilatum, & Iudæos cæca quadam perturbatione ordinis iudicialis præcipitare sententiam. Hic porò recolendum est quod Leuitici 23. versu 6. præcipitur. *Quarta decima die mensis ad vesperam, Phasè Domini est, & quinta decima die mensis huius solemnitas Azymorum Domini est, quod repetitur Numerorum 28. versu 16.*

12. Tertiò nulla est necessitas, aut probabilior ratio asserendi CHRISTVM diuerso die Paschalem agnum manducasse, ab ea qua Iudæi reliqui communiter illum manducarunt; & è contrario ex Euangelistis, ut supra num. præc. ostensum est, ipsaque ratione conformitatis debitæ cum die decreta à principibus Sacerdotum, necesse est dicere oppositum; ergo &c. Nam si qua est necessitas maximè triplex dictum S. Ioannis Euangelistæ à Græcis, alijsue adduci solitum; sed inde nulla est talis necessitas. Primo enim non illud, quod cap. 13. dicitur. *Ante diem festum Paschæ.* Christum surrexisse à cæna facta: nam, ut supra exposui, vespere factò discubuit cum discipulis, & manducavit agnum Paschalem vespere inquam decimæ quartæ diei, quæ nondum erat festiua, sed dies sequens, nempe 15. Mensis Nisan, iuxta Leuitici locum nuperrimè adductum. Et quamuis dies apud Hebræos ab occasu Solis inciperet, ideoque & dies 15. Nisan ab occasu Solis inceperit, Phasè tamen, idest Agni efus festinanter ad vesperam factus, pertinebat ad finem potius diei 14. quàm ad initium diei 15. & multo minus ad diurnam partem diei naturalis, in qua celebranda erant Sacrificia, scitè igitur cænam Christi, & Phasè ante festum Paschæ fuisse dixit Euangelista.

Secundo dictum illud capite 18. Ioannis versu 28. *Ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha,* non est restringendum ad solum agnum Paschalem 14. die ad vesperam comedendum, sed intelligendum de alijs ouibus, & bobus die 15. & sequentibus, quæ immolari debebant, iuxta illud Deuteronomij 16. versu 2. *Immolabisque Phasè Domino Deo tuo de ouibus, & de bobus; sic, & septuaginta: Immolabis Pascha Domino Deo tuo oves, & boues, ubi habetur Πασχα.* Sumunt enim pro eodem Phasè, & Pascha. Sic 2. Paralipom. c. 35. scribitur Iosias fecisse Phasè Domino, quod immolatum est quarta decima die mensis primi, postea recensentur multa millia ouium, & bouum ab eo collata ad sacrificium, quod die toto sequenti celebratum est, & ipsum ibi Phasè, seu in Hebræo Pesach, seu Pesachim non semel vocatur, ut vertunt Pagninus, & Vatablus.

Tertiò quando S. Ioannes cap. 19. versu 14. ait: *Erat autem Parasceue Paschæ hora quasi sexta,* non significat fuisse diem, qua præparanda essent omnia ad Paschalem legem implendam necessaria, aut præcedentem efui agni Paschalis tanquam perugium Paschæ, sed illam Parasceuem Sabbato præcedentem, quæ in Paschalem hebdomadam inciderat, seu feriam sextam illam, quæ ad dies Paschales pertinebat; sicut in Breuiario, & Missali Romano dicitur Dominica Epiphaniæ, Ascensionis, Corporis Christi &c. quæ incurrit intra octauas harum solemnitatum. Aliunde autem nusquam in Sacra Scriptura legitur alia Parasceue, nisi quæ ad Sabbatum pertinet, & de hac vna dictum est Exodi 16. *Die sexto parent quod inferant, redditurque ratio. Requies Sabbati sanctificata est Domino cras, quodcumque operandum est facite, & quæ coquenda sunt coquite; utique hodie, Parasceue enim instituta fuit ad cibos præparandos, quos fas non erat die Sabbati præparare, at id erat solius Sabbati priuilegium, seu requies sanctificata, ergo vni Sabbato dederat Parasceue, alijs enim diebus festis extra Sabbatum licebat coquere cibos etiam Paschalibus, iuxta illud Exodi 12. *A primo vsque ad septimum nihil operis facietis exceptis his, quæ ad vescendum pertinent.* Licebat etiam sepelire mortuos, ut patet ex Tobia cap. 2. Sic Iosue Arima-*

thenus, & Nicodemus die Azymorum licet festo, & solemniter emerunt Sindonem, & aromata antequam Sabbatum inceperit. Dicitur verò magnus ille dies Sabbati, qui successit, quia in festa Paschalia incidit. Non esse verò necessarium hanc diuersitatem inducere, ut verificetur Christum fuisse in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus constabit ex dicendis capite sequentis.

CAPVT IX.

De Feria, qua CHRISTVS Mortuus est, & Resurrexit, & qua ratione fuerit in corde Terræ tribus diebus, & tribus noctibus.

CONCLUSIO IX.

Certum est apud Catholicos CHRISTVM resurrexisse à mortuis feria prima, seu die Dominica; mortuum verò esse feria sexta, seu die immediatè Sabbatum præcedente, & ea ratione fuisse in corde terræ, qua Ionas fuerat in ventre Ceti tribus diebus, & tribus noctibus, seu qua satis fuit ad verificandum, eum resurrexisse tertia die, à die mortis inclusiue computata; nec ideo minus immò magis steterit promissis, quàm si vsque ad horam nonam ferie secunda resurrectionem suam distulisset.

Prima pars de Dominica Resurrectionis.

Primò ex Euangelistis constat eo die Christum surrexisse à mortuis, qui immediatè Sabbato successit, hic autem non alius fuit, quam feria prima, quam Hebræi, & Syri *Primum Sabbati,* seu *vnam Sabbati* vocant dicitur enim Matthæi 28. *Vespere autem Sabbati, quæ lucescit in prima Sabbati, venit Maria Magdalena, & altera Maria videre sepulcrum, & addidit Angelum ipsis dixisse; non est hic: surrexit enim sicut dixit; Nominè autem vespere lucescentis in prima Sabbati intelligi posset, vel initium noctis, quo ob crepusculum vespertinum aer luceret, aut etiam in quo luceret stella Veneris dicta Hesperus, seu Vesperugo, à quo tempore incipiebat dies Hebræis; vel intelligi potest nox ipsa, iuxta illud Genesis primo. *Factumque est vespere, & mane dies vnus,* idest ex nocte, ac die constans, ita tamen, ut peruenirent ad monumentum illa parte noctis, in qua siue ob stellam Luciferum dictam, siue potius propter ordinarium crepusculum matutinum lucesceret aer, quod magis consonum est alijs Euangelistis, nam Marci 16. dicitur; *Et cum transisset Sabbatum Maria Magdalena, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, ut venientes vngeret IESVM.* Et valde manè vna Sabbatorum veniunt ad monumentum orto iam Sole. At Luca 23. in fine de mulieribus illis dicitur notato loco sepulchri reuertisse, ac emisisse aromata, & vnguenta, & Sabbato quidem siluisse propter mandatum, siue quia parauerunt illa, non quidè Sabbato cuius initium imminabat, quando sepultus est Dominus, dicente Luca, ibidem, *& dies erat Parasceues, & Sabbatum illucescebat,* sed transacto Sabbato; vel quia aliqua ex illis statim, aut partem aromatum parauerunt alia verò, vel eadem, sed reliquam partem aromatum initio noctis Sabbato succedentis, parauerunt. Capite autem 24. Luca dicitur, *Vna autem Sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum &c.**

Videtur tamen Maria Magdalene præ feruore præcurrisse alijs mulieribus, cum Ioannis 20. dicatur: *Vna autem Sabbati, Maria Magdalene venit manè, cum adhuc tenebræ essent ad monumentum.* Quibus locis, non potest intelligi nomine Sabbati, nisi determinatus ille dies, qui Parasceue successit, cuius transitus expectandus fuit, quiescendumque ab itinere.

2. Ex traditione Apostolica constat Pascha ideo celebrandum Dominica die seu feria prima à Christianis, quia eo die Christus resurrexit, vt iam ostendimus libro 1. cap. 25. Vide de prerogatiuis diei Dominicæ Bellarminum l. 3. de cultu Sanctorum c. 12. & Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 46. Neque opus est hic Canones Apostolicos, & Conciliorum super hoc afferre cum sint in promptu, nec de hac die sit iam controuersia.

Secunda pars de feria Sexta.

3 **P**ars hæc est contra Paulum Middelburgensem in Summa Paulina parte 2. lib. 1. cap. 2. & lib. 2. c. 2. ac Vilhelmum Langium lib. 2. de annis Christi parte 2. cap. 4. Contendit enim Paulus ille, aut Christum non surrexisse vna, seu prima Sabbati, sed vt loquitur Marcus vna Sabbatorum, quod potest intelligi de feria secunda, aut nõ esse mortuum feria sexta, sed quinta, aut si mortuus est feria sexta, & resurrexit feria prima, Sabbatum intermedium duplicatum fuisse, ac reiteratum, eo modo quo anno bissextili bis pronunciamus diem 24. Februarij. Fingit enim ex quodam Rabbi Rava, Iudæos in captiuitate Babylonica spoliatos libris omnibus, nec valentes Lunæ cursum supputare, solo visu Lunam obseruasse, ne autem in solemnitate Paschali errarent, de Consilio Efdæ reiterare solitos diem decimam quintam Nisan, ac bis eam celebrare proinde anno, quo passus est Christus non solum feria 6. sed etiam 7. celebratum fuisse festum Azymorum, & feria octaua iterum Sabbatizatum esse, illamque hebdomadam constituisse diebus 8. non secus, ac illam, in qua Iosue iubente prolongata fuit dies: ita Paulus ille, quem ne nominare quidem in textu, nec refutare dignatus est Baronius tomo 1. Annal. pag. 194. sed solum dixit. *Sed apage eiusmodi fabulosum commentum, nec diutius aures Ecclesie Dei obtundat.* Occasus autem figmenti huius non alia fuit, quam vt verificari possit Christum fuisse in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus, vt inculcat ibi Paulus, & ex eodem motiuo Langius contendit Christum vno die citius celebrasse Pascha, quam Talmudici, seu Traditionales Iudæi fecerint, & feria quinta illa mortuum esse, quæ Iudæis illis erat 14. Nisan, mansisseque in sepulcro tota feria 6. & toto Sabbato, ac magna parte noctis sequentis.

4 Sed ex communi sensu Ecclesie, & vnanimi sensu Patrum in interpretando Euangelio constat Christum Dominum feria 6. mortuum, ac sepultum esse vnicuique Sabbato transacto resurrexisse, adeo vt Beda de ratione temporum cap. 45. dixerit: *Nam quod Dominus decima quinta Luna, feria sexta crucem ascenderit, & vna Sabbatorum, id est die Dominica resurrexit à mortuis, nulli licet dubitare Catholico, ne legi pariter et Euangelio videatur incredulus.* Sed ante hunc S. Dionysius Arcopagita Epist. 11. ad Apollonem describens Eclipsim à se visam eo die, quo Christus in Cruce passus est inquit: *Cum feria quadam sexta, & hora etiam pene sexta, sol horribilibus subitò est obsitus tenebris &c.* Athenis enim nondum erat hora sexta exacte, quando erat Ierosolymis. Sanctus verò Ignatius Epist. 5. ad Trallianos affirmat Christum die Parasceues hora nona expirasse, ante Solis occasum sepultum esse, Sabbato mansisse in illo; Dominica autem die resurrexisse. Et S. Irenæus lib. 5. cap. 23. *Dominus venit ad Passionem pridie ante Sabbatum, quæ est sexta conditi mundi dies, in qua homo plasmatus est,* quod idem expresse affirmat S. Ambrosius lib. 10. epist. 83. Idcirco etiam Ecclesia illo die abstinere à carnibus, quia feria sexta Christum mortuum esse pro certo habet, vt constat ex Clemente lib. 5. Constit. cap. vlt. & lib. 7. cap. 22. S. Ignatio epist. 8. ad Philipp. Clemente Alex. lib. 7. Strom. Origene homil. 10. in Leuit. Epiphano hæresi 25. S. Augustino Epist. 86. & 119. à c. 13. ac lib. 4. de Trinit. cap. 5. Itaq; Salmeron prolegom. 38. Concl. 10. id adeo certum censet, vt temerarium saltem sit oppositum docere, & Onuphrius in fastis pag. 308. ac Salianus anno Mundi 4086. num. 14. traditionem Ecclesie cum Beda reputent, & Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 40. sect. 5. dicat id aperte constare ex Euangelio.

5 Etenim S. Matthæus cap. 27. mortuum Christum, ac sepultum narrat in die Parasceues, et sequenti die custodes additos sepulcro, dum versu 62. ait, *altera autem die, quæ*

est post Parasceuem conuenerunt &c. dies autem, quæ est post Parasceuem simpliciter sic dicta nulla alia est, quam Sabbatum, in quo quia non licebat coquere cibos, ideo dies præcedens quo præparandi erant, dicta est. Parasceue est enim Græcè παρασκευή, idem ac præparatio, seu dies præparationis; Et cap. 28. statim nominat *Vespere Sabbati.* At S. Marcus cap. 15. narrata morte Christi versu 42. ait: *Et cum iam serò esset factum, qui erat Parasceue, quod est ante Sabbatum, venit Ioseph ab Arimatthia &c.* Et cap. 16. ait: *Et cum transisset Sabbatum &c.* item S. Lucas cap. 23. sepulturam Christi describens eius tempus designat sic. *Et dies erat Parasceues, & Sabbatum illucescebat,* deinde cap. 24. iter mulierum ad monumentum describit factum *Vna Sabbati.* Ergo illo die Parasceues mortuus, & sepultus est Christus, cui immediatè Sabbatum successit, atque adeo feria sexta. Nec aliud significauit S. Ioannes cap. 18. quando versu 14. dixit: *Erat autem Parasceue Pascha,* cum eodem capite versu 42. dicat Iosephum, & Nicodemum sepelisse Dominum in loco vicine Crucifixioni, nec alio illum asportasse defectu temporis, quia Sabbatum imminerebat, & finiebatur Parasceue, id enim significant verba illa. *Ibi ergo propter Parasceuem Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt IESVM.* Quæ est ista Parasceue Iudæorum? utique illa Iudæis usitata, qua ante Sabbatum oportebat præparare cibaria. Non potest ergo nomine Sabbati intelligi quælibet dies, sed sicut vnica, & determinata fuit dies Parasceues, ita vnica, & determinata dies Sabbati.

6 Figmentum autem Pauli Middelburgensis, nec vllos ante se idoneos auctores habuit, nec postea imitatores, vsq; adeo absurdum est. Primò enim sibi ipse repugnat dum parte 2. lib. 3. cap. vlt. ait Iudæos transfuisse diem Azymorum ad diem sequentem ne duo festa continuarent nempe Azymorum cum festo hebdomadario Sabbati, at huic intentioni repugnat continuatio, seu reiteratio eiusdem festi, ac duplicatio Sabbati. Deinde nulla maior ratio erat ad vitandum errorem in Paschate, quam anticipandi, & iterandi diei potius sequentis, quam anticipandi, fac enim die 25. Martij (exempli meri gratia) fuisse debitum diem, non minus errare poterant eo die celebrando; ergo ad vitandum vtrumq; errorem, debuissent tribus diebus celebrare, vt securiores essent, puta die 24. & 25. & 26. Martij. Nec certe Ierosolymis tempore Christi erat illa ambiguitas, cum Synedrium ex Phasi Lunæ, aut eius defectu ex certa regula decerneret Neomeniam Nisan, & inde Azymorum festum, quod in eandem semper feriam incidebat, in quâ Neomenia Nisan, & suum decretum promulgaret, vt dictum est lib. 1. vbi de ritu Paschatis Hebraici. Quod autem in Concilio Cæsariensi, vt refert Beda Opusc. de Equinoctio dicatur Christum passum ab XI. kal. April. et resurrexisse VIII. kal. April. nihil Paulo suffragatur, id enim dictum, quia eius passionem à captura post cenam inchoat, iuxta Concilium enim illud captus est, & vexari cepit nocte diei XI. kal. April. & die X. actus in Crucem, & die VIII. April. surrexit.

Tertia pars de tribus diebus, & tribus noctibus in corde terre.

7 **I**N Prophetia Ionæ cap. 2. dicitur: *Et preparauit Dominus piscem grandem, vt deglutiret Ionam: Et erat Ionas in ventre piscis, tribus diebus, & tribus noctibus;* quo alludens Christus Matthæi 12. vers. 40. dixit: *Sicut enim fuit Ionas in ventre Ceti tribus diebus, & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus, & tribus noctibus,* loquens de tempore quod erat interfuturum à sui morte, vsque ad resurrectionem. At Iudæi teste Paulo Middelburgensi parte 2. summa in prologo, contra Euangelicam veritatem, argumentum hoc *solutum difficillimum* inquit ipse, solent obijcere: Esto enim de tribus diebus partem attigerit, nempe de feria 6. ab hora 9. ad occasum Solis, & totum diem Sabbati, & noctem ei succedentem, ac spectantem ad feriam primam; non tamen de tribus noctibus participauit illud tempus, sed de duabus tantum, & tamen tres noctes distinctas à tribus diebus numerauit Christus; ideoque

que multæ responsiones afferri solitæ non videntur ad amissim satisfacere.

8 Primò enim S. Hieronymus in cap. 2. Ionæ ait: Nos *suuendos, ac totum intelligimus à parte, vt ex eo quod è mortuus est, vnum diem supputemus, & noctem, & Sabbati alteram; tertiam verò noctem, qua diei Dominicæ mancipatur, referamus ad exordium diei alterius.* Nam cum dies Naturalis constet ex nocte & die artificiali, pars posterior ferix sextæ numerari potest pro die vno, & vna nocte, idest pro vno die cõstante ex die artificiali, ac nocte, vi figuræ Synecdoches quo pars pro toto sumitur; prior autem pars diei Dominicæ, quæ fuit nox, sumi potest pro tertia nõ solum nocte, sed etiam die, idest pro toto illo quod ex die artif. & nocte componitur. Et eodem modo respondet S. Augustinus lib. 3. de Doctr. Christi, & lib. 3. de Consensu Euangelist. c. 24. & lib. 4. de Trinit. cap. 6. Beda de rat. temporum, et in cap. 12. Matthæi, S. Anselmus in cap. 12. Matth. Cassianus l. 6. de Incarn. cap. vlt. S. Thomas 3. p. q. 51. à 4. Suarez ibidem tomo 2. d. 46. sect. 3. Sanctius in c. 2. Ionæ, et plerique interpretes in c. 12. Matthæi.

9 Secundò Suarez, et Sanctius supra, et Heruarius cap. 174. suæ Chronologiæ insinuant more Romano accipi posse initium diei à media nocte; atque ita ab hora 9. feria 6. vsque ad mediam noctem sequentem computari primam diem, et primam noctem; à media autem nocte, quæ successit ferix sextæ, vsque ad mediam noctem, quæ successit Sabbato, haberi diem secundam, et secundam noctem: demum à media nocte succedente Sabbato, ad ortum Solis, quæ spectant ad primam feriam computari posse tertiam noctem, et particulam tertie diei, et sic Synecdoches beneficio, sed distinctione trium dierum, ac trium noctium seruata, tres fuisse dies, ac tres noctes. Innuat, et hanc Baronius tomo 1. pag. 195.

10 Tertiò aliqui cum Alcuino lib. de diuinis officijs dixerunt Christum resurrexisse, non nocte præcedenti diem Dominicam, sed subsequenti; at hoc est contra Euangelium, et Ecclesiæ sensum, nam prima Sabbati illucescente, seu diluculo manè Christus iam resurrexerat. Multominus admitti potest Christum in sepulchro iacuisse horas 72. ideoque, vt ait Durantes in Rationali, Candelas 72. accendi, et extingui solere in triduanis Christi exequijs, id enim fit ex abundantia, vt comprehendatur tempus, quo Iudas vendidit Christum pacto inito cum Iudæis.

11 Quartò minimè satisfacit si dicas cum nescio quibus apud S. Augustinum lib. 3. de Consensu Euang. c. 4. nomine tertie noctis intelligi Eclipsim Solis illam, qua tenebræ factæ sunt super vniuersam terram, et Phlegonte assertore, stellæ in cælo visæ; nam tenebræ illæ delierunt hora 9. qua Christus expirauit, et nondum anima eius ad inferiores partes terræ, nedum corpus in sepulchrum ingressa erant, neque item si dicas cum Eusebio Emils. homil. feria 4. post 1. Dom. Quadrag. non improbante Caietano in cap. 12. Matth. nocte illa, qua comprehensus fuit Dominus traditum fuisse potestati tenebrarum, fuisse in corde terræ, idest in corde Iudæorum arido, et obcæcato. Neque item si dicas cum Nysseno Oratione 1. et 2. de Resurrectione, nocte qua manducandum se dedit discipulis fuisse in corpore eorum tanquam in sepulchro. Neque item si dicas, vt olim ego somniabam, cœpisse aliquid Christi esse in corde terræ, quando guttæ sanguinei sudoris decurrentes in terram penetrarunt; Hæc enim non de vera Christi Sepultura, nec de vero descensu ad infernas Limbi partes verè, & propriè accipi possunt. Item si dixeris in Limbo fuisse noctem, etiam eo tempore, quo dies erat supra terram, non tres noctes, sed vnam noctem continuam pro tribus repones. Si verò fingas Christum post resurrectionem reasumpto corpore, idest animæ reunito, iterum corporaliter descendisse ad Limbum, & Purgatorium, & secum adduxisse multa corpora Sanctorum nocte sequente Dominicam Resurrectionis, id gratis, & nouitate suspecta dixeris. Denique si cum Euthymio cap. 68. in Matth. dicas Christum futurum fuisse in sepulchro tres dies, & noctes, si Iudæi totidem diebus, & noctibus custodissent sepulchrum, sed quia non decreuerunt custodiri nisi in diem tertium opportuisse vt antequam custodes abirent resurgeret falsum suppones; Nam illorum intentio fuit, vt custodieretur sepulchrum toto illo tempore, quo possent discipuli furari corpus Magistræ, et dicere ipsum surrexisse quod

tempus tres integros dies naturales requirebat, sed ante horum complementum resurgente Christo custodes terræ motu, et fulgore Angelico exterriti fugerunt.

12 Quintò responderi posset cū Isidoro Pelusiota epist. 114. Christum nõ alseruisse de tribus diebus, & noctibus absolute, sed relatiuè, seu comparatiuè ad tempus, quo sciebat ipse Ionam fuisse in ventre Ceti, sciebat enim non fuisse trium integrorum dierum, nec trium integrorum noctium, esto vulgo id putaretur; Qua igitur ratione Ionas fuit in ventre Ceti tribus diebus, et tribus noctibus, eadè et Christus futurum se in corde terræ dixit. Verum possent Iudæi retorquere argumentum, vel resumere, & vrgere dicendo. Atqui ex Sacra Scriptura Ionæ 2. Ionas fuit in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus distinctis, ergo, & Christus debuit iuxta suam promissionem æquali tempore, et tribus diebus, ac tribus noctibus distinctis, vt litera sonat, esse in corde terræ. Ideo Isidori responsionem sustinendo dicimus Christum locutum esse in illa comparisone in sensu non ampliatiuo, sed restrictiuo, ac si diceret: Sicut Ionas in ventre Ceti non mansit vltra tres dies, et tres noctes, immò antequam compleretur tres dies, et tres noctes egressus est de ore Ceti, ita filius hominis in corde terræ non manebit vltra dies tres, et tres noctes, immò antequam compleantur, resurget.

13 Postremò non excludendo primam, secundam, & quintam responsionem, sed illas generatim, et communi quadam ratione includendo, respondemus hanc Christi promissionem, et prophetiam, ex alijs loquendi formulis explicandam, et eo sensu verificari sufficienter, quo sentit dixit Christus Matth. 17. *Filius hominis tradendus est in manus hominum, & occidetur eum, & tertia die resurget, & Lucæ 9. Oportet filium hominis multa pati & c. & occidi, & tertia die resurgere; Et Ioannis 2. Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud; Esto Marci cap. 8. dicatur: Oportet filium hominis occidi, & post tres dies resurgere. Et Iudæi Pilato dixerunt apud Matth. 27. Seducitor ille dixit adhuc viuens: post tres dies resurgam: iube ergo custodiri sepulchrum. vsque in diem tertium.* Certum est autem ad has propositiones verificandas, sufficere si resurrexit tertia die à die mortis inclusiue computata. Nec aliter interpretatus est Angelus mulieribus Lucæ 24. dicens: *Recordamini qualiter locutus est nobis & c. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & tertia die resurgere.* Hæc enim dixit Angelus summo mane diei Dominicæ, et eodem die duo discipuli euntes Emmauntem dicebant. *Et nunc super hæc omnia tertia dies est hodie, quod hæc facta sunt: sicut illud Lucæ 2. Et postquam consummati sunt dies octo, intelligitur non de diebus 8. completis, sed inchoatis.*

14 Proinde si Christus Dominus, reuera tertia die resurrexit, nec mansit in sepulchro plures dies, aut noctes, quam Ionas in ventre Ceti, sed sicut ille non manserat in ventre Ceti tres integras noctes, ac dies, ita et ipse ante illarum complementum resurrexit, non minus, immò magis impleuit conditionem, tum quia exæquauit tempus Ionæ, tum quia quando debitor præfixit in contractu tempus ad solutionem debiti, si anticipata solutio creditori non sit incommoda, censetur magis soluisse, quam si nihil anticipasset; cum autem ad verificandam mortem ipsius, non essent necessarij tres integri dies naturales, sed sufficerent horæ circiter 40. quam primum post hoc tempus resurgere eum conueniebat, ad manifestandam diuinam suam potentiam, & implendam prophetiam illam Psal. 56. *Exurgam diluculo.*

CAPVT X.

De die in forma Anni Iuliani, qua Christus mortuus est, & an, & quibus regulis possit id certo determinari.

CONCLUSIO X.

Quamuis non sit certum CHRISTVM mortuum esse die 25. Martij potius, quam alio die Martij, aut Aprilis; nec ad certo determinandum diem mortis eius suppetant nobis regula infallibiles, longè tamen probabilis est, & penè moraliter certum CHRISTVM Dominum mortuum esse 3. die Aprilis.

Quaestio, ut dixi in titulo capitis, est de die iuxta formam anni Iuliani, quod tempore Christi iam apud multos Romano Imperio subiectos inualuerat. Nam in forma anni Hebraici certum est mortuum esse feria illa sexta, quae incidit in diem 15. Mensis Nisan, ut de feria 6. ostendimus precedenti, & de die 15. Nisan destinata à Deo ad festum Azymorum, in quo mortuum Christum narrant Euangelistae, constat ex 12. Exodi, & Leuitici 23. &c.

Prima pars de die 25. Martij &c.

NVlla extat de die aliquo Martij, aut Aprilis, quo mortuus sit Christus, reuelatio in Sacris literis, nulla traditio Apostolica, nullum decretum Ecclesiae, nec vnanimis consensus Patrum, aut Doctorum, immò diuersae, ac valdè discrepantes opiniones, quae iam commemorandae sunt incipiendo à die 20. Martij, vsque ad 16. Aprilis intra quos consistunt opiniones de die mortis Christi.

Prima Opinio Christum mortuum esse die 20. Martij, fuit S. Epiphaniij haereti 51. Alogorum num. 23. dicentis: *Successere Consules Vinicius, ac Longinus Cassius sub quibus Saluator passus est A. D. 13. Kalendas Aprilis: ante diem dixit, quia mortuus est in meridie. Petauus tamen in Animaduersionibus vertit 13. Kal. April. quibus consentiunt, quae de Resurrectione addit dicens. Demum Dominica dies illuxit, quae Inferos, terram, caelumq; sua luce collustrauit, propter Lunam xv. Salisq; cursum, & quia Resurrectio, & Aequinoctium in xj. Kalend. Aprilis concurrunt.* Putauit ergo Epiphanius Aequinoctium, & Resurrectionem Domini coincidisse in 22. Martij, & Christum passum Luna XIII. biduo anticipando legitimum tempus cum Iudaeis vitioso Cyclo vsis, & sic Luna XV. seu in plenilunio resurrexisset; sed hanc anticipationem iam supra reiecit.

Secunda Opinio mortuum esse Christum die 23. Martij, & die 25. Resurrexisse, fuit Theophili Caesariensis in Epistola Synodica, quam contra Quartadecimanos cum Patribus illius Synodi scripsit, cuius fragmentum extat, non in Conciliorum tomo, sed apud Bedam de rat. temp. cap. 45. vbi dicitur: *Passus est Dominus X. Kal. Aprilis qua nocte à Iudaeis est traditus, & VIII. Kal. Aprilis Resurrexit:* additque Theophilus Gallicanam Ecclesiam, ideo Pascha celebrare consueuisse die 25. Martij, quacunque demum feria incidente, quia putabat eo die Christum resurrexisse; Quod ipsum obseruabant Tusci, & Montani, & Cappadoces, vt constat ex Historia Eccl. sed & S. Anselmus lib. 2. de Imagine Mundi cap. 17. ait. *Qui Euangelium diligenter legerit Dominum non VIII. sed decimo Kal. April. passum videbit.* Eiusdem opinionis fuit Graecanica Ecclesia cum Niceta; Georgius Pisida in sua Chronol. Cedrenus, Anastasius An-

tiochenus apud Eusebium, Lactantius lib. 4. de vera Sap. c. 10. Ado, & Hippolytus in Chronico, Gerlandus Lotharingus apud Paulum Forosempr. item maximus Monachus, & Iulius Pollux apud Heruatum cap. 156. et 176. ex recentioribus autem Io. Dekerius in Thesibus Laurentij Susligae thesi 4. et annot. 22. vbi Caesariensis Synodi auctoritatem tanquam decretum Apostolicum inculcat, eique dat manus in hoc Petauus l. 12. c. 12. et Keplerus in Sylua Chronol. Tirinus in Chronico Sacro c. 48. concl. 5. et inclinat Henricus Philippi in Synopsi Chronol. c. 18. nu. 22. et c. 20. nu. 12. Sed errorem de celebrando Paschate die 25. Martij quacunque feria redarguit miraculum fontium baptifimalium, de quo S. Leo Epistola 63. et Bellarminus lib. 3. de cultu Sanctorum cap. 12. Nec ab antiquis habita est ante Bedam magna fides Synodo illi Caesariensi, vt aduertit Petauus in Animadu. ad Epiph. pag. 175. & Grandamicus in Q. Euangelica de hac die pag. 54. Fundamentum enim Theophili, et eius Sectatorum fuit Christum resurrexisse eo die, quo mundus fuit conditus, conditum autem existimabat in Plenilunio, & Aequinoctio Verno die 25. Martij, quod nec est de fide, & quoad diem Aequinoctij falsissimum, ex Tabulis enim Astronomicis constat Aequinoctium in Mundi initio multo posterius accidisse, nec nisi circa finem Aprilis, aut initium Maij.

Tertia Opinio ponit mortuum Christum die 24. Martij: Ita Q. Hilarion, & Iacobus Mazzonus lib. 1. Defensionis Dantis cap. 17. sed ex suppositione, quod Christus mortuus sit anno 34. Epochae Christianae, & iuxta regulas Kalendarij Stophlerini: In eadem diem propendet Baronius tomo 1. pag. 186.

Quarta Opinio, quae altis in vulgus radices egit, est mortuum esse die 25. Martij, seu 8. Kal. April. ita Tertullianus adu. Iudaeos cap. 8. dicens: *Qua Passio huius exterminij intra tempora LXX. hebdomadarum perfecta est sub Tiberio Caesare, Coss. Rubelio Gemino, & Russo Gemino, mense Martio, temporibus Paschae die VIII. Kalendarum Aprilium die prima Azymorum.* Et S. Io. Chrysostomus Serm. de Natiuit S. Io. Bapt. *Conceptus est ergo Dominus noster Octauo kalendas Aprilis, Mense Martio, qui est dies Paschae Passionis Domini, & Conceptionis eius in qua enim die conceptus est in eadem, & passus est.* Et S. Augustinus 4. de Trinit. cap. 5. *Octauo enim Kalendas Aprilis conceptus creditur, quo, & passus.* Et S. Cyrillus Alex. in Epist. ad Synodum Carthagin. *Eodem die Christus conceptus est in utero, & mortuus in Cruce.* Idem sentit S. Hippolytus in canone Paschali, Cassiodorus in Chron. ad Consulatum V. Tiberij, Beda de ratione temporum cap. 45. dicens esse *vulgatam multorum Doctorum Latinorum Sententiam, Albertus magnus in Epist. Dionysij ad Polycarpum Nicephorus in Chron. ad annum 33. Christi, S. Thomas 1. in cap. 2. Ioannis, Martyrologium Romanum vetus ab Heriberto Rosuueydo editum, & Vuardi, & Adonis; Campanus in computo Eccl. Salmeron proleg. 38. sub finem spectata, 15. Luna ex Phasi prima computata; Salianus ad Mundi Annum 4088. num. 13. Bonacina de Incarnatione d. 3. q. 3. p. 13. paragr. 13. Heruatus cap. 158. Chronologiae, Mariana de hac die 13. anno 34. In eandem opinionem propendunt, Baronius ad Annum 34. num. 153. et Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 40. sect. 5. adducens S. Antoninum, et Platinam, et quaedam Acta Pilati, videturque confirmari ex die boni Latronis eodem die consignato in Martyrologio Romano, sed vt aduertit Petauus l. 12. c. 13. in nullo antiquo Martyrologio ex multis, et à se illustratis, reperitur ad diem 25. Martij memoria Passionis Christi, idipsum testatur Io. Lucidus, qui in Chron. l. 7. c. 2. obseruat opinionem hanc de mense Martio ortam ex eo, quod Plenilunium mensis primi Hebraici, idest Nisan plerumque cadat in Martium Iulianum. Ego verò obseruo anno 31. Christi plenilunium incidisse in diem 25. Martij, cui Aequinoctium affixerat Sosigenes, & Iulius Caesar, quoniam verò Tertullianus, & S. Augustinus opinati sunt Christum mortuum anno 31. Consulibus duobus Geminis, non mirum si mortem Christi in diem 25. Martij contulerint. At quam falsum est mortuum esse Christum illis Consulibus, et anno suo 31. tam falsum est mortuum esse die 25. Martij, idemque die de morte boni Latronis, ex priori enim errore, manauit hic posterior in quaedam Martyrologia, & Alphonus Tonstatus, qui hos errores detexit, vetustam illam opinio-*

nem de die 25. Martij adeo labefactavit, vt paucos ex inde Sectatores nata sit. Baronijs ipse Anno 34. pag. mihi 186. fatetur hanc quorundam antiquorum opinionem de die 25. Martij Astronomicis Tabulis aduersari, & ideo: viros harum facultatum consultissimos desperatione penitus superatos, certum quid affirmare impossibile ratos, rem inabsolutam alijs reliquisse; videturque ibi propendere in diem 24. Martij.

Quinta Opinio fuit Victorini Lemouicensis apud Beadam de rat. temp. cap. 6. nempe Christum obiisse die 26. Martij, quem sequitur Onuphrius Panuinus in lib. 2. Factorum ad Urbis annum 786. Gauricus in computo, Maurölycus in Opusculis pag. 47. Dionysius exiguus, vt colligit Scaliger lib. 6. de emend. temp. pag. 565. Bellarminus quoque lib. 3. de cultu Sanctor. cap. 12. negat anno Christi, siue 34. feriam sextam incurrisse in diem 25. Martij, etenim anno 33. incidisse in diem 27. & anno 34. in diem 26. Martij.

Sexta Opinio de die 29. Martij, quo mortuus sit Christus reperitur in Græco Codice manuscripto, qui est Florentiæ in bibliotheca S. Marci à tempore Honorij primi Papæ, vt refert Heruarius cap. 176. Chronol. ibi enim scriptum est. Christum ex Virgine natum in Bethlem 25. Decembris hora diei sexta; baptizatum anno atatis 30. die 11. Ianuarij hora 10. nocte mansisse in hac vita annos 33. menses 3. affixum esse Cruci die 29. Martij hora diei sexta, resurrexisset prima die Aprilis hora noctis sexta sublatum in Cælum 3. Maij hora diei 9.

Septima Opinio de die 30. Martij, quo mortuus sit Christus defenditur à Paulo Middelburgensi 2. parte Summæ Paulinæ lib. 14. cap. 2. anno autem 34. atatis suæ, sed Dionysianæ aeræ anno 36. mortuum sustinet quo posito colligit Plenilunium mensis incidisse in diem 30. Martij hora 11. minut. 44. Ierosolymæ secundum motus medios ab Hebræis vsitatos.

Octaua Opinio Gerardi Mercatoris in Chronologia est Christum abiisse anno 34. vulgari, die 2. Aprilis, in quam supputat incidisse plenilunium, & feriam 6. idemque iuxta Karræos affirmat Langius lib. 2. de annis Christi part. 2. cap. 6.

Nona Opinio est Christum mortuum esse die 3. Aprilis: Ita Io. de Muris in libello de regulis kalendarij sub anno 32. Christi, Rogerius Bachon in Epistola ad Clementem Papam hac de re, sub anno 33. Christi; Io. Lucidus lib. de die mortis Christi cap. 9. & 12. annoq; Christi 33. & Abulensis, qui cum inter 23. articulos Senis propositos ad disputandum Theologicè, hunc pariter proposuisset de Christo anno 33. die 3. Aprilis mortuo, & instante Cardinali Io. de Turrecremata vocatus esset in iudicium, & damnatus, scripsit Defensorium sui, ac se purgavit, vt narrat Mariana lib. de die mortis Christi cap. 10. eandem opinionem secuti sunt Iosephus Zarlinus in Calendarij corr. Io. Stadius in præfatione ante suas Tabulas pag. 16. Origanus tomo 1. Ephemer. p. 6. adducens pro ea Eutropium, Scultetum, Caluissium, Scaliger lib. 6. de Emendat. temporum à pag. 565. Vbbo Emmius lib. 4. rerum Chronol. pag. 106. Paulus Crusius, & Henricus Buntingus apud Heruarium cap. 155. Paulus Burgensis in supplemento super Mathæum c. 26. Pererius lib. 11. in Daniele cap. 7. anno vulgari 33. Et nouissimè Iacobus Grandamicus in quæst. Euangelica de die supremo, & Natali Christi in proemio. Conclus. 1. Langius verò l. 2. de Annis Christi parte 2. c. 6. contendit anno 33. Christum mortuum esse die 2. Aprilis, iuxta Karræos, sed 3. Aprilis iuxta Talmudicos, & plebem. In vetusto quoque Calendario PP. Dominicanorum habetur Christum mortuum anno 33. die 3. Aprilis.

Decima Opinio fuit Christum mortuum esse die 6. Aprilis; ita Lucas Antonius Rodolphus apud Mazzonum l. 1. Defensionis Dantis c. 17. Explicans diem quo Petrarcha captus est amore Lauræ, de quo die Petrarcha ipse canit.

Era il giorno, ch' al Sol si scoloraro

Per la pietà del suo fattore i rai,

Quand' io fui preso, e non me ne guardai.

Nam idem hoc euenisse canit anno 1327. die 6. Aprilis.

Mille trecento ventisette à punto,

Sù l' hora prima il dì sesto d' Aprile,

Nel labirinto entrai, ne reggio ond' esca.

Neque enim anno 1327. dies 6. Aprilis incidit in feriam 6.

sed in feriam 2. ergo ait Rodolphus, alludit ad diem quo olim Christum passum putabat anno vulgari 34. Mazzonius autem docet Petrarcham locutum esse de 15. die Lunæ iuxta Hebræos.

Vndecima Opinio fuit Io. de Montereugio apud Paulum Middelburg. parte 2. summæ lib. 5. quam scripsit. Ioannes ipse ad Iacobum Spirenses Astrologum, videlicet Christum anno 35. obiisse die 11. Aprilis tunc enim fuisse primum Plenilunium post Equinoctium; sed hoc accidit feria 2.

Duodecima Opinio apud Marcellum Francolinum lib. de horis Canonicis cap. 74. tacito nomine Auctoris fuit, Christum mortuum esse 16. Aprilis, sed tale plenilunium non accidit circa annos Christo vicinos nisi anno 29. Epochæ Vulgaris.

Secunda pars de defectu Regularum infallibilium pro determinando die mortis

CHRISTI.

2. **P**rimò enim, licet certum sit ex dictis cap. 9. Christum mortuum esse feria 6. in festo Azymorum: Et ex lege à Deo lata Hebræis de die celebrandi Paschatis, expositaque à nobis lib. 1. cap. 12. certum item sit diem festum Azymorum fuisse illam diem 15. Nisan, quæ prima occurrit post diem Tekuphæ vernæ, seu illud Plenilunium ciuile, quod primum incidit post Equinoctium Vernum, incertum tamen est, quæ nam dies apud Iudæos tempore Christi deputata fuerit Equinoctio Ciuili in kalendario festiue Iudaicis, & præterea incertum est qua methodo tunc Iudæi determinarent Neomeniam primi Mensis Nisan, à quæ pendebat determinatio decimæ quartæ diei pro festo agni Paschalis, & decimæ quintæ pro festo Azymorum; Alij enim dicunt vsos fuisse prima Phasi Lunæ, eius autem defectu certis regulis independenter à calculo, & Tabulis Astronomicis; alij autem vsos Tabulis Astronomicis inuestigando, vel media, vel vera Nouilunia, & Plenilunia; alij autem vsos Cyclis Gamalielis, alij alijs Cyclis, & quidem vitiosis, adeo, vt Epiphanius dicat errasse anticipando bi-duo integro legitimum tempus Paschatis, alij autem id omnino negant. Regulæ autem kalendarij Hebraici traditæ à nobis, & alijs lib. 1. in Appendice ad caput 14. valent de recentiori kalendario post Constantini Magni tempora introducto ab Hebræis multo post dispersionem eorum, nec possunt infallibiliter applicari ad tempus Christi, vt ibi monuimus. Proinde Petauus lib. 12. cap. 11. reprehendit nimiam perieriam Abulensis, Pauli Forosempronienensis Episcop. Ioannis Lucidi, & aliorum in determinando Iudæorum antiquorum Paschate per calculos Mathematicos; Non propterea tamen audiendus est Salianus, qui si consultior fuisset Astronomiæ, non incidisset in aliquos errores, in quos vir alioquin doctissimus incidit, nec ad Annum Mundi 4086. num. 11. tum facile pronunciatset, aliquos fallacibus obseruationibus nixos, cum viderent non posse Lunam decimam quintam cadere in feriam sextam anno Christi 34. vniuersa penè antiquitate repudiata. Christi passionem in Aprilem coniecisse. Vanas autem, & fallaces fuisse eas obseruationes, quantumuis Astronomicas. docere ipsam eorum diffusionem, qui se illas sequi profitentur. Dissensio enim illa oritur ea anni diuersitate quo Christum mortuum supponunt, aut ex opinione de Cyclis Iudaicis, ac methodo determinandi Neomenias, aut de translatione feriarum non ab omnibus admisa; sed non oritur ab obseruationibus Astronomicis, quibus non modò Lunares Syzygiæ, sed ipsæ Eclipses annis septingentis, & amplius ante Christum, certò inuestigantur absq; errore horam integram excedente, & quibus innititur kalendarium Ecclesiasticum, cui Salianus indirectè detrahere se non aduertit.

Tertia pars de Probabilitate, & penè certitudine morali diei: Præmittuntur quedam de die Aequinoctij, & methodo inquirendi Plenilunium iuxta Iudeos tempore Christi.

Primò quidem probabilissimum est, & peritis temporum anteaactorum penè certum, tempore Christi Aequinoctium civile in Palæstina intra dies 23. & 25. Martij Iuliani constituisse: Nam Aequinoctium Astronomicum Hipparchus anno Nabonassari 602. idest 146. ante Christum observarat Alexandria die Mechir 27. idest Martij Iuliani die 24. mare quidem apparenter ob refractionem, ut ostendimus libro 3. Almag. cap. 14. num. 9. sed verè hora diei 5. Ptolemæus autem, ut ipsemet narrat lib. 2. Almag. cap. 3. Anno Nabonassari 887. idest 140. Christi observavit ibidem vernal æquinoctium die 7. Pachon, quæ fuit 22. Martij Iuliani; tempore igitur Christi, quod fuit medium inter has observationes circa 23. Martij consistebat. Aequinoctium autem Civile, & Ecclesiasticum Anatolius Alexandrinus, Laodiceæ in Syria Episcopus circa annum Domini 280. constituit ad diem 22. Martij, ut constat ex libro eius de Paschate, & testatur Bedas tomo 2. Opusc. de Aequinoctio, Patres autem Concilij Nicæni Anno Domini 325. vna cum Cyrillo Alexandrino statuerunt illud ad diem 21. Martij, ut ibidem docet Beda, & S. Ambrosius epist. 83. & Eusebius lib. 7. Historiæ Ecclesiasticæ, etiam si scirent Alexandrinum illi Antistites æquinoctium Astronomicum accidere modò de nocte, modò interdiu, & diuersis horis, ac ratione Bissexti aliquando vno die citius. Igitur tempore Christi, non potuit civile æquinoctium citra diem 23. Martij à Calendarij peritis constitui. Refert tamen Bedas post illud opusculum fragmentum Epistolæ Theophili Episcopi Cæsariensis in Syria, de ordinatione feriarum Paschaliarum, in qua Theophilus autoritate sibi transmissa à Victore Papa (qui tedit anno Domini 197.) supposuit cum Patribus Synodi Cæsariensis Aequinoctium Vernalium fieri die 25. Martij. Certè non aliunde, quàm ex Calendario Iulij Cæsaris iam ibi recepto, in quo Sosigenes retinuerat æquinoctium, prout Eudoxus, & Aratus in Fastis retinuerat, etiam si sciret Sosigenes die 25. Martij suo tempore Solem esse in 2. aut 3. gradu Arietis, sed quia æquinoctium medium non toto biduo distabat à die 25. & ad Civilem captum melius est illud vno, alteroue die differre, donec ex æqualitate dierum, & noctium per horologia Sciatherica evidenter constet de diei æqualitate cum nocte, ideo non male illud die 25. Martij retinuit, in qua sede mansit tempore Germanici Cæsaris, imò & Columellæ sub Claudio, & Plinij sub Vespasiano. Si quidem ille lib. 9. de rusticis cap. 14. hic lib. 18. cap. 25. asserunt æquinoctium Vernalium fieri VIII. Kal. Aprilis. Igitur in Syria, & Palæstina, quæ iam erant subiectæ Romano Imperio, verisimillimum est æquinoctium tempore Christi retentum esse ad diem 25. Martij per aliquam multos annos ante, & postea: Non enim facile cardines hi annui in Fastis mutantur, ut patet ex Annis penè 500. à Metone ad Plinium, & ex tempore Concilij Nicæni, vsque ad Gregorium XIII. per annos amplius 1200. quibus retentum est ad 21. Martij, reclamantibus licet Astronomiæ consultis. Postremò Iudæis commodius erat differre æquinoctium à die 23. ad 25. Martij, ut securiores essent de Verno tempore, in quod debebat cadere decima quarta primi Mensis, & de segetum maturitate quarum primitias offerre debebant. Certum itaque moraliter videtur tempore Christi æquinoctium civile in Palæstina ultra 23. diem Martij & potius die 25. notatum fuisse in publicis Fastis, & calendarijs. Quanquam ex Tabula danda post nu. 6. patebit nullum Plenilunium ab anno 30. Christi ad 33. incidisse in feriam sextam, quod non incidit in Aprilem, atq; adeo post diem 25. Martij nedum 23. Ideoq; quoad hos anno cessat omnis dubietas ex die Aequinoctij sulcabilis.

4 Sed & illud verisimillimum est, ac prope certum moraliter Hebræos in Neomenia primi mensis determinanda, non aberrasse à vero Nouilunio tres integros dies intra

quos norant consistere primam nouæ Lunæ phasim vespertinam, cum verisimile sit nationem iam inde ab Abrahamo, & Moysè edoctam, retinuisse siue in libris, siue memoriter apud eos, quibus demandata erat cura calendarij, regulas certas determinandi Nouilunia Ciuilia, præsertim cum hac notitiâ indigerent ad festum omnium celeberrimum, cuiusmodi erat festum Paschale Azymorum. Et ipsa vicinia Alexandriae Egypti, & Methodus iam inde à Metone, & postea à Calippo, & Hipparcho peruulgata in Asiam minorem totam, si aliunde instructi non fuissent eos docuisset de quantitate mensis Lunaris, ac modo per Cyclos inueniendi Nouilunia, quando ex prima phasi ea determinare non poterant. Quo autem securiores essent de quartadecima die Lunæ, non ante æquinoctium vernalium computanda, consultius erat à Phasi potius dies Lunæ æstimare, vel in Cyclo ita disponere Nouilunia, ut nunquam, aut rarissime plenilunium in diem æquinoctij caderet, sed semper, aut ferè semper postea.

5 Quod enim Epiphanius hæresi 51. tradit Iudæos tempore Christi vitiosis, adeo Cyclis vsos esse, ut biduo anteaerterint legitimum tempus Paschatis, & tanti faciunt Keplerus in Ecloga Chronol. epist. 16. & Petavius lib. 12. de doctrina temp. cap. 11. ut dicant malè à Computistis per Tabulas Astronomicas indagari Neomenias, & Plenilunium, quibus Iudæi tempore Christi vsi sunt in determinandis diebus Paschalibus, minimè probatur: Quia nititur autoritate vnus Epiphanius fundati in hypothese falsa videlicet Christum resurrexisse in die Aequinoctij, & Plenilunij simul XI. kal. Aprilis. Erat enim Syrus, et in Syria iam inde à Synodo Cæsariensi vulgatam hanc opinionem notat de Resurrectione Christi facta, et die quo Mundus conditus fuit, Mundum autem conditum aiebant die Aequinoctij, & Plenilunij, ut iam ex Beda retulimus sub finem numeri præcedentis, sed ab illis in die Aequinoctij diffidet, quia sciebat illud ab Anatolio circa idem tempus Synodi Cæsariensis constitutum ad diem 22. Martij. Hinc igitur factum est, ut dixerit hæresi 51. num. 27. Resurrectionem Christi fuisse vndecimo Cal. Aprilis, ipso Aequinoctij die Luna die decima quinta; quod bis ibi repetit. Cum ergo Christus resurrexerit die tertia, consequens erat mortuum die 13. kalendas Aprilis Luna 13. in die Azymorum, & sic Hebræos biduo citius illud festum celebrasse, cum debuissent die 15. Mitq; alia, quibus Epiphanius se ipsum implicat, & alios mira obcuritate, ut legenti patebit, & confessi sunt Petavius ipse in Animaduersionibus, & Keplerus epist. 23. ad Dekerium, et Bucherius de Paschali Cyclo Iud. c. 7. Opinionem quoque singularem Epiphanius de Christo nato die 6. Ianuarij, et baptismo mense 10. nemo probat, et errores eius in Consulibus recensendis manifesti sunt. Nobis hic satis est patefecisse originem erroris de biduana illa anticipatione Iudæorum, nempe ex studio conciliandi opinionem Syrorum Patrum de Christi Resurrectione in Aequinoctio, et Plenilunio, et Anatolij sententiam de die Aequinoctij in Syria constitutam die 22. Martij. Præterea Petavius in Animaduersionibus pag. 173. fatetur Epiphanium multis modis hallucinari, et characteres feriarum conturbare. Esto autem post dispersionem Iudæi alicubi suum Pascha ante Aequinoctium celebrarint, aut visi sint celebrare, quia non expectabant diem Aequinoctij ciuilem in calendario Romano assignatam, ideoque extet Canon 51. Apostolicus, vbi dicitur. *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, Sanctum Paschæ diem ante vernalium Aequinoctium cum Iudæis celebraverit, Anathema sit.* Id tamen non euincit Iudæos tempore Christi, frante Republica eorum, et Synedrio Ierosolymis, celebrasse Pascha ante Tekupham suam, seu ante illum diem, quem Aequinoctio deputatum habebant.

6 Contra verò Iudæos circa illa tempora vsos Cyclo, aut regulis conformibus Astronomicis Canonibus, colligitur ex Iosepho lib. 6. de bello Iud. cap. 4. et lib. 7. cap. 12. vbi asserit Anno, quo Ierosolyma capta, et euerfa est à Tito, nempe Anno 70. Epochæ Christi, celebratum fuisse Pascha die 14. Mensis Xantici, et quinque annis ante celebratum esse die 8. eiusdem; et lib. 13. Antiqu. cap. 16. incunte proximè Olympiade 162. celebratum esse Pentecostes festum die 2. Iunij feria 1. Quæ satis consentiunt cum Cyclis legitimis, et Tabulis Astronomicis. Xanticum enim totum, cum toto Aprili Romano concurrere Iosephus supponit. Anno autem

antem 70. Christi, Cyclo Lunæ 14. currente, et Epacta 30. Nouilunium incidit in diem 31. Martij. Et ideo festum Paschatis in 14. Aprilis, & sic de cæteris. Possimus ergo verisimillimè per Cyclos Kalendarij nostri, aut per Tabulas Astronomicas indagare Plenilunium illud, quod in diem æquinoctij Verni, aut post accidit illis annis, quibus est tolerabilis opinio passum esse Christum, & omnia illa excludere, quæ ante diem 24. Martij acciderint, & è contrario illa recipere, quæ post diem 25. Martij acciderint, si in feriam sextam incidierint, dummodo non excedant duos dies veri, & Astronomici Plenilunij, & intra hos limites à prima Phasi computando illa. Addemus tamen Plenilunia ex

Epactis kalendarij Romani reformati sumptis ex Clauio cap. 12. pag. 186. & respondentibus Aureo numero anni dati, Nouilunia autem ciuilia ex fine capituli 17. eiusdem kalendarij; si quis ex illis iudicare velit de probabili Iudæorum kalendario. Postremò aduertendum est Hebræos Lunæ diem 15. ab ipsa Neomenia inclusiue numerasse non exclusiue, quare addendo dies 14. diei Neomeniæ habetur dies Plenilunij, & festi Azymorum; atq; ita Plenilunij ciuilis dies idem fere semper fuit in Kalendario Hebraico, ac in kalendario Romano ad illa tempora retrotracto, vt videre est in sequenti Tabula, sed diei ciuilis Nouilunij ineunij adduntur 15. vt habeatur plenilunium ciuile.

Anni vulgares Christi	Aureus numerus.	Epacta.	Cycl. Solis.	Littera Dom.	Ciuilia ex kalendario Rom.	NOUILVNIVM Hierosolymæ post merid.				Feria.	PLENILVNIVM, & Azymor. Festum.				Feria.
						Mens.	D.	H.	M.		F	Mens.	D.	H.	
30	12	8	11	A	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	22	9	45	4	April.	6	10	34	5
							22	10	0	4		6	4	20	5
							23			5		7			6
							24			6		7			6
31	13	19	12	G	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	11	11	55	1	Mart.	27	12	0	3
							12	6	56	2		27	1	18	3
							12			2		27			3
							13			3		27			3
32	14	30	13	F E	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	30	10	20	1	April.	14	11	44	2
							29	16	28	1		13	10	50	1
							31			2		15			3
							1			3		15			3
33	15	11	14	D	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	19	0	50	5	April.	3	5	25	6
							19	13	18	5		3	7	40	6
							20			6		4			6
							21			7		4			7
34	16	22	15	C	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	8	21	43	2	Mart.	23	4	56	3
							8	10	6	2		23	4	28	3
							9			3		24			4
							10			4		24			4
35	17	3	16	B	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	April.	6	23	5	4	April.	22	4	52	5
							7	10	40	4		22	5	2	5
							7			4		22			5
							8			5		22			5
36	18	14	17	A G	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	27	17	15	1	April.	11	10	59	2
							27	7	38	1		11	2	0	2
							28			2		11			2
							29			3		12			3
36	18	14	17	A G	Verum medium Ciuile ex 1. phasi.	Mart.	16	5	35	6	Mart.	30	4	32	6
							15	16	27	5		30	10	49	6
							17			7		31			6
							18			1	April.	31			7

7 Ex præcedenti Tabula patet ex annis 7. circa Annum Passionis Christi probabilibus, tres tantummodo habere Plenilunium in feria 6. nempe annum 30. si ciuiler, aut à prima Phasi computetur, & Annum 33. si verum aut medium Plenilunium spectemus; et Annum 36. si plenilunium Verum, aut mediū consideremus. Nam vt anno 34. Plenilunium cadet in 23. Aprilis, & feriā 6. oporteret totis tribus diebus post Nouilunium verum expectatam fuisse primā phasim vespere die 9. Aprilis, quod est minus probabile. Iā verò inter annos 30. 33. & 36. haud dubium, quin longè probabilior sit annus 33. vt ex capite sequenti constabit, hoc autem anno plenilunium, tam Verum, quam Medium incidit in feriam 6. nec obstat quod ciuile incidit in feriam 7. Quia cum verum Nouilunium incidit die 19. Martij in ipsum penè meridiem potuit die 20. sequenti ad vespere apparere prima phasi, & sic additis 14. diebus, cadere Plenilunium ciuile Hebræorum in diem 3. Aprilis, & ab occasu Solis incipiente feria 7. plenilunium ciuile Kalendarij Romani, quod tardius vero, ac medio notatur, videri pertinere ad diei 4. initium. Auctores pro die 3. Aprilis vide supra nu. 1. Nonā opinionem.

COROLLARIA.

8 Interim notatu dignum est, nullo anno, ab anno 30. ad 36. Christi Plenilunium, & festum Azymorum potuisse incidere in feriam 6. & simul in diem vllum Martij, nedum in diem 25. Martij. Esto aliqui ex imperitia, vel impatientia calculi Astronomici, aut Computatici, incuria nimis secuta pronunciarint Characterem certum Passionis Christi esse mensē Martium fundati in auctoritate illorum, qui existimant Christum passum in æquinoctio verno, in quo conceptus fuerat, nec aduertent diem 25. Martij deputatam æquinoctio Ciuili non potuisse cadere in feriam 6. nec annis 30. ad 36. Christi, immo nec anno illo 29. Epochæ Christi, quo Consules fuere duo Gemini, sub quibus Consulibus falsò quidam perpauci Patres passum Dominum posuerunt; illo enim anno 29. Plenilunium verum fuit Hierosolymis die 17. Aprilis hora 5 1/2. post meridiem; medium autem die 17. hor. 7 3/4. & ciuile die 18.

Petauius autem consultissimus alioquin calculi Astronomici lib. 12. cap. 12. nimis adhaerens opinioni Epiphaniij, anno Iuliano 76. qui est 31. Epochæ Christi, Plenilunium computauit die 26. Martij feria 2. vt triduo popularem Neomeniam anteuerteret, & in diem 23. ac feriam 6. plenilunium retrahere posset; sed præter dicta supra contra Epiphanium, integro die errat in calculo, cum plenilunium verum ex Tabulis Rodulphinis, & Nostris fuerit die 27. circa mediam noctem sequentem. Deinde si dies 23. Martij fuisset Plenilunium populare Iudæis, ergo dies 14. Lunæ incidisset in diem 22. Martij ante Aequinoctium ciuile, quod probabilius est fuisse potius die 23. aut post vt supra docuimus. Denique Annus 31. mortis Christi multo minus probabilis est quam 33.

9 Sed multo magis hallucinati sunt, qui Christum mortuum esse statuerunt anno 33. Epochæ Christianæ, & quidem feria 5. & in Plenilunio, & tamen id factum contendunt die 25. Martij, inter quos Salius Anno Mundi 4086. num. 13. sed ille num. 11. contempserat calculos Astronomicos, & Computisticos, qui forsitan posthaberi poterant si dissentio esset de vno, vel altero die, At cum illo anno Plenilunium Martij fuerit etiam ciuile, & crasso modo die 20. Martij, ideoque non Paschale, vt pote ante Aequinoctium, vtique expectandum fuit plenilunium Aprilis, nec vlla probabilis computatione Salius, aut eiusdem opinionis viri vnquam consequentur, vt illud plenilunium cadat post Aequinoctium in diem 25. Martij.

CAPVT XI.

Opiniones de Anno Passionis, & Mortis CHRISTI.

CONCLUSIO XI.

Opiniones tolerabiles de Anno Mortis CHRISTI consistunt inter Annum 29. & 36. Epochæ Christi.

TRactant de hoc Anno permulti, sed in primis Io. Lucidus, & Io. Mariana opusculis hac de re, Abulensis in Defensorio, Paulus Episc. Forsempronientis in sua summa Paulina, Onuphrius Panuinus lib. 2. Comment. in Factos ad Annum Urbis 786. Scaliger lib. 6. de emend. temp. à pag. 562. Iacobus Kristmannus post Comm. in Altraganum de connexione Annum à pag. 396. ad 404. Vbbo Emmius l. 4. Rerum Chronologicarum pag. 105. Baronius ad Annum Christi 34. Salius tomo 6. ad Annum Mundi 4086. Petauius lib. 12. de Doctrina temporum à c. 9. ad 23. Iosephus Zarlinus opusc. de tempore mortis Christi, Io. Georgius Heruarius à cap. 152. ad 190. Henricus Philippi in Synopsi Chronologica cap. 18. & 20. Iacobus Tirinus tomo 1. Comm. in Sacram Scripturam in Chronico Sacro cap. 48. Salmcron Prologomeno 38. sub fine. n: Vuilhelmus Langius de Annis Christi lib. 2. parte 2. à cap. 4. ad 10. Iacobus Grandamicus in Quaestione Euangelica de die supremo, & Natali Christi lib. 1. & 2. Dekerius in Disputatione Theologica pluribus Theilibus expositis, ac defensis à Laurentio Suslyga in Academia Græcens, Keplerus in Sylua Chronologica, Io. Gerardus Vossius dissertationes de Anno Dominicæ Passionis.

Recensentur opiniones de Anno Passionis, & Mortis Christi.

Iam Capituli 6. Initio præmissimus Tabellam Annum illorum, intra quos consistunt opiniones tolerabiles de Anno Mortis Christi, cum annis Iulianis, Urbis, Olympiæ, & Tiberij, Consulibusque congruentibus: illam igitur adcat Lector, quando erit opus ex aliqua nota Chronologica intelligere, quo Anno Epochæ Christi mortem eius consignarint.

nologica intelligere, quo Anno Epochæ Christi mortem eius consignarint.

I. Opinio de Anno XXIX. Epochæ vulgaris Christi.

Prima opinio fuit Christum passum, ac mortuum esse Anno 15. Tiberij, Consulibus duobus Geminis, qui ex demonstratis lib. 4. cap. 3. & 5. de Consulibus, & c. 8. de Tiberio, fuit Annus 29. Epochæ vtitate Christi. Ita Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum: Erat autem IESVS, cum ad baptismum venit, quasi annorum triginta. Quod autem vno dumtaxat anno prædicaturus esset, & hoc ita scriptum est: Annum acceptum Domino prædicare misit me; Hoc & Propheta dixit, & Euangelium. Quintodecimo itaque anno Tiberij, & quintodecimo Augusti, hoc modo triginta complentur anni, donec passus est: infra tamen de aliorum sententia subiungit. Et de eius passione discentes aliqui subtilius, sextodecimo anno Tiberij Cesaris, die 25. Pharmoth, alij verò 25. Pharmuti, alij autem Pharmuti 19. dicunt passum esse Dominum. Tertullianus quoque lib. aduersus Iudæos c. 8. inquit: Augustus superuixit post Natiuitatem Christi annis XV. cui successit Tiberius Cesar, huius decimoquinto anno Imperij passus est Christus annos habens quasi XXX. cum pateretur. Et paulo post: Quæ passio perfecta est sub Tiberio-Cesare, Rubellio, Gemino, & Rufio Gemino Coss. mense Martio temporibus Paschæ, die 8. Kal. Aprilis. Africanus autem apud S. Hieronymum in cap. 9. Danielis loquens de fine regni Macedonum ait: Exinde vsque ad quintum decimum Annum Tiberij, quando Christus passus est, numerantur anni sexaginta. Prostatem autem ibi S. Hieronymus, se relaturum sententias aliorum, relinquendo in arbitrio Lectoris electionem: loquitur Africanus de fine Regni Macedonum in Aegypto per mortem Cleopatæ; Lactantius Firmianus lib. 4. diuinar. institut. c. 10. Sub Herode Iudæorum tetrarcha, anno quintodecimo Imperij Tyberij Cesaris, duobus Geminis Coss. Iudæi Christum Cruci affixerunt ante diem VIII. Kal. April. & cap. 14. Zacharias adoleuit Darij, & Alexandri etate annis 500. ante annum decimumquintum Imperij Tiberij Cesaris, quo Christus Crucifixus est. Sed à Darij morte, & initio Monarchiæ Alexandri M. vsque ad annum 15. Tiberij non sunt plures quam 360. quare falsus est aut Lactantius, aut textus libri. B. Sulpicius Scuerus l. 2. Sacræ historiæ, loquens de Herode tetrarcha: Hoc regnante, anno regni octauo, & decimo DOMINVS Crucifixus est, Fusio Gemino, & Rubellio Gemino Consulibus. A quo tempore vsque in Strichonem Consulem, sunt anni CCCLXXI, fuit enim Stilicho prima vice Consul Anno Epochæ Christi 400. vt dixi lib. 4. cap. 5. additis ergo 29. Christi quibus labentibus mortuus est, fiunt anni 400. S. Augustinus videtur eiusdem opinionis fuisse lib. 4. de Trinit. c. 5. et lib. 18. de Ciuitate Dei c. vlt. vbi confutans Paganos, qui iactabant Religionem Christianorum non duraturam ultra annos 365. inquit: Mortuus est Christus, duobus Geminis Coss. 8. Kal. Aprilis: resurrexit tertia aë, post quadraginta dies ascendit in calum, post decem dies, idest quinquagesimo post suam resurrectionem die, misit Spiritum Sanctum. Tunc itaque nominis illius cultus exortus est, ac per hoc colligitur etiam dies, ex quo annus ipse sumpsit initium, scilicet quando missus est Spiritus Sanctus, idest per Idus Maias. Numeratis proinde Consulibus trecenti sexaginta quinque anni reperiuntur impleti per Idus Maias, Consulatu Honorij, & Eutychiani. Porro sequenti anno, cum socium accepisset Honorius Consulem Manlium, iam secundum illud oraculum demonum, aut figmentum hominum, nulla esse debuit religio Christiana. Atqui ex nostro lib. 4. cap. 5. constat Honorium, & Eutychianum Consules fuisse anno Epochæ Christi 398. ablati ergo 365. annis, restat annus 33. quo Christus mortuus est, non verò 29. quo Consules fuere duo Gemini; quare non coherent hæc libri, & S. Augustinus potest adduci etiam pro Anno 33. Paulus Orosius l. 7. hist. expressè ait Dominum IESVM Anno Tiberij quintodecimo à Iudæis patibulo suspensum esse. At Prosper Aquitanus parte 1. libri de Prædicationibus c. 7. censet Christum Crucifixum esse anno etatis 30. & in Lugdonensi exemplari Chronicorū Properi-

dicatur: *A decimoquinto Imperij Tiberij anno, & Passione Domini vsque in hos Consules &c.* vt refert Heruartus cap. 153. Marcellinus quoque in Chronico ab vrbe condita ad Christi aduentum numerat annos DCCLII. & ad eius Passionem DCCLXXXI. Ergo putat passum anno 29. Ex recentioribus, qui hanc opinionem amplexi sint duos tantum reperi, primus est M. Antonius Capellus, differt. de vltima Christi Cœna cap. 5. vbi ait Christum passum anno 15. Tiberij, Cōsulibus duobus Geminis, anno ætatis 34. die 25. Martij Olympiadis 202. anno 2. & ne de feria, ac die conuinci possint ex cōputo, recurrit ad vitiosum Cyclū Iudæorum, suadetq; vt nemo trepidet ob Astronomorum calculos. At certè se ipse implicat dum annum 29. Epochæ Christi, quo Consules fuere duo Gemini, comparat cum 2. anno Olympiadis 202. exeunte; nam vt patet ex lib. 2. Tab. 1. Annus ille Olympiadis cœpit ab æstate anni Epochæ Christi 30. & expletus est anno 31. itaque duobus annis dissentit ab anno illorum Consulū, & 15. Tiberij. Alter est Vossius differt. 2. de tēpore Dominicæ Passionis à thesi 16. ad 18. vbi Christum passum anno æræ communis 29. sub duobus Geminis affirmat, ficta Octaeteride quadam Iudæica, vt Lunam 15. in 25. Martij conferat: eum verò rejicit Langius lib. 2. p. 2. c. 7.

II. Opinio de Anno XXXI. Epochæ Christi.

Qui Christum passum anno 30. Epochæ vulgaris Christi expressè afferat, vel quod in idem recidit, Anno 16. Tiberij, & Consulibus Cassio, & Longino, neminem reperi: Hoc tamen concedere deberent illi, qui eum baptizatum ponerent anno 15. Tiberij, & vnicō anno integro post baptismum prædicasse. *Secunda* itaque Opinio fuit Christum passum, ac mortuum esse Anno 31. Epochæ vsitata Christianorum, nempe Iuliano anno 76. & Tiberij 17. Consulibus ipso Cl. Tiberio Nerone, & Silano, seu Seiano. Pro hac opinione adducitur Africanus ab Eusebio lib. 8. de demonstratione Euang. demonstr. 2. Nam ex Africani libro 5. de Temporibus, vbi de tempore passionis Christi, hæc refert. *Ad illud tempus, qui fuit Olympiadis ducentesimæ secundæ annus secundus, Imperij autem Tiberij Cesaris sextus. decimus &c.* Sed hæc non coherent cum relatis à S. Hieronymo in cap. 9. Daniælis ex eodem Africano, neque sibi inuicem, nam annus 2. Olympiadis 202. quo exeunte ponitur passus Christus, idest Annus Epochæ Christi 31. concurrat cum anno 17. Imperij Tiberij, non cum 16. Eusebium, & Epiphaniū in hanc opinionem trahere conatur Petauius lib. 12. cap. 12. sed frustra: ostendimus enim eos stetitisse pro anno 33. Vulgari Christi num. 4. Adducit etiam Apollinarem Laodicenum, qui apud S. Hieronymum in cap. 9. Daniælis dixerat Tiberium post Passionem Domini imperasse annos 6. At ex dictis lib. 4. cap. 8. Tiberius obiit anno Epochæ Christi 37. die 16. Martij. Ergo Christus obiit anno 31. & Tiberij 17. Cassiodorus certè in Chronico ad quintum Consulatum Tiberij cum Silano ait: *His Coss. Dominus noster IESVS Christus passus est VIII. Kal. April. & defectio Solis facta est, qualis ante, vel postmodum nunquam fuit.* Sed hæc defectio fuit biennio post, vt infra docebitur. Pro eadem opinione Anni 31. Heruartus cap. 154. affert Georgium Pisidam, sed cum Georgius dicat Christum passum anno Tiberij 19. vt fatetur Heruartus, potius stat pro anno 33. Proinde ex antiquis nullus certus, & confessus Auctor reperitur, qui hoc anno mortem Christi confirmarit, nisi Apollinaris, & Cassiodorus. Ex recentioribus tamen hanc opinionem tuentur in primis Io. Dekerius in disput. Theologicis hac de re, disp. 3. à Thesi 1. ad 6. vbi affirmat Christum passum anno Dionysiano 31. Iuliano 76. Consulibus Tiberio 5. & Seiano, & Tribunitiæ potestatis anno 18. Olympiadis 202. anno tertio instante. Dekerio dedit tandem manus Keplerus in Eclogis Chronol. Epistola 20. Et in Epistola ad Caluissium 6. & 14. & Petauius 1. 12. de doctrina temp. c. 12. item P. Agidius Bukerius in tractatu de antiquo Paschali Iudæorum Cyclo; & Iacobus Tirinus tomo 1. comment. in S. Scripturam cap. 48. Chronici Sacri conclus. 46. anno enim Iuliano 76. passum Christum ponit; & tandem huc propendet P. Henricus Philippi in Synopsi Chronol. cap. 18. nu. 24. vbi de duabus opinionibus

ait: *Posterior suarum rationum momentis nec non parum ad Tiberij V. & Seiani Consulatum inclinat.*

III. Opinio de Anno XXXII. Epochæ Christi.

Opinionis huius visus est esse Eusebius in Chronico, dum ponit Christum passum anno Tiberij XVIII. At cum hoc confirmet ex Eclipsi Solis, camque ex Phlegontis libro 14. dicat accidisse *Quarto anno Olympiadis 202.* potius stat pro anno 33. Epochæ Christi, quo ad finem properabat annus ille Olympiadicus, & emendandus textus, ac ponendus annus 19. Tiberij. Hermannus contractus in Chronico ait. *Anno XVIII. Imperij Tiberij Dominus passione sua mundum redemit;* quod repetit Regino in Chronicis. Kemnitiū pariter mortuum ponit anno 77. Iuliano, qui est 32. Epochæ Vulgaris, sed eum refutat Langius lib. 2. p. 2. c. 10. de annis Christi. Baronium autem huc redigendum esse, esto videatur spectare ad annum 34. ostendimus sub finem Opinionis V. & omnes, qui cum Eutropio passum Dominum anno 18. Tiberij ponunt.

IV. Opinio de Anno XXXIII. Epochæ Christi.

Pro hac opinione afferri possunt omnes, qui statuunt Christum passum, & mortuum esse Olympiadis 202. anno 4. seu anno Iuliano 78. seu Tiberij 19. seu Consulibus Serg. Sulcipio Galba, & L. Cornelio Scilla. Inter quos Eusebius in Chronico, vbi passum Christum affirmat *Quarto anno Olympiadis 202.* ibidem autem emendatos Codices Eusebij habere annum XIX. Tiberij mox docebo. Nam Georgius Syncellus in Chronologia sua ad annum Christi 33. inquit: *In hoc anno, qui tertius, & tricesimus ætatis Saluatoris nostri extitit, & Tiberij Cesaris 19. IESVS Christus Deus, & Dominus noster ad sabutarem passionem volens processit:* Deinde post aliquot pagellas recitans fusè testimonium Eusebij ait: *Iesus Christus filius Dei Dominus noster, iuxta eas, quæ de ipso factæ sunt prophetias, ad Passionem venit, anno 19. Tiberij Imperatoris, & subiungit ex Phlegonte, & Eusebio annum 4. Olympiadis 202.* Scaliger quoque in versione Græca Chronici Eusebiani, reponit annum Tiberij 10. idest 19. Chronicon Alexandrinum expressè Domini passionem consignat *Anno Tiberij 19.* & ex Phlegonte anno 4. Olympiadis 202. Quem annum pariter adnotat Philoponus agens de tenebris in morte Saluatoris. S. Epiphanius in Panario hæresi 51. collocat passionem Christi anno 33. vulgari, quem putat esse annum 33. ætatis Christi, esto erret in Consulibus, sed & Georgius Pisida Constantinopolitanæ Ecclesiæ Diaconis, & Chartophylax, qui floruit anno Domini 330. Christum ait passum *Anno Tiberij decimonono,* & Nicephorus Constantinopolitanus in Chronol. passum anno 33. ait: Dionysius quoque Exiguus, cum passionem Domini consignet anno 34. ab Incarnatione præcedente annum primum Epochæ Christi, & Incarnatio facta sit die 25. Martij, vtique si passus est anno 34. inito iam à die 25. Martij, passus est anno labentis 33. à Natiuitate, vel Circumcisione computato. Gnostici quoque apud Irenæum lib. 2. aduersus hæreses cap. 28. ex Euangelio Nicodemi, quamuis Apochrypho *Christum passum sub Pontio Pilato, Olympiadis ducentesimæ secundæ anno quarto* affirmabant. Expressè autem Christum passum anno Tiberij 19. Consulibus Sulla, & Galba, & Epochæ vulgaris anno 33. docuerunt Abulensis in Difensorio, Paulus Burgensis in cap. 26. Math. Io. Lucidus tum in Chronico, tum in tractatu de vero die Passionis Christi, Rogerius Bachon in Epistola ad Clementem V. de hac re: Io. de Muris lib. de regulis Calendarij: Onuphrius Panuinus lib. 2. comm. in Fastos sub Consulibus Galba, & Sulla: Paulus Crutius apud Heruartum cap. 155. Iosephus Scaliger lib. 6. de emend. temp. pag. 561. eiusque Sectator Sethus Caluissius in Chron. Vbbo Emmius lib. 4. rerum Chronologicarum pag. 105. Nicolaus Mulerus in Isagoge in Calend. & in Tabulis: Laurentius Codomanus in Annalibus Sacræ Scripturæ, & lib. 2. Quæst. 47. & lib. 4. Chronologiæ c. 21. Origanus tomo 1. Ephemerid. cap. 1. & apud eum Eutropius, & Scultetus: Io. Stadius in Tabulis: Iacobus Kristmannus de connexione annorum pag. 401. vbi assignat annum

num Iulianum 78. licet erret antea nominando annum 18. Tiberij; item Buntingus in Chronico; Zarlinus Opuſc. de hac re; Pererius lib. 11. in Daniele cap. 7. Salmeron prolegom. 38. in fine afferens in hac controuerſia eligendum annum à Phlegonte notatum, nempe quartum Olympiadis 202. Langius lib. 2. de Annis Chriſti p. 2. c. 8. cum Theologis Daniæ, Philippus Labbe in Concordia Chronologia, & Synopti Conciliorum, Iacobus Grandamicus in Quæſt. Euangelica de ſupremo, & Natali die Chriſti lib. toto; Sallianus tomo 6. Anno Mundi 4086. & Keplerus ipſe olim fuerat opinionis huius, vt ipſe fatetur in Epiftola 18. ad Deckerium. Sed aduertendum eſt Onuphrium, Sallianum, & alios qui putant Chriſtum natum anno Iuliano 44. Conſulibus Auguſto XIII. & Plautio Syluano, hunc Annum 33. Aera vulgaris numerare pro anno 34. ætatis Chriſti iam inito. Ad hanc pariter Claſſem ſpectat Baradius tomo 4. lib. 1. cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 40. ſect. 1. Mariana de die mortis Chriſti cap. 12. Temporarius in ſua Chronologia quatenus Chriſti mortem conſignant anno 19. Tiberij. Gerardus Mercator mortuum ponit anno 34. ætatis ſed corrente littera D. die 2. Aprilis, ergo anno 33. æræ communis. Pro noſtra tandem opinione afferri poſſe S. Auguſtinum docuimus num. 1. vbi de illo.

V. Opinio de Anno XXXIV. Epochæ Chriſti.

Aduertendum eſt ante omnia, multos afferri ſolere pro hac opinione ex eo præciſè, quod putent Chriſtum mortuum eſſe Anno ætatis ſuæ 34. per aliquot meſes inchoato, ſed hoc non ſufficit, quia Annus 33. Epochæ Chriſti vulgaris eſt annus 34. Chriſti ætatis tum apud eos, qui natum putant Chriſtum vno anno citius, ſeu anno Iuliano 44. Conſulibus Auguſto, & Syluano, cuiusmodi ſunt Onuphrius, Sallianus, & non pauci adducti cap. 3. pro Quinta opinione; tum illi qui cum Dionyſio Exiguo, & Beda olim annos Chriſti numerant ab Incarnatione: quo ſenſu Beda de ratione temporum cap. 45. dixit: *Habet enim, niſi fallor, Eccleſiæ fides, Dominum in carne paulo plus quam XXXIII. annis, vſque ad ſua tempora paſſionis vixiſſe &c.* vixit enim in carne ſtatim ab Incarnatione, quare anno Epochæ vulgaris 33. die 25. Martij compleuit annos *εναρξιστους* 33. & incepit 34. quolabente mortuus eſt. Pro hac tamen opinione Heruarius capite 180. ſuæ Chronologia adducit Hippolytum Thebanum in Syntagmate Chronologico, vbi à Chriſti Aſſumptione ad Conſtantinopolim à Conſtantino ædificatam computat annos 298. labentes, illum autem annum fuiſſe 330. Epochæ vulgaris, qui conſurgit ex annis 297. & 33. completis. Addit in Cyclo Viſtor. Aquitani ad annum 34. Chriſti in margine notatum eſſe PASSIO CHRISTI, & cap. 186. conatur in hanc claſſem pertrahere Gregorium Turonenſem; Ipſe vero Heruarius à cap. 158. pro hoc anno 34. fatagit, & tamen vult Chriſtum paſſum ſub Geminis Conſulibus anno 15. Tiberij, ſed triennio ante mortem Auguſti inito eius Imperio in Prouincijs, quod ingenioſa, ſed nouitia, & abſurda indagine ſuadere conatur, ſed minimè perſuadet: Idem cap. 157. pro Anno 34. nominat Io. Paduanum, & Alexandrum Canobium Veronenſem; & deinde Gerardum Mercatorem, qui tamen illo anno mortuum Chriſtum putat, quo currebat littera D. feria 6. die 2. Aprilis, qui eſt potius Annus 33. communis. Pro eadem adducitur Io. Philippæus in Oſeam à Grandamico pag. 79. & Io. Mariana, ſed de hoc iam diximus ſupra. Nunc veniendum ad Eminentiffimum Cardinalem Caſarem Baronium, qui ad annum Chriſti 34. hoc ipſo anno mortuum Chriſtum affirmat folio mihi 184. Eius fundamentum eſt Chriſtum baptizatum eſſe anno 31. ætatis inchoato, & à baptiſmo ad reſurrectionem eius interceſſiſſe quatuor Paſchata, atque adeo tres annos ſolidos, & aliquot meſes; Adducit verò pro ſe Bedam, Cedrenum, Marianum Scotum, Nicetam: imò omnes qui Chriſtum natum ponunt anno 42. Auguſti, & paſſum 18. Tiberij pro anno 34. ſtare. Quia verò videbat obſtare ſibi Phlegontem apud Eufebium ponentem Eclipſim illam celebrem anno quarto Olympiadis 202. adeoque anno 19. Tiberij, cenſet Baronius corrigendum textum Eufebij, aut Olympiadis annum more Romano vſurpandum, tanquam à Calendis Ianuarij antecedentibus initum, aut reponendum

anno 3. pro anno 4. Sed cum Baronius aſſerat Chriſtum natum anno Iuliano 43. Conſulibus Lentulo, & Meſſalino, mortuum autem Conſulibus Vitelio, & Aenobarbo, id eſt Iuliano anno 77. Tiberij 18. hic annus eſt quidem 34. ætatis Chriſti, quam incepſiſſe anno Iuliano 46. oſtendimus lib. 4. cap. 3. ſub finem, natum verò Chriſtum anno 45. Iuliano docuimus capite 4. Quare Annus Tiberij 18. & Conſulatus Vitellij, ac Aenobarbi ſpectant ad Annum 32. Epochæ vulgaris Chriſti, cui vt ſe poſtea adiungat Baronius coactus eſt duos annos Conſulares ex Faſtis eximere.

VI. Opinio de Anno XXXV. vel XXXVI. Epochæ Chriſti.

DE Anno 35. nullum authorem reperi, & ſanè cum anno 35. Epochæ vulgaris Chriſti Plenilunium Paſchale incidit in feriam 2. vel vt ſummum in feriam 3. vt patet ex diſctis cap. 10. poſt num. 6. nulla fictione tranſlationis feriarum, nullaq; probabilitate Cycli tam vitioſi, vt tribus, quatuorue diebus aberrarit defendi poteſt illo anno mortuum eſſe Chriſtum, quem conſtat mortuum eſſe feria 6. in Plenilunio.

7 Pro anno autem 36. certauit Paulus Middelburgenſis, Episcopus Foro ſempronienſis in Summa Paulina parte 2. qui libro 10. cap. 1. fingit reuelationem ſibi factam à Paulo Apoſtolo per ſomnium, deinde lib. 11. 12. & 13. contendit Chriſtum biennio tardiſſe natum, & paſſum eſſe, quam ſupponatur in vulgari Epochæ Chriſti, id eſt paſſum anno 36. huius Epochæ, ſed 34. ætatis inito; At eum egregiè refutaui Io. Lucidus lib. de vero Paſſionis die cap. 11. & Langius lib. 2. de Annis Chriſti p. 2. cap. 7. vbi oſtendit hoc Anno 36. Pilatum non fuiſſe præſidem in Iudæa, ſub quo tamen certum eſt Chriſtum paſſum, ac ſepultum eſſe. Tacitus enim 15. annalium ait de Chriſtianis: *Auctor nominis eius Chriſtus, qui Tiberio imperante, per Procuratorem Pontium Pilatum ſupplicio affectus erat.* Et eodem libro narrat Vitellium à Tiberio miſſum in Syriam; ex Iosepho autem lib. 18. antiq. cap. 5. & 6. conſtat Pilatum coram Vitellio accuſatum, miſſum eſſe Romam ad defendendam cauſam ſuam, & Marcellum ſubſtituiſſe Pilato, ac deinde veniſſe Hieroſolymam ad feſtum Paſchatis anno Iuliano 81. qui eſt annus 36. Epochæ Chriſti: ergo in Paſchate huius anni, iam Pilatus Romam abierat. Poſt hoc enim Paſcha Vitellius accepit litteras de pace cum Artabano faciendâ, qua peracta Vitellius, & Herodes Tetrarcha perſcripſerunt omnia, & Tiberius reſcripſit Vitellio, vt ex Iosepho liquet. Obijt autem Tiberius Anno Epochæ Chriſti 37. ſeu Iuliano 82. die 16. Martij, atq; adeo ante Paſcha, ergo Paſcha illud, cui Vitellius interfuit, & poſt quod Tiberio ſcripſit, incidit in annum Iulianum 81. & tempore huius Paſchatis non Pilatus, ſed Marcellus erat procurator Iudææ. Confirmatur idem ex Iosepho ſupra: nam Tiberius anno 59. Iuliano, quo incepit imperare, ſtatim miſit in Iudæam Valerium Gratum, qui annis 11. prouinciam eam adminiſtrauit, & poſt hunc Pilatum, qui annis 10. Adde annos 21. anno 59. fit annus Iulianus 80. quo exeunte Pilatus abiuit à prouincia. Sed Pauli opinioni obſtat etiam Eclipſis Phlegontis, quæ Chriſtum paſſum oſtendit anno 33. Epochæ Chriſti, & annus 42. Auguſti, quo natus eſt Chriſtus, qui non potuit eſſe alius, quam Iulianus 45. aut 44. iuxta dicta, & demonſtrata à nobis lib. 4. cap. 7. Ergo non potuit naſci anno Iuliano 47. vt vellet Paulus.

CAPVT XII.

De vero Anno Passionis, & Mortis Christi.

CONCLUSIO XII.

Christus Dominus Passus est ac mortuus Anno vulgari Christianæ Epochæ, & Kalendarij Romani Trigesimo tertio; Olympiadis CCII. anno Quarto exeunte Iuliano; LXXVIII, Tiberij 19. Consulibus Serg. Sulpicio Galba, & L. Cornelio Scilla, anno ætatis suæ XXXIII. labente, quod est probabilius, vel XXXIV. labente, quod non est improbabile.

Olympiadum connexionem, & comparationem cum annis vulgaribus Epochæ Christi tradidi lib. 2. in prima tabula, & demonstraui lib. 3. c. 2. eiusdem autem nexum cum annis Iulianis lib. 4. c. 3. sub finem, & cum annis Consulibus ibidem à cap. 3. ad 5. & cum annis Tiberij eodem libro 4. c. 8. Quare ex vno horum Characterum probato, alij probati manebunt.

Prima Pars Conclusionis de Anno XXXIII. Epochæ vulgaris probatur ex Eclipsi Solis Miraculosa in Morte Christi.

Argumentum in formam redactum est huiusmodi. Christus illo anno mortuus est, quo facta est Eclipsis Solis totalis, & omnium, de quibus memoria extet, maxima, & vt talis notata à Scriptoribus Sacris, & prophanis; At talis Eclipsis notata est anno 4. Olympiadis 202. ab ipsis, & hic est annus 33. Epochæ vulgaris Christi. Assumptum, seu maior propositio de Solis Eclipsi facta partim ex Euangelio, partim ex Patribus præcipue ex S. Dionysio Areopagita ostenditur: Sublato enim in Crucem Christo hora sexta, id est Meridie, obscuratum esse Solem vsque in horam nonam, qua Christus emisit spiritum, disertissime scribit S. Lucas cap. 23. dicens: *Erat autem serè hora sexta, & tenebræ factæ sunt in vniuersam terram, vsque in horam nonam, & obscuratus est Sol: id ipsum significant SS. Matthæus c. 23. & Marcus c. 15. dicentes: A sexta autem hora tenebræ factæ sunt super vniuersam terram, vsque ad horam nonam. Marcus. Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram, vsque in horam nonam.* Et si verò de causa harum tenebrarum diuersæ fuerunt opiniones, quas fuscè cum plurimis alijs ad eruditionem lectoris retuli libro 5. Almagesti Noui cap. 18. vera tamen causa fuit interpositio corporis Lunaris inter Solem, & terram, non quidem naturalis, cum esset pleniluniū, sed supernaturalis, quo ad modum; scribit enim S. Dionysius Epist. 7. ad Polycarpum loquens de Apollophane sic. *Ab eo autem quare quid sentiat de defectu Solis, quæ cum Seruator in crucem actus est, extitit. Eramus enim vna ambo, & stabamus ad Heliopolim, ac cernebamus, quando Luna ex improviso incidit; neque enim coniunctionis tempus erat, rursumque quando eadem Luna, hora nona ad vespèram, se mediæ Solis lineæ, præter naturæ ordinem opponebat. Quoniam vero naturaliter Luna coniungitur Soli motu suo ab Occidente versus Orientem illi incidens, tunc autem secus omnino ad euentiam miraculi factum est, pergit S. Dionysius dicens. Scit enim etiam incidentiam ipsam à nobis visam esse incidere ab Ortus Solis, & ad Solis extremum peruenire, deinde euanescere, rursumque non ab eadem parte Solis, & incidentiam, & recessum euenire, sed ab ea, quæ penè ex diametro erat contraria.* Idem Epistola 11. ad ipsum Apollophane

nem hæc inter alia. *Videlicet Heliopoli tu quidem mihi penè coæuus, & ego quinque, & viginti annorum serè tempus euoluens, vna morantes constiteramus: cum feria quadam sexta, & hora etiam penè sexta, Sol horribilibus subitè est obsitus tenebris, Luna ipsum intercurrente, quia non Deus, sed creatura Dei in ipsius vera lucis occubitu lucere non potuit. Et paulo post. Et postquam repurgatio restitutioque facta est, Luna ad Solis diametrum conuersa aufugit. Et tunc quoque canonem Philippi Ariadæi assumpsimus, cumque reperissemus, quod & erat notissimum, eo tempore Solem Eclipsim pati minimè potuisse; & nihilominus Lunam ab Oriente Solis in bar pullis, ac nigricantibus velis obduxisse, cum solita sit ex occidente parte Solem subingredi: reliqua miracula, quæ omnino fuere decem, illo capite 18. recensui. Igitur ex S. Dionysio refellitur Keplerus, Kristmanus, & alij qui negarunt Eclipsim illam factam interpositione Lunæ.*

2 Pro altera verò propositione sit testimonium S. Luciani Martyris in eius actis apud Ruffinum in historia Eccl. Solem nobis ipsum horum produco testem, qui cum hæc fieri per impios videret in terris, lumen suum meridie abscondit in Cælo. *Perquirite in annalibus vestris, & inuenietis, temporibus Pilati fugato Sole, interruptum tenebris diem. Et Tertullianus in Apologetico, loquens de Iesu suffixo in cruce inquit: Eodem momento dies medium orbem signante Sole subducta est. Deliquium vtique putauerunt, qui id quoque super Christo prædicatum non scierunt: & tamen eum mundi casum relatum in archiuis vestris habetis. Orosius verò l. 7. c. 4. addit Stellas tunc in Cælo visas, totumque Solem obscuratum: Quod non solum Sanctorum Euangeliorum fides, sed etiam aliquanti Græcorum libri attestantur. Et S. Augustinus Epist. 80. ad Hefychium: Solis ille defectus, quando crucifixus est Christus, non talis vt reliqui Solis defectus fuit, sed verè mirabilis, & prodigiosus: sed Ethnicorum Romanorum inuidia, ne calum doluisse Christi, velut diuini viri mortem putaretur, id quidem scriptum habuere in annalibus, sed euulgari vetuerunt. Sed non obstante hoc conatu ad publicam posterorum memoriam emanauit fama huius prodigij; Nam Phlegon Hadriani libertus eam consignauit, teste Origene tr. 35. in Matthæum dicente: *Et Phlegon quidem in Chronicis suis scripsit, in principatu Tiberij Cæsaris deliquium Solis factum.* Et lib. 2. contra Celfum. *De Sole autem Tiberij Cæsaris tempore obscurato, quo imperante Iesus creditur Cruci fuisse affixus, & de magnis terræ motibus tunc factis, scripsit Phlegon in 13. vel 14. vt arbitror de temporibus libro. Audiamus iam Eusebium in Chronico ad annum Domini 33. loquentem de tempore Passionis Christi: Quo tempore, & in alijs Ethnicorum commentarijs hæc ad verbum scripta reperimus. Solis facta defectio, & tenebræ super vniuersam terram; Bithynia terræ motu concussa, & in vrbe Nicæna ædes plurimæ corruerunt; quæ omnia his congruunt quæ in passione Saluatoris acciderunt. Scripsit verò super his & Phlegon, qui Olympiadum egregius supputator est, in 14. libro ita dicens. Quarto autem anno CCII. Olympiadis magna & excellens inter omnes, quæ ante eam acciderant, defectio Solis facta est; dies hora sexta ita in tenebrosam noctem versus, vt stellæ in Cælo vise sint, terræque motus in Bithynia Nicæna vrbis multas ædes subuerterit. Hæc supradictus vir. Subiungit verò Eusebii confirmationem talem: *Argumentum autem huius rei quod Saluator isto anno passus sit, Euangelium præbet iohannis, in quo scribitur post quintumdecimum annum Tiberij Cæsaris tribus annis Dominum prædicasse. Si post annum 15. ergo additis annis tribus & totidem serè mensibus prædicationis, passio cadit in annum 19. Tiberij, vt Scaliger in Græco codice emendato legit, conformiter ad Olympiadis 202. annum 4. Esto in Chronico Eusebiano Latino sit annus 18. Fuit autem Phlegon Trallianus Libertus Hadriani, scripsitque res vbiq; gestas libris 16. vsque ad Olympiadem 229. quæ desinit in anno 140. Christi.***

3 Io. Philoponus Alexandrinus, qui floruit anno 570. agens de tenebris in Christi Passione, per totum mundum offusus ait: *Harum tenebrarum, vel potius noctis, etiam Phlegon in Olympiadibus meminit, ait enim: Quarto anno Olympiadis ducentesimo secundæ factam Solis defectioem omnium, quæ ante innotuerint, maximam, & noctem hora diei sexta talem, vt stellæ in cælo apparuerint.* Pergit Philoponus ostendendo hanc esse illam Eclipsim, quæ facta est

est in Passione Domini, tum quod fuerit omnium maxima inter consignatas ab historicis, & in plenilunio acciderit contra ordinem naturalem, & durauerit totalis per tres horas. Sed quod valde notandum est, Philoponus addit id accidisse anno 19. Tiberij ex autoritate Phlegontis dicens: *Atque id ex ipsa Tiberij Caesaris historia ostendit. Ait enim Phlegon ipsum regnare cepisse anno secundo Olympiadis 198 eamq; Eclipsim factam in 4. anno Olympiadis 202. ita vt collectis ab initio regni Tiberij annis vsq; ad 4. Olympiadis 202. fiant prope 200. anni, decem & nouem.* Deniq; idem Philoponus intra concludit. *Erat autem annus ille Imperij Tiberij Caesaris decimus nonus, in quo facta est salutaris mundo Christi Crucifixio, & in ipsa mirabilis, & inuisitata Solis defectio eo modo contigit, quam Dionysius Areopagita in Epistola ad Polycarpum Pontificem descripsit.* Huc accedat Georgius Syncellus antiquus Chronographus, & Eusebij continuator, is enim ad annum Domini 33. & textu Eusebij bis expressè ait Christum venisse ad passionem anno 19. Tiberij & 4. Olympiadis 202. meminitq; Eclipsim hoc anno à Phlegonte notatam; Quæ dicta sunt contra quosdam, qui vt suam opinionem tueantur, annum 18. Tiberij & 3. Olympiadis 202. ex vitioso textu retinere, aut intrudere conantur, contra quos militat etiam Alexandrinum Chronicon, expressè consignans tum passionem Domini, tum Phlegontis Eclipsim anno 19. Tiberij, & Olympiadis 202. Anno 4. & ipsemet Keplerus in Eclog. Chronol. Epist. 14. agnouit in Græco textu Eusebij annum Tiberij id est 19. quo igitur ausu in Rodulphinis cap. 17. ait in textum Græcum Phlegontis pro 7. irrepsisse 4. id est annum 4. pro 3. Olympiadis 202. nempe quia vult retrahere hanc Eclipsim ad annum 31. & quia id non sufficiebat, ait Olympiadicis annos non ab Æstate sed à bruma ibi computatos, quod est absurdum. Eclipsim verò quam anno Iuliano 74. id est Christi 29. totalem fuisse in Syria affirmat Epistola 16. in Eclogis non est ad rem tum ratione anni, tum quia non incepit ibi hora sexta, nec totalis durauit horas 3; nec fuit feria 6. vt affirmat S. Dionysius, contemptus quidem à Keplero alibi, sed ipse contemnendus in hoc, & multis nominibus impar Autoritati S. Dionysij.

4. Cum ergo anno 19. Tiberij seu 4. Olympiadis 202. nullæ Tabulæ Astronomicæ exhibeant Eclipsim Solis totalem in Palestina, & talem, vt stellæ in cælo videri potuerint; non potuit ea esse alia, quam ea quæ miraculose accidit in passione Christi, ideoque merito illam esse, quæ in Annalibus, & Archiuis Ethnicorum notata erat, & à Phlegonte in primis Auctores hæcenus adducti censuerunt. Nam et si fingas, sed gratis illo anno de quo Phlegon, factam fuisse Solis obscurationem totalem à globo nebuloso alioque corpore meteorologico; alio autem anno huic vicino, factam eam, de qua Euangelistæ, & S. Dionysius; hanc ipsam tamen non tacuisset Phlegon, vt pote adeo insignem, & præterea circumstantia terræmotus ab ipso, & ab Euangelistis adiecta omnem dubitationem eximunt ab æstimatione prudentum. Annum porro 4. Olympiadis 204. exeuntem, nempe verno tempore, coincidere in Epochæ vulgaris 33. patet ex dictis lib. 2. tab. 1. & lib. 3. cap. 2.

Prima item pars Conclusionis probatur alijs Argumentis.

5. **M**ulto probabilius est Christum natum esse Anno Iuliano 45. exeunte, quàm alijs antecedentibus, aut posterioribus, vt probatum est capite 4. à num. 3. & 5. & baptizatum anno 30. ætatis paulo ante inito, die 16. Ianuarij anni Iuliani 74. ex dictis cap. 6. à nu. 8. & à baptismo ad resurrectionem eius intercessisse quatuor Paschata, atq; adeo eum prædicasse annos tres, & menses circiter tres, ex dictis cap. 7. At ex his sequitur eum mortuum esse in Paschate anni 78. Iuliani, id est Epochæ vulgaris Christi 33. Annis enim 45. Iulianis completis in Circumcisione Christi adde 33. annos inchoatos & fit annus 78. Iulianus labens.

6. Illo anno mortuus est Christus, quo ita plenilunium paschale incidit in feriam sextam, vt tamen ab anno Tibe-

rij 15. vsque ad mortem Christi intercesserint paschata saltem 4. & Pilatus fuerit Iudææ præses. Sed inter omnes annos de morte Christi tolerabili opinione Auctorum assignabiles, nullus est, qui habeat hos tres Characteres Chronologicos, seu tres has condiciones simul concurrentes, præter annum 33. Epochæ vulgaris Christi, ergo hoc, & non alio anno mortuus est Christus.

Prima conditio de Plenilunio in feria 6. requisito, patet ex dictis cap. 8. toto, & fundatur in Euangelistis ac Patribus. Secunda in Euangelio S. Lucæ, vbi baptismus, & prædicationis Christi initium ponitur inito iam, & labente anno 15. Imperij Tiberij, vna cum Euangelio S. Ioannis, & aliorum ex quibus colliguntur 4. paschata prædicta, vt constat ex dictis cap. 7. Tertia conditio de Pilato præside certa est de fide ex omnibus Euangelistis. Iam verò licet prima conditio de plenilunio paschali in feria 6. reperiatur in anno Epochæ vulgaris 30. & 36. vt constat ex Tabulæ capitis X. sub num. 6. Annus tamen 30. cum Tiberij 15. concurrat maiori sui parte, & si mortuus esset Christus in Paschate huius anni, nec quatuor paschata interfuisent ab eius baptismo ad resurrectionem, & ne vnum quidem annum integrum prædicasset, quod est manifestè contra Euangelium. Anno verò 36. Pilatus multo ante Pascha illius anni missus fuerat Romam ad dicendam causam à Vitellio, qui Iudææ Marcellum loco Pilati præfecerat Iudææ, vt ex Tacito, et Iosepho historico cum Langio demonstrauimus cap. XI. num. 7. Deinde non esset natus Christus anno 42. Augusti, vt est communis antiquorum sententia, si natus esset tardius, quàm anno Iuliano 45. exeunte; at si natus est anno 45. Iuliano et primus Christi cepit à Natiuitate die 25. Decembris moraliter autem, aut ciuilitate more Romano à kalendis Ianuarij anni Iuliani 46. et mortuus esset anno Epochæ vulgaris 36. id est Iuliano 81. vixisset annos 35. solidos, et aliquot menses, quod est contra communissimum Ecclesiæ, et patrum Doctorumq; sententiam.

Cum igitur reliqui anni Epochæ Christi in Tabella capitis X. sub numero 6. id est Annus 31. 32. 34. & 35. non habeant plenilunium Paschale in feria 6. Annus autem 33. illud habeat, & fit annus 19. Tiberij, atq; adeo ab anno 15. ad annum 19. Tiberij fuerint 4. Paschata, & tres anni prædicationis Christi integri, vt requirit Euangelium, & hoc anno Pilatus fuerit præses Iudææ, vt ostentum est cap. XI. num. 7. sequitur hoc anno passum, & mortuum esse Saluatorem nostrum, & ita sequitur, vt hoc argumentum demonstrationis vim habeat in historia partim Sacra, partim profana.

Secunda pars de Christi Aetate probatur.

7. **S**i Christus natus est Anno Iuliano 45. exeunte, id est 25. Decembris, & Circumcisus anno 46. kalendis Ianuarij, & incipiunt pariter Anni Epochæ Christi vitati in calendario, & Imperio Romano, vt multo probabilius esse ostendimus capite IV. & V. mortuus est autem anno huius Epochæ 33. die 3. Aprilis, vt ostendimus cap. X. nu. 7. quo ad diem, & hoc capite, quoad Annum; protectò non vixit mortalis, & passibilis inter homines post natiuitatem suam, nisi annos 32. Iulianos, ac solidos, & præterea dies 68. & horas 15. numerando tempus à media nocte antecedente diem 25. Decembris anni Iuliani 45. vsq; ad horam nonam diei 3. Aprilis anni Iuliani 78.

8. At si natus est Christus anno Iuliano 44. quod in secundo gradu probabilitatis esse concessimus cap. V. num. 5. & mortuus anno Iuliano 78. Aprilis 3. vtique vixit annos 33. solidos, & dies 68. horaq; 15. facta, vt supra computatione, sed in hac hypothese oportet admittere quinque Paschata inter baptismum, & resurrectionem Christi, & annos quatuor solidos prædicationis.

CAPVT XIII.

In quo dissoluantur obiecta maioris momenti contra Annum 33. Epochæ Christi assertum pro Anno Mortis eius.

Hierosolymam captâ esse à Tito Anno Epochæ vulgaris Christi 70. docuimus libro 4. cap. 3. num. 21. & cap. 8. num. 9. quod nunc operæ pretium est confirmare ex Iosepho lib. 6. de bello Iudaico cap. 4. dicente. *Azymorumque instante die, qui est Xanthici mensis quartus decimus, hoc enim se primum tempore opiantur Iudæi ab Aegyptijs esse liberatos, ubi agit de intestina pugna Iudæorum, quo die Titus castra vrbis admouit, & cap. 16. Ex die quo castra prope Civitatem posita sunt ex die 14. Mensis Xanthici; deinde lib. 7. cap. 9. ait Templum à Romanis incensum die 10. Mensis Ab, & cap. 16. Hierosolyma Titum potitum die 8. Gorpiei. Rufinus, & cum secuti Scaliger, & Gelenius interpretati sunt Menses Xanthicum pro Aprili, & Ab pro Augusto, & Gorpium pro Septembri; addit autem Xiphilinus in Epitome Dionis, ubi de Nerone, captam fuisse à Tito Hierosolymam die Sabbati. At Anno Epochæ Christi 70. cyclus Lunæ fuit 14. Epacta 30. cyclus Solis 23. littera Dominicalis G. Nouilunium civile Iudæorum die 31. Martij, sed ex Phasi die 1. Aprilis, & sic 14. Aprilis dies Azymorum, & Sabbatum incidit in diem 8. Septembris, itemque in 1. At Petavius lib. 11. de doctr. temporum cap. 17. aliter interpretatus illos menses, nihilominus ex Iosepho cum Dione concludit Annum illum fuisse Dionysianæ æræ LXX. & vrbem captam 31. Augusti feria 7. ubi debuit dicere 1. Septembris, nam 31. Augusti, eo anno incidit in feriam sextam.*

2 His positis si Christus mortuus est Anno Epochæ vulgaris 33. die 3. Aprilis, inde ad Anni 70. diem 1. vel 8. Septembris sunt anni tantummodo solidi 37. et Menses quinque, quare Vrbs illa capta fuisset anno 38. à Passione Domini, & à Prædicatione 41. At hoc non coheret cum opinione veterum. Nam Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum ait: *A Passione Christi ad euerisionem Hierosolymorum anni sunt 42. Menses 3.* Et Sulpicius Severus lib. 2. Historiæ Sacræ à Templi excidio ad Stiliconem consulem numerat annos 331. fuit autem Silico Consul annò 400. Christi, ergo Templum dirutum anno 70. Christi, sed à Geminis Consulibus ad Stiliconem numerat annos 372. ergo inde ad Templi excidium annos 41. labentes. Et S. Hieronymus in cap. 1. Sophoniæ versu 17. Post annos 42. Dominica Passionis circumdata est ab exercitu Hierusalem, & consummatio illius facta est cum festinatione, quod repetit Epistola 150. ad Helbiam q. 8. sed Eusebius in Chronico ex translatione Hieronymi ad Annum Domini 72. numerat sic. Colligitur omne tempus in secundo anno Vespasiani ad nouissimam euerisionem Hierosolymorū à XV. Tiberij Cesaris anno, & ab Exordio prædicationis annorum 43. Ergo ab anno 18. Tiberij fuere anni 40. & ab anno 19. anni 39. eundem annum 40. à passione numerant Beda præfat. in Acta Apost. & in cap. 13. Luca, S. Antoninus 1. p. hist. tit. 7. cap. 1. Ribera in cap. 11. Zachariæ, & alij quos nominant Henricus Philippi in Chronologica Synopsi cap. 18. nu. 17. & Tirinus in Chronico Sacro cap. 50.

3 Respondeo nihil hæc nobis obstare, quia numerant hos annos alij ab anno 29. vel 30. Epochæ communis, alij ab Anno 31. quo passum Christum putant, iuxta dicta cap. XI. num. 1. & 2. vnde non mirum si inter se, & à nobis dissentiant, & eadem responsio valet de anno à Passione Domini, vsque ad Martyrium SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quod aliqui fuisse dicunt anno 13. aliqui 14. Neronis, sed à Passione Domini 37. alij 36. alij 35. prout diuerso anno passum Dominum supponunt.

4 Seianum anno illo, quo Consul fuit cū Tiberio quintum Consule, hoc est anno Iuliano 76. & Christianæ Epochæ 31. occisum esse iussu Tiberij, narrat Tacitus lib. 5.

& Dio lib. 58. At Orosius lib. 7. cap. 4. ait Tiberium, cui Pilatus significarat Christum post mortem multis miraculis claruisse, rogasse Senatum vt Christus in Deorum numerum referretur, sed Seianum pertinaciter contradixisse. Ergo Seianus viuebat adhuc post mortem Christi, quæ idcirco non potuit esse post annum 76. Iulianum, seu 31. Epochæ vulgaris. Quod argumentum, inquit Dekerius parte 3. disput. Thesi 6. annot. 24. *Si vel solum esset, voce, ac digito annum nobis illum designaret, in quem vota omnium suspirant Chronologorum nempe Mortis Christi.*

Respondeo cum Baronio ad Annum Domini 33. Baronianum, errasse Orosium, & ansam erroris fuisse, quia Seianus, teste Philone in legatione ad Caium, infentissimus Iudæis, exhortatus est Tiberium, vt Iudæos deleret; Eusebiusq; item errare, qui Seiani hanc hortationem refert ad annum Domini 36. quasi verò vixerit triennio post. Idem verò Eusebius ad annum Domini 38. narrat relationem Pilati de Miraculis Christi ad Tiberium, & Tiberij rogationem, vt Christus inter Sacra reciperetur, sed hoc non potuit esse anno 38. Epochæ Christi, cum Tiberius obierit anno 37. Epochæ Christi Martij 16. ex dictis lib. 4. c. 8. Ex falsa igitur Chronologia nihil contra nos concludi potest.

5 Hebdomades Danielis 70. abbreviatæ, idest 79. cum dimidia efficiunt annos 486. & aliquot menses, qui computati ab Anno 453. ante Epocham Christi cadunt in annum 33. Epochæ Christi completum iam, & in anni 34. mensem 4. vt diximus lib. 6. cap. 12. num. 3. Respondeo illud dictum esse ex hypothesi, quod Christus mortuus sit anno 34. labente Epochæ vulgaris; nunc autem dicendum est sufficere ad moralem dimidiationem Hebdomadæ ultimæ, si mortuus sit anno 485. & Mensibus 3. vel si volumus retinere annos 486. computandas esse Hebdomadas illas ab anno 454. ante Epocham Christi.

CAPVT XIV.

De Anno, Mense, ac Die Conceptionis, Natiuitatis, Presentationis, Annunciationis, Visitationis, Purificationis, & Assumptionis in Cælum Deiparæ Virginis MARIAE.

I. CONCLUSIO.

Concepta est Deipara Virgo MARIA Anno Iuliano 28. seu ante Christi Epocham 17. Olympiadis 190. annò 4. & Vrbs condita, secundum Varro nem 732. Consulibus C. Furnio, & Iulio Silano, Anno Augusti Imperatoris 27. Feria VII. Die 8. Decembris, qua valde probabile est creatam, & corpori suo infusam fuisse sanctissimam, & Immaculatissimam ipsius Animam.

Prior pars de Anno probatur ex dicendis de Natiuitatis ipsius anno pro Conclusionem sequenti, qua ostendemus natam esse Deiparam Virginem die 8. Septembris Anni Iuliani 29. & 16. ante Epocham Christi. Reliquæ annorum connexiones cum Annis ante Epocham Christi demonstratæ sunt lib. 2. in prima Tabula, & lib. 3. cap. 2. ac lib. 4. cap. 2. vbi de Olympiadibus, & Vrbs annis, libro autem 4. cap. 3. & 5. de Annis Iulianis, & de Consulibus, cap. 7. de annis Augusti. De Feria autem VII. supposito Anno, & die dicto, patet ex Calendario, quia cyclus Solis erat 21. & littera G. in calendario Romano nondum correcto ab Augusto.

2 Posterior pars probatur, quia Ecclesia Catholica Latina celebrat Conceptionem passiuam B. Virginis MARIAE die 8. Decembris; intentio autem Christifidelium ex vetusto cultu nunquam immutato fuit, & est celebrandi præ-

præseruationem eiusdem Virginis à peccato Originali, in primo illo instanti, in quo creata fuit sanctissima ipsius anima, & corpori infusa, & huic intentioni in celebrando hoc festo cum peculiari Officio, & Missa fauit hæcenus S. Romana Ecclesia, Sedesq; Apostolica, vt declarauit S. D. N. Alexander PP. VII. in Constitutione Anni 1661. sub die 8. Decembris. Præterea Sanctus ille Præsul (quem multi putant fuisse S. Nicolaum) qui apparuit Abbati Hellino oranti, vt liberaretur à naufragio, dixit: *Promitte mihi, & Deo, quod diem Conceptionis, & Creationis MARIÆ Matris Christi solenniter celebrabis, & celebrandum prædicabis*: & interroganti Hellino, quæ nam esset hæc dies? respondit esse *Sextum Idus Decembris*, vt narrat S. Antelmus in Epistola ad Coepiscopos Angliæ, ideoque idem in Sermone de Conceptione exclamat: *O quanta est illa dies, qua nostræ Reparatricis anima digna creatur, & Sacrat, & Sanctissimo corpori vnitur? non est verus amator Virginis, qui respicit colere diem Conceptionis, & Creationis eius.* Est autem ante declarationem Alexandri VII. vel non attendendo ad reuelationem prædictam, aliqui Doctores existimant celebrari hoc festum die 8. Decembris; eo quod secundum communem opinionem vulgarem à Conceptione carnali ad Natiuitatem hominis 9. menses inter sint, quot sunt ab 8. Decembris ad 8. sequentis Septembris, quo die natam B. Virginem censet Ecclesia; quia ignoratur dies Animationis, cum intentione tamen celebrandi Animationis diem, quæ reuera fuit Sancta, ob Sanctitatem, & gratiam diuinam Animæ illi infusam. Post dictam tamen reuelationem, & Declarationem, probabilius est illum ipsum diem 8. Decembris, fuisse diem animationis Corporis Virginei, & ideo illum diem deputatum huic festiuitati, quia peruulgata fuit illa reuelatio, quæ ille dies non solum Conceptionis, sed Creationis MARIÆ fuit nominatus, si enim fuisset diuersus dies æquè facile fuit Deo illum reuelare, nec opus erat in hoc attendere ad medicorum, aut potius vulgi opinionem, præsertim cum maior pars hominum non nascatur in ipso præciso termino nouem Mensium Iulianorum à die Conceptionis carnalis computato.

3 Deinde etiam si daretur die 8. Decembris factam fuisse Conceptionem carnalem corpusculi Virginei, nulla tamen est necessitas dicendi dilata fuisse animationem eius ultra integrum diem horarum 24. vt fufius docui in Informatione mea de Veritate Præseruationis Deiparæ Virginis ab Originali cap. 3. à num. 18. Nam valde conueniens fuit, vt hoc miraculo perficiendi intra vnum diem Virginei corpusculi, & animandi, sterneretur via ad maius miraculum, quo in eodem vnico instanti conceptus est Christus quoad corpus, & animam in vtero Virginis. Sed & B. Amadeus Confessarius Sixti IV. in suis reuelationibus raptu 4. affirmat reuelatum sibi à S. Gabriele, peractis 6. horis à commixtione seminum, organizatum fuisse corpusculum MARIÆ, illudq; anima rationali informatum.

II. CONCLUSIO.

Nata est Deipara Virgo MARIA Anno XVI. ante vltimam CHRISTI Epocham, seu Iuliano XXIX Consulibus L. Damitio Aenobarbo, & P. Cornelio Scipione die VIII. Septembris Feria I. desinente, & ineunte II.

4 Scribit enim Nicephorus lib. 2. histor. cap. 3. ex Euodij Apostolorum successoris Epistola hæc de Dei Genitrice verba. *Siquidem trimula cum esset in Templum est præsentata, & ibi in Sanctis Sanctorum traduxit annos vnde- decim. Deinde verò Sacerdotum manibus Iosepho ad custodiam est tradita: apud quem cum menses peregisset quatuor, ab Angelo Gabriele latum illud accepit nuntium. Peperit autem Mundi ipsius lucem, annu agens quindecimum XXV. die mensis Decembris: Hæc Euodius, quem Catholici scriptores hoc de Argum. eno tractantes recipiunt, quia nullum antiquiorem testem habent, & quia nemo antiquorum ei contradixit; in primis Baronius in apparatu, Canisius lib. 1. de MARIA Deipara cap. 11. Sallianus tomo 6. Anno Mundi 4038. Salmeron verò tom. 2. tract. 4. addit auctoritatem S. Epiphaniij, quando Annunciatio facta est, fuisse anno-*

rum XIV. & mensium 6. ac dierum 18. nempe die 25. Martij sequentis, ergo die 8. Septembris subsequenti completuit annum 15. ac demum die 25. Decembris peperit vni- genitum suum filium CHRISTVM Dominum, cum esset annorum 15. completorum, & mensium 3. ac dierum 17. & confirmatur ex Euodio supra, nam quando educta est de templo peregerat annos 14. & post 4. menses nuntium accepit à Gabriele: adde menses 9. vsque ad partum fiunt anni 15. & mensis vnus; at non est nata die 25. Nouembris, sed 8. Septembris, ergo quando peperit Christum habebat annos 15. & c. mase igitur Sallianus ex verbo *ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους* infert inchoasse 15. cum significet existens, & obtinens iam annos 15. Atqui peperit illum anno Iuliano 45. seu primo ante Epocham Christi, ex dictis cap. 4. et 5. ergo retrocedendo per annos 15. completos, & menses 3. ac dies 18. sequitur eam natam esse anno Iuliano 29. & anno 16. ante Epocham Christi. At qui annos 14. in Annunciatione labentes vsurparunt etiam pro tempore, quo MARIA peperit IESVM; non mirum si anno vno tardius natam posuerunt. Erat porrò tunc apud Romanos, ob vitiosam intercalationem, annus ille bissextilis, & Cyclus Solis 22. & litera E. iuxta dicta libro 1. cap. 22. sub finem, ideoque feria 1. exeunte, ineunteq; 2. sed respectu Calendarij Romani retroacti, iuxta formam anni Iuliani ab Augusto instaurati fuisset litera A. et dies 8. Septembris incidit in feriam 6. At Heruarius cap. 245. suæ nouæ Chronologiæ supponens natam hanc stellam matutinam anno 15. ante Epocham Christi, consequenter eam natam in Sabbato affirmat. Sed cætera, quæ ad hunc annum illustrandum cruditus vir colligit, nempe Ianum quinta vice clausum ab Augusto, et Pythici oraculi finem, et Aram primogeniti Dei ab Augusto dicatam, et instaurationem templi Hierosolymitani factam ob Herode, piè magis, quam ex vera Chronologia, conquisita videntur: vt et illud de festo Tabernaculorum, quod post Aequinoctium autumnale celebrabatur atq; adeo post 25. Septembris; quare in illud non potuit cadere natiuitas Tabernaculi huius Diuini, nempe Deiparæ.

III. CONCLUSIO.

Præsentata est in Templum Deipara Virgo MARIA Anno XIII. ante Epocham CHRISTI, seu Iuliano XXXII. die XXI. Nouembris feria 3. cum expleisset annos 3. etatis & dies 74.

5 Nam ex Euodio adducto pro Conclusionem II. trimula erat, quando præsentata fuit in templum; hoc autem festum Ecclesia Catholica celebrat die 21. Nouembris, à quo ad præcedentis Septembris diem 8. quo completerat annos 3. sunt dies 74. Nata verò est anno XVI. ante Epocham Christi ex dictis pro Concl. II. Ergo præsentata est Anno XIII. Illo autem anno Cyclus Solis erat 25. & litera in calendario Romano vitiosa erat A. ergo dies 21. Nouembris incidit in feriam 3.

IV. CONCLUSIO.

Annunciatio facta ab Angelo Gabriele Deiparæ Virgini MARIÆ, & Incarnatio VERBI Diuini facta est Anno I. ante Epocham CHRISTI, seu Iuliano XLV. Aetatis verò eiusdem Virginis Anno XIV. completo, & mensibus 6. ac diebus 22. completis die 25. Martij feria VI.

6 DE Anno patet ex dictis cap. 4. & 5. cum eodem anno facta sit Incarnatio, & Natiuitas Saluatoris: de die autem 25. Martij satis probatum fuit cap. 2. De Virgini autem ætate patet ex SS. Euodio, & Epiphanio relatis supra num. 4. De feria autem patet ex Calendario Romano. de quo lib. 1. ad finem capituli 22. in quo ob interruptam iusu Augusti intercalationem, currebat vnica litera B. & ideo dies 25. Martij incidit in Feriam sextam.

V. CONCLUSIO.

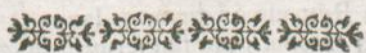
Visitatio, qua Deipara Virgo MARIA visitauit S. Elisabetham, fuit Anno Iuliano XLV. exeunte Martio, vel incunte Aprili, Esto Festum Visitacionis huius Ecclesia celebret immediatè post octauam Natiuitatis S. Io. Baptista, quando completa Visitacione Deipara, nempe die 2. Iulij, qua anno illo incidit in feriam VII. die sequenti reuerti cepit in domum suam.

7 **C**VM à maioribus non sit traditum, quo die Deipara Virgo discesserit à Nazareth, aut peruenerit in Domum Zachariæ, nec Euangelista Lucas significet diem determinatum, sed dicat salutatam ab Angelo in mense sexto à Conceptione S. Ioannis, verba illa Angeli, *Et hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis*, accipiuntur tamen ab Ecclesia, perinde ac si dixerit tunc fuisse completum mensem sextum, & confirmatur ex traditione de Natiuitate S. Ioannis die 24. Iunij celebrata, nempe mense 9. à Conceptione proximè complendo; cum item dicat: *Exurgens autem MARIA in diebus illis abiit in Montana cum festinatione, in ciuitatem Iuda &c. & versu 56. Mansit autem MARIA cum illa quasi mensibus tribus, & reuersa est in domum suam*, Et Ecclesia celebret finem, seu complementum Visitacionis huius die 2. Iulij, qui immediatè sequitur post octauam diem Natiuitatis Præcursoris, qua circumcisus est, & nomen Ioannis accepit, nihil verisimilius est, quàm Deiparam mansisse in Domo Zachariæ vsque ad diem illum octauum, & diem sequentem, quia erat Sabbatum, deinde feria prima valedicto Elizabethæ, ac Zachariæ, & benedictione iterum atq; osculo S. Præcursori impartitis, discessisse inde. Numeratis ergo ex hoc die mensibus illis circiter tribus, & computato itinere dierum quatuor circiter, aut quinque consumptorum in itinere priori à Nazareth ad domum Zachariæ (quam Adrichonius docet vnico milliari ab Emmaunte distitisse) oportet Visitacionem primam incidisse in finem Martij, aut potius inoitiam Aprili, cum probabile sit ab Annunciatione ad discessum ex Nazareth aliquot dies intercessisse, præparandis necessarijs ad iter, & præcipuè conquirenda vna, vel pluribus mulieribus comitaturis Virginem. Iosephum enim cum ea non iuisse inde concludit Salianus, quòd alioquin audisset à S. Elisabetha MARIAM esse matrem Domini, Et benedictum fructum ventris eius, nec postea quando intumuisse vterum eius apparuit, dubitasset de hac re, tentassetq; illam dimittere. Iuxta kalendarium porrò Romanum retrofictum sed intercalari iussu Augusti intermisso. fuit dies 2. Iulij feria 7. Et Natiuitas ac Circumcisio S. Ioannis feria 6. Fortasse autem discessit feria prima, & peruenerit ad domum Zachariæ feria 4. sub vesperam; Quod si fuisset, sanctificasset Deipara omnes dies Hebdomadis suis 7. Festis, vt ex dictis dicendisq; obseruari potest.

VI. CONCLUSIO.

Purificatio Deiparæ Virginis MARIAE facta est Anno XLVI. Iuliano die 2. Februarij Feria V.

8 **H**OC enim die, nempe quadragesimo à partu Virginico, iuxta legem Moyfi, celebrat Ecclesia Purificationis huius festum, anno primo Epochæ Christi, quem cap. 4. & 5. docuimus esse Iulianum 46. Eo autem anno dies 2. Februarij incidit in Feriam V. in kalendario Romano, ob interruptam interkalationem.

VII. CONCLUSIO.

Assumptio Deiparæ Virginis MARIAE in Cælum probabilius euenit Anno Epochæ CHRISTI visitate LVI. & ideo probabilius est eam vixisse Annos Solidos LXX. Menses XI, ac dies III. & Assumptionem incidisse in Feriam Primam die XV. Augusti, Mortem autem in Feriam VI. die XIII. Augusti.

9 **A**NTEQUàm Conclusionem astruamus, enumerandæ sunt opiniones de ætate, qua Deipara Virgo MARIA obiisse, ac resurrexisset, ac in Cælum assumpta esse putatur. Prima opinio fuit Petri de Natalibus in Catalogo SS. & Mafæi l. 8. Chron. & Volaterrani in Commentarij lib. 31. Deiparam obiisse anno 2. post Ascensionem Domini, hoc est 34. Epochæ Christi, die 13. Augusti, atque adeo vixisse annos propemodum 49. quos expleuisset si ad diem 8. Septembris peruenuisset. Id verò reuelatum fuisse ait Mafæus, S. Elisabethæ de Schonauia, quæ floruit circa annum 1176. & B. Bertramo Cisterciensi. At has reuelationes non fuisse, sed opiniones piè meditantium, & quod hi ex sua opinione dixerint ab alijs acceptum tanquam reuelatum, eo quod aliquas reuelationes aliquando cœlitus acciperint, censent Alphonsus Villegas in Vita SS. Virg. Mariæ cap. 21. & Suarez tom. 2. in 3. p. q. 37. & à disp. 21. sect. 1.

Secunda opinio est vixisse Deiparam annos 58. plenos, et obiisse anno 59. labente: ita Euodius apud Nicephorum l. 2. Eccles. Hist. c. 3. cui subscribit ipse Nicephorus cap. 21. scripserat enim Euodius de illa. *Peperit autem Mundi ipsius Lucem annum agens decimum quintum die Decembris 25. deinde annos peregit 33. quos filius eius in terra exegit. Post Crucis autem supplicium illud, in domo Ioannis impleuit annos undecim, vt ætatis eius anni simul collecti sint quinquaginta, & nouem.* Huc reduci possunt, qui apud Cedrenum in Compendio historiarum eam vixisse annos 58. id est completos putant; Quidam inquit tradunt quinquaginta octo; Nec multum deficit ab hoc numero Hippolytus Thebanus, apud Epiphanium presbyterum Constantinopolitanum in sermone Græco de Deipara dicens eam *Post Ascensionem Christi ad Cælos, nouem annis superuixisse: adde enim simul annos 15. Virginis parientis expletos et 33. Christi, et 9. alios, fiunt anni 57.* Euodius tamen et Nicephoro de anno 59. planè adhæret Io. Georgius Heruartus cap. 246. suæ Chronol. at rotundè annos 60. posuit S. Antoninus 1. part. tit. 6. c. 3.

Tertia opinio est Deiparam vixisse annos 63. et obiisse anno 48. à Natiuitate vera Christi computato, addendo enim huic annos 15. quos habuit Virgo cum Christum peperit, fiunt 63. Ita Eusebius in Chronico ad Annum Domini 48. scribit. *MARIA VIRGO IESU Christi mater ad filium assumitur, vt quidam sibi reuelatum esse scribunt.* Et Onuphrius Panuinus ad annum Domini 48. in Chronico Ecclesiastico, notat: *B. Virgine in Cælum assumpta, Ioannes Euangelista Ephesum profectus est.* Licet vno anno tardius, quàm Baronius natum Christum ponat. Baronius quoque ad annum Christi 48. eandem Assumptionem notat, sed pag. 357. protestatur his verbis: *Hactenus de Assumptione Dei genetricis MARIAE; quam non sic recensuimus hoc anno, quasi affirmare velimus hoc ipso anno esse defunctam, & in Cælo assumptam, sed quod hoc anno ponatur ab Eusebio, nobisque quoniam anno certo decesserit esset inexploratum.* Sed miror eum Eusebio potius hæsisse, cum pag. 352. vidisset hoc repugnare ijs, quæ de Dionysij Arcopagitæ interuentu ad Sacrum funus Deiparæ, et de anno conuersi eiusdem Dionysij à Paulo ipse statuit. Cæterum quoad annum 63. ætatis Virginis subscribunt Carthusian. de laudib. Virg. art. 6. Salmeron tom. 2. tract. 4. sub finem, Alphonsus de Villegas in Vita B. MARIAE Virginis cap. 21. et Pelbartus in Stellarario lib. 2. p. 2. nu. 3. vbi in memoriam horum annorum 63. ait in Corona B. Virginis recitari tollere 63. *Aue Maria:* et refert B. Virginem apparuisse cuidam Religioso, et suasisse, vt si vellet sibi rem gratiorem facere ferto illo de floribus, quo alias suam

imaginem decorare solitus erat, ante ingressum in Religionem, offerret sibi coronam spiritualem, in memoriam gaudij suae Assumptionis dicendo septem *Pater noster*, & 63. *Aue Maria*. Sed B. Virgo non dixit se vixisse annos 63. et ex 63. *Aue Maria*, ac 7. *Pater noster* potius colligerentur 70. anni. Fortasse ipsa Virgo nouit motiua distincta 63. gaudendi de sua Assumptione, et pro 7. doloribus totidem Orationes Dominicis recitari voluit. Fauet tamen huic opinioni S. Birgittæ lib. 7. c. 26, reuelatio illa: *Ego postquam Filius meus ascendit ad Cælos, vixi in mundo per quindecim annos, & tanto tempore plus quantum est de festo Ascensionis Filij mei, vsque ad mortem meam*. At l. 6. c. 61. dixerat solum, *se vixisse longo tempore post Ascensionem Filij*, vbi Constantinus Durantus, cum Turriano in hanc vulgi opinionem propendit.

Quarta Opinio est Deiparam vixisse Annos ferè 72. ita Epiphanius presbyter Constantipolitanus in Vita Virginis dicens: *Aetas Virginis ad septuaginta duos annos processit*, & Georgius Cedrenus in Compendio historiarum agens de Tiberio, sub quo Christus est passus, de excessu Deiparæ ait: *Tradidit suam sanctam animam Domino, & Deo Filio suo annos nata septuaginta duos (quidam tradunt quinquaginta octo): Vixit ergo viginti quatuor annos post Christi in Cælum ascensionem*. Auctor Opusculi de forma, & moribus eius apud S. Anselmum dicit fuisse annorum 72. quando assumpta fuit in cælum, & ipse Anselmus in fine operum suorum, ita cum eo computat: *In quindecimo anno peperit Christum, & cum eo fuit 33. annis in presenti vita, post Ascensionem Domini fuit ipsa in domo Euangelistæ 24. annos, qui simul computati sunt 72*. Efto in corrupto Codice ex errore Librarij, aut Typographi sint 82. pro 72. idemq; confondum de Michaele Glyca, & Andrea Cretensi si annos 82. ei adscriptissent, vt refert Alphonsus Villegas supra, & Laurentius Maxellus in Vita B. Virg. lib. 6. c. 19. sed Glycas p. 3. annalium, vt aduertit etiam Canisius lib. 5. de Deipara cap. 1. solum indicat, eam attigisse, aut parum excessisse annos 70. idque confirmat auctoritate Andreae Cretensis, & fauet Metaphrastes dicens obiisse: *Cum aetate prouecta ad multam senectutem peruenisset*. Huic autem opinioni de annis 72. expressè subscribunt Canisius lib. 6. de Deipara c. 1. Laurentius Marcellus in Vita Virginis l. 6. cap. 19. Petrus Haloix in Vita S. Dionysij Areopagitæ c. 6. Paulus à S. Catherina Augustinianus Discalceatus in Epinicijs Victricis *MARIÆ Deiparæ* lib. 5. cap. 7. sect. 2. Et ipse Baronius supra taretur hanc opinionem melius coherere cum tempore, quo S. Dionysius Areopagita potuit interesse meiorando Funeri Sanctissimæ Virginis; quæ est causa, ob quam nos quoque opinionem hanc eligimus, sed de annis 71. penè completis potiusquam 72. ob congruentiam Feriarum de quibus infra,

Probatur iam Conclusio.

10 **S**upponendum enim est S. Dionysium Areopagitam interfuisse tum funeri, & sepulturæ Deiparæ Virginis, tum quando tertia die post obitum aperto sepulchro non est repertum in eo corpus Virginis; Ipsemet enim lib. de diuinis nominibus cap. 3. loquens de Hierotheo ait. *Nam etiam apud ipsos diuino spiritu plenos nostros Hierarchas: Cum et nos, vt nostri, & ipse plurimiq; Sanctorum fratrum nostrorum, ad corpus illud, quod auctorem vitæ Deumq; suscepit, contuendum venissemus: aderat autem & frater Domini Iacobus, & Petrus suprema illa, atque antiquissima Theologorum summitas, placuissetque post contuendum Hierarchis, pro virili cuique sua collaudare infinita potentia præditam bonitatem, diuinæ imbecillitatis; idest quæ nostram suscepit imbecillitatem; ipse, idest Hierotheus; post Theologos vt nostri, ceteris omnibus sacris laudatoribus antecellat*. Quæ verba Georgius Pachymores Dionysij paraphrastes interpretatur sic. *Cum Patribus illis diuino spiritu afflatis, & nos ipsi adessemus tempore obdormitionis Sanctissimæ Domine nostræ Deiparæ &c.* Sed ante huc verba illa S. Dionysij: *ad corpus illud &c.* de Corpore Deiparæ Virginis intellexere Iuuenalis, & Andreas Cretensis Ierosolymorum Patriarcha, S. Maximus Martyr in Scholijs ad Dionysium, S. Io. Damascenus Oratione de Deiparæ dormitione, & apud eum Euthymius, Michael Syngellus presbyter Iero-

folymitanus, Glycas in annalibus, Epiphanius presbyter Constantinopolitanus, Simeon Metaphrastes, Nicephorus Callistus, & Græci omnes in suis Meneis; inter Latinos autem S. Gregorius Turonensis lib. 1. de Gloria Martyrum, S. Hidelphontus sermone 4. de Assumptione B. Mariæ, Albertus Magnus in illum locum S. Dionysij, S. Thomas in expositione eiusdem loci, Baronius ad Annum Domini 48. Petrus Haloix in vita S. Dionysij, Petrus Canisius lib. 5. de Deipara cap. 3. Balthasar Corterius in notationibus ad Vitam S. Dionysij ab Haloix descriptam. Quomodo autem B. Virgo se ad mortem composuerit, & illuc congregati sint Apostoli, & alij, & ipsa sepulta sit in Getsemani portantibus pheretrum Apostolis, & post triduum superueniente Thoma, apertum sit sepulchrum, nec inuentum sit corpus Virginis, & inde concluderint illud resurrexisse, ac translatum esse in Cælum, narrat ex traditione antiqua præsertim Iuuenalis Ierosolymorum Antistitis, Nicephorus, Callistus lib. 2. Hist. Ecclesiast. à cap. 21. ad 23. inclusiue, & Metaphrastes ad diem 15. Augusti, sed idem Nicephorus lib. 15. cap. 24. fusius narrat quomodo Pulcheriæ Imperatrici, ipsique Martiano Imperatoribus interrogantibus de Corpore B. V. *MARIÆ*, Iuuenalis Ierosolymorum Patriarcha, & ceteri Palæstinæ Episcopi, qui ad Chalcedonensem Synodum conuenerant, responderint. *Antiquissima, & verissima omnino traditione receptum esse, instante Dei genetricis MARIÆ obitu Apostolos ex ipsis orbis terrarum finibus &c. sublimes in aere Hierosolymam venisse, visione auspiciatiorum hymnos diuinarum potestatum exauditos esse, & absque strepitu aliquo mirifico planè modo, Verbum, & Filium eius aduenisse, atque in manus suas diuinum illius spiritum suscepisse. Sacrosanctum autem corpus illius Angelica simul, & Apostolica hymnodia elatum, in tumulo quodam in regione Getsemani repositum esse, & in tertium vsque diem eo loco, carmina Angelos perpetua in honorem, & laudem Deiparæ cecinisse. Et cum eodem die tertio, is qui in obitu Virginis Matris Choro Apostolorum non adfuerat, aduenisset, & sacrum illum cæcum, vt tumultum recluderet, quo & ipse Verbi Matri debitum supremumq; persolueret honorem, precibus summopere sollicitasset; atque sigillo ablato, sepulchrum apertum esset, sacrum illius corpus prorsus repertum non esse: sed sepulchrales illius fascias tantum suo loco intactas, atque inuolatas, perinde atque corpus paulo ante illas reliquisset, repertas, & quidem menarrabili odoris suauitate redolentes, eaq; illos abundè afflatis, signaculo rursum tumulo imposito abuisse, ad miraculum tantum obstupefactos: atq; illud solum, prout par erat, animo secum meditato, ipsum Dei Verbum, & Dominum gloriæ, quæ sua hypostasi, pro beneplacito suo modo ineffabili, & intelligibili carnem ex ea sumere, & post ineffabilem veri gestationem, ac partum virginitatem eius illasam conseruare dignatus erat: etiam post obitum, & migrationem ex hac vita, mirificè immaculatum, impollutum, & modis omnibus sanctum corpus eius, etiam ante destinatum, & communem omnium Resurrectionem immortalitate coonestasse: eoq; per Angelorum ministerium in loca quadam caelestium regionum lucidissima, & à corruptione alienissima translato, honore præcipuo prosequutum esse &c.* Porro cum discipulis ibi tum adfuisse addidit Sanctissimum illum Timotheum, Dionysium Areopagitam, & diuinum, ac sapientem Hierotheum, quemadmodum hac de re Dionysius ipse in suis ad Timotheum scriptis testatus est. Hæc vbi Iuuenalis dixit &c. Non possunt ergo nec debent intelligi verba Dionysij de corpore Christi, vt intellexit Anastasius in præfatione ad Carol. nec de sepulchro Christi, vt Hildeuinus Abbas in Vita S. Dionysij, ac Biuarus in Com. ad Chronicon Flauij Dextri Anno Christi 48. quos egregiè contutant Baronius, & Corderius locis supra indicatis; sed debent intelligi de corpore Virginis Deiparæ: Quod si eo anno 48. Christi non potuit interesse Dionysius eius dormitioni, debebant ab hac Chronologia recedere, & annum congruum eligere.

11 Supponendum secundò est S. Paulum Conuersum esse Anno secundo post Ascensionem Domini: in Martyrologio enim Romano ad diem 25. Ianuarij dicitur: *Conuersio S. Pauli Apostoli, quæ fuit secundò ab Ascensione Domini anno, & idè habeant antiquiora exempla: ia huius Martyrologij, sicut & Viuardi, & Oecumenius in Acta Apost. cap. vlt. Baronius in notis ad Martyrolog. die 25. Ianu. & in Annalibus ad annum 36. Christi, Petrus in Chronico,*

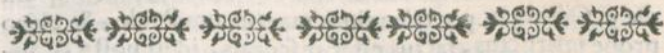
Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. Narrat autem ipsemet S. Paulus ad Galatas 1. conuersionem suam sic: *Abij in Arabiam, & iterum reuersus sum Damascum, deinde post annos tres ueni Ierosolymam uidere Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim.* Et cap. 2. deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Ierosolymam cum Barnaba, ubi narrat fuisse Petrum, Iacobum, & Ioannem; Ex Actis autem Apostolorum cap. 15. constat Paulum interfuisse tunc illi Concilio, quod celebratum est Ierosolymis; Occasio porro, qua Petrus reuersus erat Roma Ierosolymam, fuit edictum Claudij, qui altercantes Iudæos cum Christianis, utrosq; Vrbe expulerat, quod edictum Orofius lib. 7. c. 6. ex Iosepho, & Suetonio colligit fuisse anno 9. Claudij, eiq; consentiunt Beda de sex ætatibus, Ado in Chronico, & Marianus Scotus lib. 2. Baronius anno Christi 51. Petanius in Chronico, Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. alijq; multi. Sequenti uero anno post Concilium illud uenisse Athenas Paulum, & conuertisse ad fidem Christi Dionysium Areopagitam, colligitur ex Actis Apostolor. c. 18. & 19. peracta enim ea conuersione narratur uenisse Paulus Corinthum, & inuenisse quendam Iudæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper uenerat ab Italia, & Priscillam uxorem eius, eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Iudæos à Roma. Colligitur præterea annos illos 14. de quibus supra Paulus, non esse numerandos post annos 3. à Conuersione, sed post ipsam Conuersionem, sic enim cadit annus Concilij illius in annum 16. ab Ascensione Domini, & in 9. Claudij, Annus enim Conuersionis Pauli fuit Epochæ Christi, iuxta nos, 35. cui adiectis 14. fit annus Christi 49. Claudius autem incepit imperare anno 41. Epochæ Christi à die 24. Ianuarij ex dictis lib. 4. c. 8. Ergo anno 49. ab eadem die cœpit annus eius 9. Non potuit igitur S. Dionysius interesse dormitioni, & sepulturæ Deiparæ, nisi post 50. annum, immò non nisi post exactum ab hinc triennium, si ut

affirmat Hilduinus Abbas in uita S. Dionysij apud Surium die 9. Octobris, per triennium mansit cum Paulo, & ab eo probe instructus, factus est Episcopus, idest post 53. annum Christi, quibus addendo annos 15. quos habebat Virgo, quando peperit Christum, fiunt anni ætatis 68. At quia post annos 63. nulla opinio est, eam uixisse minus quam 72. & probabilius est S. Dionysium post aliquot annos à suo Episcopatu primo uenisse Ierosolymam, ideo inter omnes opiniones supra numeratas probabilior est illa, quæ ponit obiisse annorum 72. nempe anno Christi 57. uel anno ætatis 71. & instante 72. adeoque anno Christi 56. Forte in reuel. S. Birgittæ pro annis 15. scriptum erat 25. & alius extensiuè posuit quindecim post Ascensionem Christi.

12 His de Anno positus, facile per Canones lib. 1. c. 30. traditos inuenientur Feriæ anno enim 56. Christi Cyclus Solis fuit 9. literaq; Dominicalis posterior C. ideoque dies mortis Deiparæ incidit in feriâ 6. & tertia ab hinc dies, qua resurrexit, in diem Dominicam, seu feriam primam prorsus ut Christo in hoc similis fuerit, qui mortuus est feria sexta, & resurrexit feria prima: Alioquin si quis eligat annum sequentem, Cyclo Solis 10. & litera B. Mors Virginis incidisset in feriam septimam, & resurrectio in feriam secundam. Si quidem ex relatione Iuliani Patriarchæ Herosolymitani, tertio die post mortem, & sepulturam inuenta est resurrexisse. Esto nunc Fragmentum Chronici pro stabilitis in hoc libro annis, unâ cum Ferijs, quæ reipsa in calendario Romano Augusti respondent diebus Iulianis; sed addemus etiam Feras ipsdem respondentes in Calendario Romano Ecclesiastico retrofecto, idest fingendo nunquam interruptam fuisse quarto quoque anno intercalationem, dici unius. Quia uero Ferialium ordo ab initio mundi non est mutatus, eadem Feria diuersum numerum dierum in anno Iuliano fortita esset.

CHRONICON Breue à Conceptione Deiparæ Virginis MARIAE, usq; ad eiusdem Assumptionem cum Feria tam reali in Calendario Augusti Imperatoris tunc usurpato, quam ficta in Calendario Ecclesiastico retrouersurpato.

Anni Iuliani.	labente ante Ep. Christi.	Men- ses.	& dies.	Feria in Kalen. Augusti realis.	Ecclef. ficta.	
29	17	Decemb.	8	VII.	V.	Conceptio Immaculata Deiparæ Virginis MARIAE, creatio Animæ ipsius Sanctissimæ, & infusio in corpusculum eius sac. a. i. s. s. i. m. u. m.
30	16	Sept.	8	II.	VI.	Nascitur Maria inita iam feria 2. in Domo Nazareth.
43	13	Nou.	21	III.	VII.	Præsentatio Mariæ trimulæ in Templum.
41	5					Moriuntur SS. Ioachin, & Anna anno XV. B. Virg. ex Cedreno.
44	2	Sept.	24	VI.	VI.	Conceptio S. Ioannis Baptistæ.
45	1	Mart.	25	VI.	V.	Annunciatio MARIAE, & Verbi Incarnatio, cum illa esset annorum 14. mensium 6. & dierum 18.
45	1	Init.	April.			Visitatio prima, qua MARIA salutauit Elisabetham paucis diebus post Annunciationem forte Feria IV.
45	1	Iun.	24	VI.	V.	Natiuitas S. Ioannis Baptistæ.
45	1	Iulij	2	VII.	VI.	Visitatio vltima, & cõpleta, die post impositum Præcurs. nomen Ioannis.
45	1	Iulij	3	I.	VII.	Reditus Mariæ, seu discessus à Domo Zachariæ.
45	1	Decemb.	25	I.	VII.	Natiuitas IESV CHRISTI D. N. cum MARIA haberet annos 15. & menses 3. ac dies 17.
Iuliani.	Anni Christi					
46	1	Ian.	1	I.	VII.	Circumcisio Domini Nostri IESV Christi.
46	1	Ian.	6	VI.	V.	Epiphania Domini.
46	1	Februar.	2	V.	VI.	Purificatio MARIAE, purissimæ tamen.
75	30	Ian.	6	VI.	VI.	Baptismus CHRISTI habentis annos completos 29. & dies 13.
75	30	Febr.	24	VI.	VI.	Nuptiæ in Cana Galilææ eadē Feria, qua fuerat Baptismus, & Epiphania, qua feria iam ab Occasu inita conuertit uinū in sanguinem suū.
78	33	April.	3	VI.	VI.	Passio D. N. IESV Christi, & mors hora 9. cum expleisset annos 32. & menses 3. ac dies 9.
78	33	April.	5	I.	I.	Resurrectio D. N. IESV Christi.
78	33	Maij	14	V.	V.	Ascensio D. N. IESV Christi.
78	33	Maij	24	I.	I.	Pentecoste, & Aduentus SPIRITVS Sancti.
78	33	Decemb.	26	VII.	VII.	Lapidatio S. Stephani, sed quia hac die fuit Sabbatum, credibile est lapidatum esse die anteced. fer. 6. & translatum festū post Natiuit. Dom.
30	35	Ian.	25	III.	III.	Conuersio S. Pauli Apostoli.
44	49					Primum Concilium Apostolorum eiectis edicto Claudij Iudæis, & Christianis ab Vrbe Roma.
95	50					Conuersio S. Dionysij Arcopagitæ.
101	56	Aug.	13	VI.	VI.	Dormitio Deiparæ Virginis Mariæ annor. 70. mens. 11. d. 6.
101	56	Aug.	15	I.	I.	Assumptio Deiparæ Virg. Mariæ in Cœlum. Itaq; prorsus, ut Christus, obiit feria VI. & resurrexit tertia die, ipso die Dominico.

CAPVT XV.

De Chronotaxi Gestorum à CHRISTO Prædicationis tempore.

PRæter S. Augustinum lib. de Concordia Euangelistarum, & Cornelium Iansenium in Concordia Evangelica conati sunt in ordinem redigere historiam Evangelicam, & serie temporis servata, indicare quid prius, quidue posterius à Christo gestum dictumue fuerit, Barradius in Harmonia Evangelica, Bartholomæus Riccius in Monotestaro Evangelico, Baronius, & Sallianus in Annalibus ab anno 30. Christi ad 34. Cornelius à Lapide tom. 1. in Euangelistas initio in Chronotaxi, Petavius lib. 12. de Doctrina Tempor. cap. 18. Iacobus Tirinus tomo 1. comment. in S. Scripturam cap. 49. Chronici Sacri, & Simon à Corroy Cælestinus in Pandectis Legis Evangelicæ. Sed neque illis assentiri possumus, qui cum Petavio tria tantum Paschata, neque illis, qui cum Scaligero, & Salliano quinque Paschata agnoscunt inter Baptismum, & Resurrectionem Christi. In alijs autem, qui quatuor Paschata solum agnoscunt, multa sunt quæ veriori ordine dirigenda nobis videntur. Sanè in hoc negotio per aliquas hebdomadas iam inde ad anno 1632. defudauimus, & post annos 14. idem repetiuimus, & nouissimè hoc anno 1664. ad limam reuocauimus, nec tamen ita nobis satisfacimus, vt non identidem de ordine rerum gestarum ambigeremus; nedum vt alijs satisfactum iri arbitremur. Interim Syntaxim Evangelicam, quæ nobis probabilior visa est Lectoribus communicandam censuimus.

CHRONOLOGICA SYNTAXIS

Historiæ Evangelicæ.

Verbi Diuini Generatio aeterna, & eius Incarnatio in tempore, proemij loco præmissa à S. Ioanne cap. 1. vsque ad num. 15.
 Genealogia CHRISTI Regis per descendentem lineam ex Patriarchis, & Regibus *Matthæi* cap. 1. vsq; ad nu. 8.
 Genealogia Christi Sacerdotis, ac per lineam ascendentium vsque ad Leui, & inde vsque ad Adamum, *Lucæ* 3. Regis à nu. 3. ad finem.
 S. Gabriel prænunciat Zachariæ Præcursoris prærogatiuas, & post sex menses Mariæ Virgini annunciat Iesum Filium Altissimi ab ea concipiendum, & pariendum. Mox Maria uisitatur à Elizabetham, & manet in domo Zachariæ, vsque ad Io. Baptistæ nomen Præcursori impolitum, *Lucæ* 1. toto.
 Reuersa MARIA Virgo in Domum suam ad Ioseph, inuenta est in utero habens de Spiritu Sancto; sed diuinitus admonitus Ioseph, retinet eam loco coniugis sed nunquam cognoscit eam *Lucæ* 1. nu. 56. *Matth.* 1. nu. 18. ad 25. Augusti edictum: Natiuitas Domini Nostri IESV Christi *Lucæ* II. nu. 1. ad 22.
 Magorum aduentus: Herodis turbatio &c. vsque ad reditum eorum in regionem suam: *Matth.* II. nu. 1. ad 13.
 Purificatio B. MARIÆ Virginis Purissimæ, Simeonis canticum, & Vaticinium. *Lucæ* II. nu. 22. ad 39.
 Fuga IESV, MARIÆ, & Ioseph in Aegyptum; Infantum cædes; reditus ex Aegypto. *Matth.* II. n. 13. ad finem.
 Pueritia, & adolescentia IESV. *Lucæ* II. n. 39. ad finem.
 Initium prædicationis, & Baptismi Ioannis anno 29. Christi, labente verno, aut æstiuo tempore. *Matth.* III. nu. 1. ad 17. *Marci* I. nu. 1. ad 9. *Lucæ* III. nu. 1. ad 19.
 Baptismus CHRISTI annum 30. ingressi, & testimonium Patris cælestis, ac Spiritus Sancti de illo *Matth.* III. n. 13. ad fin. *Marci* I. nu. 9. ad 12. *Lucæ* III. nu. 21. ad 23.
 Ieiunium Christi; tentatio superata, & reditus ad Iordanem *Matth.* IV. nu. 1. ad 12. *Marci* I. nu. 12. & 13. *Lucæ* IV. nu. 1. ad 14.

Ioannis testimonium alterum de Christo iam præfente, Andrea, Simonis Philippi, & Nathanaelis accessus ad Christum & colloquium: *Ioannis* I. nu. 25. ad finem.
 Nuptiæ in Cana Galilææ, & primum Christi miraculum ad Matris instantiam, descensus Capharnaum, & mansio ibi paucis diebus, vt potè instante Paschate. *Ioannis* II. nu. 1. ad 13.

Primum Pascha Anno Christi 30. Aprilis 6.
 Feria 5.

Ascendit Christus Ierosolymam ad celebrandum Pascha, & ex templo eiecit nundinatores, deinde disceptat cum Nicodemo. *Ioannis* II. nu. 13. ad finem, & cap. III. nu. 1. ad 22.
 Christus venit in Iudæam terram, ibi baptizare incipit, Ioanne interim baptizante in Aenon, iuxta Salim, & testificante de Christo tanquam sponso, & filio Dei. *Ioannes* III. num. 22. ad finem, qui dum ait nondum missum fuisse Ioannem in carcerem, satis innuit paulo post id futurum.
 Ioannes iam functus officio Præcursoris, reprehendensque Herodem de adulterio, conijcitur in carcerem, quod factum Nouembri sequenti. *Matth.* XIV. num. 3. ad 6. *Marci* VI. num. 17. ad 21. Qui occasione decollationis narrant Carcerationem, & *Lucæ* III. nu. 19. & 20.
 Ioanne in carcerem coniecto, & indignantibus Pharisæis de multitudine discipulorum Christi, relinquit Iudæam iturus in Galilæam per Samariam, ubi Samaritanos conuertit *Matth.* IV. nu. 12. *Marci* I. nu. 14. *Ioannis* IV. nu. 1. ad 43. Quod factum est 4. mensibus ante messem, hoc est sub finem Nouembris, ineunte enim Aprili, & Paschalibus ferijs offerebatur primitiæ messis *Leuitici* 23.
 In Galilæam veniens Christus, patriam declinat, ubi se acceptum non fore sciebat, et ab alijs Galilæis exceptus in Cana, sanat filium Reguli *Matth.* IV. num. 13. ad 17. *Lucæ* IV. nu. 14. et 15. *Ioann.* IV. nu. 43. ad finem.
 Capharnaum ingressus prædicat pœnitentiam, et vocat deinde Petrum, Andream, et filios Zebedæi. *Matth.* IV. nu. 21. ad 23. *Marci* I. nu. 14. ad 20.
 Nazareth venit, et in Synagoga legens Isaiam, ac suorum ciuium inuidiam tacite perstringens, ducitur ad Montis crepidinem, vt præcipitur, sed frustra *Lucæ* IV. num. 16. ad 30.
 Capharnaum reuersus sanat oppressum ab immundo spiritu, deinde circuit Galilæam prædicans, et miracula faciens, quorum fama peruagante totam Syriam innumera turbæ ad eum concurrunt. *Lucæ* IV. num. 30. ad 37. *Marci* I. nu. 21. *Matth.* 4. nu. 23. ad finem.
 Videns IESVS turbas ascendit in montem cum discipulis suis, et longo sermone illos instruit de præcipuis capitibus Doctrinæ Evangelicæ, vt et ipsi possent turbas instruere. *Matth.* capite V. VI. VII. integris.
 Descendens de monte reperit turbas eum præstolantes, et Leprosum sanat. *Matth.* VIII. nu. 1. ad 4. *Marci* I. nu. 40. ad 45. videtur esse idem de quo *Lucas* V. à num. 12. ad 15. potuit enim id contigisse in ciuitate propè descensum Montis; aut certè duo fuere leprosi similiter curati.
 Capharnaum ingressus, Centurionis seruum sanat, et deinde Socrum Simonis, et alios vespere, seceditque in desertum *Matth.* 8. nu. 5. ad 18. *Lucæ* VII. n. 1. ad 11. et c. 4. nu. 38. ad 42. *Marci* I. nu. 29. ad 35.
 Quantus à Simone ac turbis, ait oportere et alijs ciuitatibus prædicare, quod factum in omni Galilæa per anticipationem Marcus, et Lucas memorant, nam visas turbas iubet ire transfretum, et in via duos sequi ipsum volentes corripit *Matth.* VII. nu. 18. ad 22. *Marci* I. nu. 36. ad 39. *Lucæ* IV. nu. 41. ad 44.
 Irruentibus turbis, Nauiculam conscendit, et inde docet illas, sequitur deinde piscatio miraculosa. *Lucæ* V. nu. 1. ad 11.
 Conscensa iterum nauis transfretaturus, vt edixerat; sedat Maris procellam. *Matth.* VIII. n. 23. ad 28. *Marci* IV. nu. 35. ad 40. *Lucæ* 8. nu. 22. ad 26.

Cum

Cum transfretasset ad regionem Gerarenorum, quæ est contra Galilæam, duos dæmoniacos sanat, sed ex his vnum insignem, et permisa legione dæmonum, vt irent in porcos, rogatus abscedit à Gerafenis, et transfretare iubet discipulos. *Matth. VIII. nu. 28. ad finem. Lucæ VIII. nu. 26. ad 39. Marci V. nu. 1. ad 21.*

Transfretans à Gerafenis ad Galilæam, reperit turbas expectantes, et venit Capharnaum ciuitatem suam, vbi scilicet frequentius habitabat, ibique sanat paralyticum demisum per tectum. *Matth. IX. nu. 1. ad 9. Marci II. nu. 1. ad 13. et V. nu. 21. Lucæ V. nu. 17. ad 27. et cap. 8. num. 40. sæpe enim data occasione, vel prout memoriæ occurrebat, narrant Evangelistæ aliqua, non feruato ordine temporis, vt cum S. Augustino communiter aduertunt Interpretes.*

Egressus ad mare Matthæum vocat interesse conuiuio cum Publicanis, et suos discipulos excusat, accusantibus eos Phariseis, et Ioannis discipulis, quod non ieiunarent. *Matth. IX. nu. 9. ad 18. Marci II. num. 13. ad 23. Lucæ V. num. 27. ad 39. Occasione calumniæ prædictæ aliam similem de spicis confrictis ad eferiem fedandam narrant Marcus, et Lucas, hic quod tamen postea factum ex Matthæo colligitur.*

Adhuc loquente Christo cum Phariseis, et discipulis Ioannis, lairus archisynagogus illum rogat pro filia moribunda, quam (curata prius in itinere hemorrhhoisa) suscitatur à mortuis. *Matth. IX. nu. 18. ad 27. Marci V. nu. 21. ad 43. Lucæ VIII. nu. 39. ad finem.*

Reuertens domum Christus duos cæcos sanat, et egressus liberat dæmoniacum mutum. *Matth. IX. num. 27. ad 35. circueit deinde ciuitates, docens, ac sanans, et miseratus turbas non habentes pastorem, ob paucitatem operariorum eligit, et conuocat duodecim Apostolos, quos mittit ad prædicandum instructos prius præceptis saluberrimis. *Matth. IX. nu. 35. ad finem, et toto cap. 10. Marci III. nu. 13. ad 20. Lucæ VI. nu. 12. ad 17.**

Descendens cum Apostolis de Monte in loco campestri reperit turbis summam eorum, quæ aliàs in monte docuerat solos discipulos, *Lucæ 6. nu. 17. ad finem.* Præceptis illis absolutis, transit inde prædicaturus alijs, & in itinere versus Naim suscitatur filium viduæ, ac superuenientibus à Ioanne de carcere destinatis, respondet, ac digreditur in laudes Ioannis, *Matth. 11. nu. 1. Lucæ 7. num. 11. ad 36. & iterum Matth. 11. nu. 2. ad 20.*

Discessurus à Galilæa occasione Paschatis exprobrat Ciuitatibus Galilææ, & gratias agit Patri, quod reuelauerit veritatem humilibus, & oppressos inuitat ad iugum suum, *Matth. 11. nu. 20. ad finem.*

Secundum Pascha, cui Ierosolymis interfuit Christus Anno 31. Martij die 28. feria 3. in quam incidit Plenilunium Paschale.

Ascendens Christus Ierosolymam ad diem festum Iudæorum, quod antonomasticè festum dicitur, vtpote festum festorum, idest Pascha, paralyticum Probaticæ piscinæ sanat in Sabbato, et cum Iudæis differit de Deo Patre suo, *Ioannis cap. 5. toto.*

Sabbato altero, quod post primarium paschale Sabbatum successit nempe 8. Aprilis transit per Sata, & discipulos præ eferie spicas confricantes defendit à Phariseorum calumnia de violato Sabbato, ac in Synagoga Sabbato item curat manum aridam, *Matth. 12. nu. 1. ad 13. Marci 11. nu. 23. ad 28. Lucæ 6. nu. 1. ad 11.*

Phariseorum, et Herodianorum insidias, et contentiones cū eis declinans, secedit iturus ad mare Galilææ. *Matth. 12. nu. 14. ad 21. Marci 3. nu. 6. et 7.*

In itinere versus Galilæam per Magdalum transiens, inuitatur à Simone Phariseo, et Magdalenam peccatricem absoluit, quæ deinceps illum cum alijs mulieribus per alias ciuitates, et castella sequitur, *Lucæ 7. nu. 36. ad finem, et cap. 8. nu. 1. ad 4.*

Dæmoniacum cæcum, et mutum sanat, diluit calumniam de consortio cum Beelzebub; beatificanti ventrem, qui

eum portauerat, quærentibusq; cum videre Mari, ac fratribus respondet, *Matth. 12. nu. 32. ad finem, Marci 3. nu. 20. ad 35. Lucæ 11. nu. 14. ad 29.*

Cum exiens de domo secessisset ad mare Galilææ, et plurimos vndique confluentes, et irruentes sanasset, recipit se in nauiculam, ne ab ipsis comprimeretur, et inde docet illos, parabolis seminantis zizaniam etc. *Marci 3. num. 7. ad 12. et cap. 4. nu. 1. ad 34. Matth. 13. num. 1. ad 53. Lucæ 8. nu. 4. ad 19.*

Consummatis his parabolis venit in patriam suam, vbi scandalizantur ciues eius de illo, vtpote filio Fabri, ideoque paucis ibi sanatis, egressus inde circuit castella alia, mittitque Apostolos binos, et binos ad prædicandum cum potestate miraculorum, *Matth. 13. nu. 53. ad 58. Marci 6. nu. 1. ad 14. Lucæ 11. nu. 1. ad 7.*

Herodes sub festa Paschalia S. Ioannem decollari iubet, nec multo post auditis miraculis Christi, et Apostolorum, suspicatur de resurrectione Ioannis recens decollati, *Matth. 14. nu. 6. ad 12. et nu. 1. ad 6. Marci 6. nu. 12. ad 30. et nu. 1. ad 13. Lucæ 9. nu. 7. ad 9.*

Reuersis à prædicatione Apostolis, et nuncio sub idem tempus de nece S. Ioannis accepto, conscensa nauicula secedit in desertum Bethsaidæ, vbi de quinque panibus pascit quinque millia hominum, *Matth. 14. nu. 12. Marci 6. nu. 30. ad 44. Lucæ 9. nu. 10. ad 17. Ioannis 6. nu. 1. ad 14.*

Iussis discipulis transfretare, turbisq; dimissis, in montem secedit, et nauigantibus versus Capharnaum discipulis apparet noctu ambulans supra mare, et Petro supra mare ad ipsum tendenti succurrit, venitq; cum illis in terram Genesar prope Bethsaidam, et inde Capharnaum, *Matth. 14. nu. 22. ad 36. Marci 6. nu. 45. ad 56. Ioan. 6. num. 14. ad 22.*

Alter die, qui erant trans mare, nec viderant IESVM transfretasse, transfearunt Capharnaum, vbi repertus ab ipsis differit de panibus, et de SS. Eucharistiæ Sacramento, quod anno ab hinc sequenti erat instituturus. *Ioannis 6. num. 22. ad 71.*

Tertium Pascha Anno 32. Aprilis 14. feria 2. cui tamen Christus Ierosolymis non interfuit, nolens tunc in Iudæa ambulare, immò paulo post secessit in partes Tyri, & Sidonis.

Paschate transacto, venientibus quibusdam de Ierosolymis respondet super omisa lotionem manuum ante manducandum. *Matth. 15. n. 1. ad 20. Marci 7. n. 1. ad 23.* Secedit in partes Tyri, et Sidonis, et Chananeæ filia sanata, per Sidonis fines reuertitur secus mare, inter medios fines Decapoleos, vbi mutum, ac surdum sanat. *Matth. 15. nu. 21. ad 32. Marci 7. nu. 24. ad 37.*

Quatuor millia hominum panibus 7. multiplicatis pascit, et dimissa turba, conscendit nauiculam, venitq; in fines Maggeddon, et Dalmanutha, vbi à Phariseis tentatur de signo cælitus dando. *Matth. 15. nu. 32. ad 39. et c. 16. nu. 1. ad 4. Marci 8. nu. 1. ad 12.*

Transfretantes, et oblitos panis IESVS de modica fide redarguit, cæcumq; Bethsaidæ illuminat. *Matth. 16. nu. 5. ad 13. Marci 8. nu. 13. ad 27.*

Itur in partes Cæsareæ Philippi, interrogatisq; discipulis de opinione circa Filium hominis, Petrus constetur eius diuinitatem; Christus passionem suam prædicit, et Petrum increpat, crucemq; unicuique portandam, et contemnendam mortem denunciat. *Matth. 16. nu. 13. ad 28. Marci 8. nu. 27. ad 38. Lucæ 9. n. 18. ad 26.*

Tristem denunciationem de morte sui, et de cruce cuique vsque ad mortem toleranda sciens, non gustaturos mortem nisi viso regno Dei, specimen gloriæ regni sui dat illis Transfiguratione sui in monte Thabor. *Matth. 16. nu. 28. et cap. 17. n. 1. ad 13. Marci 9. nu. 1. ad 14. Lucæ 9. nu. 27. ad 36.*

Die sequenti descendit, et turbam multam nactus, dæmoniacum curat, quem discipuli nequieverant liberare. *Matth.*

Matth. 17. nu. 14. ad 21. *Marci* 9. nu. 14. ad 29. *Lucæ* 9. nu. 37. ad 43.

Conuersans, & prætergrediens occultè Galilæam, prædicat iterum passionem suam aduentansq; Capharnaum solui iubet didrachma pro se, & Petro, quod fuit occasio discipulis disputandi de primatu, & Christo dum alij tacent, alij interrogant de hoc, insinuandi humilitatem, & exemplo paruuli ambitionem eorum compescendi, *Matth.* 17. nu. 22. ad 27. & cap. 18. nu. 1. ad 5. *Marci* 9. nu. 30. ad 37. *Lucæ* 9. nu. 43. ad 48.

Interpellatus à Ioanne de quodam eijciente demones in nomine Iesu, Ioannem corrigit, & prosequitur sermonem de paruulis non scandalizandis, de Angelis custodibus, & de cura salutis etiam pusillorum. *Marci* 9. num. 38. ad 50. *Lucæ* 9. nu. 49. & 50. & cap. 17. nu. 1. & 2. *Matth.* 18. nu. 5. ad 14.

Scandali occasione vitandi, Correctionem fraternam insinuat, & benignitatem in dimittendis peccatis etiam septuagies septies, vbi de conferui duritia ad ignoscendum, *Matth.* 18. nu. 15. ad 35. *Lucæ* 17. nu. 3. & 4.

Scenopogia, idest festo Tabernaculorum imminente, recusat ire cum fratribus suis, idest cognatis ad diem festum palam, illisq; abeuntibus in Iudæam, manet in Galilæa, sed iturus occultè illuc, tentat ire per urbem Samariam, non recipitur à Samaritanis; duo interim sequi eum volentes corrigit. *Ioann.* 7. num. 1. ad 9. *Lucæ* 9. num. 51. ad 62.

Transiens Christus per viam mediam, inter Galilæam, & Samariam, decem leprolos mundat, *Lucæ* 17. num. 11. ad 19.

Scenopogiaz festo circa initium Octobris interest, quod septem diebus celebratur, in quorum medio docet in templo, & disputat cum Iudæis. *Ioannis* 7. num. 9. ad finem.

Ex Monte Oliueti reuersus in templum, adulteram absoluit, & die sequenti differens de Deo Patre suo, lapidaturos declinat fugiens de templo. *Ioannis* 8. toto, & Præteriens sanat cæcum à natiuitate. *Ioannis* 9. toto. Deinde differit de se bono Pastore, & de ouibus suis. *Ioan.* 10. nu. 1. ad 22. Designatosq; 72. Discipulos præmittit prædicatum, instructos prius documentis eximijis. *Ioannis* 10. nu. 39. ad 42. *Lucæ* 10. nu. 1. ad 16.

Legisperitum tentantem se docet, qui sit proximus noster, exemplo Samaritani, & ingressus castellum recipitur hospitio à Martha, *Lucæ* 10. nu. 25. ad 42.

Orationis, & perseverantiaz in petendo exempla, & documenta dat, inuitatq; à Phariseo reliquos Phariseos de multis reprehendit, *Lucas* 11. nu. 1. ad 14.

Dum turbas docet de signis non querendis, de recta, & simplici intentione, de cauenda hypocrisis, de non timendis persecutoribus, & morte, rogatus de diuidenda hereditate sollicitudinè de rebus temporalibus damnat, quin potius eroganda bona in pauperes docet, & expectandam mortem quacunque hora, exemplo ferui fidelis, & de diuidendis filijs à patribus vi amoris Diuini, *Lucæ* 11. à nu. 29. ad finem, & cap. 12. toto.

Occasione Galilæorum occisorum à Pilato, & obrutorum à turri pilos penitentiam omnibus necessariam inculcat, parabola fici instructuota, ac Sabbato contractam mulierem erigit, *Lucæ* 13. nu. 1. ad 22.

Reuersus discipulos, ab inani gloria compescit, *Lucæ* 10. num. 17. ad 24. esto eorum reditum occasione missionis Lucas anticipatò narrarit, deinde, per vicis, & castella iter faciens in Ierusalem (ad encania, de quibus intra) differit de paucitate saluandorum, & multitudine reprobatorum, *Lucæ* 13. nu. 22. ad 30.

Monitus de insidijs Herodis, affirmat sibi moriendum Ierosolymæ, sed hanc postea vastandam, à Tito scilicet, *Lucæ* 13. nu. 31. ad 35.

In domo Pharisei Sabbato hydropticum sanat, & vitandos primos accubitus inuitandosq; pauperes quoque docet exemplo eius, qui ad cænam magnam omnes indifferenter inuitauit, *Lucæ* 14. nu. 1. ad 25.

Sequentes se duos docet de odio sui, & suorum, & de perfecta mortificatione, ac totali abrenuntiatione, *Lucæ* 14. nu. 25. ad 35.

Murmurantibus Phariseis, quod peccatores reciperet, parabolam ouis centesimæ, drahmæq; reperia, & filij pro-

digi recuperati proponit, *Lucæ* cap. 15. toto.

Parabola Villici hinc, & inde diuitis Epulonis prudentiam, & misericordiam insinuat, ne pauperes contemnendo destituatur homo amicis recipientibus in aeterna tabernacula, *Lucæ* 16. toto.

Interrogatus de aduentu Regni Dei, multa de futuro Iudicio prænuñciat, *Lucæ* 17. nu. 20. ad 37.

De perseverantia in oratione, deque humilitate exemplo viduæ, & publicani differit, *Lucæ* 18. nu. 1. ad 14. Quo loci possunt inferi de augmento fidei, & inutili seruo alibi tradita, *Lucæ* 17. nu. 5. ad 10.

Encania facta sunt Ierosolymis, idest festum luminarium die 25. mensis Casleu, qui incidit hoc Anno Christi 32. in diem 16. Decembris, anno enim sequenti 33. Nisan, cepit die 20. Martij. Huius igitur festi occasione Christus Ierosolymis in porticu Salomonis differit de ouibus suis, & inde discedens abijt trans Iordanem, venientibus multis ad illum, *Ioannis* 10. nu. 12. ad 42. *Matth.* 19. nu. 1. & 2.

Cum esset IESVS trans Iordanem cum turbis ad eum congregatis, data occasione differit de diuortio, & de prærogatiua virginitatis, paruulos oblatos suscipit, & adolecente diuite ægrè ferente exhortationem ad erogandas opes in pauperes, differit de difficultate, qua saluantur diuites, & de centuplo quod lucrantur, qui omnia pro Christo relinquunt, *Matth.* 19. nu. 1. ad 30. *Marci* 10. nu. 1. ad 31. *Lucæ* 18. nu. 15. ad 30.

Ne autem qui serò vocati sunt ad sequelam Christi putarent se deterioris conditionis futuros in remuneratione, parabola operariorum, et denarii diurni omnium spem erigit, *Matth.* 20. nu. 1. ad 26.

Lazari suscitandi causa redit in Iudæam, eoque suscitato à mortuis, concilium contra eum congregatur, coram Caiapha, ideoque ipse recedit in ciuitatem Ephrem, *Ioannis* 11. toto.

Sub initium Martij ascendens Ierosolymam renouat discipulis memoriam, et prædictionem de sua futura nece, et resurrectione, ac filior. Zebedei ambitionem de primis sedibus retundit, *Matth.* 20. nu. 17. ad 28. *Marci* 10. nu. 32. ad 45. *Lucæ* 18. nu. 31. ad 35.

Appropinquans Ierico sanat vnum cæcum, et ingressus Ierico Zachæum iustificat, qui diues factus fuerat negotiando; eaque occasione docet negotiandum, bene vtendo talentis à Deo datis, parabola mnarum proposita. *Lucæ* 18. num. 35. ad finem, et cap. 19. nu. 1. ad 28.

Egressus Iericho, alij duo cæci eodem modo clamantes illuminantur, præcipuè vnus Bartimæus nomine. *Matth.* 21. nu. 29. ad 34. *Marci* 10. nu. 46. ad 52.

Quartum, & vltimum Pascha Anni 33. quod fuit die 3. Aprilis feria 6.

Ante sex dies Paschæ, nempe die 28. Martij feria 7. detinente venit IESVS Bethaniam, vbi cenat cum Lazaro, Martha ministrante, & Mariam Magdalenam, quæ hic pedes eius iterum vnixerat, defendit à calumnia Iudææ Iheriotæ, *Ioannis* 12. nu. 1. ad 19.

In Crastinum nempe 29. Martij feria 1. manè mittit duos discipulos ad soluendum pullum asinæ, qui adduxerunt pullum, et asinam, qui viriq; vestimenta sua imposuerunt, sed Dominus super pullum Asinæ sedens tendit versus Ierosolymam, exceptus more triumphantis hinc à turbis sequentibus, inde ab alijs obuiam occurrentibus, propiorq; ciuitati factus cum lacrymis eius excidium prædicat: Eo ingresso, tota Ciuitas commouetur: ipse ingressus templum eijcit nundinatores, sanat cæcos, & claudos, et inuidens inimicis, laudat pueros Hosana clamantes, factosq; vespere egreditur in Bethaniam, *Matthæi* 11. nu. 1. ad 12. *Lucæ* 19. nu. 29. ad 48. *Ioannis* 12. nu. 12. ad 19.

Die 30. Martij feria 2. manè egressus Bethania, et esuriens ficulneæ instructuosa maledicit, templumq; Ierosolymæ ingressus, denuo eijcit nundinatores, et compescit vasa transportantes, duas enim eiectiones manifeste referunt, priorem *Matthæus*, et *Lucas* factam ipso die triumphante

ante maledictionem ficulneae posteriore, Marcus post ficulneae maledictionem. Scribae quaerunt perdere Christum, sed timent turbam, et ipse eodem die sub vesperam egreditur de ciuitate *Matth.* 21. nu. 17. ad 19. *Marci* 11. nu. 12. ad 19. *Lucæ* 19. nu. 47. et 48.

Die 31. Martij feria 3. Dominus redit in ciuitatem, mirantibusq; discipulis ficulneam arefaciam, commendat vim orationis cum fide, et remissione iniuriarum factam. Docens in templo, & interrogatus de potestate faciendi, quæ faciebat, proponit problema de Baptismo Ioannis, cui non credentibus principibus Iudæorum, credidere meretrices, & publicani, præmissaq; parabola duorum filiorum, subiungit parabolam vineæ, & nuptiarum Regis. *Matthæi* 21. nu. 20. ad finem, *Marci* 11. nu. 20. ad finem, & cap. 12. nu. 1. ad 12. *Lucæ* 20. nu. 1. ad 19.

Interea ad eum capiendum in Sermone accedunt successiue Herodian, Sadducæi, & Legisperiti, quorum captiosas quaestiones dissoluit, proponens vicissim dubium quomodo David Messiam filium suum agnouit, & appellauit Dominum suum: Mox coram populo redarguit hypocritam, & alia vitia Scribarum, & Phariseorum, & præfert viduam duo minuta inferentem gazophilacio. *Matthæi* 22. nu. 15. ad finem, & cap. 23. toto, *Marci* 12. nu. 13. ad finem, *Lucæ* 20. nu. 20. ad finem, & c. 21. nu. 1. ad 4.

Egrediens de templo, eius excidium prædicit, *Matth.* 24. nu. 1. & 2. *Marci* 13. nu. 1. & 2. *Lucæ* 21. nu. 5. & 6.

Gentilibus Ierosolymæ ad diem festum versantibus, & cupientibus videre IESVM differit de sui exaltatione à terra in crucem, & clarificatione, deque Iudæorum cæcitate, (id enim factum post triumphum Christi, & eo die quo se abscondit à Iudæis, non amplius comparuit, nisi vespere pridie Azymorum) ex *Ioannis* 12. nu. 20. ad finem.

Sedens in Monte Oliueti contra templum prædicit signa excidij Ierosolymitani, & finis mundi, vt ex verificatione excidij eo seculo futuri confirmaret ea, quæ ventura erant in fine seculorum, eaq; occasione differit de vigilantia ob diem incertum, additq; parabolam decem Virginum, & Talentorum, & de Iudicio potissimum faciendosuper operibus misericordiae. *Matthæi* cap. 24. & 25. toto, *Marci* 13. nu. 3. ad finem, *Lucæ* 21. nu. 7. ad finem.

Die 1. Aprilis feria 4. biduo ante Pascha Iudæi cogunt conciliabulum contra Christum; IESVS in domo Simonis Leprosi cœnat, & Magdalenam non iam pedes, sed caput ipsius vngentem iterum laudat, & defendit à Iudæis iterata calumnia, est quidam ob similitudinem nardi, & trecentorum denariorum confundant hanc cum cœna facta in domo Marthæ. Iudas tandem indignatus pacificatur cum Iudæis de prodendo Magistro. *Matth.* 26. nu. 1. ad 16. *Marci* 14. nu. 1. ad 11. *Lucæ* 22. nu. 1. ad 6.

Die 2. Aprilis feria 5. quæ erat prima dies Azymorum, quando vetus fermentum exterminabatur mittuntur, Petrus, & Ioannes ad præparandum cœnaculum, & facto vespere, venit illuc IESVS cum duodecim Apostolis, & comedit Agnû Paschalem, & prædicit se tradendum ab vno ex illis, qui secum intingebat manum in catino, vnde illi interminans, *Matth.* 26. nu. 17. ad 25. *Marci* 14. nu. 10. ad 21. *Lucæ* 22. nu. 3. ad 14.

Cœna Paschali facta, & iam ab occasu Solis, inita more Hebræorum feria 6. dieq; 3. Aprilis, IESVS surgit à cœna, & lauat pedes Discipulorum, deinde iterum discumbens instituit Sanctiss. Eucharistiam, consecrans panem in corpus suum, & vinum in sanguinem, & vtrumq; communicans Apostolis: deinde turbans semetipsum, iterum sui prodicionem prædicit, & proditorem Ioannem clam indicat, porrigens Iudæi Icariorum panem intinctum, quo hausto Iudas inuasus à Satana exit à cœnaculo, sub finem crepusculi vespertini, seu nocte iam facta; *Ioannis* 13. nu. 1. ad 32. *Matth.* 26. nu. 26. ad 29. *Marci* 14. nu. 22. ad 25. *Lucæ* 22. nu. 15. ad 23.

Contentionem obortam de primatu compefcit, maiora illis promittens in regno suo, & mutuam concordiam commendans, & Petro tentationes futuras, ac trinam negationem prædicit, & reliquum sermonis profecquitur, vsque ad turrectionem à mensa: *Lucæ* 22. nu. 24. ad 38. *Ioannis* 13. nu. 33. ad finem, & cap. 14. nu. 1. ad 30.

Surgit à mensa, & hymno dicto egressus de cœnaculo prosequitur sermonem, vsq; ad torrentem Cedron, *Matth.*

26. nu. 30. *Marci* 14. nu. 6. *Lucæ* 22. nu. 39. *Ioannis* 14. nu. 31. ad finem, & capitibus totis 15. 16. & 17.

Egressus trans torrentem Cedron prædicit discipulorum scandalum, & fugam, & iterum Petro trinam negationem ante secundum galli cantum, & in horto villæ Gethsemani ter orat, deinde comprehenditur, & reliqua fiunt, quæ referunt *Matthæus* cap. 26. à nu. 31. ad 57. *Marcus* 14. à nu. 27. ad 52. *Lucas* 22. à nu. 40. ad 53. *Ioannes* 18. à nu. 1. ad 11.

Ducitur IESVS ad Annam Caiphæ focerum; Petrus introductus in atrium ab alio discipulo, & interrogatus ab ancilla ostiaria, num esset ex discipulis Christi, nec obligatus respondere illi, negat se esse cum restrictione mentali, & securus stat cum ministris calefaciens se: de hac autem negatione, vtpote forte non peccaminosa, nec ad gallicinij tempus pertinente, nec ex timiditate orta, quia ancilla non asseruit, sed solum dubitauit, non est locutus Christus: IESVS autem interroganti Annæ respondens alapa percutitur, *Lucæ* 22. nu. 50. *Ioannis* 18. nu. 12. ad 23.

Ductus IESVS ad Caipham, et productis testibus falsis, et non conuenientibus interrogatus nil respondet, sed adiurationem per Deum reueritus affirmat se Filium Dei esse, et ob id tanquam blasphemus iudicatur reus mortis, traditurq; ministris ad illudendum, *Matth.* 26. num. 58. ad 68. *Marci* 14. nu. 53. ad 66. *Lucæ* 22. nu. 63. ad 65. *Ioan.* 18. nu. 24.

Petrus in atrio Caiphæ, affirmante ancilla ipsum fuisse, cum IESV Nazareno, et alijs occasione de hoc inquirentibus pernegat, exitq; ab atrio in conclaue atrio proximum, gallusq; cantat prima vice; alia verò ancilla, et alio quodam affirmantibus ipsum eum esse de illis, qui fuerant cum IESV Nazareno, negauit iterum cum iuramento se de illis esse, et post parum temporis, seu intervallo quasi horæ vnus in conclaui vbi Christus erat, adstantibus affirmantibus ipsum Galilæum esse, et fuisse in horto cum IESV, tertio cum iuramento, et anathematismo negauit, statimq; gallus iterum cantauit, et conuersis Christi oculis in illum recordatus prædictionis, egressus foras fleuit amare, ergo quando post primam negationem exiit foras non exiit ex domo Caiphæ in viam, sed ex atrio in conclaue, vbi poterat naturaliter videri à Domino, et de his tribus negationibus in eadem domo, et ad gallicinium eiusdem galli spectantibus locutus est Dominus, *Matthæi* 26. nu. 69. ad 75. *Marci* 14. num. 67. ad 72. *Lucæ* 22. nu. 55. ad 65. *Ioannis* 18. nu. 25. ad 27.

Facto die 3. Aprilis rursus ductus est IESVS in conciliabulum Iudæorum iterumq; confessus se filium Dei, tanquam conuictus de blasphemia ducitur ad Pilatum brachio sæculari tradendus ad mortem, quo audito Iudas frustra conatus extinguere incendium, desperatione adactus laqueo se suspendit, & principes Sacerdotum triginta argenteos impendunt in agrum figuli &c. *Matth.* 27. nu. 1. ad 10. *Marci* 15. nu. 1. *Lucæ* 23. nu. 1.

Pilatus egressus à Prætorio, & inter alia audiens IESVM dixisse se Regem esse regressus in Prætorium interrogat illum de regno, & quid sit veritas, egressusq; iterum negat inuentam à se in eo causam mortis, & IESVS accusatus de multis nil respondet, ne Pilato quidem vrgente, & silentium mirante, iterumque negante inueniri in eo causam sufficientem ad damnationem capitalem; audiens autem Pilatus commotam à Iesu Galilæam remittit eum ad Herodem, à quo spretus est indutusq; veste alba, & remissus ad Pilatum, qui confirmat non inueniri in eo causam mortis. *Matth.* 26. nu. 11. ad 14. *Marci* 15. nu. 2. ad 5. *Lucæ* 23. nu. 2. ad 16. *Ioannis* 18. num. 29. ad 38.

Optione data Iudæis de dimittendo Iesu, aut Barabba Latrone feditioso, & homicida, dum seniores persuadent plebi, vt postulet dimissionem Barabba, vxor Pilati obnescio quas visiones mittit ad eum suadens, vt non se immisceat causæ criminali aduersus Iesum, & Pilatus ter conatus absolueret illum, ter sollicitatur à Iudæis clamantibus, vt dimisso Barabba Iesus crucifigeretur; proinde ad vitandum tumultum, lotis prius manibus decreuit dimittendum Barabam, & IESVM prius flagellandum, quam crucifigeretur, forte sperans flagellatione fatigatum Iudæorum rabiem *Matth.* 27. nu. 15. ad 26. *Marci* 15. nu. 5.

15. nu. 5. ad 15. *Lucæ* 23. nu. 17. ad 25. *Ioann.* 18. num. 39. & 40.

IESVS flagellatur, chlamyde induitur, coronatur Spinis, alapis, & arundine percutitur, sputis, & illuforijs adorationibus ludificatur, producitur coram populo à Pilato dicente: *Ecce Homo*, vt vel sic ad misericordiam moueantur, sed frustra, omnibus clamantibus, vt crucifigatur, negat denuo habere se causam id faciendi, instant illi mori debere secundum legem, quia Filium Dei fecit; quo audito timidior factus Pilatus, regressusque in pratorium interrogat Iesum vnde sit, & tacentem monet de potestate absoluendi, & damnandi eum, audiensque se minus peccatum habere, quam Iudæos, qui ipsum tradiderant, quærit adhuc illum dimittere, sed illis asserentibus fore contra Cæsarem, si qui se Regem fecerat, dimitteretur, sedit pro tribunali nondum signo dato horæ sextæ, dicens ironice: *Ecce rex vester*; vrgent illi vt crucifigatur, Pilatus ait *Regem vestrum crucifigam?* dicunt Pontifices, *non habemus Regem nisi Cæsarem*, & tunc demum tradidit illum, vt crucifigeretur; quare illusus, & suis vestibus indutus educitur. *Matth.* 17. nu. 27. ad 31. *Marci* 15. nu. 16. ad 20. *Ioannis* 19. nu. 1. ad 6.

IESVS Bailulans sibi crucem exit in Caluariæ locum, cum duobus latronibus, & succumbit oneri Crucis, vel præ timore, ne succumberet, eius crux imponitur portanda Simoni Cyrenæo: mulieribus flentibus, cladem Ierosolymitanam potius flendam monet, gustatoque vino mirrhato ac felleo, recusat eius haustum, mox sub finem horæ tertie Crucifigitur inter duos latrones, Pilatus negat velle mutari titulum causæ semel scriptum, militesque interim vestimenta eius diuidunt, & vestem inconfutilem fortiuntur: Iesus autem orans Patrem, vt ignosceret crucifixoribus, insultibus illuditur tum à Gentilibus, tum à Iudæis. *Matth.* 27. nu. 32. ad 43. *Marci* 15. nu. 20. ad 32. *Lucæ* 23. num. 26. ad 37. *Ioannis* 19. num. 17. ad 25.

Latronibus IESVM conuitantibus, siue vni eorum conuerto, & alterum corripienti, ac se Christo commendanti, paradifum pollicetur, deinde Matri pro filio substituit Ioannem, & facta hora sexta Sol obscuratur, duraturis tenebris super vniuersam terram vsq; ad horam nonam, & hora nona imminente, IESVS exclamat se derelictum à Patre; post hæc dicenti: *Sitio*, porrigitur acetum, quo accepto ait: *consummatum est*, & voce magna commendans in manus Patris Spiritum suum, inclinato capite emisit illum: tunc velum templi Scisum est, & terra mota, & Centurio atq; alij percutientes pectora, confitentes IESVM vere fuisse iustum, ac Filium Dei, reuerfi sunt, remanentibus in Caluario mulieribus, & notis eius à longe. *Lucæ* 23. num. 39. ad 56. *Matth.* 27. num. 44. ad 51. *Marci* 15. num. 32. ad 41. *Ioannis* 19. nu. 25. ad 30.

Latronibus nondum mortuis crura franguntur, IESV autem latus lancea aperitur; Ioseph ab Arimathæa impetrato corpore Domini, illud cum Nicodemo deponit de Cruce, & aromatibus conditum inuoluit in Sindone munda, sepeliturque in suo monumento nouo sub finem feriæ sextæ, seu Parasceues Sabbati; obseruantibus mulieribus vbi poneretur: Sabbatho autem apponuntur custodes, & sigilla sepulchro *Ioannis* 19. num. 31. ad 42. *Matth.* 27. nu. 57. ad 66. *Marci* 15. nu. 42. ad 47. *Lucæ* 23. nu. 50. ad 56.

Completo Sabbato, & die 4. Aprilis in occasu Solis, & lucescente prima Sabbati idest feriâ prima in vespertino crepusculo Maria Magdalena, & Iacobi, & Salome emerunt aromata, sed Maria Magdalena, & Iacobi, forte dum Salome nomine ipsarum emptum iuit aromata, venit ad explorandum, num aliqua mutatio facta esset circa Sepulchrum Domini, & videntes illud clausum, & obfignatum, decreuerunt illud diluculo se conferre, et tentare an possent vngere corpus Domini, & valde mane profectæ sunt ad Sepulchrum, eoque peruenerunt orto iam Sole, sed Magdalene cæteris præcurrens, cum adhuc tenebræ essent venit illuc, & viso lapide sublato à monumento, (resurrexerat enim Dominus, et Angelus exterretactis custodibus reuoluerat lapidem) nec inuento corpore Domini cucurrit ad Petrum, et Ioannem dicens sublatum fuisse Corpus Domini, et nescire quo translatum

fuerit, quod non dixisset, si audiisset Angelos, qui patulo post dixere reliquis mulieribus IESVM resurrexisset, et vt id nunciarent discipulis; cum autem recessissent illæ cucurrerunt Petrus, et Ioannes ad monumentum, et Magdalena cum ipsis, illisque abeuntibus, mansit ibi foris plorans, et inclinans se vidit duos Angelos, iterumque conquesta est sublatum esse Corpus Domini, et nescire quo translatum fuerit, mox IESVS illi apparuit sub specie hortulani, sed agnito magistro, dum vult ipsi pedes osculari prohibetur, fore enim id faciendi tempus opportunius, cum nondum ascenderit ad Patrem, iubeturque; nunciari fratribus suis: Quando autem Marcus dicit Iesum apparuisse primo Mariæ Magdalena, intelligendus est comparatiuè non ad Matrem Domini, sed ad alias mulieres, quas prænominarat, et ad Apostolos; Deinde apparuit reliquis mulieribus in via, et interim custodes narrauerunt principibus Sacerdotum, quæ facta fuerant circa Sepulchrum, et acceperunt pecuniam cum pacto, vt dicitarent dormientibus ipsis discipulos furatos esse corpus Magistri; Tandem mulieres, et ipsa Magdalene superueniens, nunciarunt Apostolis, ac discipulis, quæ viderant, et audierant. *Matth.* 28. num. 1. ad 15. *Marci* 16. num. 1. ad 11. *Lucæ* 24. num. 1. ad 11. *Ioannis* 20. nu. 1. ad 18.

Eadem feria prima, seu die Dominica, quæ fuit 5. Aprilis sub vesperam apparuit Dominus duobus discipulis euntibus in Emmaus, qui prius audierant mulierum relationes, & illis reuerfis in Ierusalem, alijsque congregatis discipulis, excepto Thoma absente, cum serò esset apparuit ianuis clausis, Pacem illis annuncians, et ostensione Cicatricum palpatione carnis, et esu piscis, ac faui confirmavit se non esse Spiritum, qui assumperit Corpus aereum, sed verum hominem, et suam resurrectionem, Spiritus Sancti insufflatione dedit eis potestatem absoluendi à peccatis, et peccata referuandi, *Marci* 16. n. 12. *Lucæ* 24. nu. 13. ad 47. *Ioannis* 20. nu. 19. ad 23.

Post dies octo videlicet 12. Aprilis Dominica die octaua resurrectionis apparuit iterum clausis ianuis Dominus discipulis, et Thomam ab infidelitate ad fidem suæ resurrectionis reduxit. Postea profectus discipulis in Galilæam manifestauit se ad mare Tiberiadis Petro, filijs Zebedæi, Thomæ, Nathanaeli, et duobus alijs discipulis piscatione miraculosa, et comestione cum ipsis: deinde Petrum trina interrogatione de sui dilectione, constituit Pastorem agnorum, et ouium suarum, et prædixit illi mortis genus, increpuitque eius curiositatem de Ioannis successu ac mortis genere. *Ioannis* 20. nu. 24. ad 45.

Præterea vndecim discipulis in Monte Galilææ (forte Thabore, vbi se transfigurauerat) apparuit IESVS, docens eos formam Baptismi etc. et nouissimè ipsis reuerfis Ierosolymam, simulque recumbentibus apparuit, iubens eos prædicare toto orbe Euangelium, et Baptizare omnes, et promittens miracula in testimonium fidei, necnon missionem Spiritus Sancti: postea eduxit eos in Bethaniam, et ipsis benedicens ascendit in Cælum, illi verò reuerfi sunt in Ierusalem etc. *Matth.* 28. nu. 16. ad 20. *Marci* 16. nu. 14. ad 20. *Lucæ* 24. num. 49. ad 53. & in *Actis* cap. 1. nu. 1. ad 14.

CAPVT XVI.

De concursu Epocharum Insigniorum, cum Anno Natiuitatis, & Mortis IESV CHRISTI Domini Nostri.

	IESVS CHRISTVS.	
	Natus Anno.	Mortuus Anno.
A Creatione Mundi, iuxta LXX. Interpretes etc.	5634	5667
à Diluuij Noetici fine, quo instauratum genus humanum.	3378	3411
à Diuisione linguarum, et dispersione Generis humani.	2847	2880
ab Ortu Patriarchæ Abrahami.	2146	2179
à Circumcisionis institutione.	2047	2080
à Repromissione Dei iurata Abrahamo accincto ad immolandum primogenitum suum Isaacum.	2022	2055
à Iacobi prophetia de Messia nascituro ex stirpe Iuda.	1842	1875
ab Exitu Israel de Ægypto, et Lege scripta.	1592	1625
à Troiæ incendio, et excidio.	1184	1217
ab Ortu Daudis.	1086	1119
à fundamentis Templi Salomonici iactis.	1012	1045
ab initio Olympiadum ab Iphito instauratarum, seu Olympiadis 194. anno 4. mortuus autem Olympiadis 202. anno 4.	776	809
à Romæ Urbis conditu, iuxta Varronem.	753	785
à Nabonassari initio anno Ægyptio.	748	780
à Captiuitate Babylonica per Cyrum soluta.	536	569
à primis Consulibus Romæ institutis.	508	541
Natus enim est Consulibus Cossio Cor. Lentulo, & L. Calpurnio Pisone.		
Mortuus autem Coss. Serg. Sulpicio Galba, & L. Cornelio Sulla.		
ab initio Hebdomadam Danielis.	453	486
ab Alexandri Magni morte, seu Anno Philippico.	324	357
Anno Græcorum in Syria, seu Seleucidarum.	312	345
à Translatione Scripturæ Sacræ per LXX. Interpretes.	285	318
Anno Iuliano, seu per Iulium Cæsarem instituto.	45	78
ab Imperio Augusti inito per Triumviratum, anno paulo ante completo.	42	
Mortuus verò currente adhuc Tiberij.		19
à Morte Antigoni vltimi Regis de stirpe Iuda.		70
Deiparæ Virginis MARIAE, ætatis anno inito.	37	49
	16	

CAPVT XVII.

De Genealogia CHRISTI, MARIAE, & IOSEPH in Communi.

Licet Apostolus ad Timoth. cap. 1. illum monuerit: vt denunciaret quibusdam ne aliter docerent, neque intenderent fabulis, & genealogijs interminatis, quæ quæstiones præstant magis, quam adificationem Dei quæ est in fide, et ad Titum 3. Stultas autem quæstiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis de vita, sunt enim inutiles, & vanæ. Siue agat de genealogijs eorum, qui genus aliquorum ad Deos referebant, siue de Hebræis contendentes etiam post Messiam aduentum vigere legem Moyli de Connubijs, et hæreditatibus non miscendis de tribu in tribum, aut de cognatione in cognationem; certè non damnat genealogias ordinatas ad veritatem historiarum, aut ad iura gentilitia familiarum inuestiganda; et multo minus Genealogias in Sacra Scriptura à Deo reuelatas, studiumque Interpretum super his, præsertim si opus sit iude confutare calumnias infidelium, aut hæreticorum, puta Iuliani Apostatæ, Iudæorum, Porphyrij, Celsi, Fausti Manichæi, Seleucij, et Gnosticorum, qui Genealogia Christi, aut oblatrarunt, aut falsa, et indigna affinxerunt.

Itaque de CHRISTI Domini Genealogia, vel tota, vel partibus eius scripsere Iulius Africanus in Epistola ad Aristidem apud Eusebium lib. 1. Historiarum cap. 7. et Nicephorum lib. 1. c. 11. ac S. Damascenum oratione 2. de Natiuitate B. MARIAE. S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Genealogia Christi, SS. Hilarius, et Hieronymus in cap. 1. Matth. S. Augustinus lib. 2. de consensu Euangelist. cap. 3.

et 4. S. Ambrosius lib. 3. in cap. 3. Luca, Iulianus Toletanus lib. 3. contra Iudæos, Nicephorus supra, et lib. 2. c. 3. Historia de B. Virginis ortu, à S. Hieronymo verba de Hebra in Latinum, S. Epiphanius lib. 3. hæresi 78. Alphonfus Toletus Episcopus Abulentis in caput 36. numerorum, et in caput 1. Matthæi quæstionibus 28. Alphonfus Salmeron tomo 2. à tractatu 25. ad 29. Vasquez tomo 2. in 3. p. disp. 127. Petrus Canisius lib. 1. de Deipara c. 3. & 4. Alphonfus Villegas in vita B. Virginis, Baronius in apparatu ad Annales, Maldonatus in cap. 1. Matthæi, Tolerus in cap. 1. et 3. Luca, Tornellus ad annum 4037. Sebastianus Barrauius tomo 1. in Euangelia lib. 5. Cornelius à Lapide in caput 36. Numerorum, in cap. 1. Matthæi, et in cap. 3. Luca, et apud eum Franciscus Lucas, et Christophorus à Castro in Historia B. Virginis cap. 1. Petrus Redanus in Apparatu ad Machabæor. libros sect. 9. Menochius in Historia Sacra de Vita Christi, Iacobus Tirinus tomo 1. in Sacram Scripturam cap. 46. Chronicis Sacri, præsertim Tabula 4. Petrus Possinus post Symbolas Matthæi in Diallatico de Genealogia Christi, Ioannes de Sylueira Carmelita Discalceatus in Euangelia lib. 1. cap. 2. ex quibus, & aliunde nos quoque conati sumus hoc quaecunque obsequium præstare IESV CHRISTO REGI REGVM, eiusque Sacratissimis Parentibus, & Cognatis, non solum, vt elucescat Christi Regale Sacerdotium, & in vna Saluatoris nostri persona diuina, & humana ex Regibus, & Sacerdotibus nobilitas, & quàm verè canat Ecclesia, Regali ex progenie MARIA exorta resulget, eandemque prædicet: Ex semine Abrahæ ortam de tribu Iuda, claram ex stirpe David. Diuusque Bernardus: Quid ergo sidereum micat in Maria? planè quod ex Regibus orta, quod generosa ex stirpe David. Sed etiam vt appareat per quot, & quæ generationum capita in linea filiorum promissionis, Deus conseruauerit prosapiam illam, de qua nasciturus erat Messias, & fidelissimè tempore ab ipso præsignificato, pollicitationes suas Abrahæ, ac Dauidi iuratas adimpleuerit; nec denique vlla inter SS. Matthæum, & Lu-

& Lucam sit vera repugnantia, immò per diuersam viam confirmata veritas, & mira conspiratio in eundem finem. Præmissis itaque generalibus quibusdam quæstionibus reliquas particulares absoluemus.

Quæstio I. De Tabulis Genealogicis, ac Genealogijs apud Hebræos.

TEstatur Iosephus l. 1. contra Appionem. Vni generi Sacerdotum, vni templo Ierosolymis addictorum, ministrantibus Aaronis posteris, immò ipsi summo eorum Pontifici curam singularem diuino instituto commissam custodiendam in arcanis litteris tum memoria rerum publicè gestarum, tum priuatas quidem familias ac personas attinentium, sed quarum successiones nosse interesset publicè. De huiusmodi scripturis intelligitur illud Esdræ l. 1. c. 2. n. 59. Et hi qui ascenderunt de Thelmala &c. non potuerunt indicare domum patrum suorum, & semen suum vtrum ex Israel esset; et nu. 62. Hi quæsierunt scripturam genealogia suæ, & non inuenerunt, & eiekti sunt de Sacerdotio. Finis autem harum scripturarum erat, tum ne in Sacerdotes, aut ministros templi, qui de oblationibus, et decimis vivebant, admitterentur qui non erant de tribu Leui; tum ne connubia miscerentur in casu, quo periculum esset, ne hæreditates transirent di vna in aliam tribum, aut ne alienigenæ confunderentur cum Israelitis: Hinc ex Africano Eusebius lib. 1. Hist. Eccl. ait: Cum familia non Hebræorum solum, verum etiam eorum, qui vsque ad Profelytos genus suum referebant, vt ad Achior Amanitem, & Ruth Moabitidem, qui ex Agypto elapsi commiscebantur cum Israelitis, ad illud tempus scriptis prodita in tabularijs seruarentur. Herodes quoniam illorum stirpem, nihil ad se pertinere, nihilq; ad suam dignitatem illustrandam afferre adiumenti animaduertebat, suæ ignobilitatis, & obscuri generis conscientia exagitatus, annales illos, de genere, & familiarum antiquitate incendit, arbitratus se nobilem visum iri, cum nemo suum genus, ex publicis illis monumentis depromptum, ad Patriarchas, vel ad Profelytos vel ad eos qui γειώσαι, id est terræ incolæ, qui cum Israelitis permiscebantur, vocati sunt, omnino posset reducere. Quo magis iniuriam, et imprudentiam Herodianorum obstupescas, qui videntes in Antigono per Herodem sublato defecisse Regnum, et Ducatum de tribu Iuda, translatumq; Romanorum autoritate ad Herodem, non dubitarunt Herodem pro Messia recipere, quem facile scire possent esse Idumæum alienigenam, et valde ignobilis stirpis; tantum aberat, vt esset de regia Davidis stirpe. Non profecit tamen Herodes, quantum volebat, quia genealogia illæ clam ipso asseruata sunt apud multos, adeo, vt Iosephus lib. 1. contra Appionem, asserat, inuiolatas diu millium annorum genealogias Sacerdotum remansisse apud Iudeos, & easdem ex antiquis libris denouo descriptas: Addit Eusebius supra, aliquos antiquitatis studiosos, auitæ stirpis nomina ex scriptis annalibus in priuatos indices transtulisse, gloriantes quòd nobilitas ipsorum posteritati conseruata esset. Inter quos ait fuisse Deoposynos, ita dictos, quod ex Domini tribu et familia, et cognatione Christi se esse dicitarent, et Nazaros aliosque qui genealogiam ab Euangelistis conscriptam partim ex libro annalium, siue dierum, partim ex memoriter retentis explicabant, vnde agnoscere licet non potuisse Euangelistas, etiam si eos considerarem, vt historicos merè humanos, et non directos à Spiritu Sancto, fictam genealogiam exponere ludibrio, et redargutionibus Iudæorum. Incenso autem templo sub Vespasiano, tamen in Synagogis Iudæorum multæ huiusmodi tabulæ conseruatae sunt, quarum aliquas à se visas testatur Abulensis in 1. Paralipom. q. 30. Ex his ergo tabulis hausere Euangelistæ, vt disertè testatur S. Iustinus in solutione quæstionis 132.

Quæst. II. De vsu Genealogiarum apud Hebræos respectu virorum, ac mulierum, & an verum sit Genealogias mulierum, vel per mulieres non consueuisse texti.

Licet non consueuerit texti genealogia mulierum, aut virorum per mulieres, nempe per matres, auias, proauias etc. cum discrimen tribuum ex patre detumeretur iuxta illud in Codice Thalmudico: Familia, siue Genealogia materna nequaquã vera genealogia censetur: necessario tamen ad obseruandas leges cõnubiales, et hæreditarias, oportebat scire mulierum profapiam ex patre, et ideo earum genealogia per paternum genus prænoscebatur, vt colligitur etiam ex Iosepho l. 1. cõtra Appionem ibi: Mittunt enim Hierosolymam conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorũ progenitorum. Ideoq; in tabulis illis asseruabantur non masculorum solum, sed etiam feminarum Hebræarum nomina, & parentum ipsorum, vt sciretur de qua tribu, & cognatione essent. Sic Numerorum 27. dicitur. Accesserunt autè filia Salphaad, filij Hepher, filij Galaad, filij Machir, filij Manasse, qui fuit filius Ioseph, vbi additur mortuum fuisse Salphaad. Quemadmodum mortuo iam marito Iudithæ, in lib. Iudith c. 8. scribitur. Cum audisset verba hæc Iudith vidua, quæ erat filia Merari, filij Idox, filij Ozia, filij Elai, filij Tamnor, filij Gedeon, filij Raphaim, filij Achitob, filij Melchia, filij Enan, filij Nathania, filij Salatiel, filij Simeon, filij Ruben, & vir eius fuit Manasses. Vides in vtroq; casu Mulierum Genealogiam descriptam vsque ad caput tribus cuiusq; suæ; sed in casu in quo erat describenda genealogia Patris, aut mariti iam defuncti, & ne tunc quidem per mulieres, sed per masculos contextam. Quando autem requirebatur viri alicuius genealogia non erat consuetum eam per vxorem, aut matrem retexere, præsertim cum ex Genealogia Viri constare posset, de quâ tribu, & cognatione esset vxor ipsius, si erat hæreditaria. Cum ergo ab Euangelistis ordinata sit Genealogia Christi: noluerunt offendere Iudæos, sed se illorum consuetudini attemperarunt, & illam texerunt per Ioseph quantumuis patrem putatiuum, aut non physicum, fuit enim pater Christi peculiari quodam iure de quo infra. Et quantumuis MARIA Virgo longè plus quàm Iuditha esset, & præter, ac supra consuetudinem conceperit, ac peperit vnigenitum suum, vnde non videbatur in ea standum consuetudini, noluerunt tamen Euangelistæ ab ea recedere, tum quia non erat necesse, cum ipsa, vt pote vnica parentum suorum filia, hæreditatem secum traheret, ideoq; teneretur nubere vni de tribu, & cognatione sua, quod ab ipsa, & eius sponso viro iusto, & à Sacerdotibus templi seruatum esse pro comperto habebatur. Tum quia scribebant eorum Genealogiam, quos norant seruasse legem etiam in casibus, in quibus ab ipsa excipiebantur; ergo ne in hoc quidem voluerunt à consuetudine vim legis obtinente recedere.

Ex quibus iam liquet veritas doctrinæ Patrum in hoc puncto: puta S. Hieronymi in c. 1. Matthæi dicentis. Cum Ioseph non sit pater Domini Saluatoris, quid pertinet ad Dominum generationis ordo deductus vsque ad Ioseph? cui respondendum primùm non esse consuetudinis Scripturarum, vt mulierum in generationibus ordo texatur. Et S. Ambrosij lib. 3. in Lucam aientis: Cur autem Ioseph magis quàm MARIAE generatio describatur, cum MARIA de Spiritu Sancto generarit CHRISTVM, & Ioseph à generatione Domini videatur alienus, dubitare possemus, nisi consuetudo nos instrueret Scripturarum, quæ semper viri originem querit. Item Chrysostomi in 1. Matth. Non erat mos apud Hebræos generationum catalogum per feminas texere. His similia habent Euthymius, & Theophylactus in c. 1. Matth. & Damascenus 4. fid. c. 15. & Oratione 2. de Natiuit. Virginis; immò oratione 3. ait aliter non fuisse permiffum, intellige, ita vt cum de genere patris, aut mariti constaret, non permetteretur requiri iuridicè, & quasi aliquid debitum genus mulieris, aut per mulieres: ideoque inquit. Si quis ipsius quoque Sanctissimæ Virginis genus propriè, & peculiariter recenseri postulet, mihi quidem non rectè facere videtur, cum lex nusquam hoc facere permittat, aut imperet &c. Breuiter itaque siue mulieris cuius iam non extet vir, aut

aut pater, siue viri genus quæatur, illud non per mulieres, sed per patrem maioreſque masculos recensendum est.

*Quæſtio III. Quinam comprehenderentur in Lege
Connubiali lata Numerorum 36. de nubendo
intra eandem Tribum, & Cognationem.*

Cum defuncto Salphaad in deserto sine masculis liberis, fratres eius aspirarent ad totam hæreditatem, & quinque filia eius confugientes ad Moysen, & Eleazarum, vt narratur Numerorum 27. postulasent. Date nobis possessionem inter cognatos patris nostri, & consultus à Moysse Deus respondisset: Iustam rem postulant filia Salphaad, da eis possessionem inter cognatos patris sui, & ei in hæreditate succedant: adiecit vniuersalem illam Legem de hæredibus: Homo cum mortuus fuerit absque filio, ad filiam eius transibit hæreditas; si filiam non habuerit habebit successores fratres suos; quod si & fratres non fuerint, dabitis hæreditatem fratribus patris eius, sin autem nec paternos habuerit, dabitur hæreditas his, qui proximi ei sunt: Sed alterum dubium mouerunt fratres Salphaad, qui erant de tribu Ioseph, dicentes Moysi, vt narratur Numerorum 36. Tibi Domino nostro præcepit Dominus, vt terram sorte diuideres filiis Israel, & vt filiabus Salphaad fratris nostri dares possessionem debitam patri: quas si alterius tribus homines acceperint, sequetur possessio sua, & translata ad aliam tribum de nostra hæreditate minuetur: atque ita fiet, vt cum Iubilæus, idest quinquagesimus annus remissionis aduenerit, confundatur sortium distributio, & aliorum possessio ad alias transeat. Cui dubio Moyses præcipiente Domino respondit: Rectè tribus filiorum Ioseph locuta est: & hæc lex super filiabus Salphaad: Nubant quibus volunt, tantum vt sua tribus hominibus: ne commisceatur possessio de tribu in tribum. Omnes enim viri ducent uxores de tribu, & cognatione sua: & cunctæ feminae de eadem tribu maritos accipiant, vt hæreditas permaneant in familijs, nec sibi miscantur tribus, sed ita maneant, vt à Domino separatæ sunt. His potitis.

4. Prima opinio fuit legem illam, quantumuis latam occasione filiarum Salphaad, & periculi transferendæ hæreditatis ad aliam tribum, tamen vniuersaliter omnes comprehendisse, ita vt nemo alteri ex diuersa tribu posset nubere: quod si secus factum reperitur, id vel à transgressoribus factum vel ex dispensatione Pontificum Hebræorum; Ita inhærendo literæ vulgare editionis, quæ dicit: Omnes enim viri &c. & cunctæ feminae &c. Dionys. Carthus. in 36. Numeror. vers. 55. & probabilem putat Toletus in c. 3. Lucæ annot. 59.

5. Secunda opinio est exceptam fuisse tribum Leui tam passiuè, quàm actiuè; ita Abulensis in c. 36. Numeror. qui addit licuisse Sacerdotibus sumere uxores potissimum de regia stirpe, vt Reges facilius continerentur in cultu Dei. Id ipsum videtur supponere S. Lucas dum cap. 1. per os Gabrielis Archangeli agnoscit Dauidem patrem Christi, & idem confirmat in genealogia eius c. 3. & tamen c. 1. Matrem Domini agnoscit cognatam Elizabethæ de filiabus Aaron, quod esse non potuit nisi per aliquos maiores earum tribus Dauidis, idest Iuda, & permixta fuerit cum tribu Leui, & idem supponunt Sancti Nazianzenus, Augustinus, & alij Patres, dum Fausto Manichæo contendenti Christum fuisse de tribu non Iuda, sed Leui, respondent concedendo fuisse aliquo modo de tribu Leui, absolute tamen de tribu Iuda. Philo quoq; lib. 2. de Monarchia inquit. De genere futurarum uxorum diligenter præscribitur, vt Pontifici desponsetur non solum virgo, sed Sacerdotalis generis, vt sponsus, sponsaq; gentiles sint, & quodammodo consanguinei, quo magis per totam vitam moribus conueniant. Cæteris conceditur, vt quamuis ipsi Sacerdotes sint, possint tamen ducere non sacerdotum filias, siue quod leue sit hoc periculum, siue quod non expediat plebem in totum subinueniri à Sacerdotum affinitatibus: ideo licitum est Sacerdotibus huiusmodi connubium, vt cognationi proximum, nam generi loco filiorum sunt Soceris, & hi loco parentum sunt generis. Sed tamen Aaron ante legem in Ægypto duxit Elizabetham filiam Aminadabi, & Sororem Naasson, qui erant de tribu Iuda, vt constat ex cap. 6. Exodi nu. 23. & Numeror. 1. 2.

& 7. & 1. Paralip. 2. Post legem autem de Ioiada dicitur 2. Paralip. cap. 22. nu. 11. Tezabeth autem, quæ abscondit eum, idest Ioas, erat filia regis Ioram, vxor Ioiada Pontificis, soror Ochozia. At Ioram erat de stirpe Dauid, & tribu Iuda, vt constat ex libro 4. Regum. Ratio autem huius opinionis, præter exempla adducta est, quia Lex prædicta lata fuit, ne hæreditates transirent de tribu in tribum, finis autem legis limitat legem; sed hoc periculum non erat in Leuitica Tribu, quia exceptis domibus Leuiticæ tribui assignatis iuxta cap. 25. Leuitici nu. 33. Leuitæ non possidebant bona immobilia, sed vivebant de oblationibus, & decimis, erantque incapaces hæreditatis, iuxta illud Numerorum 18. nu. 20. Dixitq; Dominus ad Aaron. In terra eorum nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego pars, & hæreditas tua in medio filiorum Israel. Et Iosue 13. nu. 14. Tribui autem Leui non dedit possessionem, sed Sacrificia, & vittimæ Domini, ipsa est eius hæreditas. Ergo etiam si Leuitæ nubere fecerint hæreditarijs de quacunque tribu, non poterat hæreditas transire ad tribum Leui.

6. Tertia, & verior opinio est prædictam Legem comprehendisse solum feminas hæreditarias, seu hæreditarias, & carentes fratribus, has enim non potuisse nubere maritis de alia tribu, dempta Leuitica; ita sentiunt S. Ambrosius lib. 3. in Lucam, sic limitatam illam legem producens: Et omnis filia, quæ habet hæreditatem tribuum filiorum Israel, vni ex populo, & ex tribu patris suæ vxor. Et S. Augustinus lib. 7. quæstionum in Iud. cap. 47. dicens feminas potuisse nubere viris de quacunque tribu, & dat exempla de Thola, & de Dauide, de quibus nos infra: idemq; sentiunt Glosa ordinaria in addit. Vgo, Burgensis, Caietanus, Oleaster, Variablis, & Cornelius à Lapide in cap. 36. Numeror. item Canisius lib. 1. de Deipara cap. 3. Villiegas in vita B. Virginis, Maldonatus in cap. 1. Matth. num. 16. Barradius tomo 1. in Euangelia lib. 5. cap. 30. parag. non leue. Menochius in Historia Sacra vitæ Christi cap. 3. Petrus Possinus in Dialactico Genealogiæ Christi cap. 59. eamque probabiliorē censuit Toletus in cap. 2. Lucæ annot. 59. Ratio est quia legem illam Hebraica lectio sic exhibet. Omnis filia, quæ hæreditatem hæreditabit vni de cognatione patris sui erit vxor: & pro verbis illis ne sibi miscantur tribus habet: nec reuertatur hæreditas vnius tribus ad aliam tribum: Et Caldæa habet: Omnis filia hæres possessionis &c. Græca autem LXX. Interpretum: Omnis filia vindicans hæreditatem ex tribubus filiorum Israel, vni eorum, qui est de populo patris sui erunt uxores, vt vindicent filij Israel vnusquisque hæreditatem paternam suam, & nõ circumuertetur fors à tribu in tribum aliam, sed vnusquisque in hæreditate sua coniungetur filiis Israel. Quæ versiones non repugnant Vulgare editioni, sed exponunt, quod in illa succinctè continetur.

Exempla verò libertatis nubendi, extra dictum casum, cuius tribui non pauca suppetunt. Nam Iudicum 10. scriptum est: Thola filius Phua patris Abimelech vir de Issachar; at Abimelech erat filius Gedeonis de tribu Manasse filij Ioseph, vt constat ex Iudicum 6. et 9. ergo per Tholam tribus Issachar permixta fuit connubialiter cum tribu Ioseph; Deinde Saul 1. Regum cap. 17. num. 25. dixit: Virum qui percussor eum, idest Goliathum, dabit rex diuitijs magnis, filiam suam dabit ei &c. Ergo de quacunque tribu fuisset percussor Goliathi, poterat nubere filia Saulis, qui erat de tribu Benjamin, vt patet ex 1. Reg. cap. 9. & re ipsa Dauid, qui erat de tribu Iuda, percusso Goliatho obtinuit Michol filiam Saulis, ex 1. Reg. c. 18. Antea quoq; Iudicum 21. reliquæ tribus Israel iurarent non daturas se filias suas Beniamitis; sed postea videntes Tribum Benjamin ad nihilum redigi, coegerunt viros de Iabes Galaad, qui nõ iurauerant, vt filias suas Beniamitis traderent. Rursus ex 2. Regum cap. 3. Dauid duxit Maacham filiam Tholmai regis Gessur alienigenæ; et ex cap. 1. Ruth Mahalon, & Chelion filij Elimelech, de Bethleem Iuda, acceperunt uxores Moabitidas. Et ex 4. Ruth Booz de tribu Iuda duxit Rutham Moabitidem, Deuteronomij autem 21. nu. 11. permissum fuerat Iudæis ducere virgines bello captas.

Neque obstat Abulensis in cap. 36. Numeror. q. 6. argumentum, quo arguit, si lex illa restringitur ad filias hæreditarias futurum fuisse, vt nunquam posset nubere, nisi iam vetulæ, debuissetque expectare mortem patris, et fratrum: Nam si volebant nubere iuuenes; aut volebant esse

capaces hæreditatis, & sic debebant nubere vni de tribu, & cognatione sua, si verò volebant nubere alicui, de aliena tribu, hoc ipso renunciabant iuri hæreditatis, vel certè illis mortuis redibat hæreditas ad tribum patris earum.

Questio IV. An filia hæreditaria tenerentur nubere viris de cognatione, & familia sua, & quidem propinquieribus.

7 Prima Opinio est suffecisse, vt filia hæreditantes nubere vni de tribu sua, ita Abulensis in cap. 36. Numerorum q. 6. Toletus in cap. 3. Lucæ annot. 59. & olim Cornelius à Lapide in cap. 36. Numerorum: Lex enim erat: *Nubant quibus volunt; tantum, vt sua tribus hominibus; exceptio autem firmat regulam in contrarium: & licet postea dicatur de tribu, & cognatione sua; sumi hæc omnia pro eodem nec restringi ad specialem congregationem, & familiam, si quidem eodem cap. 36. versu 10. refertur. Feceruntq; filia Salphaad, vt fuerat imperatum, & nupservnt filijs patris sui de familia Manasse, vbi Abulensis inquit: Manifestum est quod Manasse, non est familia, sed tribus, quandoquidem in diuisione terræ loco tribus Leui, successit dimidia tribus Iosephi, quæ appellata est tribus Manasse, altera verà dimidia nempe Ephraim retinuit nomen tribus Ioseph, vt colligitur ex cap. 14. Iosue, quia Iacob eos adoptarat in filios ex Genesis cap. 48.*

8 Secunda Opinio est debuisse filias hæreditantes nubere vni non solum de tribu, sed & de cognatione, & familia sua. Ita Maldonatus in cap. 1. Matth. nu. 16. Barradius tomo 1. in Euangel. lib. 5. cap. 30. Cornelius à Lapide postea in cap. 3. Lucæ nu. 4. Possinus in Diallactico cap. 59. Io. de Sylueira in cap. 2. Matth. q. 44. nu. 133. Quia Numerorum 36. Hebraica lectio habet. *Nubant quibus volunt: veruntamen intra familiam tribus patris eorum, & infra: Omnis filia hæreditatem hæreditans &c. vni de familia tribus patris sui erit in vxorem: & vulgata: Omnes viri ducent vxores de tribu, & cognatione sua. Et reipsa filia Salphaad nupservnt omnes filijs patris sui, idest filijs fratrum Salphaadi, ac se intra eandem familiam continuerunt, licet essent quinque filia. Deinde hoc modo Patres interpretati sunt Legem illam. Nam S. Hieronymus in cap. 1. Matthæi ait; *Ex vna tribu fuit Ioseph, & Maria, vnde ex lege eam accipere cogebatur, vt propinquam, & S. Epiphanius lib. 3. contra hæreses hæresi 78. Primum enim quando Virgo tradebatur ipsi Ioseph sortibus cogentibus ipsam ad hoc venire &c. & Theophylactus in cap. 1. Matth. Nam ex eadem planè tribu, & familia erat Mater Dei. Et in eandem sententiam adducit Maldonatus Eucherium, & Euthymium. Denique Patres, qui ex Genealogia Iosephi aiunt colligi ob vim legis seruatae MARIAM fuisse non solum de tribu Iuda, sed etiam de familia Dauid, id ipsum supponunt, alioquin colligeretur solum Deiparam, vtpotè vnicam hæreditariam, fuisse de tribu Iuda, sed non sequeretur vi legis eam fuisse de domo Dauid.**

9 Debuisse præterea filias hæreditarias nubere cognatis proximis docet Possinus cap. 60. Diallactici ex dicto Saræ cap. 3. Tobia: *Vnigenita sum patri meo, qui filium præter me non habet, qui ei succedere in hæreditatem possit, neque fratrem, aut ex fratre natum nepotem, cui me vxorem seruem: iuxta Græcam versionem. Ergo si habuisset patrum, aut patrualem debebat seruire se illi in vxorem: sic Mardocheus ex Esther c. 2. Edificam filiam fratris sui mortui adoptauit sibi in filiam, vbi Rabbi Ierchi inquit: *Nostri interpretantur, quod dictum est Estherem à Mardocheo sumptam in filiam, vt ducta domum ab eo, & desponsata sibi in vxorem sit. Immo LXX. Interpretes habent: Defunctis autem eius, nempe Estheris, parentibus eradiuit eam sibi, Mardocheus in vxorem, sed quia nondum contracta erant sponsalia per verba de præsentibus, potuit nubere Afsuero. Possent denique adduci filia Salphaad, quæ omnes nupservnt filijs fratris patris sui, idest patruelibus.**

Questio V. Quot modis nomina Patris, & Filij in Sacra Scriptura usurpentur, vbi de lege suscitandi semen fratri mortuo sine liberis.

10 Præter latissimam illam significationem qua maiores omnes in recta linea consanguinitatis appellantur Patres, vt auus, proauus, abauus, &c. & descendentes ab ipsis appellantur filij, licet sint nepotes, pronepotes, abnepotes &c. alijs modis denominantur Patres, & Filij, primus est per realem naturalem, ac immediatam generationem, quo modo Adamus fuit pater Abelis, & hic dicitur pater naturalis. Secundus est per delineationem hæreditatis, seu deuolutionem tanquam ad proximiorum, ita vt hæres quilibet alterius siue institutus ab eo, siue iure communi succedens ei, dicatur eius filius quodammodo, & alter vicissim pater, quomodo aliqui putant Salathielem fuisse dictum filium Iechoniae. Tertius est per meram adoptionem, & hic dicitur Pater adoptiuus sicut, et talis filius Filius adoptiuus. Sic vt notat S. Augustinus l. 2. de Confess. Euang. c. 3. filia Pharaonis Moysen adoptauit Exodi 2. et Iacob nepotes suos ex Iosepho natos ex Genesis 48. dicens: *Duo ergo filij tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam huc venirem ad te, mei erunt, Ephraim, & Manasses, sicut Ruben, & Simeon reputabuntur mihi. Reliquos autem quos genueris post eos tui erunt, & nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis. Quartus erat quando mortuo aliquo sine liberis, frater eius aut proximior sumebat in vxorem viduam defuncti, & ex ea suscipiebat filium, quem ita appellabat filium suum naturalem, vt eundem appellaret filium fratris defuncti, ita iubente lege Moysis, & propterea dicebatur ille Pater legalis, & talis Filius, Filius legalis. Quinto modo quilibet Socer, seu pater vxoris, dicebatur pater generi sui, vt affirmat Philo l. 2. de Monarchia dicens. *Nam generi loco filiorum sunt soceris, & hi loco parentum sunt generis. Sexto modo dicitur Pater putatiuus, quando eius vxor parit filium, quem maritus putat à se genitum, sed reuera non est ab eo genitus sed ab alio, vel aliunde, aut quando filius ita est supposititiuus, vt nec pater, nec mater vllò iudicio possint discernere fraudem, qua pro filio ab ipsis genito alius clam substitutus est.**

11 Cæterum vi legis Mosæicæ valde visitatus fuit quartus modus: etenim Deuteronomij 25. nu. 5. *Quando habitauerint fratres simul, & vnus ex eis absque liberis mortuus fuerit, vxor defuncti non nubet alteri, sed accipiet eam frater eius, & suscitabit semen fratris sui, & primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit, vt non deleatur nomen eius ex Israel &c. Hinc stulta illa Sadducæorum interrogatio de septem fratribus, quorum vnus post alium duxit eandem viduam primi, & secundi & reliquorum fratrum, de qua Matthæi 22. nu. 23. & Lucæ 20. num. 27. Neque huic legi repugnat lex data Leuitici 18. num. 16. *Turpitudinem vxoris fratris tui non reuelabis. Hic enim vetatur connubium cum vxore fratris, vel defuncti relictis liberis, vel viuentis sed ab eo repudiata, vt docet S. Augustinus q. 58. Licet autem cognati non tenerentur, habebant tamen, in defectu fratris, ius ad ducendam vxorem cognati defuncti ac eius hæreditatem, & illa non poterat alteri nubere sine eius consensu. Quod si proximior cederet iuri suo, alter post ipsum propinquier habebat ius ad viduam illam, & ad eius hæreditatem, vt patebit legenti Caput 4. Ruth. Si autem defunctus reliquisset filiam, sunt qui negent fratrem debuisse ducere viduam defuncti, sunt qui affirmant cum Abulensi, & Cornelio à Lapide in dictum Cap. Deuteronom. Quoad nomen verò defuncti imponendum primogenito ex vidua defunctinatio, dixerat S. Augustinus lib. 2. Quæstionum Euangelicar. q. 5. *Cum quisquam apud Iudeos, defuncto fratre, vel propinquo, prolem de vxore eius exsuscitat, illud quod nascitur nomen defuncti solet accipere. Sed libro 2. Retractationum c. 12. correxit se dicens. In secundo libro qq. Euang. volens exponere quomodo duos patres potuerit habere Ioseph, cuius coniux dicta est Maria Virgo, illud quod perhibetur fratrem duxisse defuncti fratris vxorem, vt ei semen secundum legem suscitaret, ideo dixi esse infirmum, quoniam qui nasceretur nomen defuncti lex eum iubeat accipere: non est verum: Nomen enim defuncti***

functi quod dictum est, ad hoc lex valere præcepit, ut eius filius diceretur, non ut hoc quod ille vocaretur. Itaque natus ille debebat vocari filius prioris mariti, non tamen nominari debebat eodem nomine. Et ita Boez ducta Ruth vidua Mahalonis defuncti, & propinqui sui suscepto ex ea filio imposuit nomen non Mahalon, sed Obed, ut patet ex 4. Ruth.

Questio VI. Vnde censeretur quis esse de tali tribu à Matre ne, an à Patre, & à quo Patre.

12 **C**ertum est apud interpretes Pentatheuchi, & Rabinos ex patre, non ex matre desumi solitum discrimen tribuum, ita ut si quis natus esset ex patre de tribu Leui, Exempli gratia, & ex matre de tribu Iuda, eorum filius, vel filia pertineret ad tribum Leui. Hinc factum ut Genealogia alicuius siue masculi, siue feminae semper in tabulis publicis priuatifq; & in Sacra Scriptura semper per patrem, & lineam masculinam inquireretur iuxta dicta pro q. 2. & iuxta patres ibi adductos; & axioma Hebræorum in codice Thalmudico *Familia siue Genealogia materna, nequaquam vera genealogia censeretur.* Intelligitur autem id de patre tam naturali, quam legali, quia qui ex vidua fratris aut propinqui defuncti sine liberis prolem suscitabat defuncto, debebat esse non solum de eadem tribu, sed etiam aut frater aut proximior de eadem familia, ut liquet ex dictis nu. 10. Proinde, cum S. Ioseph dicatur Matth. 1. filius Iacobi, & Lucæ 3. filius Heli; unus eorum fuit pater naturalis alter legalis, uterque tamen fuit de tribu, & familia eadem. Sed ex patre merè adoptiuo, aut qui esset merè Socer non sumebatur discrimen tribus. Ex putatio tamen sumebatur, quãdã putabatur esse naturalis. Hæcenus dicta valent secundum legem Moysis, et consuetudinem generandi filios sibi aut fratri propinquoq; defuncto. Quid autem dicendũ sit de generatione temporali Christi, quæ fuit supernaturalis, et supra consuetudinem, non disputant Patres, ac Doctores catholici in terminis, quia certum fuit apud illos, à Iosepho viro iusto, et Sacerdotibus templi seruatum esse legem, de qua diximus q. 3. et 4. et sic Sanctissimos illos conuiges Iosephum, et MARIAM fuisse non solum de eadem tribu, sed etiam de eadem domo, et familia, implicite tamen, et indirecte suppeditant solutionem sequentis quæstionis.

Questio VII. An discrimen Tribus & Familiae, de qua fuit Christus, unice, aut præcipue ex S. Iosepho, an ex Maria Virgine sumendum sit?

13 **R**espondeo primò de illa tribu, & familia dicendum est CHRISTVM fuisse, de qua fuit S. Ioseph, licet enim Lucæ 3. declaretur CHRISTVM fuisse filium Iosephi putatiue tantum, & cap. 1. Matth. ac Lucæ exprimat conceptum esse de Spiritu Sancto absque opera viri, atque adeo S. Iosephum, nec naturalem, nec legalem patrem fuisse Christi; Nihilominus Euangelistæ ad ostendendum genus, seu generationem Christi secundum carnem, texunt eius genealogiam per Ioseph iuxta consuetudinem, de qua q. 2. ergo existimabant in hoc quoque singulari casu seruandam consuetudinem, ut Hebræis, quibus S. Matthæus, et Gentilibus quibus S. Lucas potissimum scripserunt, generatio Christi ex Marito Virginis, et patre Christi repetenda esset, seu per genus paternum: et id ipsum Patres supponunt, dum inter alias rationes, ob quas Euangelistæ texunt genealogiam Christi per Ioseph, et non directe per MARIAM, hanc quoque adducunt, quod scilicet cuiusque genus per viros, et patres requiri consuevit. Præterea S. Ioseph non fuit pater Christi merè putatiuus, quasi verò alius vir fuerit verus eius pater in terris, absit, nec merè adoptiuus, sed etiam matrimonialis, & longè verius, quam patres putatiui, & adoptiui, immò non quidem naturalis pater formaliter, sed naturaliter, æquiualeter, & eminenter, quia Deipara fuit verè, & proprie Iosephi coniux, ut infra ostendetur cap. 19. num. 4. atque adeo Ioseph

habuit ius, ac Dominum paternum in ventrem, & in fructum Ventris MARIÆ, non aliunde ab ea conceptum, seu non ex altero viro, & in illam quoque partem sanguinis, quam ipsa loco virilis seminis suppeditauit, & quo cooperante concepit Christum, quare fructus talis ventris fuit fructus ventris Iosephi iure coniugali acquisitus, licet diuinitus; Neque ad hoc, ut posset dici eius pater, opus fuit copula carnali; Quia nasci eis filius potuit sine nullo complexu carnali, qui propter solos gignendos filios adhibendus est; ut obseruauit S. Augustinus lib. 2. de Consensu Euangelistarum. Quare S. Lucas 2. quantumuis sciret Christum conceptum de Spiritu Sancto, idq; cap. 1. declarasset, tamen ait: *Et erant Pater eius, & Mater mirantes super his, & ibidem ipsa Mater conscia Virginei sui conceptus, & partus tamen ait. Ecce pater tuus, & ego dolentes quæredamus te:* Sic S. Iustinus quæst. 133. *Deo visum est ex coniuge Ioseph filium dare eidem Ioseph naturaliter ex eo non genitum. Nam quod ex muliere absque stupro, & fornicatione gignitur, necessario viri, & uxoris filius est.*

14 Respondeo secundò de illa tribu, et familia potius, et principaliter CHRISTVM fuisse dicendum est, de qua fuit MARIA Virgo; Nam communis est sententia Patrum, et Doctorum Catholicorum, ideo ab Euangelistis scriptam esse Genealogiam Christi per Ioseph, quia ex ea deducitur de qua tribu, et familia fuerit Deipara, et consequenter, de qua tribu, et familia fuerit Christus, ergo in hac descriptione notitia generis Iosephi, ordinatur ad notitiam generis Deiparæ, ut medium ad finem, sicut notitia generis Deiparæ ordinatur ad sciendam tribum, & familiam Christi, ut medium propius, et immediatius ad finem. Hinc factum est ut Matthæus in tertia tessaradecade MARIAM immediatè ante Christum nominarit dicens, *Ioseph virum Mariæ, de qua natus est IESVS;* simul significans genealogiam à se ordinatam ad manifestandum, de qua natus sit Saluator, ac proinde de qua tribu, et familia natus sit verè, et realiter.

Præterea Deus repromissione iurata pollicitus est Abrahamo, et Dauidi de semine eorum nasciturum Christum, et in semine illorum benedicendas omnes gentes, et semen Dauid in æternum mansurum Psal. 88. in quo signanter dicitur, *Iurauit Dominus veritatem, & non frustrabitur eum, de fructu ventris tui ponam super sedem tuam, vbi Tertullianus legit, de Lumbis tuis, vel de fructu Lumborum tuorum.* Et Apost. ad Rom. 1. *de Filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem.* Et Apocaliptis 22. nu. 16. ipse Dominus ait: *Ego IESVS &c. ego radix, & genus Dauid, quæ et similia significant naturalem, seu physicam propagationem ex semine Abrahamæ, et Dauidis; Ergo ad veritatem promissionum implendam non suffecisset esse parentem Christi merè putatiue, aut adoptiue, aut legaliter, sed oportuit parentem eius physicè, ac realiter generare illum de semine suo, et sic generantem esse naturali propagatione de semine Dauid, et Abrahamæ, et ab illa persona principaliter desumi genus Christi, quæ ad generandum eum physicè principaliter concurrat, et multo magis si unice, et totaliter quomodo concurrat MARIA, quæ de solo purissimo sanguine concepit unigenitum suum. Et in hoc casu verificatum est Iurisconsultorum axioma, Partus ventrem sequitur.*

Ad hæc sic argumentor à fortiori; nam si ex S. Iosepho sufficienter sumitur genus Christi, quia fuit eius verus pater matrimonialis mediante coniuge sua, iuxta dicta pro prima responsione, quanto magis sumendum est ex illa, quæ sola impleuit partes patris, et matris, et contulit viro suo, ut posset dici pater Christi, quamuis non alio titulo, quàm quod esset maritus ipsius, et acquisisset ius paternum in fructum ventris Virginis, quæ ex nullo alio viro conceperat illum?

Verum quidem est ad verificandas aliquas Scripturas, in quibus Christus dicitur filius Dauid potuisse sufficere, ut S. Ioseph esset eius pater adoptiuus, sed ad verificandas illas, in quibus promittitur, et asseritur de semine Abrahamæ, et Dauid secundum carnem, non suffecisset, ut notauit etiam Barradius tomo 1. lib. 5. ad finem capitis 30. Sic enim se ipsum explicat S. Augustinus lib. 2. de consensu Euangelistarum cap. 2. dicendo. *Quandoquidem rectè pater esset etiam eius, quem non ex sua coniuge procreatum aliunde adoptasset. Ac per hoc si demonstrare aliquis posset*

Mariam ex David nullam consanguinitatis originem ducere, sat erat secundum istam rationem accipere Christum filium David, quoniam etiam Ioseph pater eius recte appellatus est. Quanto magis cum evidenter dicat Apostolus Paulus, ex semine David secundum carnem Christum, ipsam quoque Mariam de stirpe David aliquam consanguinitatem duxisse dubitare vti que non debemus. Sed paulo ante dixerat Iosephum à S. Luca patrem Christi appellari iure coniugali, & ob hoc etiam Christi patrem multo coniunctius, qui ex eius coniuge natus sit, quàm si ei esset aliunde adoptatus. Minus autem cautè locutus est Origenes in 1. ad Romanos dicendo: Interim sufficit nobis respondere, quod sicut IESUS Iosephi filius esse dicitur, ex quo non est generatus, ita ex semine David secundum carnem Christus &c. Nisi benignè illum interpretare vtrumque intellexisse mediante Deipara Virgine ipsius coniuge.

Ex dictis colligo, si alteruter parentum Christi fuisset ex diuersa tribu, aut familia, tunc ex sola matre Christi genus determinandum fuisset, et ad diuinam providentiam pertinuisse, ut ad verificandas suas promissiones, vterque quidem parentum esset de semine Abraham, et Davidis per naturalem propagationem, sed magis Mater Domini, quam pater ille, qui non erat Christum generaturus.

Questio VIII. Quare ab Evangelistis Genealogia S. Iosephi texta sit, non MARIÆ, siquidem hæc principalis intentio fuit?

Prima, et communis responsio Patrum Doctorumque Catholicorum est in Genealogia viri, cuiusmodi erat CHRISTVS, non solere Scripturam Sacram ex matre, sed ex patre illam desumere, ut iam q. 2. docuimus paragrafo ex quibus. Addunt verò ex Iosephi Genealogia necessario deduci Genealogiam MARIÆ, quia nemo dubitare potuit quin Iusti essent ipse, & Sponsa eius, & ab ipsis, nedum à templi Sacerdotibus seruata sit lex de qua q. 3. & 4. de nubendo intra eandem tribum, immò & familiam, & quidem vni ex propinquioribus, quando filia nuptui tradenda, erat hæreditaria, & superstes patri sine prole mascula defuncti, cuiusmodi fuisse MARIAM facile constare poterat Hebræis, cum Ioachim, & Anna illam vnicam in tenecute peperissent miraculosè non obstante sterilitate, Anna. Idipsum supponere Patres, nempe Hilarius, Chrysostomus, & Hieronymus in Cap. 1. Math. Ambrosius in c. 3. Lucæ, Nyssenus orat. de Christi Natiuitate Iustinus q. 66. Orat. Irenæus lib. 3. cap. 18. Athanasius in Epistola ad Epictetum, Tertullianus lib. contra Iudæos, Damascenus oratione 2. & 3. de Natiuitate MARIÆ, & 4. fid. cap. 15. Beda lib. 1. in Lucam c. 10. Theophylactus in cap. 3. Lucæ quibus adde Africanum in Epist. ad Aristidem, Eusebium l. 1. hist. c. 7. & Nicéphorum l. 1. hist. c. 11. Hoc ipso enim quod sciebant licuisse extra casum filiarum hæreditarie misceri tribus in connubijs, quando in hoc casu de Iosepho, & Maria dixerunt coactos fuisse nubere intra eandem tribum, & familiam, vti que locuti sunt de filia hæreditaria. Frustra igitur Erasmus MARIÆ genealogiam tanquam incertam in dubium reuocauit, imprudenter verò Hosander contendit veteres sine iudicio finxisse, ex mariti genealogia deduci vxoris genealogiam, nec ad rem faciunt exempla à casu nostro diuersa, in quibus licebat nubere de quacunque tribu, iuxta dicta q. 3. nu. 5. & 6. Sed Hosanderum luculenter confutauit Melchior Cano l. 1. de locis c. 5.

16 Præterea duo præstanda erant ab Evangelistis in Genealogia Christi, & res ipsa præstiterunt. Primum enim monstrandum erat Christum non habuisse patrem naturalem in terris, sed vtpote Dei filium etiam quoad generationem temporalem habere patrem in Cælis; Id verò monstrauit Matthæus c. 1. sic scribens. Christi autem generatio sic erat, cum esset desponsata Mater eius MARIÆ Ioseph antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de Spiritu Sancto. Et paulo post ex ore Angeli: Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est; & sic impletam Isaie Prophetiam istam: Ecce Virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum: Nobiscum Deus. Lucas verò item Angelum induxerat c. 1. dicentem:

Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi, ideoque, & quod nascetur ex te Sanctum vocabitur Filius Dei, Nec esse impossibile apud Deum qui sterili Elizabethæ dederat concipere filium, dare Virgini, ut salua virginitate, & voto non cognoscendi virum, posset diuinitus concipere, et parere filium. Quibus insinuarunt Hebræis, ac Gentilibus frustra expectari aut requiri Genealogiam Christi descriptam per patrem naturalem in terris, sicut in alijs consueuerat.

Secundò tamen ad describendam de more genealogiam Christi per genus paternum, oportebat inuenire aliquem, qui omni meliori modo, et maiori iure Pater Christi dici posset. Hoc autem præstiterunt, dum Iosephum verum Sponsum, ad maritum MARIÆ declararunt: Matthæus quidem c. 1. illi verbis. Ioseph virum MARIÆ, de qua natus est IESUS. Et illis. Cum esset desponsata mater eius MARIÆ Ioseph. Lucas autem c. 1. Ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph de Domo David, & Nomen Virginis MARIÆ. Sic enim demonstrarunt eum esse patrem Christi non mere putatiuum, aut adoptiuum, sed etiam matrimonialem, et naturali æquivalentem cuncti anteriori modo, iuxta dicta q. 7. nu. 12. Ideoq; ex suppositione, quod per aliquem tandem patrem terrenum describenda esset Genealogia Christi, neminem esse alium præter S. Iosephum. Ergo licet Christum ex suo semine non generasset, per eum tamen Genealogia Messie describenda fuit.

17 Tertio duo inter alia impedimenta prætendebant Iudæi, ne filium Iosephi, et MARIÆ agnoscerent pro vero Messia, vnum quòd videntes ipsum eiusque parentes habitare in Nazareth Galilæa, argumento, sed fallaci, et in tanto negotio ex crassa ignorantia deriuato, concludebant non esse natum in Bethleem Iudæ, atque adeo nec de tribu Iudæ, nec de stirpe Davidis cum originem traxisset. Propterea Ioannis 1. nu. 45. Philippo asserenti: Quem scripsit Moyses in lege, & prophetis, inuenimus IESUM filium Iosephi Nazareth: Respondit Nathanael: A Nazareth potest aliquid boni esse? Et Ioannis 7. nu. 41. Quidam autem dicebant: numquid à Galilæa venit Christus? non ne Scriptura dicit, quia ex semine David, & de Bethleem Castello, ubi erat David, venit Christus? Et num. 51. suadenti Nicodemò, ut non temerè iudicarent de Christo, incognita causa, responderunt Pharisei: Numquid & tu Galilæus es? scrutare scripturas, & vide, quia à Galilæa propheta non surgit. Sed huic ignorantie remedium adhibuerunt Lucas cap. 1. appellans Iosephum de Domo David, et cap. 2. narrando Iosephum ascendisse de Nazareth in Bethleem eo quod esset de domo, et familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore pregnante. Et paulo post inducendo Angelum affirmantem: Quia natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus in Ciuitate David. Matthæus verò c. 1. narrando Angelum affirmasse Ioseph fili David noli timere etc. et c. 2. Cum natus esset Iesus in Bethleem Iudæ, & stare simul quod natus esset in Bethleem Iudæ iuxta prophetiam ab ipsis scribis Herodi productam, et tamen habitasse postea in Nazareth, quo Ioseph Archelaum timens, se cum puero, et mater eius receperat, et sic impletum esse quod dictum erat per prophetas: Quoniam Nazareus vocabitur.

Alterum impedimentum erat prætensa ignobilitas parentum Christi ob fabrile exercitium, cum plerique expectarent Messiam regio apparatu venturum, et temporali regno se sursum super solium David, ac Iudæos ditaturum bonis temporalibus, et subiugaturum omnes gentes regno Iudæ, atque in hoc sensu interpretarentur promissionem illam Abraham factam, et Benedicentur in semine tuo omnes gentes, et illud vaticinium Davidis: Et dominabitur à mari usque ad mare etc. Proinde de Christo, quasi de filio terræ, et ignotissimo dicebant Ioannis 9. Hunc autem nescimus vnde sit. Alij verò præcipuè Pharisei, et conciuues eius Matth. 13. num. 54. Vnde huic sapientia hæc, et virtutes? Nonne hic est fabri filius, nonne mater eius dicitur Maria, et fratres eius Iacobus, et Ioseph, et Simon, et Iudas, et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? vnde ergo huic omnia ista et scandalizabantur in eo. tanto magis quòd viderant Christum ipsum fabrilem artem profectum esse; id enim sonant verba illa Marci 6. Nonne hic est faber filius Mariæ, frater Iacobi, et Ioseph, et Iudæ, et Simonis, nonne, et sorores eius nobiscum sunt? et scandalizabantur in eo. Multo minus

minus capiebant quoniam pacto homo tam abiectæ conditionis in conspectu hominum, profiteretur se habere patrem in Cœlis, quasi per iactantiam summam nobilitatem vendicaret: & ideo Ioannis 6. nu. 40. aiebant. Nonne hic est IESVS filius Ioseph, cuius nos nouimus patrem, et matrem? quomodo ergo dicit hic, quia de Cœlo descendit? Ad hanc igitur ignorantiam amouendam expedientissimum fuit Genealogia accurata, & longè repetita ostendere Iudæis, non obstante fabrili exercitio, & conditione præsentis status, Iosephum, quem habebant pro patre Christi, & qui erat aliquo modo peculiari verus eius pater, fuisse de illa stirpe Regum, & Patriarcharum, de qua oriundus erat Messias, atque adeo de eadem MARIAM, & IESVM.

Questio IX. An Christus fuerit de Tribu Iudæ, an de tribu Leui, an de utraque? ubi confutantur Heretici, & explicantur Patrum dicta in hac controuersia.

18 **P**rimò de fide est CHRISTVM Dominum fuisse de tribu Iudæ æquè ac fuisse de semine Dauid, Dauidem enim fuisse de tribu Iudæ constat ex Genealogia, de qua Matthæi 1. & Lucæ 3. ex lib. 1. Paralipom. cap. 2. Christum autem fuisse de semine, & stirpe Dauid, constat item ex iisdem Genealogijs, Matthæi 1. ubi expressè habentur liber generationis IESV Christi filij Dauid; & Lucæ 1. Angelo affirmante. Dabit illi Deus sedem Dauid patris eius. Et cap. 3. ubi de IESV dicitur post intermedios auos, proauosq; qui fuit Dauid, & in progressu ascensiuo, qui fuit Iudæ. Et Apostolus ad Romanos 1. nu. 3. De filio suo, qui factus est ei de semine Dauid secundum carnem. Et ipse Iesus Apocalypsis 22. nu. 16. Ego radix, & genus Dauid. Neq; de hoc vllus vnquam Catholicus dubitauit. Præterea cum de fide sit Deum nec falli, nec fallere posse, & promississe Messiam futurum de stirpe Iudæ, & de radice Iesse, ac semine Dauid, & IESVM Christum filium MARIÆ Virginis esse verum Messiam diuinitus promissum, sequitur impletas esse huiusmodi promissiones, atque adeo Christum Dominum nostrum fuisse de stirpe Dauid, qui fuit de tribu Iudæ. Denique ad Hebræos 7. asserit Paulus. Manifestum est quod ex Iudæ ortus est Dominus.

19 **S**ecundò certum quoque est non solum S. Iosephum, sed etiã immò magis MARIAM eius coniugem fuisse de stirpe Dauid, adeoque de tribu Iudæ: de Iosepho quidem, quia Matthæi 1. eius genus in Genealogia deducitur ex Iudæ, & Dauid, & ibidem Angelus ait: Ioseph fili Dauid noli timere etc. & Lucæ 1. nu. 27. cui nomen erat Ioseph de Domo Dauid, & cap. 2. asseritur: Ascendit autem et Ioseph de ciuitate Nazareth in Iudæam, in ciuitatem Dauid, quæ vocatur Bethleem, eo quod esset de domo, et familia Dauid, ut profiteretur cum MARIA desponsata sibi vxore prægnante. Et cap. 3. Iosephi genus ascendendo reducitur in Dauid, & inde in Iudam. De Maria item certum est ex loco Lucæ 3. nuper producto, si enim in Bethleem professus est non solum Ioseph, sed etiam vxor eius, ergo, & ipsa erat de stirpe Iudæ, & de domo Dauidis; quo argumento vtitur Tertullianus libro aduersus Iudæos addens: Apud Romanos in censu descriptam fuisse MARIAM in Bethleem. Et S. Hieronymus in cap. 1. Matth. illis verbis: Et quod simul censentur in Bethleem. Præterea ex dictis nu. 14. Genealogia Iosephi rectè inferitur tribus, et familia vxoris eius, utpote hæreditaria, ideoque ex vi legis, quam ambo, utpote iusti seruarunt, immò ut dixi, magis hoc certum est de MARIA, quia licet genus hominis ex patre solo desumatur, quando pater eum physicè de suo semine illum generauit, iuxta dicta quæst. 7. Quia tamen ad verificandum fuisse Christum de semine Dauid secundum carnem sola MARIA electa fuit, ut adæquatam, & totale principium generationis Christi, ac de solis suis purissimis sanguinibus ipsum genuit, ex ipsa, si non sola, saltem præcipuè desumendum est de qua tribu, et familia fuerit Christus, ut ostendimus num. 13. Quare si Christus fuit de tribu Iudæ, immò, et de semine Dauid, utiq; et MARIA mater eius. Vtrumque hoc argumentum tetigit D. Bernardus homil. 2. de B. Virgine, inquit: Alioquin non esset de-

sponsata viro de domo Dauid, si non esset et ipsa de domo Dauid: ambo igitur erant de domo Dauid, sed in altera completa est veritas, quam iuravit Dominus, altero dumtaxat conscio, et teste adimplete promissionis. Quoniam verò de illa tribu, et familia simpliciter erat quisque, de qua erat eius naturalis pater, ex dictis num. 11. idcirco si Maria fuit de tribu Iudæ, et semine Dauid, ipsius pater quoque S. Ioaachim de eadem tribu, et stirpe debuit esse; quidquid ex apocrypho quodam scripto conatus sit Faustus Manichæus in contrarium adstruere, colligens inde patrem Mariæ Virginis fuisse de stirpe Aaron, et tribu Leui, ut negaret Christum fuisse de tribu Iudæ. Hinc S. Augustinus lib. 23. contra Faustum Manichæum cap. 9. dixit. Quod de generatione Mariæ Faustus posuit, quod patrem habuerit ex tribu Leui Sacerdotem, quendam nomine Ioaachim, quia canonicum non est, non me constringit. Vbi non negat patrem Mariæ fuisse Ioaachim, de hoc enim non controuertebatur, sed negat fuisse Sacerdotem de tribu Leui: subiungit enim. Mariam fuisse de cognatione Dauid ostendo clarissimo planè, ac firmissimo argumento, quod scriptura fundatissime auctoritatis, et Christum dicit ex semine Dauid, et illius matrem sine vllius concubitu Virginem Mariam. Valeant ergo figmenta, seu Gnosticorum, siue Seleuci Manichæi, vnde Faustus hausit patrem Deiparæ fuisse Sacerdotem, quod in nulla canonica, aut recepta historia legitur, ac ne in Protoeuangelio quidem Iacobi ait Canisius lib. 1. de Deipara cap. 4. immò contrarium insinuat in historia de ortu Virginis de Hebræico in Latinum versa à S. Hieronymo, videlicet S. Ioaachim, dum oblationes offerret pro impetrandis liberis, repulsum fuisse à Sacerdotibus.

20 **T**ertio certum est MARIAM, ita fuisse simpliciter, et absolute de tribu Iudæ, ut aliquo modo, et secundum quid tam ipsa, quam Christus descenderint ex tribu Leui. Cum Lucæ 1. nu. 5. Elizabeth affirmetur fuisse de filiabus Aaron, et num. 36. dicatur: Et ecce Elizabeth cognata tua; Ergo aliqua personæ de Majoribus MARIÆ, siue illa fuit S. Anna Mater, siue auia, aut proauia, fuere de aliquo patre ex tribu Leui. Hinc illud Augustini lib. 2. de consensu Euangel. cap. 1. de Maria. Cuius foemine, quoniam nec Sacerdotale genus tacetur, insinuante Luca, quod cognata eius esset Elizabeth, quam dicit de filiabus Aaron, firmissimè tenendum est, carnem Christi ex utroque genere propagatam, et Regum scilicet, et Sacerdotum. Et libro 83. Quæstionum q. 61. Sicut Elizabeth erat de tribu Sacerdotali, ita Maria de utraque tribu, id est de Regia, et Sacerdotali cognationem duxit; Vbi non dicit Mariam fuisse de tribu Sacerdotali, sed cognationem duxisse de illa.

Alij quoque Patres censent Christum in eadem persona vnctum utraq; vnctione dignitatis Regiæ, et Sacerdotalis, et aliquo modo de stirpe quoque Sacerdotali originem traxisse, ut Ambrosius de benedictionibus Patriarcharum c. 3. et in cap. 3. Lucæ, Hilarius can. 1. in Matth. Nazianzenus in carmine de genealogia Christi, Andreas Cretensis in Encomio Deiparæ, Beda in cap. 1. Lucæ, Iulianus Pomerius lib. 3. contra Iudæos, Eucherius in quæstionibus noui testamenti, D. Thomas 3. p. q. 31. art. 2. ad 2.

21 **Q**uartò certum tamen est absolute, & simpliciter loquendo Christum non fuisse de tribu Leui, aut Sacerdotali, tum quia ita fuit absolute de tribu Iudæ, ut mater quoque, & pater ipsius fuerint de tribu Iudæ, iuxta stabilitum num. 17. & 18. tum quia ita Apostolus ad Hebræos 7. à num. 11. dicens. Si ergo consummatio per Sacerdotium Leuiticum erat (populus enim sub ipso legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem Melchisedech, alium surgere Sacerdotem, et non secundum Aaron dici? Translato enim Sacerdotio necesse est, ut et legis translatio fiat. In quo enim hæc dicuntur de alia tribu est, de qua nullus alteri præsto fuit. Manifestum est enim, quod de Iudæ ortus est Dominus, in qua tribu nihil de Sacerdotibus locutus est Moyses. Ergo ita fuit Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, ut non fuerit secundum Aaron, nec de tribu Leui, sed de tribu Iudæ. Ob quam auctoritatem Apostoli confirmant Christum non fuisse Sacerdotem de stirpe Aaron, nec absolute de tribu Leui, Maldonatus in cap. 1. Matthæi, Canisius lib. 1. de Deipara cap. 3. Abul. in c. 7. Matth. q. 2. Barradius tomo 1. in Euangel. lib. 5. c. 2. Suarez tomo 2. in 3. p. q. 22. art. 1. in Commentario, & disput. 46. sect. 3. & ipse S. Thomas articulo illo dixit ad secundum

causam: Noluisset nasci de stirpe figuratum Sacerdotum.

22 Ex dictis constat primò explodendum esse libellum de Sacerdotio Christi, annexum commentarijs Euthymij in Evangelia, & à Suida nimis credulo adductum verbo: IESVS CHRISTVS: in quo asseritur à quodam Rabino Christum fuisse Sacerdotem antiquæ legis, & cooptatum in numerum Sacerdotum. Constat secundò falsam fuisse illationem Fausti Manichæi, quæ ex cognatione MARIE, & Elizabethæ deducebat Christum fuisse absolutè de tribu Leui, non autem de tribu Iuda: aliud enim est esse cognatum, seu de cognatione, aliud absolutè de aliqua tribu. Præterquam quòd non sine crassa oscitantia, aut maligna iniquitate Faustus recipiebat illam partem Evangelij S. Lucæ, in qua MARIA dicitur Cognata Elizabethæ de filiabus Aaron, & alteram partem aut non aduertebat, aut dissimulabat, in qua idem Angelus Gabriel dixit de Christo. Dabit illi sedem David patris eius: atque adeò futurum de tribu eadem, ex qua David, nempe ex tribu Iuda. Contraria prorsus ratione Patres indicati num. 19. docuerunt aliquo modo Christum descendisse de tribu Leui, seu cum ea cognationem habuisse, ut tamen absolutè fuerit de tribu Iuda. Denique hinc conuincitur stultitia Pharisæorum, qui cum scirent Ioannem filium esse Zachariæ Sacerdotis, & Elizabethæ de filiabus Aaron, atque adeò non de tribu Iuda, tamen miserant ad eum interrogandum an ipse esset Christus, seu Messias: Ut nihil dicam de impietate Iuliani Apostatæ apud Cyrillum negantis Christum fuisse de tribu Iuda.

Questio X. Quomodo MARIA Virgo cognata fuerit Elizabethæ de filiabus Aaron.

23 **P**rima Opinio fuit Bedæ, ac Theophylacti in cap. 3. Lucæ, ideo Mariam cognatam fuisse Elizabethæ, quia Maria descendit per David ex Naasson, cuius soror Elizabeth nupsit Aaroni, ut constat ex cap. 6. Exodi nu. 23. sed hæc cognatio nimis remota est. Secunda Opinio fuit S. Augustini lib. 7. qq. in libros Iud. q. 47. Epiphaniij hæresi 78. Nazianzeni apud Abulensem in c. 1. Matth. q. 28. Theodoretij q. vltima in Numeros; ideo cognatas fuisse, quia confueuerant misceri inuicem tribus Iuda, & Leui, sed per hoc non declaratur modus particularis in hoc casu adhibitus. Tertia Opinio fuit S. Ambrosij in cap. 3. Lucæ lib. 3. dicens: Simul cognata, quia ambæ ex tribu Iuda. Didicisti ex tribu Iuda Mariam, disce et Elizabeth: nam exurgens Maria abiit in montana cum festinatione in ciuitatem Iudæ, et intrauit in domum Zachariæ. Cum enim iuxta tribus suas Moyses habitare unumquemque præscripsisset, utique cum in ciuitate Iudæ manserit, erat et in tribu Iudæ, maxime cum ex genere Elizabeth fuerint Sacerdotes, quorum Deus portio est. Verum Leuitæ, qui non habebant partem separatam in terra promissionis, potuerunt habitare vbicunque, & Elizabeth absolutè fuit de tribu Leui, licet ex patre Matris, aut Auiæ potuerit descendere de tribu Iuda. Quarta Opinio fuit S. Hippolyti Episcopi Portuensis apud Nicephorum lib. 2. hist. c. 3. quam probabilem patat Abulensis quæst. 28. in cap. 36. Numerorum, Canisius lib. 1. de Deipara cap. 3. Baronius in Apparatu. Toletus in cap. 1. Lucæ annot. 108. & Cornelius à Lapide in cap. 36. Numerorum, & in c. 3. Lucæ versu 23. & Tiranus in Chronico Sacro cap. 47. videlicet Elizabetham ex patre de tribu Leui fuisse; Mariam viceversa ex patre de Tribu Iuda ex matre de tribu Leui fuisse. Porro S. Hippolytus particularia explicans dixit: Tres fuere sorores Bethlemiticae, filia Mathan Sacerdotis, & Maria coniugis eius: Prima nominata est Maria; secunda Soba; tertia Anna. Prima Maria nupsit in Bethleem, & peperit Salomen obstetricem. Nupsit quoque secunda, id est Soba in Bethleem, & genuit Elizabetham. Nupsit postremo et tertia id est Anna in terra Galilæa, et protulit Mariam Dei genitricem, ex qua nobis exortus est Christus ipsa uentris. Ita ut Salome obstetrix, et Elizabeth, et Dei mater trium sororum filia deprehendantur. Proinde Ioannes Baptistæ, et Iesus uerus Deus noster consobrini esse dicantur. Sed & S. Germanus Episcopus Constantinopolitanus S. Annam fuisse affirmat ex genere Sacerdotali tribu Aaronica,

radice prophetica, et regia David, ac Salomonis. De radice dixit David, non de tribu, quia ex matre tantum fuit de stirpe Iuda. Aliunde tamen Canisius refert Emerentianam Salomo de tribu Iuda nupsisse, & ex his natam Annam uxorem Ioachimi, & Imeriam, quæ ex Sacerdote quodam genuit Elizabeth. Sed hoc pacto Anna fuisset ex tribu Iuda quod est contra SS. Hippolytum, & Germanum, supponit autem Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ versu 24. & Tiranus Mathanum illum, quem S. Hippolytus dicit Sacerdotem, & patrem Sobæ atque Annæ, fuisse illum Mathanum, quem S. Mathæus facit auum S. Iosephi, & patrem Iacobi, sed hoc modo aut Ioseph non fuisset de tribu Iuda, aut Mathan ille non fuisset Sacerdos, quorum primum est contra S. Mathæum, secundum contra S. Hippolytum. Diuersi ergo fuerunt, nec Iacobus pater S. Iosephi fuit filius Mathanis Sacerdotis sed de his plura infra.

Questio XI. An alio quoque modo præter cognationem Mariæ cum Elizabeth, Christus fuerit de stirpe Sacerdotali?

24 **V**os alios modos indicant aliqui Patres, qui tamen introrsus inspecti difficultate non carent. Primus est S. Augustini lib. 23. contra Faustum c. 9. ubi dicit: Si mater illius Ionchim, quem patrem Mariæ Faustus commemorat de tribu Iuda, et genere David, nupsit in tribu Leui, non immerito et Ioachim, et Maria, et filius Maria etiam sic ex semine David ueraciter perhibentur: hoc ergo potius, uel tale aliquid crediderim, quam mentiri Euangelium etc. Sed hoc pacto absolutè Ioachim natus de patre Leuiticæ tribus, & MARIA, & CHRISTVS fuissent de tribu Leui, cum tamen absolutè fuerit de tribu Iuda, etiam per Augustinum eodem capite: Loquitur itaque non absolutè sed ad hominem, & contra Faustum, qui omnino negabat Christum fuisse de femine David, & Euangelium mendacij, aut falsitatis insimulabat.

25 Secundum modum insinuat idem S. Augustinus lib. 83. qq. quæst. 61. ubi cum dixisset: Maria de utraque tribu, id est Regia, et sacerdotali cognationem duxit (non dicit fuisse de utraque tribu, sed de utraque cognationem duxisse) subiungit: Lucas, qui tanquam ascendente per abolitionem peccatorum Sacerdotem Christum insinuat, per Nathan ascendit ad David, quia Nathan propheta misus fuerat, cuius correptione David ipsius peccati abolitionem petendo impetrauit. Et aliquanto post: A David enim in duas familias, Regiam, et Sacerdotalem origo illa distributa est, quarum duarum familiarum Regiam descendens Mathæus; Sacerdotalem ascendens Lucas secutus est, & l. 2. de consensu Euangelistarum C. 4. Proinde Mathæus ab ipso David per Salomonem descendit in cuius matre ille peccauit: Lucas uero per ipsum David per Nathan ascendit, per quem Prophetam Deus peccatum illius expiauit. Sanctus quoque Hilarius Can. 1. in Mathæum ubi dixisset: Sacerdotalis, et Regia tribus societatem per David ex coniugio initam, adiecit: Dum Mathæus paternam originem, quæ ex Iuda proficisceretur recenseret, Lucas uero acceptum per Nathan ex Leui genus edocet, suis uterque partibus Domino nostro IESU Christo, qui est æternus, et Rex, et Sacerdos, etiam in carnali ortu, utriusque generis gloriam probauerunt. Huc quoque respexit S. Ambrosius l. 3. in c. 3. Lucæ illis uerbis: Quod uero per Salomonem Mathæus generationum deriuandam putauit, Lucas uero per Nathan, alteram Regalem, alteram Sacerdotalem familiam uidetur ostendere. Et paulò post: Fuit enim uere, et secundum carnem Regalis, et Sacerdotalis familia: Rex ex Regibus, Sacerdos ex Sacerdotibus. Concinit his S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Christi Genealogia.

Ex Dauide Nathan fluxit; Salomonque parente
Quorum alter ueluti magno de flumine riuum,
Sic traxit regale genus, sceptrumque; superbum.

A patre Sacrificum duxit genus alter eodem

At Christus simul, et princeps erat atque Sacerdos.

Itaque quatuor hi patres existimant Nathan filium Davidis fuisse de stirpe Sacerdotali, & tribu Leui, immò S. Augustinus fuisse illum eundem Nathan prophetam, qui Davidem corripuit de adulterio, quod ipsum uidetur sentire

tie S. Ambrosius in cap. 3. Lucæ cap. 3. dum ait; *Per Nathan quoque expressam aduertimus prophetiæ dignitatem, ut quia vnus omnia Christus Iesus, in singulis quoque maioribus genera virtutum diuersa præcederent.*

26 Verum enimvero triplex in horum Patrum opinione difficultas occurrit. *Primo* enim Prophetam illum, qui corripuit Dauidem Scriptura Sacra nusquam Sacerdotem appellat, sed prophetam, immo à Sadoc Sacerdote sæpè contradistinguit lib. 3. Regum cap. 1. nu. 8. 32. 34. 38. 39. et 44. et lib. 1. Paralip. cap. 17. *Secundo* Nathan propheta corrector Dauidis natus iam erat et grandæuus, antequam nasceretur Salomon, et post Salomonem Nathan filius Dauidis. Nam, vt narratur lib. 2. Reg. cap. 12. postquam Dauid à Nathan propheta correptus pœnitentiam egit, et infans ex Bethsabæ susceptus, septimo die mortuus est. *Dauid consolatus est Bethsabæ uxorem suam, & ingressus ad eam dormiuit cum ea; que genuit filium, et vocauit nomen eius Salomon, et Dominus dilexit eum. Misitq; in manu Nathan prophete, et vocauit nomen eius, Amabilis Domino, vt habetur à num. 24. libro autem 1. Paralipom. cap. 3. scriptum est num. 5. de Dauid: Porro in Ierusalem, nati sunt ei filij Simma, et Sobab, et Nathan, et Salomon quatuor de Bethsabæ filia Ammiel.* Ex quibus habemus Nathanum natum fuisse Dauidi ex Bethsabæ, sed post Salomonem. Quia tamen Salomon ipse de se testatur. Prouerb. 4. *Nam ego filius fui patris mei tenellus, et vnigenitus coram matre mea, et docebat me, atque dicebat.* Lyranus in c. 3. Lucæ cum nonnullis alijs, censet Dauidem, dempto infante adulterino statim mortuo, non suscepisse ex Bethsabæ nisi vnicum legitimum filium Salomonem; Nathanum verò adoptatum à Dauid ob eximiam sanctitatem, & eatenus dictum filium Bethsabæ, reliquos autem Simma, & Sobab fuisse filios Vriæ, & Bethsabæ naturales, sed adoptatos à Dauid. Alij verò tum propter locum illum prouerbiorum, tum quia vltimo loco numeratur Salomon, quem tamen constat primogenitum fuisse inter legitimos Dauidis ex Bethsabæ, putant Simma, Sobab, & Nathanum filios fuisse Vriæ naturales, & à Dauid adoptatos, ita Abulenfis, et Vatablus in 1. Paralip. cap. 3. q. 4. Hugo Cardinal. in 2. Regum c. 5. Salianus, cum Tornello anno Mundi 2989. num. 3. et probabile censuit Salmeron tomo 3. tract. 28. Sed probabilius est quatuor illos fuisse naturales filios Dauidis, cum 2. Regum cap. 5. nu. 14. dicatur: *Et hæc nomina eorum, qui nati sunt ei in Ierusalem. Simma, et Sobab, et Nathan, et Salomon &c.* huic enim, et loco libri Paralipomenon fit nimia violentia, si qui dicuntur nati ei, dicuntur adoptati ab eo. Ita sentiunt Theodoretus, et Procopius in 1. Paralip. cap. 3. Didacus Stella in c. 3. Lucæ. Salmeron t. 3. tract. 28. Barradius t. 1. lib. 5. c. 9. et 29. Pineda de rebus Salmeron l. 1. cap. 2. nu. 3. & lib. 7. cap. 26. Salazar in prouerbia cap. 4. num. 20. et apud eum Caietanus, Arboreus, Bainus, et Ianfenius, item Clichtouæus in Damascenum l. 4. cap. 15. Cornelius à Lapide in Prouerb. cap. 4. vnigenitum enim appellat se Salomon, non absolute, sed coram matre sua, idest vt vertunt LXX. *Dilectus in facie matris sue.* Quare autem 4. loco nominetur Salomon multis docet Pineda, et Salazar supra. Verum dato etiam quod Dauid adoptasset Nathanum naturaliter genitum ab Vriæ, non propterea fuisset de tribu Leui, oportuisset enim cum natum esse ab aliquo de tribu Leui.

27 Vt igitur soluat hæc difficultas tria videntur excogitari posse, nempe predictos Patres existimasse Nathanum fuisse natum ex patre de tribu Leui, sed adoptiuum Dauidis: vel Nathanum representasse in Dauidе personam, quasi Sacerdotis, Salomonem verò personam regis, qua ratione Beda in cap. 3. Lucæ dixit. Dauidem in gladio ab Abiathar accepto regiam Christi personam, in panibus verò ab eodem concessis Sacerdotalem, esto non esset verè Sacerdos, sed necessitate famis urgente impetrarit illos panes, quos non licebat manducare nisi solis Sacerdotibus, vt declarauit ipse Christus Marci 2. nu. 25. sed melius, & ad mentem S. Augustini diceretur Nathan filium naturalem, Dauidis suo nomine representasse Nathan prophetam, & sacerdotem, sic enim se correxit ipse 2. Retract. cap. 16. dicens. *Vbi dixi Lucas verò ad ipsum Dauid per Nathan ascendit, per quem prophetam Deus peccatum illius expiauit, per cuius nominis prophetam dicere debui, ne putaretur idem fuisse homo cum alter fuerit; quamuis, et ipse hoc vocaretur.*

Et ita se correxit, aut intelligi voluit S. Ambrosius. Non est autem inuicibilis Bethsabæam secundogenito post Salomonem imposuisse nomen Nathani prophete, qui cam iussu Domini solatus erat, & annunciarat Salomonem dicendum esse *Amabilem Domino.* Et quamuis Scriptura non exprimat Nathan prophetam fuisse quoque Sacerdotem, non negat tamen, esto Sadoc, & post eam Abiathar fuerint Summi Pontifices; Immo verba illa Dauidis 3. Reg. cap. 1. num. 34. *Et rogat eum ibi Sadoc Sacerdos, & Nathan propheta in regem,* indicare videntur Nathan fuisse Sacerdotem, aut de tribu Leui, si vnctio regum ad Sacerdotes spectabat; Nam & Samuel, & Ieremias ita fuerunt prophete, vt fuerint etiam Sacerdotes; vt de Samuele constat ex 1. Reg. c. 16. nu. 2. & Ezechiel cap. 1. se Sacerdotem appellat.

Questio XII. De Differentijs Generalibus inter Genealogiam Christi descriptam à S. Mattheo, & descriptam à S. Luca.

28 **O**cto differentias obseruatas, vel obseruabiles inter has Genealogias aduerto, quarum quinque sunt obuiæ ipso textu, reliquas in eo latentes partim Patres, partim Doctores aliqui, vel Interpretes excogitarunt. Nam S. Matheus incipit ab Abrahamo, & vitur ordine descendit, & diuersis plerumque nominibus, & numerat generationes, seu capita 42. & pro Christo infante, ac recens cõcepto genealogiam textit, & per Reges Iudæ regiam Christi nobilitatem insinuat, & per verbum *genuit* naturalem successionem significare videtur, & Christi per Iosephum generationem exponit, & tamen non dicit eum genuisse, sed virum fuisse *MARIÆ* &c. At verò S. Lucas vtique ad Adamum, & ordine ascensiuo peruenit, & diuersis nominibus plerumq; ab Heli vsque ad Nathan vitur, & numerat generationes, seu capita 77. & genealogiam textit Christi iam trigessimum annum ingressi, & per Nathan representantem Sacerdotalem dignitatem, & dicendo, *vt putabatur, & qui fuit,* videtur indicare successionem legalem, vel adoptiuam; & denique, si Heli fuit pater *MARIÆ* Virginis, & Patruus, vel Socer Iosephi, describere videtur Genealogiam Christi non per patrem, sed per matrem. De his igitur attingenda sunt nonnulla; & deinde in sequentibus quæstionibus deueniemus ad particulares difficultates, vt obtineatur os impio Apostatæ Iuliano, Iudæis, & Manichæis, qui has difficultates tanquam inextricabiles obiecerant Christianis Catholicis, vt referunt SS. Hieronymus in c. 1. Matth. & in cap. 5. Epist. ad Titum, et Augustinus 2. Retract. c. 7. & Cyrillus in Iulianum.

De Abrahamo, & Adamo.

29 **P**rima itaque differentie causa est, quia Matheus scribens Euangelium Hebræis Hebræicè, nobilitatem Christi ab eo principio auspiciari voluit, vnde gloriabantur, se descendere Israelitæ, & præsertim filij promissionis, hic autem fuit Abraham; Ideo dicebant Ioannis 8. nu. 33. *Semen Abraham sumus, & nemini seruiuimus vnquam;* et num. 39. *Pater noster Abraham est;* et S. Io. Baptista illos increpans Matth. 3. *Et ne velitis dicere intra vos Patrem habemus Abraham.* Abraham enim primo omnium repromissio de Messia futuro ex femine ipsius facta est cum iuramento, & ideo Zacharias in cantico recolat *Iusurandum quod iurauit ad Abraham patrem nostrum, et ipsa mater Domini in cantico suo ipsum nominat tanquam principem patrum dicens: Sicut locutus est ad patres nostros Abraham, & semini eius in secula.* At Lucas Græcè Græcis, ac Gentilibus quoq; scribens, quorum principes seculi initio capitis designarat, et quos sciebat plurimi æstimare nobilitatem ab antiquitate, vel etiam à dijs deriuatam, censuit Christi profapiam à Mundi origine, et à primo hominum parente per continuam seriem 76. generationum repetendam, et perducendam vsque ad DEVM, Adami protoplasten, et Christi patrem, quo constaret nullum seculi huius principem tam antiquam originem stemmatis sui posse producere. Præterea Abraham, et fuit primus Circumcisionis in-

stitator, iubente Deo, et obseruator, quo caractere populus Dei ab alijs distinguebatur, at Gentiles quibus potius scripsit Lucas, nec tenebantur antea, nec post Baptismi institutionem ad illam, nec per Abrahamum distinguendi erant, sed ad communem omnium parentem reuocandi. Rursus nullus Patriarcharum magis repræsentauit Deum patrem, qui vnigenito suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quàm Abraham, qui vnigenito suo non pepercit, et accinxit se ad immolandum Isaacum, et credidit Dei promissionibus, de benedicendis in femine, ipsius omnibus gentibus, ob quam obedientiam, et fidem meruit dici pater credentium. Contra verò nullus Patriarcharum generi humano magis nocuit, quam Adamus per suam inobedientiam in præcepto tam facili ad obseruandum: meritò ergo duo hæc diuersa principia ab Euangelistis posita sunt. Tandem, vt aduertit P. Io. de Sylueira in Euangelia lib. 1. cap. 3. q. 3. in genealogia illa, in qua nominatur MARIA, et quæ legenda erat in festo Conceptionis, et Natiuitatis Deiparæ, congruum fuit non nominari Adamum, vt originalis culpæ suspicio omnis ab ea tolleretur. At Genealogia per Lucam scripta, nec MARIÆ nomen continet, nec legitur in Misa in festis Deiparæ, quare hinc nullum impedimentum nominandi Adami.

De Ordine Descensuo, & Ascensuo.

30 **C**ongruum sanè fuit, vt in Genealogia Christi præsentaretur scala Iacob, per quam sicut ibi Angeli ascendebant, et descendebant, ita in hac maiores Christi, et descenderent, et ascenderent; quandoquidem teste Apostolo, *Qui ascendit, ipse est qui descendit*. Præterea, vt aduertunt S. Augustinus de consensu Euangel. cap. 5. et ferm. 25. de verb. Dom. S. Thomas in cap. 1. Matth. et Abulensis ibidem in prologum q. 2. Christus prius descendit ad nos, et infirmitates nostras suscepit ab ipso Natiuitatis suæ exordio, sed vt nos ad Deum reduceret; et ideo ex baptismo eius, ac prædicatione cœpimus ascendere ad Deum, ad quem non contenderemus, nisi prius descendisset ille ad nos: Filius Dei factus est homo, vt homo fieret filius Dei. Alias congruentias diuersi huius ordinis morales tangunt S. Ambrosius l. 3. in Lucam, S. Paulinus Epist. 10. ad Seuerum, Rupertus in cap. 1. Matth. Abulensis ibid. q. 5. et Io. de Sylueira in Euangel. lib. 1. cap. 2. q. 18. Illa literalis videtur, quam S. Ambrosius attigit lib. 3. in Lucam, quia scilicet vtroque modo Genealogiæ texuntur in Sacra Scriptura; per descensum quidem, vt Genesis 10. et 11. et 36. et 1. Paralipom. à cap. 1. vsque ad 9. et Ruth. 4. Per ascensum autem, vt Numerorum 27. et Iudith 8. et 1. Regum 1.

De Diuersitate Nominum.

31 **S**anctus Gregorius Nazianzenus apud Abulensem in cap. 1. Matth. q. 27. refert quosdam putasse easdem esse personas, quæ ponuntur à Luca, & à Matthæo, licet sub diuersis nominibus, sed ipse, & S. Augustinus lib. 2. q. 9. Euangel. q. 5. hoc refellunt, tum quia oporteret eos concordare in numero, cum tamen à Salomone, & Nathano, vnde incipit illa diuersitas, personæ à Matthæo nominatæ sint 28. à Luca verò 43. tum quia certum est ex libro 2. Reg. c. 5. & 1. Paralip. c. 3. Salomonem, & Nathanum diuersas fuisse personas, ergo, & eorum filij, ac nepotes diuersam seriem personarum constituunt. Non est autem mirum si in serie Salomonis fuerunt longioris vitæ, aut ætate proeucti genuerunt filios, ita vt 27. generationes expleuerint annos 1015. qui secundum nos sunt ab ortu Roboami ad Christum; in serie autem Nathani citius genuerint filios, & idem interuallum, 42. generationibus expleuerint.

De Numerorum Diuersitate.

32 **C**um Matthæus ab Abrahamo, Lucas ab Adamo genealogiam Christi repetat, quid mirum si Lucas excedat Matthæum generationibus 20. quæ sunt ab Adamo ad Abrahamum, à quo inclusiue, vsq; ad Dauid inclusiue,

vtterque numerat 14. generationes, inde autem exclusiue Matthæus 28. Lucas 43. inclusiue Christo. Summa verò Lucæ est 77. & Matthæi 42. ita exigentibus seriebus genealogiarum partim ex Sacra Scriptura, partim ex tabulis Sacerdotum templi ex scriptis. Porro cautas morales, & mysticas, aut allegoricas vtriusq; numeri non est instituti nostri fusiùs exponere: consulat Lector S. Augustinum lib. 2. de Consensu Euang. cap. 4. S. Chrysostomum homil. 4. in Matth. SS. Hieronymum, Paschasium, & Remigium in c. 1. Matth. Rupertum ibidem, Glosam, & Abulensem q. 27. & Io. de Sylueira in Euangelistas lib. 1. cap. 12. q. 43. summa est in numero 77. indicari remissionem peccatorum faciendam septuagies septies, vt docuit Christus; in numero vero 42. qui fit ex ductu Senarij per septenarium significari 6. dies, quibus Mundus à Deo conditus, & septimum diem, quietis, & in qualibet tessaradecade bis includi septenariù significantem septiformem Spiritus Sancti gratiam interius exteriusque; Tres autem Tessaradecades significare, vel triplicem statum Naturæ, Legis, & Gratiæ, vel triplicem Patriarchis, Regibus, & Sacerdotibus, vel tres promissiones factas Abrahamo, Dauidi, & IESV filio Iosedech, ac Zorobabeli ab Aggæo Propheta.

De Christo Infante, & iam 30. annum ingresso.

33 **C**um Matthæus sibi proposuisset ostendere Christum filium Abrahamæ, ac Dauidis, & eius Regiam nobilitatem, exortus est ab ipsis natalibus, & incunabulis, immò ab ipso conceptu, quando mater eius inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto, iam tum enim erat Rex Iudæorum, vt professi sunt Magi dicendo: *Vbi est qui natus est Rex Iudæorum?* At Lucas, qui Euangelium suum à Præcursoris conceptu, & ortu exortus est, expectauit eius prædicationem, & primum testimonium de Christo, ac testimonium patris de Cælo, quo narrato, vt habetur cap. 3. à num. 15. ad 23. censuit ostendendum non Ioannem, vt suspicabatur populus, sed Iesum filium, vt putabatur, Iosephi esse Christum, & Messiam promissum Dauidi, & Abrahamæ, et tunc eius genealogiam retexendam, quando iam 30. annum ingressus cœpit prædicare, & docere, quæ ab infantia exemplo docuerat: iuxta illud Act. 1. *Cœpit Iesus facere, et docere.*

De Regia, & Sacerdotali Genealogia.

34 **Q**uoniam Matthæus in Genealogia Christi recenset quindecim Reges Iuda, Lucas autem vnicum tantum: hinc Patres communiter asserunt intentionem Matthæi fuisse declarandi Regiam dignitatem Christi, Lucæ autem non tam Regiam, quàm Sacerdotalem, siue ob cognationem MARIÆ cum Elizabeth de filiabus Aaron, iuxta dicta quæst. 10. siue etiam eo quod Nathan filius Dauid repræsentaret suo nomine Nathanum Prophetam, & Sacerdotem, iuxta dicta quæst. 11. Absolutè autem Christus nõ fuit de tribu Leui, nec Sacerdos secundum ordinem Aaron, esto fuerit Sacerdos eminentiore modo, et secundum ordinem Melchisedech, vt ostensum est quæst. 9.

Vtrum verò Christus fuerit Rex Iudæorum temporalis regni iure, in quantum homo, esto eius administrationem abdicarit, et professus sit regnum suum non esse de hoc mundo, non est huius loci disputare, sed pertinet ad Theologos in 3. p. S. Thomæ quæst. 22. ad art. 1. Vbi Suarez tomo 2. disput. 48. Vualdensis lib. 2. doctrinalis fidei c. 76. et 77. Sotus 4. de Iustitia, et iure q. 4. art. 1. Valentia tom. 4. disp. 1. q. 22. p. 6. Vasquez tomo 1. in 3. p. disp. 87. cap. 1. et 6. Regum tom. 2. disp. 26. Lugo de Incarnat. disp. 30. Bernal de Incarnat. disput. 61. Mendoza tomo 1. in libros Regum cap. 2. annot. 15. sect. 3. Io. de Sylueira in Euangelia lib. 1. cap. 5. q. 41. Perez de Incarn. disp. 36.

De Successione Naturali, & Legali.

35 **S** Eptimam differentiam multi Patres, & Doctores statuunt, quod Matthæus naturalem successionem per patres phycos, & reales prosequatur, ideoque utatur verbo *genuit*, at Lucas, post Nathanum, vel saltem per Heli patrem S. Iosephi Legalem successionem describat, ideoque non dicat *genuit*, sed *qui fuit*: Sic S. Augustinus lib. 2. qq. Euangel. q. 5. & lib. 2. de consensu Euangel. c. 3. Cum enim necesse sit, utroque Euangelista vera narrante, & Matthæo scilicet, & Luca, ut vnus eorum eius patris originem teneret, qui genuerat; alter eius, qui adoptauerat Ioseph, quem probabilius intelligimus adoptantis originem tenuisse, quam eum, qui noluit Ioseph genitum dicere ab illo, cuius eum filium esse narrabat? commodius enim filius eius dictus est, à quo fuerat adoptatus, quam diceretur ab illo genitus, cuius carne non erat natus: Matthæus autem dicens *Abraham genuit Isaac*, Isaac autem genuit Iacob; atque ita in hoc verbo quod est, *genuit*, perseverans, donec in ultimo diceret Iacob autem genuit Ioseph: satis expressit ad eum patrem se perduxisse originem generantium, à quo Ioseph non adoptatus, sed genitus erat. Licet statim concedat posse dici genuisse, qui charitate adoptauit; Idem tenent Iustinus q. 131. & 133. ad Gentes, Africanus apud Eusebium lib. 1. hist. c. 7. Nazianzenus in Carmine de Genealogia Christi, Damascenus lib. 4. fid. c. 15. Et oratione 3. de Natiuit. B. Virginis, Nicephorus lib. 1. hist. c. 11. Titus Bostrenus, Euthymius, Beda, Theophylactus, S. Anselmus Carthusianus, Hugo, Salmeron, Toletus in c. 3. Lucæ, D. Thomas 3. p. q. 31. art. 3. ad 2. Barradas tomo 1. lib. 5. c. 30. Io. de Sylueira lib. 1. in Euangel. c. 2. q. 44. Oppositum tamen tenuerunt alij, videlicet S. Lucam describere in *Heli*, & Ioseph successionem naturalem, Matthæum autem in *Iacob* patre Iosephi successionem legalem; Ita S. Ambrosius in c. 3. Lucæ lib. 3. & Posinus in Dialactico Genealogia Christi cap. 49. 50. & 51. Nam SS. Hilarius, & Hieronymus in c. 1. Matth. sentiunt quidem ex duobus Iosephi patribus Iacob, & Heli, vnum fuisse naturalem, alterum legalem; sed vter eorum fuerit naturalis non determinant.

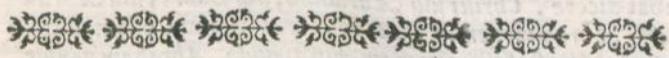
At enim quæstio hæc, & diuersitas pertinet potius ad particularem quæstionem de patre S. Iosephi infra examinandâ, quam ad generalem. Neque enim si alter ex illis fuit legalis, alter naturalis, sequitur totam successionem ab vno Euangelista textam, aut eius maiorem partem talem fuisse. Ideo ad alium locum hoc examen referuamus.

An vna sit Genealogia Iosephi, altera Mariæ.

36 **Q** Vi existimarunt *Heli* esse eundem, ac *Ioachim*, aut certe esse patrem *Deiparæ*, ijdem existimarunt *Iucam* describere voluisse in suo Catalogo **MARIÆ** Virginis Genealogiam per *Nathanum*; Matthæum autem Iosephi per *Solomonem*. *Heli* autem dictum fuisse patrem Iosephi sumpto patre pro Socero, nempe *Io. Annius*, *Io. Lucidus*, *Galatinus*, *Iansenius*, *Driedo*, *Canus*, *Sotus*, *Villegas*, *Canisius*, *Barradius*, *Suarez*, *Cornelius*, *Tirinus*, *Menochius*, *Bernal*, *Perez*, *Martino*, quos adducam c. seq. num. 28.

37 Contraria tamen opinio est, vtrumque; Euangelistam texere directe Genealogiam Christi per Iosephum, & indirecte per Mariam, ob necessitatem nubendi intra eandem tribum, & familiam, eo quod *Deipara* esset vnica, & hæreditaria patris sui *Ioachimi*, quem negant fuisse eundem, cū *Heli*, aut filium eius, ita Patres adducti nu. 14. & 32. & præterea *Carthusianus* in c. 3. Lucæ art. 9. *Salmeron*, ac *Toletus* in c. 3. Lucæ, *Maldonatus* in cap. 1. Matth. *Vasquez* tom. 2. ad 1. p. disp. 127. c. 4. à nu. 40. *Io. de Sylueira* l. 1. in Euang. c. 2. q. 44. & alij adducendi c. 28. nu. 26.

Sed hæc quæstio licet videatur pertinere ad Generales differentias inter Matthæum, & Lucam, potius tamen spectat ad particularem de *Heli*, & *Iacobo* patribus S. Iosephi, proinde in eum locum illam referuamus, contenti hoc loco Authores indicasse, ac simul monuisse, non ideo S. Lucam texuisse genealogiam Virginis, quod ei singulariter fuerit additus, quin potius S. Matthæus id videretur intendisse, cum eam in genealogia Christi nominarit.

CAPVT XVIII.

De Personis in particulari, quæ recensentur in Genealogia Christi, vsque ad Patrem

S. Iosephi.

1 **Q** VARE non ab Adamo, sed ab Abrahamo exorsus sit Matthæus, dixi cap. 17. nu. 27. De reliquis Patriarchis ab Adamo ad Abrahamum notandum est in Sacra Genesi inter multos filios Adami, & filiorum eius, illos seorsim, & peculiari Catalogo enumeratos esse, de quorum recta linea Christus secundum carnem propagandus erat, ut videre est Genes. c. 5. & 11. quos propterea S. Lucas recensuit inserto inter *Arphaxad*, & *Sale*, *Cainano*, ut inserunt LXX. Interpretes, et inserendum ostendimus lib. 6. cap. 2. à num. 3.

De Abraham, & Davide, ac de ordine inter hos permutato.

2 **Q** VAMUIS Heber fuerit pater Hebræorum, et ab ipso per Phaleg descendentes manserint in ea regione, in qua vixerant prædecesores, cæteri autem dispersi sint per alias terræ regiones, ob duas tamen causas patrem Abrahamum agnoscebant, nempe ob *Circumcisionem*, qua ab incircumcisis, et ad populum cultui Diuino emancipatum non spectantibus. discerniebantur, et ob *Repromissionem* iureiurando à Deo confirmatam Abraham de mittendo ex semine ipsius Messia, in quo benedicenda erant omnes gentes; ideoque eius descendentes filij repromissionis sunt appellati. At ob eandem causam, nempe, ob promissionem iuratam *Dauidi* de Christo ex eius semine futuro, Messia nota peculiaris, et celeberrima apud Iudæos erat origo ex semine *Dauid*, ut docebimus num. 3. et 13. Hæc igitur fuit causa, iuxta communem Patrum, et Interpretum sententiam, ob quam S. Matthæus dixit. *Liber Generationis Iesu Christi, filij Dauid, filij Abraham*; quo simul ex Patriarchis, et Regibus ortus insinuatur, et sicut Abraham super omnes Patriarchas, ita *Dauid* super omnes Reges Iudæorum excelluit sanctitate, et sapientia; fueruntque ambo secundum cor Dei.

3 Quare autem prius nominarit *Dauidem*, causa fuit, quia erat propior Messia, eiusque; memoria recentior, & esse filium *Dauid* erat peculiaris nota eius distinctiua ab alijs Abrahamæ posteris, ex quibus non fuit Christus. Item *Dauidi* promissio expressior de Messia facta est *Psalms*. 88. et 131. 2. *Regum* 7. et 1. *Paralip.* 17. et 22. *Isaia* 11. et *Ieremias* 23. Præterea sciebat Matthæus magis dubituros, an esset filius *Dauid*, quam vtrum esset filius Abrahamæ, ut diximus cap. 17. num. 16. Item iuxta *Anselmum*, ut indicaretur in Christo præualere misericordiam, quam *Dauid* poenitentia speculum obtinuit, Iustitiæ, quæ in Abrahamo eluxit. Item secundum *Rupertum*, quia *Dauidi* longè plura mysteria ad Christum pertinentia reuelata sunt, puta *Incarnatio*, *Natiuitas*, *Passio*, *Resurrectio*, *Ascensio*, de quibus in *Psalms*. Denique, ut ait *Palatius*, per *Dauid* ærumnas bella, ac labores, ad Abrahamæ sinum, et quietem peruenitur. Adde quod in hoc saltem voluit Matthæus ut prius ordine ascensiuo, et postea descensiuo, cum vtroque modo in testamento veteri genealogias scriptas sciret. Hinc patet cur prius nominarit *Dauidem*, quam *Abrahamum*, et tamen volens deinde descendere ad particulares generationes ordinem commutarit incipiendo ab Abrahamo. Quare illud filij *Abraham* non refertur ad *Dauid*, sed ad Christum. His autem ait S. Hieronymus: *Ordo præposterus, sed necessario commutatus, si enim primum posuisset Abraham, & postea Dauid, rursus ei repetendus fuerat Abraham, ut generationis series texeretur.* Nam, ut Hebraico more seriem generationis texeret ab eo, quem vltimo loco nominasset, oportebat

tebat dicere. *Christi filij Abraham, filij David, filij Abraham; Abraham genuit Isaac &c.* Adde quod etiam si dixisset: *Christi filij Abraham, filij David; Abraham genuit Isaac &c.* triplici ductu, & longiori itinere reuersus esset ad David, nempe descensu ab Abraham ad David, deinde ascensu à David ad Abraham, & tertio descendisset ad David. Breuiore igitur via vsus est ascendendo à Dauide ad Abrahamum, & semel descendendo ab Abrahamo ad Dauidem.

De Isaac & Iacob, & cur non fratres eorum?

4 **Q**UÆRITUR hic cur non dixerit S. Matthæus, *Isaac, & fratres eius, & Iacob, & fratrem eius;* sicut postea dixit *Iudam, & fratres eius?* cum Iacobi frater fuerit Esau, & Isaac fratres fuerint Ismael, Madian, Sur, & alij, de quibus Genes. 25. Respondent cum Chrysostomo homil. 3. & Paschasio Abulensis hic q. 6. & Io. de Sylueira lib. 1. c. 2. q. 21. nec Ismaelem ex Agar, nec alios filios Abraham ex Cetura fuisse hæredes Abraham, nec de semine illo, in quo benedicendæ erant gentes: Nam, vt notat Apostolus ad Galat. 4. ex Genes. 21. *Non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ,* & ad Romanos 9. *Neque qui semen sunt Abraham, omnes filij, sed in Isaac vocabitur tibi semen;* idest non omnes filij repromissionis, & benedictionis, & ad Galatas 3. *Non dicit, & seminibus quasi in multis, sed quasi in vno, & semini tuo, qui est Christus;* Esau quoque huc non pertinebat, vt odio habitus, & reprobatus à Deo, Malachia 1. & ad Romanos 9. nec aliunde peculiaris tuit ratio eos memorandi, sicut fuit in fratribus Iudæ, in Zares, & fratribus Iechonia, de quibus infra.

Porrò Isaac, & Iacob, quibus confirmata fuit repromissio facta olim Abraham, vt in ipsorum familia remaneret ius hæreditarium diuinæ repromissionis, & benedictionis, nupserunt ex peculiari patrum suorum cura, & feminis de cognatione sua, vt constat ex Genes. 24. & 28.

Cur dicatur: *Iudam & fratres eius.*

5 **C**UM fratres Iudæ non pertineant ad rectam lineam Messia, quare tamen Matthæus ait, *Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius?* Respondetur cum S. Thoma, & Abulenti hic q. 7. *Quia Iudas, & fratres eius sub cultura vnus Dei permanerunt, non autem in gentilitate, vt fratres Isaac, & Iacobi, & ideo constituerunt vnum populum Dei, & fuerunt capita filiorum Israel, & per eos posteritas pertinuit ad populum Dei, & ad illam Domum, de qua dixit Angelus Luca 1. Et regnabit in domo Iacob in æternum;* et ita fuere cohæredes promissionis mediante Iuda, ex cuius posteris quoad executionem generationis fuit Christus: Fuerunt etiam valde vniti inter se, & cum patre præsertim in Ægypto, nec ad diuersas respublicas constituendas diuisi sunt ab inuicem, vt aduertit Io. de Sylueira hic lib. 1. cap. 2. q. 21. & vt ait Paschasius, repræsentarunt 12. Apostolos. Nominatur tamen solus Iudas, quia ab illo solo Christus propagatus est, & præterea satis nota erant reliquorum nomina.

De Prophetia Iudæ, circa tempus Messia venturi.

6 **C**eleberrima est illa Iacobi mox morituri prophetia de Iudæ Genes. cap. 49. *Iuda te laudabunt fratres tui: manus tue in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filij patris tui. Catulus leonis Iuda, ad prædam filij mi ascendisti: requiescens accubisti, vt Leo, & quasi Leona quis suscitabit eum? NON auferetur sceptrum de Iudæ, & dux de femore eius, donec veniat QUI MITTENDVS est, & ipse erit expectatio gentium.* Prophetiam hanc impleri cæptam esse, quando sublato Antigono ultimo rege de stirpe Iudæ, translatum est regnum per Romanos ad Herodem alienigenam; & perfectissimè impletam quando post aduentum Christi extinctum est à Romanis regnum Iudæorum, & penitus irreparabiliter deletum docebimus cap. 20. est enim controuersia magni momenti, nec paucis hic expediri potest.

De Phares, & Zara.

7 **S**I Phares solus spectat ad rectam lineam Messia, quorum Matthæus nominat Zaram dicens. *Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar.* Non sufficit enim dicere fuisse gemellos, nam tales fuerant etiam Iacob, & Esau: Respondeo, quia ita fuere ex eodem patre, & matre eadem gemelli, vt tamen Zare, qui prior coeperat egredi ex utero, manum retraxerit, & primogenituram, cesserit fratri, tantum abest, vt fratrem, sicut Esau, persecutus sit: meruit ergo nominari, & ipse; reliqua vide in Abulense q. 8. & Io. de Sylueira lib. 1. cap. 2. q. 22. mystica, potius, aut moralia. Quod autem dicit Possinus Phares genuisse Efronem ex filia Zare fratris sui incertum est.

De Thamar.

8 **S**ANCTUS Matthæus hæcenus nullam mulierem nominat, nec matres præcedentium Patriarcharum, non Saram, non Rebeccam, non Liam; Quare igitur nominat hic Thamar incestuosam, vt narratur Genes. 38. Respondet S. Hieronymus hic: *Vt qui propter peccatores venerat de peccatoribus nascens omnium peccata deleteret, Thamar enim ex incestuoso concubitu genuit, sed postea non mortua impænitens, vt Athalia; & S. Ambrosius in 2. David prolog. c. 6. Vt omnes homines redempturus, beneficium in suis maioribus inchoaret, & in c. 3. Luca: Ne pudeat Ecclesiam ex peccatoribus congregari, cum Dominus nasci de peccatoribus non sit dedignatus.* Et S. Augustinus lib. 22. contra Faustum cap. 46. *Isti hæretici discere debuerant parentum iniquitates sibi non obesse &c.* quod ipsum docet S. Chrysostomus hic homil. 3. & Euthymius, & Genadius in catena Græca, vt retunderentur Iudæi de suis natalibus gloriantes, ac dicentes Io. 2. *Nos ex fornicatione non sumus nati.* Sed audiendus Seneca Epist. 44. *A primo Mundi Exordio, vsque in hoc tempus perduxit nos ex splendidis, sordisque alterna series.* Immo S. Ioannes 1. monens non obstare carnalis generationis modum, quin possit quis euadere filius promissionis, immò filius Dei: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.*

De Rahab.

9 **Q**UAMVIS Rahab fuerit Ierichuntina, & non solum cauponaria, vt contendunt Rabbini, sed etiam Meretrix, vt asseritur Iosue, 2. & 6. et ad Hebræos 11. n. 31. meruit nominari peculiariter in Genealogia Christi, quia transijt à gentilitate ad cultum veri Dei, & optimè merita est de populo Dei, vt narratur Iosue potissimum num. 11. ybi illa confessa est *Dominus enim Deus vester ipse est Deus in cælo sursum, & in terra deorsum &c.* propterea dixit Apostolus loco citato: *Fide Rahab meretrix non perijt cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.* Et valent hic quæ de Thamar dicta sunt quoad Ecclesiam ex gentibus congregandam: Quando autem Salmon eam duxit, non erat amplius meretrix, nec gentilis, seu infidelis, in quo casu tantum vetitum tuit Deuteronomij 7. nubere cum infidelibus, scilicet manentibus in infidelitate cum periculo subuersionis. Cum ergo Rahab fuerit Chananea, & Ruth Moabitis, sequitur Christum quoad lineam femininam, ortum esse ex Gentibus, vt asserunt Barradius lib. 5. cap. 3. & alij.

De Booz.

10 **Q**UÆRUNT Interpretes, an inter Salmonem, & Dauidem intercesserint tres tantum nominati ab Evangelista utroque, videlicet Booz, Obed, & Iesse? Ratio dubitandi est, quia Rahab videtur ducta à Salmonem non multo post captam Iericho, & circa initium præfecturæ Iosue, quod

quod nobis fuit anno 1552. ante Christum. Iesse autem genuit Dauidem anno ante Christum 1086. esset ergo interuallum circiter 460. aut minimum 450. quod esset diuidendum in tres partes, & oporteret Booz post annos 150. genuisse Obedum, & hunc post 150. Iesse, & hunc post annos 150. genuisse Dauidem, quod videtur inuicissimile, etiam si hoc interuallum contraheres ad annos 366. ut contrahit Lyranus & Serrarius in caput 4. Ruth q. 19. vel cum Possino ad annos 402. Præterea historiam Ruth fuisse tempore Heli referre Iosephus l. 5. antiq. c. 5. quamuis hoc perperam ab eo dictum censeant Scripturæ interpretes. Respondent Lyranus, Catharinus, Genebrardus, Iansenius hic, Salianus in annalibus, & Cornelius à Lapide in 4. cap. Ruth, tres fuisse Booz, sed vnum nominatum, ne dicendo Booz genuit Booz, Booz genuit Booz, Booz genuit Obed, molesta repetitio esset, vel certe duos diuersi nominis omisos iustis de causis, sicut omittuntur tres reges, de quibus dicemus num. 15. & sicut Esdræ l. 1. c. 7. in Esdræ genealogia omittuntur septem generationes, quas recenset 1. Paralipom. c. 6. nu. 3. Respondent secundò, & melius Abulenti hic q. 14. Maldonatus hic, Barradius tom. 1. lib. 5. cap. 8. Salmeron tom. 3. tract. 26. Io. de Sylueira hic lib. 1. cap. 2. q. 24. Menochius in historia vitæ Christi c. 2. nu. 8. Possinus in Diallactico Genealog. Christi c. 19. 20. & 21. non esse fingendos tres Booz, aut alios inter Salmonem & Dauid, quia constanter enumerantur foli Booz, Obed, & Iesse, tum Matth. 1. & Lucæ 3. tum 1. Paralipom. c. 2. tum in fine libri Ruth, nec vsquam alibi suppleantur omisso, sicut suppleantur tres illi reges, & septem illi ad Esdræ genus spectantes; & quia alioquin falso dixisset Matthæus: Omnes itaq; generationes ab Abraham vsque ad Dauid generationes quatuordecim, quod de alijs non asseruit, sed omisit Omnes: non fuisse autem impossibile grandæuos illo tempore generare filios, cum Abraham annorum 140. genuerit filios ex Cethura, Genes. 25. Nam Booz se tenem significat, dum Ruth 3. ait. *Benedicta es à Domino filia, quia non es secuta iuuenes, et Isai quando genuit Dauidem erat senex, & grandæuus, ut dicitur 1. Reg. cap. 17. nu. 12.* Possit etiam dubitari, an *Rahab* illa, cui nupit Salmon fuerit illa ipsa, quæ fuerat meretrix, an vero eius filia, vel neptis eius sem nominis, aut diuersi, ita ut illud *Booz de Rahab* significet vnam de filiabus Rahab, et scriptura potius nomen matris, aut auæ posuerit ob causas iam num. 9. indicatas, quod si diceretur facillimè solueretur hic nodus. Alioquin iuxta nostram Chronologiam sic has generationes distribuemus: *Salmon* vltimum filium *Booz* suscepit ex *Rahab* fere octogeneraria, adhuc tamen idonea, nondum enim desierant fieri ei muliebria, sicut desierant *Saræ* nonagenaria, quando autem duxit, erat illa annorum circiter 18. natus igitur fuerit *Booz* anno à capta Ierichunte 62. idest ante Christum 1488. *Booz* autem vltimum filium *Obedum* genuerit annos natus 136. ex *Rutha* proeucta ætatis, sed adhuc habili, nempe anno ante Christum 1352. Deinde *Obed* annorum 135. genuerit vltimum filium *Iesse* anno ante Christum 1217. tandem *Iesse* annorum 131. genuerit Dauidem vltimum filiorum suorum anno ante Christum 1086. Proinde Ruth nupit Boozol feni sub Aod Iudice, ut ponit etiam Possinus, sed genuit Obed mortuo iam Aodo. Aliquid enim potius tale dixerim, quam si uerim plures Booz, aut alios plures contra Scripturam.

De Ruth.

Ruth fuit quidem Moabitica, sed conuersa est ad populum Dei, & reuertentem Noemi Socrum tuam in Bethleem, constantissimè sequi voluit, ut narratur Ruth 1. num. 16. dicens. *Populus tuus, populus meus, & Deus tuus, Deus meus.* Ut igitur constaret Christum non repellere immò recipere etiam Moabitas, & extraneos, modò ad ipsum conuerti velint, habere voluit, & nominari in genealogia hanc *Rutham*; de huiusmodi enim feminis dubitare quis potuisset, non verò de *Sarâ*, aut *Rebecca*, & alijs de populo Dei, ita auctor imperfecti homil. 1. in Matth. & S. Hieronymus in cap. 1. Ruth. Debit præ erea constare non peccasse Booz in succitandò semine tuo propinquo ex peregrina muliere, in qua succitatione, figurata est resurrectio, per quam homo perpetuitatem accipit carnis, ut aduer-

tit Procopius, & cum eo Glossa in cap. 25. Deuter. Nam oportebat eum, qui nobis resurrectionem donauerat, genus ducere per eos, qui typum eius secundum carnem conseruauerant. Demum, ut Paschasius hic, & Abulenti q. 13. aduertunt, impletum est vaticinium *Isaiæ* 16. *Emitte agnum Domini de petra deserti, idest de terra, vel stirpe Moabitarum, ubi erat ciuitas, quæ vocabatur Petra, de qua dicitur fuisse Ruth.*

De Iesse, seu Isai.

Communis est sententia Hebræorum, & sacrorum Interpretum Synonyma esse *Iesse*, & *Isai*; pater enim Dauidis, iuxta Hebræorum puncta pronunciatum nominatur *Isai* 1. Reg. cap. 16. & 17. num. 17. & 2. Regum 12. & 1. Paralipom. cap. 2. & Ruth 4. At Ecclesiastici 45. dicitur: *Et testamentum Dauid regi filio Iesse de tribu Iuda, & Græca LXX. habet Ιεσσαί, de quo est oraculum Isaiæ 11. Et egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet; & ibidem num. 10. In die illa radix Iesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, & erit sepulchrum eius gloriosum: de priore loco S. Hieronymus in *Isaiam* sic. *Virgam, & florem de radice Iesse, ipsum Dominum Iudæi interpretantur: Quòd scilicet in virga regnantis potentia, in flore pulchritudo monstratur. Nos autem virgam de radice Iesse sanctam MARIAM Virginem intelligamus, quæ nullum habuit sibi fruticem coherentem: de qua, & supra legitur: Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & florem Dominum Saluatorem: Et Tertullianus de corona militis: Habes florem ex virga Iesse, super quem tota diuini spiritus gratia requieuit, florem incorruptum, immarcescibilem, sempiternum.* Et S. Ambrosius de benedict. Patriarch. cap. 4. *Radix, familia Iudæorum: virga, MARIA, flos, MARIAE CHRISTVS est.* *Caldæus* habet: *Egredietur rex de filijs Iesse, & Christus de filijs filiorum eius vngetur.* *Aquila* verò *Symmachus*, & *Theodotion*, teste S. Hieronymo, pro virga verterunt truncum, quia licet in *lechonia* truncata sit regum actu regentium successio, in radice tamen, quamuis latente sub terra, & ad paupertatem redacta, latebat vigor, & semen familiae Dauid, de qua orti debebat Christus. Beda in homilia de Natiu. Domini: *Egressa est virga de radice Iesse, & Nazareus de radice eius ascendit: quia intemerata Virgo Maria de stirpe Dauid exorta est.* Idemque habet *Isidorus* ad Sororem Florentinam cap. 1. & B. Petrus Damianus in serm. de Annunc. *Germi- nat virga Iesse de tortuosa generis humani radice, & de Patriarcharum arbore in altitudinem, et rectitudinem erumpens, omnem ignorat nodositatem. Eandemque virgam Rupertus lib. 11. de victoria verbi cap. 18. appellat. Pulchram, humilem, et rectam.* Denique vides Christum ita filium Dauidis velle se agnosci, ut tamen pastoritiam, & humilem conditionem, de qua eleuatus est Dauid ad regnum, non dedignetur profiteri.*

De Dauid Rege.

Dauid autem Rex; Solus hic appellatur Rex, quia primus fuerat Regum de stirpe Iuda; & quia hic inter Reges fuit primus pater Regis Christi, eo quod ipsi cum iuramento promissus sit Christus oriturus de semine eius, & de fructu ventris iuxta dicta num. 2. vbi attuli iuramentum hoc ex psalmo 88. & 131. ideo sæpe in sacris litteris appellatur filius, aut germen Dauid. *Isaiæ* 9. *Parvulus enim natus est nobis, & filius datus est nobis etc. super solium Dauid, & super regnum eius sedebit.* Et *Ieremias* 23. nu. 5. *Et suscitabo Dauid germen iustum, & regnabit rex & sapiens erit.* Et *Lucæ* 1. Angelus memorat. *Sedem Dauid patris eius, & Zacharias: Cornu salutis in domo Dauid pueri sui.* Et *Matth. 22.* ac *Lucæ* 20. *Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? dicunt ei Dauid.* Et cæci ipsi *Marci* 10. *Lucæ* 18. clamabant: *Iesu fili Dauid miserere mei, & populus, ac pueri ipsi Matth. 21. Hosanna filio Dauid: benedictus qui venit in nomine domini.* Et *Ioan. 7.* *Nonne Scriptura dicit, qui ex semine Dauid, & de Bethleem castello vbi erat Dauid venit Christus? Apostolus verò ad Rom. 1. De Filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundum carnem.*

& 2. ad Thimoth. 2. Christum repetit Ex semine David. Postremo Apocalipsis 22. nu. 16. Ego sum Iesus &c. Ego sum radix & genus David.

De ea, quae fuit Vria.

14 **D**avid autem rex genuit Salomonem, ex ea, quae fuit Vria. Dicitur quae fuit, non quae tunc esset, ait Maldonatus, ut ostendatur Salomonem non esse natum ex adulterio: nam sublato Vria David duxit Bethsabeam in uxorem, ut habes 2 Reg. cap. 12. nu. 24. Indicatur etiam Deum non obstante prior adulterio & homicidio, adeo placatum esse poenitentia Davidis, ut ei & Salomonem filium opulentissimum, & sapientissimum, & in multis figuram Christi concesserit. Nominatur tamen Vriastanquam fidelis servus David, & tacetur nomen proprium Bethsabeae, quia ipsa fuit instigatrix, vel particeps necis Vriae ut cum SS. Remigio, ac Thoma, itemq; Paschasio, & Hugone docet hic Io. de Sylveira l. 1. c. 2. q. 17. Addit S. Anselmus hic: Tacet nomen Bethsabeae, ut nominando Vriam reducat ad memoriam illud maximum scelus, quod fecit in eum &c. Ista vero, idest Bethsabeae adeo culpabilis est, quod nomine non est digna, sed solus iustus. Certè magnum solatium, aut honor fuit Vriae, quod aliquo modo nominatus sit in Genealogia Christi: quapropter S. Iustinus Martyr q. 87. cum dixisset Deum poenitentia Davidis delectatum, adiecit: Ac benigne poenitentia honorans Deus, in Vxoribus Vriae progenie collocavit genus Davidis, eademque de causa fecit, ut ex ea genus Christus duceret. De Salomonis annis vide Barradium tomo 1. in Euang. lib. 5. cap. 10. & Salianum in Analibus, ac Pinedam.

De tribus Regibus à S. Matthaeo omisissis.

15 **I**oram autem genuit Oziam, sed inter Ioram, & Oziam tres alij reges Iuda praecessere, videlicet Ochozias, Ioas, & Amasias, ut constat ex 4. Regum à cap. 10. ad 15. & 1. Paralip. c. 3. num. 11. Certum est autem non omisissos à S. Matthaeo, ut redigeret secundam hanc classem ad 14. generationes, ut voluit Abulensis hic q. 17. mirorq; Salmem tomo 3. tract. 27. hanc rationem appellasse certam, & solidam, hoc enim esset facere mendacem Sacrum historicum; qui non sibi hoc proposuit, sed cum ex tabulis genealogicis capita 2. & 3. classis didicisset, advertit totidem fuisse in singulis, quot fuerant in prima classe. Non pauci tamen putarunt non praecise ob numerum Tetsaradecadum praeteritos fuisse, sed praecipue in odium sceleratae domus Achab, et Izabelis eius vxoris, quae occiderat multos prophetas ac servos Dei, fuit enim Ochozias filius Athaliae filiae Achab, nam et Deus in odium illius misit Iehu ad illam domum perdendam, ut narratur 4. Regum c. 9. idcirco usque ad 3. generationem memoria Athaliae deleta fuit, non quidem ab Historia Regum, sed à Genealogia Christi, ita cum SS. Hieronymo, Hilario, Thoma, Paschasio, & Ruperto sentiunt Alphonsus Villegas in Vita Sacratiss. Virg. Mariae cap. 2. Barradius tomo 1. in Euang. lib. 5. cap. 12. Menochius in Historia vitae Christi lib. 1. cap. 2. num. 10. & Io. de Sylveira hic lib. 1. cap. 2. q. 29. qui advertit Deum per Eliam 3. Reg. cap. 21. comminatum esse Achabo, se ipsius posteritatem deleturum usque ad quartam generationem, quae in Amasia terminata est. Porro Ochozias ambulavit in vijs Achab, & impius fuit ex 2. Paralip. c. 22. et Ioas interfecit Zachariam Sacerdotem, ac filium Ioiaedae Pontificis ex 2. Paralipom. c. 24. et Amasias

Propheta à Deo misso mortem minatus est ex 2. Paralip. cap. 25. num. 16. quam ob causam iuste silentio involutos, ait Rupertus hic. Praeterea S. Augustinus in quaestionibus novi testamenti q. 85. putat hos ab Euangelista sublato, quod in his ita continuata sit impietas, ut ne merito quidem patrum mererentur retineri in Genealogia Christi, sicut retentus est Salomon merito Davidis, et Ioram merito Iosaphati etc. cui autem haec non satisfaciunt, repetat huc quae diximus libro 6. cap. 9. num. 3.

An, & quando Iosias genuerit Iechoniam.

16 **V**erba illa S. Matthaei: Iosias autem genuit Ieconiam, & fratres eius in transmigracione Babylonis; non vnicam difficultatem includunt, sed triplicem, An scilicet, & cur omissus sit Ioakim filius Iosiae, & pater Iechoniae? & quare addatur, & fratres eius, quod alijs regibus fratres habentibus non est additum, & quomodo verum sit illud: in transmigracione Babylonis, cum ante illam geniti fuerint. Pro quibus notandum est illud 1. Paralipom. cap. 3. nu. 15. Filij autem Iosiae fuerunt primogenitus Iohanam, secundus Ioakim, tertius Sedecias, quartus Sellum; De Ioakim natus est Ieconias, & Sedecias. At 4. Regum c. 23. & 24. & 2. Paralipom. c. 36. omisso Iohana, qui mortuus est viuo patre, nec fuit Rex, tres tantum nominantur alio nomine, nempe Eliakim, Mathanias, & Ioachaz. Nam Ioachaz est idem, ac Sellum, qui cum esset annorum 23. et minimus natus, tamen favore populi successit primus in locum Iosiae defuncti, nec regnavit nisi menses 3. quia Pharaon Nechao abduxit illum in Aegyptum, ubi mortuus est, ut narratur 4. Regum cap. 23. à num. 30. et 2. Paralip. c. 36. & hunc Ieremias 22. n. 11. nominat Sellum pro hoc Nechao constituit regem Eliakim filium Iosiae, vertitq; nomē eius Ioachim, ut narratur 4. Regum c. 23. n. 34. et 36. et 2. Paralip. c. 36. n. 4. et 5. ibidemq; asseritur fuisse annorum 25. quando regnare cepit, et vndecim annos regnasse in Ierusalem; Hunc autem Nabuchodonosor vincitū abduxit in Babylonem, ubi captivus fuit tribus annis, sed inde fugit, ac rebellavit contra Nabuchodonosorem, et huic defuncto successit filius eius Ioachim cum esset annorum 8. et regnavit in Ierusalem tribus mensibus, ac diebus decem; Nam iussu Nabuchodonosor abductus est Babylonem, et pro eo substitutus est Mathanias eius patruus, et nominatus Sedecias, cum esset annorum viginti, et vnus, et vndecim annis regnavit in Ierusalem, quae omnia constant ex 4. Regum c. 24. et 2. Paralip. c. 36. Porro ex S. Hieronymo in c. 1. Daniel, et in cap. 1. Matth. secundus Iosiae filius Hebraice scribitur per Coph, et Mem, et Graece Ιωακίμ, Latine Ioakim, huius autem filius, et Iosiae nepos per Caph, et Num Graece Ιωαχάζ, Latine Ioachim, et est idem, ac Iechonias, quamvis etiam prior dici possit Iechonias, ut concedit S. Epiphanius haeresi 8. et S. Hieronymus, esto alij id negent. Quare certum est Synonyma esse haec Ioachaz, et Sellum; item haec Eliakim, et Ioakim, item haec Mathanias, et Sedecias; et deniq; haec Ioachim, et Iechonias. Et tres priores fuisse filios Iosiae, quartum autem nepotem. Haec de nominibus, et successoribus in regnum.

17 Quod spectat ad tempus harum rerum ex dictis l. 6. cap. 9. Ioachaz successit Iosiae anno ante Christum 609. nempe annis quinque ante primam transmigracionem ex quibus, et annis quos habebant, quando regnare ceperunt, et annis, vel mensibus, quibus regnarunt, confecimus infra-scriptam Tabellam Chronologicam ad clariorem intelligentiam, et solutionem huius controuersiae.

Iosiae F. idest Filius, vel N. idest Nepos.	Nascitur		Regnare incipit		Aetas in principio Regni.	Regni duratio An. M. D.
	ante Christum.	ante init. Captiuit.	ante vel post Capt.	ante Christum		
Ioachaz qui & Sellum F.	631	26	a. 5	609	23	0 3 0
Eliakim qui & Ioakim F.	632	27	a. 4	608	25	11 0 0
Ioachim qui & Iechonias N.	615	10	p. 8	598	18	0 3 10
Mathanias qui & Sedecias F.	618	13	p. 8	598	21	11 0 0

Quibus positus respondetur dictum fuisse *Iechoniam*, & fratres eius sumpto *Iechonia* pro *Ioakimo*, seu *Eliakimo*, quia omnes eius fratres, & omnes filij Iosia superstites, fuerunt Reges, & sibi successerunt in Regno, nempe *Ioachaz*, & *Eliakim*, et *Mathanias*, quod fuit speciale Iosia. Dicuntur autem geniti in transmigracione, vel quia instabat illa transmigratio, vel habito respectu ad tempus, quo *Iechonias* prior, seu *Ioakim*, et fratres eius regnarunt, nam *Ioakim*, anno 4. ante transmigracionem regnare cepit, et 8. anno post illam desijt, eiusq; loco regnavit *Sedecias*; quare horum duorum regnum, quod fuit singillatim annorum 11. maiori sui parte occupavit tempus post transmigracionem, ideoque sumpta potiori parte verum est genitos à Iosia eos reges, qui regnarunt in transmigracione Babylonis. Quod si contendas sermonem esse de Natiuitate non politica, et si contendas sermonem esse de naturali, oportet illud in transmigracione sumere pro ante transmigracionem ad antithesim eius quod subiungitur, & post transmigracionem: sicut Exodi 12. *In die primo non erit fermentum*, idest ante diem primum Azymorum: Et Genes. 2. *Compleuitq; Deus die septimo opus suum*, idest ante diem septimum. Et sic soluta sunt duae posteriores difficultates; superest prima, et maior de *Iechonia* vnus, seu *Ioakimi* omissione, pro qua

18 Prima opinio est in antiquis exemplaribus scriptum fuisse, sicut repertum est in quibusdam exemplaribus Graecis apud Fabrum Stapulensem, & Robertum Stephanum, sic: *Iosias autem genuit Ioakim, Ioakim autem genuit Iechoniam*; vt referunt Salmeron tom. 3. tract. 27. Maldonatus hic, & Petauus l. 9. de doctrina temporum cap. 17. qui cum Maldonato putat vitio libratorum mendum esse in vulgata, & idem censuit S. Epiphanius haeresi 8. Epicureorum, & occasionem mendi addidit. Nam aliqui *Iechoniam* cum altero *Iechonia* reperientes, numerum duplicatum esse putauerunt. Non erat autem duplicatio sed numerus clarus: ex nomine enim patris filius nominatus fuit *Iechonias Iechonia*: Quia tamen in aliquibus exemplaribus Graecis verba praedicta posita sunt in margine, non in textu, & in reliquis omnibus editionibus etiam tempore S. Ambrosij, Augustini, ac Hieronymi legebatur, sicut hodie legitur in vulgata, melior solutio inquirenda est; quare

19 Secunda opinio est *Ioakimum*, seu priorem *Iechoniam* omissum consulto esse à S. Matthæo similem ob causam, ob quam supra omisit *Ochoziam*, *Ioas*, & *Amasiam*, nempe quia *Ieremiam* Sacerdotem male tractauit, & volumen Sacrum Scalpello scribae conscidit, & comburi iussit, adeoq; impius fuit, vt ex *Ieremia* 22. sepultura A fini sepultus fuerit, praeterquam quod non à populo Dei, sed à Pharaone constitutus est rex, meruit ergo à Tabulis templi deleri, & in genealogia Christi omitti. Ita Petrus Possinus in Diallactico genealogiae Christi cap. 37. & valde inclinat huc Salmeron tom. 3. tract. 27. & Cornel. à Lapide in c. 1. Matth. Itaque hi vnica *Iechoniam* à S. Matthæo nominatum concedunt, & si obijcias hoc pacto non esse in tertia classe 14. sed tantum 13. generationes, respondent, Possinus quidem in ea computari MARIAM tanquam eam, quae sola genuit naturaliter Christum, absque opera viri; Salmeron autem duo tempora idest in transmigracione, & post transmigracionem numerari pro duabus generationibus, cui dicto fauet S. Augustinus l. 2. de Contensu Euangel. c. 4. & Author imperfecti in Matth. suspicantes *Iechoniam* eundem bis computari eo modo, quo idem lapis angularis ad duo latera pertinet. Sed haec opinio non potest subsistere, quia vnicus hic *Iechonias* nominatus à S. Matthæo, aut est prior, nempe filius Iosia, & hic non genuit *Salathielem* post transmigracionem Babylonis; aut est posterior, seu nepos Iosia, & hic non habuit fratres, nec potest esse ille, de quo dictum est: *Iosias autem genuit Iechoniam, & fratres eius*. Praeterquam quod in hac opinione nimis indulgetur Porphyrio calumnianti Euangelium, ac dicenti vnam generationem deesse, quia putauit *Iechoniam*, qui fuit filius Iosia, & qui genuit *Salathielem*, pro eodem poni à S. Matthæo. Igitur dicendum est à S. Matthæo duos *Iechonias* numeratos esse in hac ipsa vulgata editione.

20 Tertia itaq; & vera opinio est *Iechoniam* in fine secundae Tetsaradecadis nominatum à S. Matthæo, fuisse filium immediatum Iosia alioque nomine dictum *Eliakim*, & *Ioakim*; Eum verò *Iechoniam*, quem post transmigracionem Babylonis, & in principio tertiae tetsaradecadis nu-

merat esse diuersum, & Iosia nepotem, filium verò *Ioakimi* seu prioris *Iechonia*. Neque enim necesse est, vt quemadmodum in alijs, idem qui genitus dicitur, est idem qui generat subsequentem, ita & hic sit idem: quia interrupta est connexio per duo tempora in transmigracione, & post transmigracionem: Ita S. Thomas, Lyranus, Carthusianus, & Hugo hic, & Abulensis hic q. 21. Barradius tomo 1. l. 5. c. 18. Menochius l. 1. historiae vitae Christi c. 2. nu. 11. Io. de Sylueira l. 1. in Euangelia c. 2. q. 33. Estque ipsa sententia SS. Ambrosij l. 3. in cap. 3. Lucae, & Hieronymi in c. 1. Danielis ad illud: *Anno tertio regni Ioakim regis Iuda*, dicentis: *Nemo igitur putet eundem in Danielis principio esse Ioakim, qui in Ezechielis exordio Ioachin scribitur*. Iste enim extremam Syllabam *Kim* habet, ille *chin*. Et ob hanc causam in Euangelio secundum Matthæum vna videtur deesse generatio, quia secunda tetsaradecadis in *Ioakim* desinit filio Iosia, et tertia incipit à *Ioachin* filio *Ioakim*. Quod ignorans Porphyrius, calumniam struit Ecclesiae, suam ostendens imperitiam, dum Euangelista Matthæi arguere nititur falsitatem: Idem in c. 1. Matth. Si voluerimus *Iechoniam* in fine secundae tetsaradecadis ponere, in sequenti non erunt quatuordecim, sed tredecim: Sciamus ergo *Iechoniam* priorem ipsum esse quem, et *Ioakim*, secundum autem filium non patrem, quorum prior per *K*. et *M*. sequens per *ch*, et *N*. scribitur, quod scriptorum vitio, et longitudine temporum apud Graecos Latinosque confusum est. Et S. Ambrosius l. 3. in c. 3. Lucae: *Duos Ioachim, hoc est duos Iechonias fuisse historia indicat, vnum ante transmigracionem, alterum in ipsa transmigracione generatum, idest patrem, et filium*. Ergo pater inter generationes superiores est computatus, qui successit Iosia; filius inter posteriores, qui successit patri, idest Nepos Iosia. Crediderim tamen in Vulgata corrigendam orthographiam, et priore loco scribendum *Iekoniam*, posteriore *Iechoniam*.

De secundi *Iechoniae* prole, & patre *Salathielis*.

21 Neque hic vnica difficultas extricanda est, vbi enim S. Matthæus ait *Iechonias* genuit *Salathiel*; S. Lucas habet: *Salathiel qui fuit Neri*, idest filius *Neri*. At 1. Paralipom. c. 3. num. 17. scriptum est: *Filij Iechoniae fuerunt Asir, Salathiel, Melchiram, Phadaia &c.* et tamen *Ieremia* 22. de hoc *Iechonia* n. 24. dicitur: *Viuo ego dicit Dominus, quia si fuerit Iechonias filius Ioakim regis Iuda, annulus in dextera mea, inde euellam eum, & num. 30. Haec dicit Dominus: scribe virum istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabitur, nec enim erit de semine eius vir, qui sedeat super solium Dauid, & potestatem habeat vltra in Iuda*. Ergo *Iechonias* hic non videtur genuisse naturaliter *Salathielem* illum, cuius filius *Zorobabel* fuit *Dux Iudaeorum* & potestatem habuit in Iuda, esto non fuerit *Rex*, nec fuit pater *Salathielis* illius, qui fuit filius *Neri*. Et confirmatur ex reuelatione S. Birgittae l. reuel. 19. ibi. *Salomon, cui tam mirifica data, & promissa sunt, excessit à bonitate, & non est completa in eo promissio, Quia Messias non est promissus de semine regio per Salomonem, & successores, nisi sub conditione, quod custodirent legem Domini, itaque videtur in Iechonia defecisse successio naturalis promissionis ac benedictionis, & ius illud haereditarium deuolutum esse ad lineam *Nathani* filij *Dauid*; & haec videtur illa commutatio Christi, de qua psalmo 88. quam propheta praedixit exprobrandam ab imperitis populo Dei videntibus, extinctam in Iechonia stirpem *Salomonis*, perinde ac si frustra expectarent in ea Christum, vt acutè notauit Possinus in Diallactico cap. 43. qui proinde putat mortuo *Iechonia*, & filio eius *Afire* in *Babylonia*, successisse *Salathielem* filium naturalem *Neri*, sed appellari filium *Iechoniae*, iure haereditario benedictionis diuinae deuoluto ad proximum de stirpe *Nathan* filij *Dauid*, ad quam transijt successio ius, & promissio diuina, quandoquidem *Iechonia* & *Afire* mortuos putat sine liberis naturalibus. Itaque *Salathiel* dicitur filius *Iechoniae*, idest succedens in locum & defectum filiorum *Iechoniae*; Sed haec opinio noua, & sine vlla necessitate inuecta videtur, immò violenter interpretans scripturam dicentem *Iechonias* genuit *Salathiel*, & tantum abest vt caruerit liberis alijs, vt l. 1. Paralip. cap. 3. nu. 17. nominentur eius filij octo, & nepotes duo, & plures nepo-*

nepotes, sic. Filij Iechonia fuerunt *Asir, Salathiel, Melchiram, Phadaia, Senneter, & Iecemia, Sarra, Nadabia, de Phadaia orti sunt Zorobabel, & Semei: Zorobabel genuit Mosolam, Hananiam, & Salomith sororem eorum &c.* Vbi vides Zorobabelem filium Phadaia, longè diuersum esse ab illo celebri Zorobabele, quem Salathielis filium facit scriptura non solum Matthæi 1. sed 1. Esdræ c. 3. et 5. et Aggæi c. 1. ac 2. non semel.

22. Primò itaque dico Iechoniam *roakimi* filium genuisse naturaliter *Salathielem*, et hunc Zorobabelem in Babylonia, nam eodem cap. 22. Ieremiæ de Iechonia dicitur n. 28. *Quare abiecti sunt ipse, et semen eius: ergo supponitur habuisse, vel habiturum prolem ex ea scilicet vxore, quæ cum ipso abducta est in Babyloniâ, vt dicitur 4. Regum c. 24. nu. 15. siue genuerit aliquos in carcere, siue postquam eductus est à carcere ab Euilmerodach, vt habetur 4. Reg. c. 25. nu. 27. et Ieremiæ 52. nu. 31. Non dicitur ergo sterilis, quia non habuerit liberos, sed quia abominabilis fuit, et abdicatus, vt vertunt LXX. et Theodotio, hoc est quia nullus de filijs et posteris eius successit ei in regno, nam Sedecias, qui eius loco substitutus est à Nabuchodonosore fuit eius patruus, et in hoc ipso extinctum est regnum Iudæ; Zorobabel autem non fuit Rex, nec princeps absolutus populi, sed populariter præerat populo tanquam vnus, sed præcipuus de optimatibus, Erat enim tunc regimen Hebræorum redactum ad Aristocratiam hieropoliticam, dominantibus Pontificibus, et optimatibus, et ideo dicitur 1. Esdræ cap. 3. *Et accedentes ad Zorobabel, & ad principes patrum dixerunt eis, et c. 6. nu. 14. Seniores autem Iudeorum edificabant &c. et c. 9. Esdras de seipso dicit: Postquam autem hæc completa sunt acceperunt ad me principes &c.* Erant itaque plures principantes, esto inter illos essent velut Consul, aut Dictator Zorobabel, vtpote de sanguine regio, et Iesu filius Iosedech sacerdos magnus, eratque Zorobabel dux à populo electus, non iure successionis, quo sentu Aggæus cap. 1. et 2. *Zorobabel filium Salathiel ducem Iudæ appellat.* Neque enim viuente Cyro, Cambyse, Dario, alijq; ausus esset quisquam se regem Iudæorum, aut absolutum principem appellare. Postea verò principatus declinavit ad pontifices, et licet alij sacerdotes essent de tribu Leui, summum tamen Pontificatum etiam aliqui de tribu Iudæ, immò et extranei, auctoritate Regum Græcorum obtinuerunt, donec Arsamoneorum vnus diadema regium assumpsit. Quare post Iechoniam nullus de femine eius sedit in folio regni temporalis in Iudæa; Nam nec Christus fuit de femine Ioseph, esto Ioseph fuerit de femine Iechonia, et præterea Christi regnum non fuit temporale, sed spirituale, et æternum, ideoque fugit eos, qui volebant facere illum regem, et de se dixit *Regnum meum non est de hoc mundo.* Itaque summam loquendo Iechonias sterilis dicitur esse, quia nemo de femine eius successit ei in regno temporali, ne Christus quidem. Ita sed breuius SS. Ambrosius l. 3. in c. 3. Lucæ, Hieronymus in c. 1. Matth. et 22. Ieremiæ, item Carthulianus in c. 22. Ierem. Glotsa ordinaria, Lyranus, Robertus, Hugo, et Cornelius à Lapide ibidem, Abulensis in c. 1. Matth. q. 24. cum S. Thoma; Salmeron tom. 3. tract. 27. paragrapho; Neque etiam; Et Maldonatus in c. 1. Matth. Barradius tomo 1. lib. 5. cap. 18. Io. de Sylveira in Euangelia l. 1. c. 2. q. 33.*

23. Secundò dico non esse improbabile *Salathielem, & Zorobabelem* de quibus Matthæus 1. esse eisdem, de quibus Lucas 3. ita tamen vt *Neri* adopta: it sibi in filium *Salathielem*, vt vult Carthulianus, & Lyranus in c. 3. Lucæ: Esto Philo (quem sequitur Didacus Stella in c. 3. Lucæ, & Gagnæus in c. 1. Matth.) vel potius Annus Viterbiensis in Chronico Philonis dicat *Iechoniam* vocatum fuisse *Neri* à populo, idest lucernam meam, eo quod euocatus ab Euilmerodacho ex carcere tanquam lucerna Dauid, quæ videbatur extincta, illuxerit: sed in Philone Annij sunt alia quædam falsa, & contra scripturam, vt notat Barradius t. 1. l. 5. c. 29. & præterea à *Neri* ad Nathan inclusiuè Lucas numerat capita 20. at à Iechonia secundò ad Salomonem Matthæus numerat capita 14. & cum tribus regibus omissis 17. vnde apparet ex diuersitate numeri, & nominum diuersos fuisse. Porrò sequendo opinionem Carthuliani, & Lyrani, videndum estet *Zorobabelem* nepotem naturalem Iechonia, & adoptiuum *Neri* genuisse duos filios vnum *Abiud*, per quem Matthæus deducit genealogiam

S. Iosephi, alterum *Resam*, per quem Lucas genus Iosephi textit. Posset etiam dici, mortuo Ioakimo patre Iechonia: iunioris, *Melchi* de stirpe *Nathan* duxisse viduam Ioakimi, & ex ea genuisse *Neri* fratrem vterinum Iechonia:; et mortuo *Neri* absque liberis, *Iechoniam* duxisse viduam eius, et fuscitasse ipsi semen, ita vt *Salathiel* fuerit naturalis filius Iechonia, sed legalis ipsius *Neri*.

Tertio dico nec improbabile esse *Salathielem*, et *Zorobabelem*, de quibus S. Matthæus loquitur, diuersos esse ab ijs, quos S. Lucas c. 3. nominat; Tum quia non est insolens diuersas personas habere idem nomen, tum quia absq; necessitate non videtur recurrendum ad filiationem adoptiuam; sic sentiunt Salmeron tom. 23. tr. 28. Barradius, l. 5. c. 30. Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ vers. 27. cum Toletio, Pererio, et Francisco Lucca, et Menochius in historia de vita Christi l. 1. c. 3. nu. 5. et reuera Patres antiqui supponunt omnes à S. Luca infra Dauidem nominatos, esse de stirpe *Nathan*, at ex præcedenti opinione, qui sunt infra *Salathielem* essent omnes de stirpe *Salomonis*.

De Mathat, & Leui, idest auo, & proauo S. Iosephi.

24. IN aliquibus antiquis codicibus c. 3. Lucæ, quos vidit Africanus apud Eusebium l. 1. hist. Eccl. c. 7. et S. Ambrosius, omisso *Mathat*, et *Leui* ponitur *Melchi* pater ipsius *Heli*, Et ideo S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Genealogia Christi cecinit;

Mathanus hæc genuit *Iacobum*, *Melchius Helim*. Damascenus autem 4. fidei c. 15. ponit *Leui* patrem ipsius *Melchi*, et *Melchium* patrem ipsius *Heli*, et S. Irenæus 3. contra hæreses c. 33. in Luca computauit generationes 72. omissis *Cainano, Mathat, Leui &c.* Proinde P. Cordeus in 3. animaduersione ad S. Lucam, putauit per errorem inpositos fuisse à librarijs, vel nescio quibus *Mathat*, et *Leui*. Cæterum in textu ipso SS. Ambrosij, et Hieronymi, sicut et in alijs tam Græcis, quam Latinis vulgatæ editionis reperuntur *Mathat*, et *Leui*, inter *Melchi*, et *Heli*, nec nisi his suppositis stant generationes 76. ab Adamo ad Christum, et 43. à Dauid ad Christum, quas enumerat S. Augustinus lib. 3. contra Faustum c. 4. et lib. 2. Quæst. Euang. cap. 5. Stat ergo possessio pro Vulgatæ in tanta Codicum conspiratione; et conciliari possunt hæc aut transpositione, aut potius duplicando nomen patris *Heli*, ita vt dicitur sit *Mathat*, et *Melchi*, vt putat Beda in c. 3. Lucæ.

De Iacobo, & Heli patribus S. Iosephi.

25. Cvm S. Matthæus dicat, *Mathan* autem genuit *Iacob*, *Iacob* autem genuit *Ioseph* virum *Marie*; at S. Lucas cap. 13. dicat. *Et ipse Iesus erat incipiens, quasi annorum triginta, vt putabatur, filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathan*; Nec possit dici *Iacob*, & *Heli* esse synonyma, quia ilorum patres, aui, proau, &c. & numero, & nomine diuersi sunt apud hos Euangelistas; visa est Iuliano Apostatæ contradictio vera, vnde illi occasio calumniandi Euangelium. Ad apparentem hanc repugnantiam tollendam quatuor opiniones reperio.

26. Prima opinio fuit Africani in Epistola ad Aristidem, quam recitant, & sequuntur Eusebius lib. 1. Hist. Eccl. c. 7. Nicephorus lib. 1. Hist. cap. 11. & S. Damascenus Oratione 2. de Natiuitate B. MARIE; scribit verò Africanus, se ex traditione maiorum, & consanguineorum Christi, accepisse *Iacobum*, & *Heli* fuisse de diuersis patribus ortos, sed de eadem matre nominata *Estha*, vel *Iescha*, & ideo *Iacobum*, & *Heli* fuisse fratres vterinos; sed mortuo *Heli* sine liberis, *Iacobum* duxisse vxorem ipsius, & fuscitasse semen fratri suo, de eadem tribu, et familia, nempe S. Iosephum; ideoque *Heli* fuisse patrem legalem S. Iosephi. Sed Africanus in quibusdam Codicibus repererat patrem ipsius *Heli* nominari *Melchi* (omissis *Mathat*, et *Leui*) vt dixi num. 24. ideo *Esthan* fecit vxorem prius *Mathani*, deinde *Melchi* eumque secutus Nazianzenus in Carmine de Genealogia Christi cecinit.

At quoniam duplici patre fluxit Ioseph?

Lex ea Mosis erat, si quem mors atra tulisset

Hebræa de gente satum, natisque carentem,

Protinus, ut frater, vel sanguinitate propinquus

Vxorem extincti capiens, censumque, domumque

Gigneret huic Sobolem, ne nulla prole relicta,

Obrueret totum tumulus cum corpore nomen.

Quare de Christo arcanum mihi tale repertum est.

Mathanus eximia Salomonis stirpe creatus

Estha iunctus erat; quo cæca morte perempto,

Duxit eam Melchi, Nathaneo sanguine cretus

Mathanus hac genuit Iacobum, Melchius Helim,

Horrida quæm rapuit mors nulla prole relicta.

Ergo domum illius capit vxoremque superstes

Iacobus, frater tantum maternus, eique

Iosephum genuit: Sic Ioseph filius eius

Verus erat: tamen hunc tribuit Lex optima fratri:

Atque ita Mathæus naturam scribere Christi

Instituens, veram seriem numeravit aorum,

At Lucas populi legem ritumque notavit

Concordant igitur, quare hos tu carpere noli.

Ante hunc S. Iustinus Martyr quæst. 131. in solutione dixit: In genealogia Lucae solus Heli legitimus est Iosephi pater, ab ipso autem Heli, usque ad Nathan, omnes ordine recensiti sunt naturales filij eorum quibus subiunguntur. Et q. 132. docet licuisse ducere vxorem fratris sine liberis defuncti, etiam si suâ propriam frater superstes haberet vxorem. Et S. Hieronymus in c. 1. Matth. Africanum secutus: Hunc locum obiecit nobis Iulianus Augustus de dissonantia Euangelistarum: cur Euangelista Mathæus, Ioseph dixit filium Iacob, & Lucas eum filium appellavit Heli, non intelligens consuetudinem scripturarum; quod alter secundum legem ei pater sit. Scimus enim hoc per Mosen Deo iubente præceptum, ut si frater, aut propinquus, absque liberis mortuus fuerit, alius accipiat vxorem ad suscitandum semen fratris, vel propinqui sui. Super hoc & Africanus temporum scriptor, & Eusebius Casariensis in libris de dissonantia Euangeliorum disputant. Nec aliter S. Hilarius can. 1. in Matthæum: sed et S. Augustinus lib. 2. de Consensu Euangelist. cap. 3. probabiliter putat Iacobum naturaliter genuisse Iosephum, Heli autem illum aut adoptasse, aut ipsi suscitatum à Iacobo fratre; ad id enim non fuisse necesse, vt filio nato imponeretur nomen defuncti sine liberis, sed sufficere, vt diceretur eius filius, docet lib. 2. Retractationum cap. 12. Quamuis oppositum dixisset lib. 2. Quæst. Euangelic. q. 5. vt diximus c. 17. nu. 10. Denique S. Anselmus, et Beda in cap. 1. Matth. Titus Bost. Carthusianus, et D. Bonaventura in cap. 3. Lucæ. Et D. Thom. 3. p. q. 31. à 3. planè cum Africano soluunt hanc quæstionem, et Eucherius q. 3. in Matth. sicut, et Theophylactus, et Euthymius in Lucam; Lyranus in cap. 1. Matth. et hos secuti Salmeron tomo 3. tract. 28. Baronius in Apparatu ad Annales, Maldonatus in c. 1. Matth. Barradius tomo 1. lib. 5. cap. 30. Toletus in cap. 3. Lucæ, Vasquez tomo 2. in 3. p. disp. 127. cap. 4. Io. de Sylueira in Euangelia lib. 1. cap. 2. q. 44. constat igitur hanc esse communem ferè Patrum, et Doctorum antiquorum, et recentium; nec obstat quod Africanus in illa epistola addit non habere se hoc in Scriptura Canonica, non addit se accepisse ex traditione à propinquis Saluatoris secundum carnem.

27 Secunda opinio fuit S. Ambrosij in Lucam c. 3. lib. 3. qui et ipse tanquam traditum refert sic: Heli fratre sine liberis descendente, copulatus est fratris vxori, & generavit filium Ioseph, qui iuxta legem Iacobi filius dicitur, quoniam semen fratris defuncti frater iussu legis veteris seriem suscitabat. Itaque Heli naturalem, Iacobum verò legalem patrem Iosephi arbitratus est; quod ipsum nonnullos tenuisse meminit S. Augustinus in quæst. noui testamenti q. 56. et non paucos Sectarios refert Maldonatus; Possinus quoque in Diallectico Genealogia Christi à cap. 49. ad 51. contendit Heli fuisse potius naturalem patrem; et Iacobum legalem: Primò quia Vterini fratres ex Rabbi Mose Ben Mai non non habentur loco fratrum, sed hoc leue est, nam si sufficiebat propinquum esse, multo magis esse fratrem ex parte matris. Secundò, quia S. Lucas non nominavit Obedi patrem legalem, qui fuit Mahalon, sed naturalem, qui fuit Booz, ita nec hoc loco videtur nominasse Iosephi patrem legalem, sed naturalem; sed respondetur hoc loco fuisse

peculiarem causam, viderat enim à S. Matthæo deductam genealogiam Iosephi naturalem per Salomonem, eiusque descendente Iacobum, cum ergo alterum naturalem vellet per Nathan, & Heli deducere, debuit assignare legalem, neque enim duo naturales patres eiusdem esse poterant. Tertio ait S. Matthæum Hebræicè, et Hebræis scribentem, qui legem de suscitando semine fratri norant, congruentius proposuisse patrem legalem, quàm Lucam, qui Græcè, et Græcis, ac Gentilibus scripsit Euangelium, eam legem ignorantibus. Sed respondetur neutrum Euangelistarum debuisse deserere veritatem, quare si aliunde ex tabulis genealogicis, vel, vt Africanus ex consanguineis Domini, didicerant Iacobum fuisse naturalem patrem Iosephi, sic referre debebant, cum gentilibus nota esset filiatio adoptiua similis Legali Hebræicæ, nec esset difficile Græcis, qui habitabant in Iudæa nosse legem illam Moylis, et ipse Titus Bostrenus in Lucam quamuis aduertat Lucam Græcis, Matthæum Hebræis potissimum scripsisse, nihilominus in Luca agnoscit Heli legalem patrem.

28 Tertia opinio fuit Iansenij in Concordia cap. 14. Io. Lucidi lib. 2. de temp. Hebr. c. 14. & lib. 1. de emend. temp. cap. 1. Galatini lib. 7. c. 12. Annij in comm. Philonis lib. 2. Genebrardi in Chron. Soti in 4. sent. dist. 30. q. 2. Canil. 1. 11. de locis c. 5. Canilij lib. 1. de Deipara c. 4. Barradij tom. 1. lib. 5. cap. 30. paragr. Aliter: Driedonis 3. de dogm. cap. 5. p. 4. Alphonsi Villegas in Vita Deiparæ cap. 2. Cornelij à Lapide in cap. 3. Lucæ versu 23. Suarez 3. p. q. 27. disput. 2. sect. 3. qui citat Driedonem, Palatium, Gagneum, Tirini tomo 1. in Sacram Scripturam cap. 46. Tab. 4. Menochij in Historia de Vita Christi lib. 1. c. 3. nu. 5. Alph. à Castro in Hist. B. V. Augustini Bernal de Incarnat. disp. 61. sect. 1. paragr. 3. nu. 15. Perez de Incarn. disp. 36. sect. 1. nu. 6. Martinon de Incarn. disp. 15. sect. 3. & pro hac Canisius affert Sectarios Bullengerum, & Brentium; Videlicet Iacobum naturalem patrem fuisse S. Iosephi, Heli autem non patrem, sed Socerum, quia S. Ioseph duxerit filiam Heli, idest MARIAM Virginem; Soceros enim dici etiam patres, & generos filios, idemque esse nomen Ioakim, & Eliakim, vt patet ex 4. Reg. c. 23. num. 24. & 2. Paralip. 36. nu. 4. & Iudith 4. nu. 11. & c. 15. n. 9. per apocopen Eliakim idem, & Heli, sicut idem sunt Hierusalem, & Salem; item Idumæa, & Duma. Addunt quidam, vt Cano, Tirinus, & Menochius clausulam illam: vt putabatur filius Ioseph, parenthesi seiungendam, & illam qui fuit Heli referri posse ad Christum ipsum, tanquam nepotem Heli; Postremò, hoc ipso, quod S. Lucas addit illud, vt putabatur, declarare voluisse se non describere genealogiam Christi naturalem per Iosephum, sed per Virginem MARIAM, si enim eam per Ioseph descripsisset, neuter Euangelistarum ostendisset Christum esse ex semine Dauid secundum carnem; congruum igitur esse, vt Matthæus per Ioseph, Lucas per MARIAM filiam Heli, idest Ioakimi genus Christi describerint.

29 Sed his argumentis non euincitur necessitas vlla, aut probabilior causa recedendi à sententia communi Patrum, & plurimorum Doctorum num. 26. exposita: Nam licet verterque Euangelista descripserit Christi Genealogiam per Ioseph, vt patrem plusquam legalem, & adoptiuum, idest patrem matrimonialem, indirectè tamen, sed principaliter intenderunt describere illam per MARIAM, de qua carnem sumpsit Christus, sciebant enim constare suo tempore illam vnica fuisse filiam patris sui, & hæreditariam, nec dubitari posse, quin ipsa, & S. Ioseph seruassent legem de nubendo intra eandem tribum, & familiam. Non est autem consuetum in Scriptura Sacra Socerum appellari patrem, nec in tertia persona historicus id fecisset, vt bene aduertit Salmeron, esto Noemi appellari filiam Ruth, quæ erat eius nurus: nam & Abraham diuiti Epuloni dixit, sili recordare &c. Et illud qui fuit Heli, cum violentia detorqueatur à Iosepho, & applicatur Christo; Nec toachim, siue Hebræicam, siue Græcam radicem consideres, potest per abbreviationem dici Heli, vt doctè probat Vasquez tom. 2. ad 3. part. disp. 127. cap. 4. à num. 40. qui tam fusè, & solidè refutat hoc, et figmenta, ac reuelationes Rabbiorum à Galatino adducta, et argumenta Hosiandri, vt non sit nobis necesse plura addere, et consultius sit illud legere, quam huc transcribere, cum liber sit obuius.

30 Quarta opinio est Petri Possini in Diallectico Genealo-

nealogia Christi cap. 58. et 59. pro qua ex parte adducit auctorem Elucidarij tract. 13. c. 1. Et Io. Bessonum super Cantica; et primò quidem conatur suadere *Iacobum* non fuisse naturalem patrem S. Iosephi tribus argumentis, quæ iam refutauimus num. 27. Deinde ait *Heli* genuisse naturaliter duos filios, ex vidua *Iacobi* fratris defuncti, videlicet S. *Iosephum* primogenitum, et S. *Ioachimum*, qui duxit S. Annam; mortuis autem SS. *Ioachimo*, et Anna sine masculis, S. *Iosephum* tanquam patrum non solum suscepisse in custodiam eorum filiam *MARIAM*, et suam neptem, sed debuisse illam ducere in uxorem, tanquam proximiorum vi legis, de qua dictum est capite præcedenti num. 8. et 9. hic relegenda, nec obstitisse votum virginis: poterat enim vterque coniungum persuadere alteri, abstinere à petendo debito coniugali, vt multi alij facere potest. Confirmat P. Possinus SS. *Iosephum*, et *Ioachimum* fratres, ex communi, et gentilitio cognomine patris, et aui; nam S. *Io. Damascenus* lib. 4. fidei Orth. c. 15. refert S. *Ioachimi* patrem dictum fuisse *Bar Pantherem*; auum autem *Pantherem*, at S. *Epiphanius* hæresi 78. patrem S. *Iosephi* cognominatum quoque *Pantherem*: et inde forte occasio fuit, vt habet *Origenes* lib. 1. contra *Celsum*, quibusdam blasphemandi Christum non ex spiritu Sancto natum, sed ex *Panthere* quodam, idest de familia *Pantherum*. His positis concludit Possinus optimè explicari quomodo vterque Euangelista texuerit Christi Genealogiam, non solum per *Ioseph*, sed etiam per *MARIAM*; omnes enim maiores *Iosephi*, fuisse quoque maiores *MARIÆ*.

31 Veruntamen hæc opinio ingeniosè excogitata, non habet sufficiens fundamentum in historia antiqua, et sine vlla necessitate recedit à tam multis Patribus, ac Doctoribus adductis num. 25. pro prima opinione. Quod enim de *Panthere* ait S. *Epiphanius*, non est sufficiens ad fundandam hanc opinionem, verba enim *Epiphanius* hæresi 78. sunt. *Hic equidem Ioseph frater fuit Cleophæ, erat autem filius Iacobi, qui Panther cognominabatur, hi ambo, idest Ioseph, et Clephas, à Panthere appellato gignuntur.* Ergo agnouit *Iacobum* pro patre naturali *Iosephi*, et *Cleophæ*, nec tacuisset *Ioachimum*, si et hic fuisset frater *Iosephi*; ex eo autem quod auus S. *Ioachimi Panther*, et pater *Barpanter* dicti sunt, sequitur quidem Sanctos *Iosephum*, et *Ioachimum* fuisse de eodem gentilitio stemmate *Pantherum*, sed non sequitur fuisse fratres. Quamquam reliqua historia *Epiphanius* de S. *Iosepho* non est recepta, vbi dicit S. *Iosephum* ante coniugium cum *MARIA* suscepisse ex alia uxore sex liberos, et ea defuncta nupsisse *MARIÆ* Virgini annos ægentem 80. et vltra.

32 Concludo igitur inter prædictas quatuor opiniones, Primam pro veriore eligendam esse, vtpote alijs præstantiorem antiquitate, numero, et qualitate Patrum Doctorumque, nec vllis argumentis probabilioribus refutabilem. Si quis tamen vnico intuitu velit conspiciere has quatuor opiniones; Ecce synopsim earum.

Opinio ponit S. Iosephum filium.

- I. Naturalem *Iacobi*; legalem ipsius *Heli*.
- II. Naturalem ipsius *Heli*, legalem *Iacobi*.
- III. Naturalem *Iacobi* Generum *Heli*, seu *Ioachimi* Patris B. V.
- IV. Legalem *Iacobi*, Naturalem ipsius *Heli*, et fratrem S. *Ioachimi*.

CAPVT XIX.

De reliquis consanguineis S. Iosephi, & Deiparæ Virginis *MARIÆ*, ac *IESV* Christi Domini Nostri.

De Virginitate perpetua S. Iosephi.

IN Euangelio non semel quidam appellantur fratres Domini, & quædam sorores, vt *Matthæi* 13. nu. 55. & *Marci* 7. nu. 3. Vnde quidam putarunt hos filios fuisse S. *Iosephi* ex uxore alia distincta à *MARIA* Virgine (pudet enim referre impudentissimos hæreticos, qui ausi sunt eos ex *Deiparæ* copula cum S. *Iosepho* natos asserere) immò id inferuerunt cuidam Euangelio *Petri*, aut *Iacobi*, quo decepti sunt aliqui etiam Sancti viri; ait enim *Origenes* in cap. 13. *Matth. Fratres autem Iesu putabant nonnulli esse ex traditione Hebræorum sumpta occasione ex Euangelio, quod titulum habet: iuxta Petrum, aut ex libro Iacobi filios Ioseph, ex priore uxore, quæ conuixerat ipsi, antequam duceret MARIAM: Et sic intellexit Euangelium Matthæi, & Marci S. Epiphanius hæresi 78. dicens. Habuit autem hic Ioseph primam suam uxorem ex tribu Iuda, & peperit hæc ipsi liberos numero sex, quatuor masculos duas femellas, vt Euangelia Marci, & Ioannis declarauerunt. Hos autem dicit fuisse Iacobum Obbiam, seu Iustum eius primogenitum, qui primus fuit Episcopus Hierosolymis, & quem Apostolus appellat fratrem Domini, additque genitum à Iosepho agente annum circiter 40. deinde Ioseph, & postea Symeonem, inde Iudam, & duas filias Mariam, & Salomen; & mortua uxore duxisse *MARIAM* Virginem cum ageret annum 80. et vltra, sed ante ipsum S. *Hippolytus* apud *Nicephorum* lib. 2. hist. c. 3. dixerat Iosephum ex uxore sua *Salome* genuisse *Iacobum*, *Simeonem*, *Iudam*, & *Iosephum*, & duas feminas *Esther*, & *Thamar*, & eiusdem opinionis videntur fuisse *Nylsenus* homil. de Resur. Christi orat. 2. *Chryostom.* homil. de Annunciat. *Theophylactus* in *Matth.* c. 7. *Euthymius* in *Matth.* c. 2. ex Latinis autem *Hilarius* can. 1. in *Matth.* et *Ambrosius* in *Epist.* ad *Galatas* cap. 1.*

2. Sed audiendus S. *Hieronymus* in cap. 12. *Quidam*, inquit, fratres Domini de alia uxore Ioseph filios suspicantur, sequentes deliramenta *Apocryphorum*, & à quadam *Escha muliercula* confingentes; Nos autem, sicut in libro, quem contra *Heluidium* scripsimus, continetur, fratres Domini non filios Iosephi, sed consobrinos *Saluatoris*, *Mariæ* liberos intellegimus matertera Domini, quæ esse dicitur mater *Iacobi* minoris, & *Ioseph*, & *Iuda*, quos in alio loco Euangelij fratres Domini legimus appellatos. Fratres autem consobrinos dicitur omnis scriptura demonstrat. Idem verò aduersus *Heluidium* detestabilem hæretiarum ait. Tu dicis *MARIAM* Virginem non permansisse: Ego mihi plus vindico, etiam ipsum *Ioseph* virginem fuisse per *Mariam*, vt ex virginali coniugio, virgo filius nasceretur. Consonat S. *Augustinus* Serm. 14. in Natiu. Domini dicens: *Habe Ioseph cum Maria coniuge tua communem Virginitatem membrorum, quia de Virginis membris virtus nascitur Angelorum, & paulo inferius: Gaude itaque Ioseph nimiumque congaude Virginitati Maria, qui solus meruisti virginalem affectum possidere coniugis; quia per meritum virginis, ita separatus, & à concubitu uxoris, vt pater dicaris Saluatoris.* Concinitq; *Theodoretus* in c. 1. *Epist.* ad *Galatas*, quatenus scribit: *Appellatur quidem Iacobus frater Domini, sed non erat natura, nec Iosephi filius, vt quidam putarunt ex priori matrimonio natus, sed erat Cleophæ quidem filius; Domini autem consobrinnus.* Pseudoeuangelia porrò siue *Petri*, siue *Iacobi* à *Seleucio Manichæo* conficta testis est *Innocentius* Papa *Epist.* 3. ad *Exuperium*; & ideo *Gelasius* in Concilio Romano tit. de *Apocryphis* sanxit hæc. *Euangelium nomine Petri Apocryphum, Euangelium nomine Iacobi minoris apocryphum.* Post quos B. *Petrus Damianus* *Epist.* 11. c. 4. ad *Nicol. Pontif.* c. 4. fidenter dicit *Eccl. sicut fidentem* in eo

in eo esse, ut non modo Deipara, verum etiam putatius Christi pater, ac nutritius virgo habeatur. Et Epist. 6. dixerat. *Redemptor noster tantopere dilexit floridi pudoris integritatem, ut non modo de virgineo utero nasceretur, sed etiam a virgineo nutritio tractaretur.* Idem indicat S. Bernardus Sermone 2. super Missus est prope finem, Clare Beda in c. 3. Rupertus l. 1. de gloria, & honore filij hominis, Hugo Victorinus q. 8. in Epist. ad Galat. D. Thom. lect. 5. in Epist. ad Galat. nec pauci Scholastici in 4. d. 30. vt Paludan. q. 2. art. 2. Maior q. 4. ibiq. D. Thomas ait Iosephum cum Maria virginitatem vouisse: Gerson ferm. 2. de Natiuit. Mariæ confid. 3. Lipomanus in vita S. Iosephi, Abulensis q. 33. in c. 1. Matth. Salmeron tom. 3. tr. 30. & tom. 15. disp. 25. Canisius l. 2. de Deipara c. 13. Baronius in apparatu ad Annales, citans Bedam, & Albinum Flaccum, Suarez tomo 2. in 3. part. disp. 5. sect. 4. Et Io. de Sylueira in Euangelia l. 1. c. 10. q. 3. Cornelius à Lapide in c. 1. Matth. versu 16. Salius anno Mundi 4051. num. 27. Et sanè vt argumentatur S. Thomas, si Christus Matrem suam Virginem Virgini Ioanni commendauit, æquè congruum fuit, vt eam prius Iosepho virgini custodiendam dederit, & præuenerit matris suæ desiderium de non nubendo nisi sponso, qui & fuisset antea virgo, & postea secum in eodem proposito permaneret. Neque enim redigendi sunt hi duo Sacratissimi coniuges in classem ordinariam, nec sterilitatis notam timuisse dicendi sunt, & proinde à Virginitatis proposito abstinuisse, quos Deus in horizonte legis gratiæ elegerat, vt vexillum virginitatis, velut antesignani præferrent tam multis, non solum virginibus citra matrimonium, sed etiam in matrimonio futuris in Ecclesia. Sic *Iesus corona virginum pascebat inter lilia*, vt canit Ecclesia.

3 An verò S. Ioseph, & quando emisit votum de virginitate quæri solet, sed credibilius est, tunc votum virginitatis, hætenus absque voto expresso, seruatum emisit, quando agnouit Mariam illud antea nuncupasse, id enim ante desponsationem nouisse, vt ipsa Virgo S. Brigittæ reuelauit lib. 7. c. 25. dicens. *Veruntamen pro certissimo scire debet, quod Ioseph antequam desponsauit me, intellexit in Spiritu sancto, me vouisse virginitatem meo Deo.* Eum autem voto Mariæ cognito consensisse, et emisisse simile votum sentiunt Scholastici in 4. d. 30. & specialiter D. Bonauentura q. 2. Scotus q. 2. Richardus art. 2. q. 1. Maior q. 4. Henricus quodlib. 9. q. 11. Hugo Victorin. de perpetua Virginitate Mariæ c. 1. Consaluus Durantus in notis ad Reuelat. S. Brigittæ, Suarez tom. 2. in t. p. d. 5. sect. 4. Canisius l. 2. de Deipara c. 13. Ex quibus hoc, & præcedenti numero dictis sequitur nomine fratrum Domini, non intelligi filios S. Ioseph, sed alio modo ei cognatos.

De vero Matrimonio inter MARIAM semper Virginem, & Iosephum.

4 Certum est de fide S. Iosephum, non solum sponsum, sed etiam Virum, & coniugem fuisse Mariæ semper Virginis, atque adeo verum, & proprium fuisse illorum matrimonium; cum nulla hic sit necessitas recedendi à proprietate verborum, & obuiuo sensu literali Sacræ Scripturæ, & Matthæi 1. scriptum sit. *Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, & versu 18. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, & versu 19. Ioseph autem vir eius, & versu 20. Ioseph filij David noli timere accipere Mariam coniugem tuam, et versu 24. Et accepit coniugem suam, et Lucæ 1. narratur Angelus Gabriel missus ad Virginem desponsatam virò, cui nomen erat Ioseph de Domo David, & nomen Virginis Maria, et c. 2. Ascendit autem et Ioseph etc. cum Maria desponsata sibi vxore prægnante. Huc spectat illud Matthæi: *Antequam conuenirent, quod supponit ius conueniendi ob vinculum conjugale, & illud. Voluit occultè dimittere illam: nam, vt ait S. Ambrosius l. 2. in c. 1. Lucæ: Quam nemo accepit, nemo dimisit, & ideo qui volebat dimittere, fatebatur acceptam.* Atq; adeo non obstante antecedenti voto virginitatis à Maria emisso, verum contraxisse matrimonium cum Iosepho sensere S. Ambrosius supra, Origenes homil. 6. in Lucam, S. Basilus homil. 25. de humana Christi generatione; S. Hieronymus in c. 1. Mat-*

thæi, S. Augustinus lib. de nuptijs, & Concupisc. c. 2. & l. 2. de Consensu Euangel. c. 1. Hugo Victorinus libro de Virginit. Mariæ; Scholastici in 4. dist. 29. & 30. S. Thomas 3. p. q. 29. art. 2. Abulensis in c. 1. Matth. q. 30. & 32. Salmeron tomo 3. tract. 29. Canisius lib. 2. de Deipara cap. 11. & 12. Barradius tomo 1. l. 6. c. 7. Suarez tomo 2. in 3. part. disp. 7. Consaluus Durantus in notis ad reuelationes S. Brigittæ l. 7. c. 25. Menochius in historia vitæ Christi c. 3. lo. de Sylueira l. 1. in Euangel. c. 10. q. 1. Salius Anno Mundi 4051. nu. 19. Paulus à S. Catharina in Viaticis Mariæ Epinicijs lib. 2. c. 2. sect. 1.

5 Ad hanc veritatem pernoscendam, & soluendas obiectiones supponendum est primò Deiparam Virginem in voto virginitatis emittendo habuisse implicitam conditionem obediendi Deo, si aliter ipse præciperet, cum vota, nec teneant, nec placeant, nisi quatenus acceptantur à Deo, & hoc ipsum indicant verba illa. *Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco?* non dixit enim, *Nullo modo fiet istud*, sed requisitum an id faciendum esset, salua sua virginitate, quam Deo vouerat; parata vtique obedire Deo; si ei fuisset imperatum, vt cognosceret virum. Secundò supponendum est cum còmuni Doctorum B. Virginem quando à Sacerdotibus templi desponsendam se Iosepho nouit, ex reuelatione Diuina, & instinctu Spiritus Sancti acceptasse desponsationem, cum certitudine nunquam se ad carnalem copulam peruenturam, sed Iosephum consensurum ipsius perpetuæ virginitati, vt in primis post Hugonem S. Thomas supra art. 1. ad primum, alijq; Scholastici; sicut simili spe S. Cæcilia nupsit Valeriano; Hæc autem præscientia, & spes non repugnauit immò stare potuit cum voluntate tradendi ius coniugi in corpus suum, quo sciebat ipsum nunquam vsurum, & cum voto nunquam petendi ab eo debitum conjugale: sicut ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit. *Ascendente Domino*, constat stare verum Dominium in Religiosis Societatis IESV, nondum professis, cum vero voto simplici paupertatis quoad usum, idest cum voto non vtendi iure illo absque licentia superioris. Posita itaque tali reuelatione, & præcognitione potuit B. Virgo consentire in verum matrimonium, non solum absque vilo desiderio copulæ carnalis, sed etiam absque vlla illius intentione actuali, & expressa siue absoluta, siue conditionata suspendendo omnem actualem consentum etiam conditionatum, idest sub conditione quod coniux debitum peteret, nam ex vna parte frustra erat talis consensus, cum certò sciret nunquam ad id deueniendum esse, & ex altera parte diminuisset perfectissimum votum virginitatis. Sunt enim valde distincti duo hi actus: *Volo, vt habeas ius conjugale in corpus meum.* & hic: *Volo vt vtaris iure conjugali, si volueris eo vti:* nec sunt formaliter, aut æquiuacenter idem, sed habent diuersa obiecta, vnus ius vtendi, alter usum ipsum; Multò verò magis potest stare prior actus cum actuali proposito vitandi omnem actualem copulam, aut occasionem illius, & cum desiderio ne alter petat. Quod autem in actu tradendi ius conjugale alteri includatur conditionalis intentio reddendi debitum, si ab altero coniuge petatur, non est propriè velle, nec repugnat perfectissimo voto virginitatis. An autem salua substantia matrimonij potuerit B. V. ante sponsalia, vel in ipsis pacisci mutuo de non petendo vnquam debito, affirmant Carthusianus in vita Christi p. 1. c. 3. Paludanus in 4. ad 30. q. 2. Gerson sermon. de Natiuit. B. Mariæ, & Abulensis in c. 30. Numeror. q. 32. Nam illa conditio non perimit omnem effectum matrimonij, quia in vtroq; manet ius ne alter contrahere possit matrimonium cum alia persona; & si alter violet tale pactum petendo debitum, peccabit contra iustitiam, non erit tamen fornicarius, nec filij illegitimi. Reuera enim distincti sunt specie hi duo contractus, nec videntur impossibiles; Nihilominus S. Thomas & plures cum eo censent esse contra naturam matrimonij. Quid sit de hoc, in casu nostro non fuit opus tali conditione, sed sufficit reuelatio præcedens, nec nisi post contractum matrimonium B. Virgo manifestauit S. Iosepho votum suum, statimq; ipse consensit, emisso etiam voto simili; Quid ni enim consentiret castissimus ex se Ioseph, & ad id electus, & adiutus à Deo longè maiori gratia, quam alij coniuges, qui post contractum matrimonium seruauerunt mutuo castitatem; vt SS. Chrysantes, et Daria; Cæcilia, et Valerianus; item Amon Ægyptius, Iulianus, et Basilissa

Martyres, *Henricus Imperator, et Chunegundis, et Eduardus Britannorum Rex eiusque vxor Editha*; item cum suis vxoribus *Eduardus III. Anglorum Rex, Vandessillus Comes Palatinus; Theophanes, et Emericus Pannonius Stephani Regis filius; Alphonsus Aragoniæ Rex cognomento Castus; Et Eghardus, cum Katharina filia S. Brigittæ*; ac demum Comes *Elzearius cum Delphina*, voto insuper in Ecclesia Massiliæ de hoc nuncupato. Immo credibile est S. Iosephum valde lætatum esse, sibi obtigisse Sponsam talem, cum qua seruare posset perpetuam virginitatem, et impletum esse illud Isaïæ 62. *Habitabit iuuenis cum virgine &c. & gaudebit sponsus super sponsam.*

6 Iam si ad substantiam matrimonij rati sufficit merus consensus tradendi ius sui corporis alteri coniugi, iuxta illud 1. ad Corinth. 7. *Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir &c.* nec requiritur actualis consensus, ne conditionatus quidem in copulam; multo minus requiritur copula ipsa, qui effectus non est de essentia Matrimonij rati: a serente S. Ambrosio l. 2. in c. 1. Lucæ: *Non enim virginitatis ereptio, sed coniugis testificatio, nuptiarum celebratio declaratur, et lib. de institut. Virginis c. 6. Non enim destitutio virginitatis facit coniugium, sed pactio coniugalis.* Et S. Augustinus l. 1. de nuptijs, et concupisc. c. 11. inquit. *Non fallaciter dictum est ab Angelo ad Ioseph: noli timere accipere Mariam coniugem tuam, Coniux vocatur ex prima fide desponsationis, quam concubitu nec cognouerat, nec fuerat cogniturus etc.* Et l. 2. de Consensu Evangelistarum c. 1. *Hoc exemplo magnifice fidelibus insinuat, coniugibus etiam seruata pari consensu continentia, posse permanere vocariq; coniugium, non permixto corporis sexu sed custodito mentis affectu.* Prætereal. 1. de nuptijs et concupiscentia definiuerat impleri matrimonium tribus hisce, *Prole, Fide, Sacramento, & de prole, ac fide nemo dubitat, esto proles illa sit nata illis ex Spiritu Sancto.* Sacramentum autem Matrimonij nondum fuerat institutum, sed eminenter illud continuit hoc matrimonium; & licet non fuerit figura spiritualis matrimonij inter Christum, & Ecclesiam, sicut fuit coniugium Adam, & Euzæ, quia Ioseph, & Maria non fuere duo in carne vna, tamen spiritualis connubij Sacramentum, aut mysterium repræsentarunt, de quo Apostolus 2. Cor. 11. dicens, *Despondi enim vos vni viro virginem castam exhibere Christo.* Denique S. Augustinus, l. 1. de nupt. & conc. c. 11. *Absit vt inter illos vinculum coniugale rumpatur, imò firmiter erit, quo magis ea pacta secum inierint, quæ charius concordiusque seruanda sunt, non voluptuarijs corporum nexibus, sed voluntarijs affectibus animorum:* Egregie Hugo Victorinus lib. de Virginitate Beate MARIÆ. *De incorrupta virginitate Matris Domini hoc fides piæ, & pietas fideliter confitetur, quod eius perfectionem nullo modo imminuit coniugalis consensus, quemadmodum castitatem illius non violauit conceptus, nec integritatem abstulit partus.* Et paulò post ratione demonstrat iniquens: *Quid enim est coniugium nisi legitima societas inter virum, & feminam, in qua ex pari consensu vterque semetipsum debet alteri, & paucis interiectis: Est adhuc alius consensus, sed carnalis commercij ab inuicem exigendi atque reddendi, similem inter virum ac mulierem pactioem constituens, comes non effector coniugij, officium, & non vinculum.* De hoc autem secundo debito subiungit. *Huius debiti necessitas illos coniugatos sibi ad inuicem non subiicit, in quibus dum coniugium contraheretur, huius operis consensus non præcessit, & inhærens S. Augustino pergit: Nec tamen hoc officio cessante veritatem, seu virtutem coniugij cessare credendum est, imò potius tanto verius, ac sanctius coniugium esse, quod in solo charitatis vinculo, & non in concupiscentia carnis, libidinis ardore fundatum est; Et cætera dignissima lectu.* Postremo Matrimonium ratum, consensu non copula perfici definitum est in cap. sufficit 27. q. Et in Concilio Florent. ab Eugenio IV.

7 Neque obstat dictum S. Augustini supra de Nupt. & Concupisc. *Venientibus virginitatem non solum nubere sed velle nubere damnabile est.* Nam Deipara non voluit nubere sponte, & antecedenter ad reuelationem diuinitus habitam de obtemperando Sacerdotibus cum prænotione virginitatis inuiolata perpetuo futuræ. Reliqui Patres aut Auctores, qui S. Iosephum pro mero custode videntur agnoscere, aut eius nuptias, aut mariti nomen negare, intelli-

gendi sunt de Matrimonio consummato; toti enim sunt in amouenda omni suspitione copulæ carnalis, & vt fit in alijs controuersijs, ita in hanc partem feruntur, vt videantur alteri extremo derogare; sed reuera non negant veritatem Matrimonij Rati. Sic intelligendus S. Hilarius Can. 1. in Matth. *Mater potius Christi virgo quia id erat, non vxor Ioseph est nuncupata, quia non erat, Et S. Cyprianus de Passione Domini: Obsequium Virginis Virgini discipulo tradis Domine, vt iam non Ioseph tanti mysterij oneretur præpositura, sed Ioannes, quia iam exigebat ratio, vt coniugij remoueretur opinio, nec vltra pater Christi æstimaretur, qui eatenus vicem patris, & coniugis tenuerat.* Et D. Chrysostomus in c. 1. Matth. desponsatam ait: *vt seruaretur non coniungeretur, & S. Gregorius Nyssenus homil. de Natiuit. Ex consilio sacerdotum puellam sponsam accepit, quæ tamen coniunctio sponsalia non est egressa:* Item D. Hieronymus contra Heluidium: *Ioseph Mariæ custos potius fuit quam maritus.* Et in c. 2. Matth. *non dixit; accepit filium suum, & vxorem suam, sed puerum, & matrem eius, quasi nutritius, non maritus.* Et S. Petrus Chrysologus serm. 175. *Ioseph maritus solo nomine, conscientia sponsus.* Et S. Augustinus l. de S. Virginit. c. 4. *Desponsata est viro custodituro quod ipsa vouerat.* item D. Cyrillus Hierosol. Catechesi 12. *non dixit cum vxore sua, sed cum Maria desponsata sibi vxore, & paulo ante Maria propter solam desponsationem vxor Iosephi vocabatur.* Et S. Gregorius homil. 26. in Euangel. *Dominus Mariam habere sponsum voluit, qui tamen ad eius nuptias non peruenit: id est ad nuptias quæ tunc temporis consueuerant celebrari consummando matrimonium: Quo sensu S. Augustinus serm. 13. de Natali Domini. Conceptit Virgo antequam sponsum haberet, parit antequam nubat.* Et S. Bernardus homil. 2. super missus est: *Mirum cur desponsata fuerit non nuptura, & rursum ibidem: Virum nominat Euangelista Iosephum, non quia maritus, sed quod homo virtutis erat.* Et iterum: *Nec vir Matris, nec filij pater extitit Ioseph, quamuis vtrumque ad tempus & appellatus sit, & putatus.* Sic Epiphanius hæresi 78. dixerat: *Desponsata, & non Nupta, Sed certè vt S. Ioseph posset esse idoneus testis virginitatis MARIÆ post quam concepisse, & peperisse illam constitit, oportebat eum esse verum eius coniugem, & non tantum putatum, hæc enim est vna ex præcipuis causis, ob quas Christus de Virgine coniugata nasci voluit, vt mox dicemus.*

Quare Christus ex Virgine desponsata viro nasci voluit?

8 **C**Ausas, & congruentias huius coniugij adducunt S. Thomas 3. p. q. 29. art. 1. *Abulenti in c. 1. Matth. q. 31. Canisius l. 2. de Deipara c. 11. Salmeron tomo. 3. tract. 29. Barradius tomo 1. l. 6. c. 7. et Paulus à S. Catharina in Mariæ Victricis Epinicijs l. 2. c. 2. sect. 1.*

Prima causa fuit honor Christi, ne putaretur natus ex fornicatione, Nam, vt aduertit S. Ambrosius l. 2. in Cap. 1. Lucæ: *Quid Iudæis, quid Herodi posset adscribi, id est quid culpe, si natum viderentur ex adulterio persecuti?* Et S. Bernardus 2. homil. super Missus est: *Tolerabilis fuit atque honestius putari ad tempus Christum de coniugio fuisse natum, quam de fornicatione.* Sed dices huic prouideri potuisse reuelando ab initio, vt postea factum est, ab Euangelistis, ipsum conceptum fuisse de Spiritu Sancto. Respondeo non esse id factum ab ipsis sine testimonio S. Iosephi, et neminem aptiorem fuisse ad id certificandum.

Secunda igitur causa fuit, vt more humano extaret testis perquam idoneus Virginitatis MARIÆ, nemo enim aptior Coniuge ipsius. Sic Ambrosius lib. 2. in cap. 1. Lucæ: *Loquenter testis pudoris maritus adhibetur, qui posset, & dolere iniuriam, & vindicare opprobrium.* Et Batilius homil. de humana Christi generatione: *Vt Ioseph domesticus puritatis Mariæ testis esset; Et S. Bernardus homil. 2. super Missus est: Illa vtiq; fuit ratio desponsationis Mariæ, quæ & dubitationis Thomæ: sicut Thomæ dubitando, palpando constantissimus factus est resurrectionis confessor; ita Ioseph Mariam sibi desponsando, eiusque conuersationem studiosius comprobando, factus est pudicitia fidelissimus testis.*

Tertia causa fuit, vt consuleretur fama ipsius Virginis, cui non facile credidissent cognati, et conciuēs, si ipsa asseruisset, se ex Spiritu Sancto concepisse, si nullo modo desponsata fuisset; contra verò si desponsata esset, non habebat causam vllam mentiendi, cum posset æstimari eam potius ex legitimo concubitu concepisse. Sic Ambrosius supra. Fides Mariae verbis magis adsciscitur, & mendacii causa remouetur. Videretur enim culpam obumbrare voluisse innupta mendacio prægnans: causam autem mentiendi desponsata non habuit, cum coniugij præmium, & gratia nuptiarum partus sit faminarum. Item Bernardus supra: Necessario desponsata est Maria Ioseph, quando per hoc, & a canibus sanctum absconditur, & a Sponso virginitas comprobatur, & Virginis tam verecundia parcitur, quam fame consulitur. Luculenter Ambrosius loco citato: Desponsata Virgo, ne temerata virginitatis adureretur infamia, cui grauis alius corruptelæ videretur insigne præferre. Sciebat Dominus texeram esse Virginis, & lubricam famam pudoris. Seruatur itaque S. Maria, sicut pudore integra, ita inuolabilis opinione, virginitas. Et ne lapidaretur à Iudæis tanquam adultera, vt ait Hieronymus in cap. 1. Matthæi. Quanti autem fecerit Deus bonam famam Matris suæ, expressit Ambrosius supra illis verbis. Maluit Dominus aliquos de sua generatione, quàm de Matris pudore dubitare.

Quarta causa fuit, vt Virgo haberet adiutorium simile sibi, et solatium in fuga in Ægyptum, et in alijs necessitatibus, vt aduertunt Origenes homil. 3. de diuersis, Hieronymus, et Theophylactus in cap. 1. Matth.

Quinta causa fuit, vt simul commendarentur virginitas, et coniugium, dicente Basilio homilia 25. de Christi generatione. Vt & virginitas in honore ante omnia haberetur, & matrimonium non propterea improbaretur.

Sexta causa, vt Genealogia Christi per virum, et patrem, et inde per matrem more Hebræorum texeretur: Siquidem, vt ait Ambrosius lib. 3. in cap. 3. Lucæ: Qui in seculum venit, seculi debuit more describi: viri autem persona queritur, qui in Senatu, & reliquis Curijs ciuitatum, generis asserit dignitatem.

Septima deniq; causa à S. Ignatio Martyre adducta, apud Hieronymum in c. 1. Matth. Vt partus eius diabolo celaretur, dum eum putat non de Virgine, sed de vxore generatum. Seu, vt ait Basilus homilia 25. citata: Vt Mariae virginitas, seculi huius diabolus lateret, nupta Iosepho fuit, vt nuptiarum nomine suspensus facile deciperetur. Virgines namque in primis obseruabat, quarum vnã parituram ex propheta cognouerit, dicente. Ecce Virgo concipiet, & pariet filium. Virginitatis igitur insidiator obseruatorque, sub matrimonij specie factus ignorans à malignitate abstinent. Quam rationem approbant homil. 6. in Lucam, Theophylactus in cap. 1. Matth. Ambrosius lib. 2. in Lucam, Damascenus 4. Fid. cap. 15. Rupertus lib. 11. de victoria Verbi cap. 19. Bernardus homil. 3. super Missus, & homil. 4. in vigil. Natiuit. & S. Thomas 3. p. q. 29. art. 1. ad 3. Neque dicas cum Scoto in 3. dist. 30. q. 2. potuisse sine coniugio impediri diabolus, ne virginitatem Deiparæ cognosceret, nam inter alios modos hic fuit conuenientissimus; Neque item dicas cum Abulensi q. 31. in Matth. Diabolus, non obstante Matrimonio, facile discernere potuisse virginem, à corrupta; respondet epim S. Thomas cum Augustino, multa posse diabolus virtute suæ naturæ, à quibus tamen prohibetur virtute diuina. Potuit ergo post matrimonium iam contractum, cessare ab obseruanda hac virgine, quippe qui occulta cordium nescit, & votum eius ignorabat, ac perseverantem animum in voto virginitatis, neque enim diabolus actuali aduertentia omnia, quæ in mundo fiunt contemplantur; vel potuit alio distrahi à Deo politiuè immissa alia cogitatione, aut negatiuè subtrahendo suum concursum cogitationi huic, vsque ad tempus, quo post Christum frustratum, & post miracula eius, & testimonium Ioannis, & dicta ipsius Christi de seipso, iam demones agnouere, & clamare ipsum esse Filium Dei: At si dicas non fuisse consultum his, quia Ioseph octogenarius nupsit Mariæ, & inhabilis ad prolem, ac perinde fuisse, ac si non nupsisset, hoc falso assumi mox docebo.

Qua etate Coniugum celebratum sit hoc matrimonium.

DE Virginis etate iam dictum est cap. 14. nu. 4. nupti traditam, cum esset annorum 14. mense 4. ante Annunciationem, & Incarnationem Verbi. De S. Iosepho autem Epiphanius hæresi 78. contendit Iosephum nec ante Incarnationem Verbi, nec post potuisse ex Maria Deipara suscipere filios, ratione senectutis, dicens; Quomodo enim poterat tantus senex virginem habere vxorem, quum esset viduus à prima vxore per tot annos? Et aliquanto inferius: Et mortua est ipsius vxor, & post multos annos accepit Mariam viduus, agens annum in viduitate sua fortasse octogesimum, & ultra. Censet porrò ibidem Iosephum paulo post duodecimum Christi annum obiisse nonagenario maiorem, sed centenario minorem, eo quòd de ipso nulla fiat mentio in Euangelio. At Cedrenus quoque in Compendio hist. idem sentit, dum dixit, mortuum esse anno ante baptismum Christi annorum 110. detractus enim annis Christi 30. relinquuntur anni 80. In hanc opinionem propendet Io. Ekius in sermone de S. Iosepho, & Nicephorus lib. 1. cap. 7. dicens: Ioseph senio, & honestate morum, iam pridem bonæ fidei existimationem consecutus erat. Abulensis autem in cap. 30. Numeror. q. 31. & in cap. 1. Matth. q. 32. ait fuisse Senem quidem, sed adhuc ad generationem idoneum; & Io. Gerson Cancellarius Parisiensis serm. de Natiu. Virginis confid. 3. putat fuisse quinquagenarium, & inde incipere senectutem. Contra Viquerius cap. 20. institutionum paragrah. 9. & Maior, & Lyranus in Matth. 1. putant fuisse iuuenem, nec excessisse annos 30. et huc facere illud Isaia 62. Habitabit iuuenis cum virgine. Ex nostris autem Salmeron tomo 3. tract. 29. Canisius l. 2. de Deipara cap. 13. Bartadius tomo 1. lib. 6. cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 7. sect. 3. et Salius tomo 6. Annalium Anno Mundi 4051. nu. 23. censent fuisse ætatis virilis, puta inter 30. & 50. annos, tum vt esset aptus ad itinera ex Nazareth in Bethleem, & ex Iudæa in Ægyptum, & inde in Galilæam, & hinc per singulos annos Ierolimam, vt narrat S. Lucas; tum, vt fabrilis arte sustentare posset se, & familiam suam; tum quia à Sacerdotibus ideo delectus ad connubium, quia iudicatus idoneus ad generandum; tum præcipuè vt consultum esset fama Virginis, & honori Christi, iuxta dicta num. 8. Alioquin si decrepitu fuisset, aut senex inhabilis ad generationem, vt voluit Epiphanius, & eius Sectatores, potuissent multi suspicari, & rationabiliter dubitare Christum natum de adultera, quo solo argumento corrui illa opinio Epiphani, quamuis aliunde falsam esse docuerimus, & contra virginitatem perpetuam S. Iosephi num. 1. & 2. Concedit tamen Canisius ingeniosa pietati pictorum picturam Iosephi senis, vt amoueant ab imperitis, & pronis ad male iudicandum omnem suspicionem concupiscentiæ; sed re ipsa non fuit ibi tale periculum, cum Deus in eo extinxerit fomitem, & molto maius donum puritatis illi concesserit, quàm tot alijs iuuenibus, qui in historia Ecclesiastica insignes sunt ob tale donum, & tot alijs coniugatis, quos nominauimus supra sub finem numeri 5.

De S. Iosephi Parentibus, & Fratre.

IO Am cap. 18. num. 26. & 32. cum Africano, & communi antiquorum Patrum, conclusimus Mathanum de stirpe Dauid per lineam Salomonis, ex Estha, seu Iescha vxore genuisse Iacobum, & mortuo Mathano ductam fuisse eius viduam Estham à Mathat, qui fuit de stirpe Dauid per lineam Nathani, ex eaque genuisse Heli fratrem vterinum, seu maternum Iacobi, deinde Heli mortuo sine liberis, Iacobum duxisse ipsius viduam, vt succitaret semen fratri suo vterino, ex eaque genuisse S. Iosephum, qui proinde fuit filius naturalis Iacobi, & filius legalis ipsius Heli. Non constat verò nomen Matris S. Iosephi, neq; vnde Epiphanius Iacobum eius patrem dixerit vocatum Pantherem; Esto igitur de stemmate antiquo S. Iosephi pars hæc illi propior, pro quo vide quæ de Cleopha dicemus nu. 23.

Mathan ex Estha genuit
Iacob.

Iacob ex vidua ipsius Heli
mortui sine liberis,
genuit SS. Cleopham,
& Iosephum.

Mathat ex Estha vidua,
Mathani genuit Heli
moriturum sine libe-
ris, & legalem patrem
Cleophæ, & Iosephi.

De Sancti Ioachimi Parentibus, & Auis,
eiusque conditionibus.

S Sanctus Io. Damascenus lib. 4. fidei Orthod. cap. 15. hæc habet: *Ex stirpe David, Leui genuit Melchi, & Pantherem, Panther autem genuit Barpantherem (nam ita vocabatur) Barpanther rursus genuit Ioachim. Rursus ex stirpe Salomonis filij David, & vxore sua Mathan genuit Iacob, mortuo autem Mathan, Melchi ex familia Nathan filius Leui, et frater Pantheris, vxorem ipsius Mathan, quæ etiam Iacobi mater erat, sibi matrimonio copulauit, atque ex ea genuit Heli, ille nimirum ex familia Salomonis, hic ex familia Nathan oriundus. Porro ex familia Nathan, absq; liberis migravit à vita: ea de causa Iacob fratris sui semel excitauit, ac Ioseph progeniuit &c. Ita ille secutus Africanum, & exemplaria illa Euangelij Lucæ, in quibus deerant Mathat, & Leui inter Melchi, et Heli. At ex multitudine Codicū contempnantium, et possessione Vulgatæ editionis iam capite 18. nu. 24. conclusimus retinendū in textu Lucæ huc ordinem. Qui fuit Heli, qui fuit Mathat, qui fuit Leui, qui fuit Melchi, nec aliter conciliari hæc possunt cū Africani, Nazianzeni, Ambrosij, et Damasceni opinione asserentibus Heli fuisse filium Melchi, et hunc filium Leui, quàm transferendo nomina, et ponendo Melchi pro Mathano, et Mathanum pro Melchi, aut duplicando nomen patris Heli (quod non est insolens in Scriptura) ita vt pater Heli fuerit Mathat, vt habet Lucas, et alio nomine aui sui dictus sit Melchi, vt habent dicti quatuor Patres. Iam verò in libello de Natiuitate S. Mariæ, quem S. Hieronymus in Epistola ad Chromatium, et Heliodorum ex Hebraico in Latinum transtulit, et de quo ita censuit. *Vt hæc dubia esse pronuncio, ita liquido falsa non affirmo: in eo inquam libello narratur de S. MARIA. Pater eius Ioachim, mater verò Anna dicebatur: Domus paterna est ex Galilæa, & Ciuitate Nazareth; Maternum autem genus ex Bethleem erat. Vita eorum simplex, & recta apud Dominum, apud homines irreprehensibilis erat, & pia. Nam omnem substantiam suam trifariam diuiserant. Vnam partem templo, & templi seruitoribus impendebant, aliam peregrinis, & pauperibus erogabant, tertiam suæ familiæ v sibus, & sibi reseruabant. Ita isti Deo chari, hominibus pijs per annos circiter viginti castum domi coniugium sine liberorum procreatione exercebant. Pergit de voto ab ipsis facto mancipandi Dei feruitio prolem, si ea donarentur, de exprobratione facta à Pontifice in festo Encaniorum, quod Ioachim infœcundus esset, de Angelo qui Ioachimo apprensus dixit. *Anna vxor tua pariet tibi filiam, & vocabis nomen eius Mariam, et iterum apparuit Annæ hoc confirmans, et quomodo triennio expleto præsentata sit in Templo, et anno 14. ætatis à Pontifice desponsata sit Iosepho. Fuisse autem sterilem S. Annam, nedum Ioachimū, et precibus impetrasse à Deo filiam MARIAM, expressè docent Epiphanius hæresi 79. Gregorius Nyscenus oratione in Natali Domini, Damascenus 4. fidei c. 15. Germanus Patriarcha Constant. sermone de Mariæ oblatione in templo, Georgius Nicomed. Archiep. orat. de eadem oblatione, et Andreas Cretensis serm. de dormitione Deiparæ, et S. Birgitta lib. 1. Reuelat. c. 9. Metaphrastes de ortu, et educ. Deiparæ, et Nicephorus lib. 1. cap. 7. sed Nyscenus addit de Ioachimo. *Sed expers Sobolis consensuebat, eo quod coniux eius ad liberos procreandos apta nō esset. At Nicephorus lib. 1. Histor. cap. 7. nobilitatem, et ætatem simul adiungit dicens: *Ioachim, & Anna parentum erant nomina, ambo accuratiore iuxta præscriptum legis vita præstantes, & clari, nec non primis quibusque, & splendidissimis, nobilissimisque genere connumerati. Vitam autem ad senectutem sine prole edita produxerant, erat enim ad liberorum procreationem Anna alio infœcunda. Addit ibi, et l. 2. c. 3. ex Euodio MARIAM triennio expleto à parentibus ablatam, et in templo Deo esse dedicatam. Andreas Creten-*****

sis Archiep. Hierosolym. supra concinit Nyseno insignem nobilitatem tribuens parentibus MARIÆ. Demum Georgius Cedrenus in Compendio historiæ ait: *Ioachimus excessit à viuis octogenarius: Anna annos nata vnde octoginta vitam finijt: ab his in templum deducta Dei genetrix anno ætatis suæ tertio vnde cim annos nata parentes amisit. Ergo B. Virgo nata est patri Ioachimo agenti annos 69. et matri Annæ annos 68. et quia vixerant annos 20. in coniugio steriles, sequitur nupsisse Ioachimum annorum 49. Annæ agenti annos 48. Eusebius Emisenus, aut quisquis est auctor homiliæ illius in Euangel. de Natiuit. MARIÆ tradit, eam à parentibus hæredem vnica relictam; quod ad minimum intelligi debet de tertia parte illa, quam tibi referuarant. Hæc tenus de S. Ioachimi parentibus, patria, nobilitate, sanctitate, et ætate qua nupsit, qua genuit Deiparam, et qua mortuus est. Esto iam eius stemma ex dictis supra.*

Melchi ex stirpe David per Nathan genuit Leui, hic autem genuit Mathat alio nomine dictum Melchi, & deinde Pantherem; Rursus Melchi iunior, seu Mathat genuit Heli patrem legalem S. Iosephi, & Panther genuit Barpantherem, & hic S. Ioachimum vel hoc typo.

Leui — et hic Mathat, seu Melchi iuniorem — et Melchi (hic Heli patrem legalem S. Iosephi. genuit. Pantherem — et hic Barpantherem — et hic S. Ioachim, et hic MARIAM Virg.

De S. Ioannis Baptiste, & S. Annæ parentibus
& Auis.

S Sanctus Hippolytus Episcopus Portuensis, & Martyr apud Nicephorum l. 2. Hist. Eccl. c. 3. affirmat Barachiam Sacerdotem habuisse duos filios nempe Aggæum patrem. Salomes (sed falso) vocat vxorem S. Iosephi, & Zachariam patrem S. Ioannis præcurforis; deinde ait Mathanum Sacerdotē ex Maria coniuge genuisse in Bethleem tres filias, videlicet Mariam matrem Salomes obstetricis; Sobam matrem S. Elizabeth, & S. Annam matrem Deiparæ Virginis, ac proinde cognationem Deiparæ cum Elizabetha fuisse in hoc, quod erant consobrinx, seu filiarum duorum fororum, & S. Ioannem Baptistam consobrinum Christi fuisse, nempe in secundo gradu. Hinc fit, vt S. Io. Bapt. fuerit de tribu Leui, & de stirpe Sacerdotali Aaronis, tam ex parte patris, quam ex parte matris. Errarunt porro, qui Mathanum patrem trium dictarum fororum confuderunt cum Mathano patre naturali Iacobi, & auo S. Iosephi, vt fecere Cornelius a Lapide in c. 3. Lucæ versu 24. & Iacobus Tirinus tomo 1. in Chronico Sacro c. 47. Tab. 4. Nam Mathan pater Mariæ, Sobæ, & S. Annæ fuit Sacerdos de Tribu Leui, vt expressè habet S. Hippolytus, at Mathan pater Iacobi & auus S. Iosephi fuit de stirpe David, & tribu Iuda ex Matthæi capite 1. An verò S. Anna ex parte Matris fuerit de tribu Iuda, & stirpe David non constat certò ex historia, sed ex eo verisimile fit, quod genita sit in Bethleem, vt ait S. Hippolytus supra, & domum ibidem habuerit, vt narrat Historia de Natiu. B. Mariæ apud S. Hieronymum. Esto nunc stemma Præcurforis, & S. Annæ.

Mathan (Mariam, et hæc Salomen obstetricem. Sacerdos S. Annam; hæc autem Mariam V. — et hæc Iesum. genuit. Sobam; hæc autē S. Elizabetham (et S. Io. Baptistā Barachias (Zachariam (hi Sacerd. genuit. Aggæum — et hic Salomen.

An SS. Ioachimus, vel Anna habuerint alios liberos præter Mariam Deiparam, & hæc vnā duasue sorores.

R Atio dubitandi est, quia Ioannis 19. n. 25. scriptum est: *Stabant autem iuxta Crucem IESU mater eius, & soror matris eius, Maria Cleophæ, & Maria Magdalena.* Nulla est autem necessitas sumendi hic nomen fororis pro consobrinx, aut cognata, & recedendi ab obuiuo sensu Scripturæ ad literam, & rigorosè acceptæ, qualis necessitas ob perpetuam virginitatem Mariæ, & S. Iosephi cogit ad accipien-

piendum nomen fratrum Christi, non pro germanis, sed pro cognatis, vel consobrinis, aut alio simili modo consanguineis: Ergo Maria Virgo habuit germanam sororem Mariam Cleophæ, siue ex Ioachimo & Anna post sterilitatem superatam nata, siue ex Ioachimo & alia vxore post defunctam Annam, siue ex Anna & alio marito post defunctum Ioachim. Qua de re tres reperio opiniones.

14 Prima opinio est S. Annam post susceptam ex S. Ioachimo MARIAM Deiparam, mortuo S. Ioachimo nupsisse Cleophæ, & ex eo genuisse Mariam dictam Cleophæ à patre; eandemque dictam Mariam Iacobi à filio quia nupsit Alphæo, & ex eo genuit Iacobum minorem, Ioseph Iustum, Iudam Thaddæum, & Simonem, Tandem mortuo Cleophæ nupsisse S. Annam viduam viro nomine Salome, & ex eo genuisse Mariam Salomen, quæ nupsit Zebedeo, genuitque Iacobum maiorem, & Ioannem Euangelistam; ideoque tam filios Alphæi, quam Zebedæi fuisse consobrinos Domini, utpote filios sororum Matris Domini ex qua opinione stemma tale exhibemus.

S. Ioachimo—MARIAM Virg.—& hæc ex Spiritu Sancto IESVM.
S. Anna genuit ex) Cleophæ—Mariam Cleophæ, & Iacobum minorē hæc ex Alphæo Ioseph Iustum Iudam Thaddæum Simonem
(Salome—Mariam Salome, & Iacobum maiorem hæc ex Zebedæo Io. Apost. & Euang.

Ita opinati sunt Glossa ordinaria in cap. 1. ad Galatas, & in prologum Hieronymi ad Epist. Iacobi Hugo Victorinus in c. 1. ad Galat. Auctor. Histor. Euangel. cap. 47. Albertus Magn. in c. 19. Ioannis, D. Antoninus 1. p. hist. Petrus de Tarantasia, & Vincentius in speculo apud Petrum Sutorem, & ipse Petrus Sutor, Carthus libello de triplici connubio Annæ, Petrus de Natalibus in Catalogo, Haymon 1. 2. rerum memorabilium c. 3. Ludolphus de vita Christi c. 5. Io. Eckius sermone de D. Anna, oppositam sententiam erroneam appellans, Maior in c. 10. Athæi, Alphonsus Villegas in vita B. Virginis c. 5. & apud cum Balthassar de Soria, fingit autem Villegas S. Annam nupsisse anno ætatis suæ 35. Ioachimo, & anno 38. Cleophæ, & anno 40. Salome, denique Gerson eiusdem opinionis fuit tum in serm. de Natiuit. Virgin. tum in Iosephina, cuius versus sunt.

Anna tribus nupsit Ioachim, Cleophæ, Salomeque,
Ex quibus ipsa viris peperit tres Anna, Marias,
Quas duxere Ioseph, Alphæus, Zebedæusq;
Prima IESVM; Iacob, Ioseph, cum Simone Iudam
Altera dat; Iacobum dat tertia, datq; Ioannem.

Et fauere videtur S. Ignatius Epist. 1. ad Ioannem dicens. Est Salome quam diligis filia Annæ Ierosolymis, & quinque mensibus apud Virginem commorata.

15 Sed hæc opinio de tribus Marijs Annæ filijs, & tribus nuptijs conficta est sine vlllo fundamento Scripturæ, Patrū, aut Historicorum antiquorum, cum ea quæ de sorore Deiparæ, & fratribus Domini habemus in testamento nouo, aliter, & probabilius exponi queant. Deinde in Sacra Scriptura non solet sororibus idem nomen imponi, nec verisimile est S. Annam tribus filiabus idem nomen imposuisse. Immo inuerisimile est eam post acceptum tantum beneficium à Deo, ut sterilitate, ac senectute non obstante, tam insignem filiam pareret, voluisse transire ad secundas, & tertias nuptias. Decuit etiam ut Deipara esset vnigenita, quo magis constaret non esse ex sterili natam sine miraculo, sicut Sara sterilis vnicum Isaac, & Elizabeth sterilis vnicum Ioannem peperit. Fuisse autem Ioachim, & Annam prouectæ senectutis, quando genuerunt Deiparā iam ex Cedreno, & alijs docuimus nu. 11.

16 Secunda opinio fuit S. Annam, siue ex alio viro, siue ex ipso S. Ioachimo genuisse Mariam Cleophæ, ut verificetur ad litteram illud Ioannis 19. num. 21. Iesu mater eius, & soror matris eius Maria Cleophæ. Ita S. Hieronymus in cap. 12. Matth. Nos fratres Domini, consobrinos Saluatoris Mariæ liberos intelligimus matertera Domini, est autem matertera, quæ est soror matris; & idem sentit in quæstionibus ad Hedibiam q. 4. & libro contra Heluidium: Restat conclusio, ut Maria ista, quæ Iacobi maioris scribitur mater, fuerit vxor Alphæi, & soror Mariæ matris Domini, quam

Mariam Cleophæ Ioannes Euangelista cognominat, siue à Patre, siue à gentilitate familia, aut quacunque alia ex causa ei nomen imponens. Si autem tibi alia atque alia videtur, quod alibi dicatur Maria Iacobi minoris mater, & hic Maria Cleophæ: disce Scripturæ consuetudinem eundem hominem diuersis nominibus nuncupari: Verum in hac parte contentiosum funem non traho: alia fuerit Maria Cleophæ, alia Maria Iacobi, Iosephi &c. Beda quoque Actorum 1. & ibidem Glossa interlinearis Mariam Iacobi appellant matertera Christi; rursus Beda in cap. 6. Lucæ inquit: Maria vxor Alphæi, soror fuit matris Domini, quæ Mariam Cleophæ Ioannes cognominat, eadem prorsus habet Isidorus lib. de vita, & morte Sactorum; Anselmus, siue Heruæus ad Galatas 1. S. Thomas 3. p. q. 28. art. 3. Hesselius, Dionysius Carthusianus, & Hugo Cardinal. in cap. 16. Matthæi, & Theodoretus ad Galatas 1. dicens: Iacobus erat Cleophæ filius Domini consobrinus, habuit enim matrem matris Domini sororem. His subscribit Toletus in cap. 2. Lucæ annot. 18. ad finem Abulensis in cap. 12. Matth. q. 103. & Martyrologium Romanum 9. die Aprilis, quatenus Mariam Cleophæ appellat sororem Deiparæ; sed si Euangelium patitur explicationem, multo magis eam patitur Martyrologium; At Euangelium illam admittit; potest enim Ioannis 19. num. 25. nomen sororis accipi pro cognata sicut Tobias 8. Tobias dixit. Tu scis quia non luxuria causa accipio sororem meam &c.

17 Tertia opinio est S. Annam fuisse Vniuiram, et nec eam, nec S. Ioachim aliam habuisse filiam, quam Deiparam; et propterea Mariam Cleophæ appellari sororem Deiparæ, quod fuerit eius cognata, nempe filia Cleophæ ipsius fratris S. Iosephi, vel quod fuerit affinis, idest vxor Cleophæ; Ita Euthymius, et Theophylactus in c. 19. Ioannis; Lippomanus in Epist. ad I. Actorem ante vitas Sanctor. Ianfenius in concordia cap. 143. Canus lib. 11. de locis c. 5. ad 2. Medina in 3. partem q. 38. art. 3. addens ab omnibus contradicenti opinioni contrariæ, præsertim primæ Canisius 1. 1. de Deipara cap. 4. et apud eum Iudochus Clithoueus, Iacobus Faber, Cornelius Agrippa, Baronius in Apparatu ad Annales, cuius est magna illa sententia: Vniuiram fuisse Annam, nec post obduratam sterilitatem ex voto conceptam, repromissione obtentam, susceptamque in senectute filiam, alios nouisse partus, tam veteres, quam recentiores orthodoxi patres sunt professi. Item Suarez in 3. partem tomo 2. q. 28. disp. 5. sect. 4. Barradius tomo 1. in Euang. lib. 6. cap. 10. Conclus. 3. Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ post versum 24. et in cap. 19. Ioannis; Iacobus Tirinus in Chronico sacro c. 47. tab. 4. Et sanè inuerisimile videtur, duabus filiabus eiusdem parentis inditum fuisse nomen idem Mariæ, immò S. Annam post tantum donum tantæ filia, quantum futuram Deiparam ab Angelo didicerat, voluisse in senectute sua transire ad alias nuptias, aut parentes eius iterum concubendo tentare Dominum, et si verum esset Annam superuixisset Ioachimo, quod tamen Cedrenus negat, nonne continentiore par est fuisse S. Annam, et mansisse in viduitate vsque ad mortem, quam aut Iuditham, quæ annos 105. vixit maiori illorum parte vidua, aut Annam filiam Phauelis, quæ ut dicitur Lucæ 2. vixit vidua vsque ad annos octoginta quatuor? Postremò Patres, qui ex genealogia Iosephi censent colligi genealogiam MARIÆ, supponunt eam vnica fuisse, et hæreditariam, quo casu tenebatur nubere vni de proximioribus eiusdem familia, iuxta dicta cap. 17. nu. 18.

Restat ut videamus quomodo Maria Cleophæ fuit cognata, vel Affinis Deiparæ, et cuius filia, vxor, ac mater.

De Maria dicta sorore Deiparæ eiusq; patre, mari. to filijs, & ea occasione de Fratribus, & Sororibus Domini.

18 Prima opinio est Mariam Cleophæ, quæ Ioannis 19. num. 25. dicitur soror Deiparæ, ita dictam, quod fuerit filia Cleophæ, & eandem esse atq; illam, quæ dicitur Matthæi 27. nu. 56. Maria Iacobi, & Ioseph mater, & Marci 15. nu. 40. Maria Iacobi minoris, & Ioseph mater. Cum autem Iacobus minor dicatur Iacobus Alphæi Matthæi 10. num. 3. & Marci 3. nu. 18. & Lucæ 6. n. 15. & Actorum 1. num. 3.

num. 13. videtur sequi eam fuisse vxorem Alphæi: Constat autem ex Hegesippo vicino Apostolorum tempori, apud Eusebium l. 3. c. 10. hist. & Nicephorum lib. 1. c. 33. ac lib. 3. c. 9. alijsque num. 10. adductis Cleopham fuisse fratrem S. Iosephi, ideoque in hac opinione Mariam Cleophæ dictam sororem Deiparæ, quia fuit filia fratris Iosephi Sponsi Deiparæ, idest cognatam. Ita Toletus in 2. Lucæ annot. 18. Canisius l. 2. de Deipara c. 13. Salmeron tomo 15. disp. 21. Maldonatus in cap. 12. Matth. nu. 46. Stemmatis typus est hic.

Cleophas genuit Mariam vxorem Alphæi, & matrem

Iacobi minoris
Iosephi Iustii
Iudæ Thaddæi
Simonis.

19 Secunda opinio est Baronij in Apparatu, vbi tenet, Mariam Iacobi minoris matrem, vxorem quidem fuisse Alphæi, eo quod semper Iacobus hic dicatur Iacobus Alphæi, vt supra diximus ex Matth. 10. Marci 3. Lucæ 6. & Actor. 1. Sed quia ab Evangelistis Matthæo 27. nu. 56. & Marco 15. nu. 40. non dicitur mater nisi Iacobi minoris, & Iosephi, idest diuersam esse à matre Simonis, & Iudæ: hanc enim esse Mariam Cleophæ non filiam sed vxorem, Cleopham verò, & fratrem Iosephi, & patrē fuisse Simonis, seu Simeonis, qui Iacobo minori in sede Hierosolymitana successit, colligit ex Hegesippo apud Eusebium l. 3. c. 10. & l. 2. c. 1. qui dum meminit Iacobi, & Simeonis, & non dicit fuisse germanos, indicat parentes vtroque eorum fuisse distinctos, idest tam Cleopham, & Alphæum, quam Mariam Cleophæ, & Mariam Iacobi. Porro vxorem Cleophæ non germanam Deiparæ ex Anna, sed consobrinam fuisse ex patris, vel matris sorore, aut fratre. Fauet Baronio, quod sub disiunctione ait Beda in c. 6. Lucæ dicens: vel idem Alphæus etiam Cleophas est dictus, vel ipsa Maria, defuncto post natum Iacobum Alphæo, Cleophæ nupsit cui Simeonem genuisse &c.

Stemmatis typus iuxta opinionem hanc est talis
Cleophæ vxor Maria, & Deiparæ Consobrina, genuit Simeonem, & Iudam.

Alphæi vxor Maria diuersa à præcedenti genuit Iacobum minorem, & Iosephum.

20 Tertia opinio est, quam secundo loco proponit Suarez tomo 2. in 3. p. disput. 5. sect. 4. sub finem, & ait non displicere D. Thomæ ad Galatas 1. lect. 5. & esse probabilem, sed incertam, videlicet eandem quidem esse Mariam Cleophæ, & Mariam Iacobi, et fuisse matrem non solum Iacobi, & Iosephi, sed etiam Iudæ, & Simonis, eo quod Iudas Apostolus Lucæ 6. nu. dicatur Iudas Iacobi, et censetur idem, qui Canonice Epistolæ est scriptor, vbi se affirmat fratrem Iacobi: Verum prius nupsisse Alphæo, et ex eo genuisse Iacobum minorem, et Iosephum, mortuo autem Alphæo; nupsisse Cleophæ, eique genuisse Simonem, & Iudam; ita hi duo fratres vterini fuerunt Iacobi, et Iosephi. Stemmatis huius typus est hic.

Prius
Alphæi genuit Iacobum minorem, et Iosephum

Maria vxor
Postea Cleophæ genuit Simonem, & Iudam.

21 Quarta opinio est, quam primo loco proponit Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 5. sect. 4. versus finem, et sequuntur Cornelius à Lapide in cap. 3. Lucæ Iacobus Tirus Tomo primo in Sacram Scripturam cap. 47. Chronici Sacri in Tabula 4. Christophorus à Castro c. 1. historia B. Virginis, Barradius tomo 1. lib. 6. cap. 10. paragr. Rationes, Maldonatus in c. 27. Matth. versu 56.

Sentiunt hi Cleopham non solum fratrem S. Ioseph fuisse, sed eundem ac Alphæum siue binomius fuerit, siue Alphæus fuerit nomen proprium, et Cleophas cognomen gentilitium, siue vice versa; atque adeo ex vna eademque vxore Maria, quæ respectu Mariti dicta est Maria Cleophæ, respectu autem primogeniti sui dicta sit Maria Iacobi, genuisse quatuor filios, videlicet Iacobum minorem Iosephum, seu Iosephum cognomento Iustum, Iudam Thaddæum, et Simonem, seu Simeonem; et duas adhuc filias, nempe Mariam de qua Matth. 28. nu. 1. et Salomen matrem filiorum Zebedæi.

Fauent huic opinioni Beda, quatenus ait Cleopham dictum quoque esse Alphæum, et Chrysostomus, Theophylactus, et Theodoretus ad Galatas 1. quatenus aiunt Iacobum fratrem Domini fuisse filium Cleophæ, quem ex

Euangelistis Matthæo 10. Marco 3. et Lucæ 6. et Act. 1. constat fuisse filium Alphæi; et ex Matth. 27. ac Marci 15. fuisse fratrem Iosephi; et ex Hegesippo colligitur Simeonem fuisse filium Cleophæ; denique ex Lucæ 6. et Epistola Iudæ, habetur Iudam fuisse fratrem Iacobi, ergo omnibus computatis quatuor hi fratres germani inter se, nempe Iacobus minor, Ioseph Iustus, Simon, & Iudas, sunt illi, qui dicuntur fratres Domini Matthæi 13. et Marci 6. nempe eo modo consobrini Domini, quomodo Ioseph frater Cleophæ ipsorum patris erat pater Christi, idest putariuus, aut etiam matrimonialis modo explicato alijs; Consobrinos enim immò, et Cognatos, et consanguineos de linea transfuersali, dici in Sacra Scriptura Fratres, notius est, quam vt proluxa ostensione sit opus; Nam Genetis 13. Lot frater Abrahæ dicitur, qui filius Aran fratris erat, et nec eadem matre, nec ex eodem patre germanus; et c. 29. Laban frater Iacobi, cum esset eius auunculus.

Esto huius opinionis stemma.

Cleophas qui et ex eadem
Alphæus Maria v-
et frater xore ge-
S. Iose-
phi.

Iacobum minorem
Iosephum Iustum
Simonem
Iudam Thaddæum

Mariam
Salomen vxorem Ze-
bedæi matremque

Iacobi maioris
&
Ioannis Apost.
& Euang.

22 Quinta opinio est nostra, videlicet Cleopham eundem fuisse atque Alphæum, et S. Iosephi fratrem, et ex Maria vxore sua genuisse Iacobum minorem Apost. auctorem Epistolæ Canonice, et antomasticè dictum fratrem Domini; item Iosen, et Iudam Apostolum auctorem Epist. Canon. Et Simeonem non Apostolum. Salomen autem matrem filiorum Zebedæi, non fuisse filiam Cleophæ; sed forte Aggæi, et nepotem Mathani Sacerdotis.

Proinde cum Auctoribus 4. opinionis nobis conuenit exceptis duabus filiabus, quas Cleophæ subiungunt.

Stemmatis nostri typus est hic.

Cleophas qui et
Alphæus frater
S. Iosephi

ex Maria eadem vxore
genuit

Iacobum minorem Apost.
Ioseph, seu Iosen
Iudam Thaddæum Apost.
Simeonem non Apost.

ex Salome vxore genuit Iacobum maiorem Apost. Io. Apost. et Euangelist.

Quæ vt ex antiquioribus Auctoribus probata maneat, per partes ac singulas propositiones confirmabimus.

23 Prima propositio Cleophas fuit frater S. Iosephi sponsi Deiparæ: ita ex Hegesippo perantiquo auctore, ac vicino Apostolorum temporibus refert Eusebius l. 3. Hist. Eccl. c. 10. dicens. Nam Cleopham fratrem Iosephi narrat Hegesippus, & Nicephorus l. 1. c. 33. & l. 3. c. 9. Quem Simeonem Hegesippus patruelem IESV fuisse commemorat, Cleophas enim sponsi Ioseph frater fuit, & S. Epiphanius hareli 66. in Epistola Marcelli: Filius Cleophæ fratris Iosephi. Et Beda in c. 6. Lucæ. Eo quod Cleophas frater fuerit Iosephi. Et si verò Eusebij Latinus interpres l. 4. Historia c. 21. Cleopham vertit auunculum Christi, idest fratrem matris; ex Græco tamen textu constat verti debuisse Patrum Christi idest fratrem patris. Alios Auctores pro hac veritate adducit Christophorus à Castro in historia B. Virginis lib. 1. An verò sit idem ille Cleophas, cui Christus sub specie peregrinantis apparuit, vt narratur Lucæ 24. affirmat ibi Cornelius à Lapide, nullo auctore adducto, sed negat in caput illud Maldonatus adducto S. Hieronymo.

24 Secunda propositio Cleophas fuit pater Iacobi minoris dicti fratris Domini. S. Chrysostomus in c. 1. Epist. ad Galatas ad illa verba. Alium autem Apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem Domini, subiungit: Non appellauit Paulus Iacobum Cleophæ sed fratrem Domini, atqui nec frater erat Domini, sed putabatur. Theodoretus quoque in c. 1. ad Galatas. Vocatur frater Domini, sed non erat natura, sed nec Iosephi filius, vt quidam existimant, ex priore matrimonio natus, sed erat quidem Cleophæ filius, Domini autem consobrinnus. Idem asserit Theophylactus ibidem, addens eum vocari in Euangelio Iacobum Cleophæ, quia scilicet Alphæus, & Cleophas idem sunt, vt postea dicemus; Nihil verò obstant illi qui ex Apochrypho scripto retulerunt Iacobum hunc eiusque fratres fuisse filios Iosephi ex alia vxore, quos refutauimus nu. 2. huius capituli.

25 Tertia propositio. *Jacobus*, qui ad Galatas 1. appellatur *Frater Domini*, fuit Apostolus, distinctus ab Apostolis, distinctus ab Apostolo *Jacobo Zebedæi filio*, & author Epistolæ Canonice: ait enim ibi S. Paulus num. 18. *Veni Ierosolymam videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim, alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini*: Ergo præter Petrum agnovit etiam *Jacobum hunc unum de duodecim Apostolis*, idest de insignibus illis, quod denotat articulus ipse *ἁποστόλων* illis enim discipulis, qui latiori appellatione dicuntur Apostoli, non addit articulum Paulus, vt notavit Salmeron. Deinde ad Galatas 2. dicitur. *Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Ierosolymam &c. & nu. 9. Jacobus, Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnæ esse*, sermo autem est de hoc *Jacobo*, nam *Jacobus frater Ioannis septimo circiter ab hinc anno occisus fuerat ab Herode Agrippa*, vt narratur Actorum 12. & ad Corinthios prima c. 15. narratur Christum apparuisse *Cephae, & post hoc undecim*, et paulo post deinde *visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus*, quæ omnia indicant eius excellentem dignitatem, ob quam meruerit sicut Petrus peculiarem apparitionem Christi, et eandem eminentiam indicat quod Actor. 15. primus post Petrum in Concilio sententiam dixit, et accessus Pauli Apostoli, et Seniorum ad *Jacobum*, de quo Actor. 21. *Introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnesque collecti sunt Seniores*. Ad ea vero, quæ adducit Erasmus, contendens tres fuisse *Jacobos*, et hunc quem Paulus appellat fratrem Domini non fuisse de 12. Apostolis, abunde respondet Salmeron tomo 15. disput. 21. et Suarez tomo 2, in 3. p. disp. 5. sect. 4. duos verò tantummodo *Jacobos* Apostolos nempe maiorem, seu *Jacobum Zebedæi*, et minorem, seu *Jacobum Alphaei* agnoscit Evangelium, et Ecclesiæ Latina in Martyrologijs, Breuarijs, Missalibus, Litanijs, et *Jacobi* quidem *Zebedæi* festum celebrat die 25. Julij; *Jacobi* verò fratris Domini die prima Maij illum inlectionibus Apostolum prædicans. Denique Epistolam canonicam scriptam à *Jacobo* Apostolo esse asserit Concilium Tridentinum sess. 4. at illam scriptam esse à *Jacobo* fratre Domini, et Episcopo Ierosolymitano testantur Eusebius l. 2. hist. c. 22. et S. Hieronymus de scriptoribus Eccl. verbo *Jacobus*. Appellatus est autem *Frater Domini* ab Apostolo, tum quia illum solum ex cognatis Christi vidit in suo primo adventu Ierosolymis, tum ne quis putaret esse *Jacobum Zebedæi*, tum quia erat primogenitus *Cleophæ*, et ob eximiam sanctitatem, et sapientiam excelebat post Petrum, vt videre est apud Epiphanium hæresi 78. De utroque autem *Jacobo* Eusebius l. 2. c. 1. et Nicephorus lib. 2. cap. 3.

26 Quarta propositio *Jacobus* Apostolus frater Ioannis Apostoli, fuit filius *Zebedæi*, alter verò *Jacobus* Apostolus, fuit filius *Alphaei*. Prior pars patet ex Matth. 4. num. 21. *Vidit alios duos fratres Jacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem eius*, Et in Catalogo Apostolorum Matth. 10. nu. 3. *Jacobus Zebedæi, & Ioannes frater eius*, sic Marci 3. nu. 17. *Jacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem eius*. Posterior pars patet item ex Evangelistis, in Catalogo Apostolorum Matth. 10. nu. 3. *Jacobus Alphaei, & Thaddæus*, et Marci 3. nu. 18. *Jacobum Alphaei, & Thaddæum*, et Lucæ 6. nu. 14. *Jacobum, & Ioannem, Philippum, et Bartholomæum, Matthæum, et Thomam, Jacobum Alphaei etc.* Et Actor. 1. nu. 13. *Jacobus Alphaei, et Simon Zelotes etc.* Non est autem dubium quin more Hebraico dicatur *Alphaei*, idest filius *Alphaei*, sicut *Jacobus Zebedæi* dicitur est ita, quia erat eius filius, vt explicatur Matthæi 4. nu. 21. ibi cum *Zebedæo patre eorum*. Et Marci 10. nu. 35. *Et accedunt ad eum Jacobus, & Ioannes filij Zebedæi*.

27 Quinta propositio: *Cleophas, & Alphaeus* idem sunt: Quandoquidem *Cleophas* fuit pater *Jacobi* illius, qui fuit frater Domini dicitur à Paulo ad Galatas 1. per propositionem secundam num. 24. probatam, hic autem fuit vnus ex duodecim Apostolis, & distinctus à *Jacobo* Apostolo filio *Zebedæi* per propositionem tertiam nu. 25. probatam; pater autem *Jacobi* huius Apostoli distinctus à filio *Zebedæi*, fuit *Alphaeus* per propositionem quartam num. 26. probatam, ergo à primo ad vltimum *Cleophas, & Alphaeus* idem sunt; Quare non tantum disiunctivè, sed absolutè poterat *Beda* in c. 6. Lucæ loqui, quando dixit de *Maria* vxore *Alphaei*: *Quam Mariam Cleophæ Ioannes Evangelista cognominat*, fortasse quia vel idem *Alphaeus* etiam *Cleophas* est dicitur, vel ipsa *Maria* defuncto post natum *Jacobum Alphaei, Cleophæ* nupsit. At S. Chrysostomus ad Galatas 1. Quem Evangelistæ vocant *Jacobum Alphaei*, dicit vocari ab eis *Jacobum Cleophæ*, vel quod ita legeretur in Codice Græco, vel traditum esset esse eundem: ait enim: *Non enim simpliciter dixit Jacobum, sed magnificum illud elogium addidit fratrem Domini &c. poterat alia nota declarare, si dixisset Jacobum Cleophæ, quod cognomen posuit Evangelista*.

28 Sexta propositio *Iudas Thaddæus* Apostolus, frater fuit *Jacobi* minoris Apostoli, et filius *Cleophæ*, quem enim in Catalogo 12. Apostolorum Matthæus 10. et Marcus 3. nominant *Thaddæum*; Lucas 6. nominat *Iudam Jacobi*, et iterum Actor. 1. *Iudas Jacobi*, non dici autem ita, quod fuerit filius *Jacobi*, sed quod fuerit frater, ipse enim *Iudas* Apostolus in Epistola canonica inquit. *Iudas Iesu Christi servus, frater autem Jacobi*. Esse autem Epistolam illam *Iudæ* Apostoli declaratur in Tridentino sess. 4. Et S. Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccl. *Iudas frater Jacobi parvam quidem, quæ de septem Catholicis epistolam reliquit*, et idem supponitur in Breuiario, et Martyrologio Romano.

29 Septima propositio *Maria* mater *Jacobi* minoris, et *Ioset*, et *Iudæ* eadem est, ac *Maria Cleophæ* apud Evangelistas, idest vxor *Cleophæ*. Tres illas insignes mulieres, quæ propius stabant iuxta Crucem Domini, et alijs teruentiores fuerunt in eius amore designant Matthæus c. 27. nu. 56. dicens: *Inter quas Maria Magdalena, & Maria Jacobi, & Ioset mater, & mater filiorum Zebedæi*. Et Marcus cap. 15. nu. 40. *Inter quas erant Maria Magdalena, & Maria Jacobi minoris, & Ioset mater, & Salome*. Vbi videt *Salomen* eandem fuisse, ac matrem filiorum *Zebedæi*, iuxta communem interpretum: At *Salome* omiffa *Ioannes* 19. nu. 46. ait. *Stabant autem iuxta Crucem IESU Mater eius, & Soror matris eius Maria Cleophæ, & Maria Magdalena*, noluit enim modestiæ causa suam matrem *Salomen* nominare; Atqui *Alphaeus* idem fuit, ac *Cleophas*, & pater *Jacobi* minoris Apostoli ex propositione 2. 3. 4. & 5. simul sumptis; ergo mater *Jacobi* minoris Apostoli fuit vxor *Cleophæ*, ergo nihil probabilius, quàm eandem esse *Mariam* illam, quam *Matthæus, & Marcus Jacobi matrem*, *Ioannes* autem *Mariam Cleophæ* cognominant; & sine fundamento diceretur fuisse filiam, aut sororem, aut matrem *Cleophæ*, ac minus consonè ad Evangelistas: Eito autem *Matthæus, & Marcus* inter filios *Mariæ* huius non nominet nisi *Jacobum, & Ioset*, seu vt habetur in Græco *Ioset*; & aliunde constet horum fratrem fuisse *Iudam Thaddæum*, non rectè tamen infert *Baronius* hos tacitos fuisse, quod fuerint filij diuersi patris, & matris, falsò enim supponit *Alphaum, & Cleopham* diuersos fuisse, vt liquet ex 5. propositione, ideoque nec bene concludit diuersas fuisse *Marias* vnâ vxorem *Alphaei* matremque *Jacobi, & Ioset*, alteram *Cleophæ* vxorem, matremque *Iudæ, & Simonis*. Ad summum enim posset inferri ideo nominatos tantum *Jacobum, & Ioset*, quod hi fuerint prius geniti, & quia hi duo simul sufficiebant ad distinguendam illam à matre *Jacobi* minoris; Esto eadem *Maria* fuerit mater *Jacobi, Ioset, et Iudæ*, vt habet S. Hieronymus in cap. 12. Matthæi, vbi de hac *Maria* inquit: *Quæ esse dicitur mater Jacobi minoris, et Ioset, et Iudæ*.

30 Octava propositio *Simon* Apostolus dicitur *Cananæus*, seu *Zelotes* non est ille *Symeon*, huc *Simon*, qui inter fratres Domini computatur, quique fuit filius *Cleophæ, & Mariæ Jacobi, & successor Jacobi* minoris in Episcopatu Hierosolymis. Nam *Simon*, quem in Catalogo Apostolorum Matthæus cap. 10. & Marcus 3. cognominant *Simonem Cananæum, & Lucas* cap. 6. atque Actor. 1. *Simonem Zelotem*, fuit ex *Chana Galilææ*, & eius testum agitur die 28. Octobris; at *Symeon*, seu *Simon* filius *Cleophæ, & frater Domini*, ac successor *Jacobi* fratris in sede Ierosolymitana, fuit de Ciuitate Nazareth, vt notauit *Cornelius à Lapide* in 3. Lucæ, *Christophorus à Castro* in historia *B. Virginis* lib. 1. & *Tirinus* in Chronico sacro cap. 47. Tab. 4. ex *Hegesippo, & Eusebio, & eius festum agitur die 18. Februarij*, vbi in Martyrologio Romano, *Beda, Vsuarius* cæterisque Latinis (nam Græci celebrant dies 27. Aprilis) dicitur: *Hierosolymis natalis Beati Symeonis Episcopi, et Martyris, qui filius Cleophæ, et propinquus Saluatoris se-*

eundem carnem fuisse dicitur. Eusebius enim lib. 3. Hist. cap. 10. ait: *Vbi Iacobus martyrio obiisset, et Hierusalem paulo post capta esset etc. Omnes Apostolos illos, ac discipulos Domini, qui adhuc vivebant, ex omnibus locis in unum convenisse, consiliumque iniisse, quis in Iacobi locum succedere dignus haberetur. Omnes ergo uno consensu Simeonem filium Cleophæ (cuius etiam meminit sacrum Euangelium) idoneum, qui Ecclesiæ illius sedi præficeretur existimaverunt: qui ut fertur Salvatoris consobrinus fuit, nam Cleopham fratrem Iosephi fuisse narrat Hegesippus; videlicet in Historia de Martyrio Simeonis, de quo iterum Eusebius eodem libro cap. 26. vbi de persecutione Traiani ait: In qua Simeonem filium Cleophæ, quem secundum Ecclesiæ Hierosolymitanæ Episcopum creatum declaravimus, martyrio extremum vitæ suæ diem confecisse accepimus, atque huius quidem rei testis est Hegesippus. Et paulo post subiungit eiusdem Hegesippi verba dicentis: Simeonem Cleophæ filium non modo, ut ex Davidis stirpe editum, verum etiam ut Christianum in iudicium adduxerunt, atque ita cum annos centum, & viginti complevisset, coram Traiano Cesare, & Attico viro consulari, fidem Christi constanter professus est. Idem Eusebius in Chronico ad annum Traiani 10. & Domini 110. scribit. Traiano adversus Christianos persecutionem mouente, Simeon filius Cleophæ, qui Hierosolymis Episcopatum tenebat crucifigitur, cui succedit Iustus. Nicephorus quoque lib. 3. cap. 2. narrat sic: In Hierosolymitano verò Episcopatu, quem frater Domini Iacob triginta annos tenuerat post Hierosolymorum eversionem Simeon Cleophæ filius, qui patruelis Salvatoris fuisse dicitur, illi successit. Et cap. 9. narrat anno 40. ab Ascensione Domini Iacobo fratri Domini martyrio affecto suffectum esse in Episcopatu Simeonem filium Cleophæ, cuius etiam sacrum meminit Euangelium, quem Simeonem Hegesippus patruelem IESU fuisse memorat: Cleophas enim sponsi Ioseph frater fuit. Ex quibus nonnulla emendanda sunt in Hieronymo, Beda, & Epiphano. Hieronymus enim in Catalogo Scriptorum Eccles. habet. Simon Chananeus cognomento Iudas, frater Iacobi Episcopi, qui & successit illi in Episcopatu, post obitum Iacobi cognomento Iulli vixit annos viginti supra centum, crucifixus autem sub Traiano præfecto. Vbi Simeonem fratrem Iacobi confundit cum Simone Apostolo, & Chananeo. Idem facit Beda non absolute, sed dubitative in c. 6. Luca dicens de Maria Cleophæ: Cleophæ nupsit, cui Simeonem filium genuisse, eumque consobrinum Domini existentem (eo quod Cleophas frater fuerit Ioseph) Hierosolymæ post Iacobum rexisse Ecclesiam, historia Ecclesiastica tradit, siue hic Apostolus Simon, siue quilibet alius Simeon fuerit. Epiphanius autem hæresi 78. multa, & mira de sanctitate Iacobi fratris Domini narrat, & in rem nostram ait: Iacobus frater Domini vbi annos vixit nonaginta sex, virgo existens mortuus est, & infra: Moritur autem hic Iacobus frater Domini, & filius Ioseph Hierosolymis, vbi vixit post Salvatoris assumptionem annis plus minus viginti quatuor, anno suæ ætatis nonagesimo sexto, à fullone ligno percussus in caput, deiectus à pinnaculo templi, & delatus, ac nihil læsus inclinavit autem genua, & oravit pro ipsis, qui eum deiecerant, ac dixit: Ignosce ipsis Domine non enim sciunt quid faciunt. Quemadmodum, etiam Symeon procul stans nepos ipsius ex sorore, filius verò Cleophæ dicebat: Cessate quid lapidibus obruitis iustum? Pro filio Ioseph debuit dicere filius Alphæi, seu Cleophæ iuxta dicta num. 2. & proinde Symeonem debuit appellare non nepotem, sed fratrem Iacobi; & pro annis viginti quatuor, debuit scribere annos triginta, ut ex Hegesippo refert Nicephorus.*

31 Porro si Hierosolyma capta est à Tito anno 70. Christi, ut ostendimus lib. 4. cap. 3. & hoc anno occisus est Iacobus frater Domini annorum 96. ut vult Epiphanius, utique natus fuerit anno 26. aut 25. ante Christum, & quando electus fuit Episcopus nempe anno 30. ante Hierosolymæ excidium, habebat annos 66. quod fuit anno 33. Christi, & septimo mense ab Ascensione, aut octavo. Si autem Simeon anno Traiani 10. (qui ex dictis lib. 4. cap. 8. fuit Christi 107.) occisus est annorum 120. sequitur natum esse anno 13. ante Christum, & iuniorem fuisse Iacobo annis 12. & amplius. Tandem si Iacobus hic minor dicitur esse ad differentiam Iacobi Zebedæi filij, oporteret Iacobum Zebedæi quando electus fuit ad Apostolatam habuisse annos plures quam 55.

32 Nona Propositio quatuor fratres Domini in Evangelio nominati, nempe Iacobus minor, Ioseph, seu Iose, Iudas Thaddæus, & Simon, seu Simeon; omnes fuere filij Cleophæ fratris S. Iosephi sponsi Deiparæ, qui sicut putatus fuit pater Christi, ita, & ipsi putati sunt, patruels fratres, idest filij eius, qui erat frater patris Christi; quos latiore vocabulo aliqui consobrinos vocant. Sed ex illis quatuor, duo tantum fuere Apostoli, nempe Iacobus, & Iudas Thaddæus, cum Simeon filius Cleophæ diuersus sit à Simone Chananeo Apostolo, ut ostensum est num. 30. seu Propos. octava, reliqua ex præcedentibus propositionibus patent. Atque hinc tandem intelliges verba illa concilium Christi Matth. 13. num. 55. Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus, & Ioseph, et Simon, et Iudas, et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Et Marci 6. num. 3. Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater Iacobi, et Ioseph, et Iudæ, et Simonis? nonne et sorores eius hic nobiscum sunt? In Græco habetur: *Ἰακώβου, καὶ Ἰωάννου, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος*. Quod autem S. Hieronymus in c. 12. Matthæi inter filios Mariæ uxoris Alphæi non nominavit nisi Iacobum, Ioseph, & Iudam, credo causam fuisse, quia ex vna parte Simonem fratrem Iacobi putabat esse Simonem Chananeum Apostolum, ut ex eo vidimus in Scripturis Eccles. ex altera verò hunc non esse filium Mariæ illius arbitrabatur, ita maluit tunc suspendere calamum. Restat, ut videamus de Salome, & alijs mulieribus in Evangelio nominatis.

33 Decima Propositio, Nec est certum, nec valde probabile Salomen, quæ fuit mater filiorum Zebedæi fuisse filiam Cleophæ sororemque Iacobi minoris. Scio non spaucos, & præcipue Cornelium à Lapide in cap. 3. Luca, & Tirinum in Chronico sacro cap. 47. Tab. 4. existimasse Salomen hanc fuisse non solum matrem filiorum Zebedæi, sed etiam filiam Cleophæ, & sororem illius alterius Mariæ, cuius meminit Matthæus initio capituli 28. & fuisse quidem matrem filiorum Zebedæi vitro admittimus, quam enim tertio loco inter præcipuas Cruci Domini adstantes numerat Matthæus 27. nu. 56. dicens: Inter quas Maria Magdalena, et Maria Iacobi, et Ioseph mater, et mater filiorum Zebedæi; tertio loco Salomen nominat Marcus cap. 15. nu. 40. sic: Inter quas erat Maria Magdalena, et Maria Iacobi minoris, et Ioseph mater, et Salome, & cap. 16. Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalena, et Maria Iacobi, et Salome emerunt aromata; proinde scitè Christophorus à Castro cap. 1. de Historia Deiparæ cum Origene, Theophylacto, Euthymio, & cum communi tenent matrem Iacobi minoris, & Ioannis filiorum Zebedæi fuisse nominatam Salomen, ut etiam Cornelius, & Tirinus supra. At neque de Maria altera, neque de Salome probari potest eas fuisse filias Cleophæ: non de Maria altera, idest de illa, da qua Matthæus cap. 28. scribit: *Venit Maria Magdalena, et altera Maria videre sepulchrum*, id enim explicans Marcus cap. 15. nu. 47. inquit: *Maria autem Magdalena, et Maria Ioseph aspiciebant vbi poneretur*: potius ergo illa altera Maria, fuit Maria Iosephi, & Iacobi minoris mater, atque adeo ex dictis supra, vxor Cleophæ non filia. De Salome autem non aliunde probari posse videtur, quam ex Epiphano hæresi 78. vbi bis inter sorores Iacobi, Iose, Symeonis, ac Iudæ numerat, ac nominat Salomen, & Mariam; sed quàm falso dixit quatuor illos fratres filios Iosephi Deiparæ sponsi, ut numero 2. docuimus, tam falso Salomen, ac Mariam alteram, sorores eorum dixit; si quidem S. Hippolytus apud Nicephorum lib. 2. cap. 3. multo antiquior sorores dictorum quatuor fratrum nominat *Esther, ac Thamar*; Salomen autem ait fuisse filiam Aggæi fratris Zachariæ Sacerdotis, esto & ipse erret ex Apocrypho libro referens Salomen fuisse vxorem priorem S. Iosephi Deiparæ sponsi. Idem tamen Hippolytus apud eundem Nicephorum ibidem recenset Salomen obstetricem filiam Mariæ sororis S. Annæ, & nepotem Mathani sacerdotis; Non audeo verò affirmare matrem filiorum Zebedæi fuisse vel Salomen filiam Aggæi, vel Salomen nepotem Mathani sacerdotis. Sed tamen crediderim non esse filiam Cleophæ, quia cum fuerit mater Iacobi maioris, idest senioris non est valde probabile fuisse sororem Iacobi minoris; Si tamen fuit, oportet eam natam esse annis minimum 16. aut 20. ante Iacobum fratrem suum, ut potuerit annis 15. circiter nubere Zebedæo, & gignere Iacobum annis sal-

rem quatuor, aut quinque maiorem Iacobo Alphæi, sed hoc modo Ioannes, & Iacobus maior fuissent putati consanguinei Christi, & quando hæc Salome adstitit Cruci Domini habuit annos circiter 78. ex dictis nu. 31. de anno natiuitatis Iacobi minoris: Quam autem fuerint illæ vocatæ sorores Domini, filiæ Cleophæ, an alterius, nec ex Euangelio, nec ex patribus, aut historicis antiquis mihi constat; solum enim præter iam nominatas supra, habemus Lucæ 8. nominatas. Ioannam uxorem Chufæ procu-

ratoris Herodis, & Susanam, & apud Ioannem Martham; quas consanguineas Domini nemo dixerit. Placet nunc redigere in Tabulas personas spectantes ad Genealogiam Christi Domini, & SS. eius Genitricis, ac Sponsi ipsius, ex his quæ hætenus probabiliora esse docuimus adiectis annis natiuitatis eorum, de quorum ortu nobis constat; sed iuxta LXX. Interpretes, & alia quæ libro præsertim 6. constituimus.

I. TABVLA Genealogie CHRISTI ab Adamo per Salomonem adiectis Annis natiuitatum ante CHRISTVM iuxta LXX. Interpr.

	Anno		Anno
A DAM 6. die Mundi à Deo plasmat	5634	Obed fil. Booz, & Ruth natus circiter	1352
Seth ex Eua pro Abele nascitur	5404	Iese, qui & Isai Bethlemites filius Obedi, natus circiter anno	1217
Enos filius Sethi nascitur	5199	iste cœpit inuocare nomen Domini.	1086
Cainan filius Enosi nascitur	5009	DAVID , primus Rex de tribu Iuda octauogenitus Isai, quem serui Saulis laudarunt, vt scientem psallere, & fortissimum robore, & virum bellicosum, & prudentem in verbis, et virum pulchrum, et Dominus est cum eo 1. Reg. c. 16.	
Malaleel fil. Cainani nascitur	4939	SALOMON natus ex ea, quæ fuit Vria; non dicitur ex Bethsabee, ne putetur natus ex adultera, et quæ esset adhuc Vria, sed quæ fuerat eo enim mortuo duxit eam David in uxorem vt dicitur 2. Reg. c. 12. num. 24.	
Iared fil. Malaleelis nascitur	4674	Roboam Rex Iuda fil. Salomonis nascitur	1020
Henoch fil. Iaredi nascitur	4212	Abias Rex Iuda fil. Roboami, cuius tempus natiuitatis non extat.	
Hunc Deus transfudit		Asa Rex Iuda fil. Abiæ, cuius tempus natiuitatis non extat, senex tamen mortuus est 3. Reg. 15. nu. 24.	
Mathusala fil. Henochi nascitur	4347	Iosaphat Rex Iuda fil. Asæ nascitur	948
Lamech fil. Mathusalæ nascitur	4160	Ioram Rex Iuda fil. Iosaphat nascitur	920
NOE filius Lamechi nascitur	3978	Tres sequentes Reges cur omisi sint à S. Matthæo vide c. 18. num. 15.	
Sem filius Noe nascitur	3478	Ochozias Rex Iuda fil. Iorami nascitur	905
Arphaxad fil. Semi nascitur	3376	Ioas Rex Iuda, fil. Ochoziæ nascitur	883
Cainan fil. Arphaxadi nascitur	3241	Amasias Rex Iuda fil. Ioasi nascitur	862
Sale fil. Cainani nascitur	3111	Ozias , qui & Azarias fil. Amasias rex Iuda nascitur	814
Heber fil. Sale, vnde Hebræi, nascitur	2981	Ioathan Rex Iuda fil. Ozias nascitur	782
Phaleg fil. Heberis nascitur	2847	Achaz Rex Iuda fil. Ioathani nascitur sub finem anni	764
In huius ortu diuise lingua & c.		Ezechias Rex Iuda fil. Achazi nascitur	750
Rhagau fil. Phalegi nascitur	2717	Manasses Rex Iuda fil. Ezechias nascitur	709
Sarug fil. Rhagau nascitur	2585	Amon Rex Iuda fil. Manassis nascitur	664
Nachor fil. Sarugi nascitur	2455	Iosias Rex Iuda fil. Amonis nascitur	648
Thare fil. Nachor nascitur	2276	Ioakim , seu Iechonias senior Rex Iuda nascitur Iosias, anno 27. ante transmigrationem Babyloniam fratres autem Iechonias huius qui successerunt in regno, maiori parte occuparunt tempus transmigrationis, esto nati sint ante illam nempe;	630
ABRAHAM fil. Thare nascitur	2146	Ioachaz qui & Sellum nascitur	631
ISAAC ex Sara sterili nascitur	2046	Mathanias , qui & Sedecias	618
IACOB ex Rebecca nascitur	1986	Ieconias iunior, seu Ioachim Rex Iuda fil. Ioakimi nascitur	616
IVDAS quartogenitus Iacobi ex Lia nascitur, Et fratres eius, à S. Matthæo indicati, & hoc ordine nati	1900	Eduusq; est de Carcere ab Euilmerodach ultimo mense anni, & anno sequenti creditur genuisse Salathielem. nempe	563
Ruben ex Lia primogenitus	1903	Salathiel , filius Iechonias in hoc sterilis, quod non successit ei Rex in Regno Iuda	
Simeon ex Lia	1902	Zorobabel filius Salathielis Dux Iudæorum, vnus de optimatibus, seu principibus in reedificando templo.	
Leui ex Lia	1901	Abiud filius Zorobabelis	
Iudas, vt dixi, ex Lia	1900	Eliakim filius Abiudis	
Dan ex Bala ancilla Rachelis	1899	Azor filius Eliakimi	
Nephtali ex Bala	1898	Sadoc filius Azoris	
Gad ex Zelpha Liæ ancilla	1898	Achim filius Sadoci	
Aser ex Zelpha	1897	Eliud filius Achimi	
Zabulon ex Lia	1896	Eleazar filius Eliudis	
Ioseph ex Rachele	1895	Mathan filius Eleazari ex Estha genuit Iacobum; mortuo Mathano, Melchi duxit Estham & ex ea genuit Heli.	
Beniamin ex Rachele	1864		
Phares, & Zara gemelli filij Iudæ ex Thamarè nati, non pro tali ab eo cognita; meruit verò hic nominari Zara, quia prior egredi cœperat, sed cessit locum fratri vide Genesis c. 38. nati circiter	1863		
Hefron filius Pharesi natus in Ægypt.			
Aram filius Hefronis natus in Ægypt.			
Aminadab fil. Arami natus in Ægypto			
Hunc tradunt Hebræi primum suis quadrigis ingressum mare Rubrum à Moyse virga diuisum. Exodus fuit.	1592		
Naasson fil. Aminadabi princeps filiorum Iuda 1. Paralip. c. 2.			
Salmon fil. Naassonis natus in deserto duxit Rhaab meretricem Iericuntinam sed benemeritam de populo Dei, & ad Deum verum conuersam	1488		
Booz fil. Salmonis natus de Rhaab anno circiter			
duxit hic Ruth Moabitidem quidem sed quæ voluit esse de populo Dei vt narratur Ruth. c. 1. & 4.			

Iacob filius naturalis Mathani, & frater vterinus Heli sine prole mortui ducta vidua ipsius Heli genuit S. Ioseph filium legalem eiusdem Heli.

IOSEPH filius naturalis *Iacobi*, & legalis *Heli* vir *MARIÆ*, de qua natus est **IESVS**; qui vocatur **CHRISTVS**.

Omnes itaq; Generationes, seu capita ab Adamo ad CHRISTVM inclusivè sunt sexaginta quinque; nempe ab Adamo ad Thare inclusivè 20. ab Abrahamo ad Davidem inclusivè 14. à Salomone ad Ioakimum, seu Iechoniam seniore inclusivè 17. computatis tribus Regibus consulto à S. Matthæo non recensitis; & à Iechonia iuniore ad CHRISTVM inclusivè 14. & Reges omnino 19.

II. TABVLA ab Adamo per *Nathan* usque ad **CHRISTVM**, iuxta Opinionem de qua *c. 18. n. 23. ex Luca, & Matthæo.*

AB Adamo ad David inclusivè Generationes 34. deinde *Nathan* *Mathatha*, *Menna*, *Melcha*, *Eliakim*, *Iona*, *Ioseph*, *Iuda*, *Simeon*, *Leui*, *Mathat*, *Iorim*, *Eliczer*, *Iesu*, *Her*, *Elmadan*, *Cofan*, *Addi*, *Melchi Neri* 20. *Salathiel* filius naturalis *Iechoniae* legalis vero *Neri* *Zorobabel* duorum filiorum pater

Abiud	Refa
Eliakim	Ioanna
Azor	Iuda
Sadoc	Ioseph
Achim	Semei
Eliud	Mathathias
Eleazar	Mahath
Mathan	Nagge
	Hesli
	Nahum
	Amos
	Mathathias
	Ioseph
	Ianne
	Melchi
	Leui
	Mathat, qui ex Melchi
	Jacob — Heli
	(Ioseph)
	IESVS

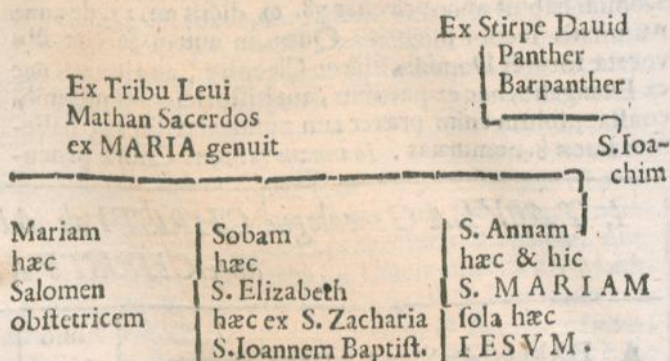
Ergo ab Adamo per *Nathan*, & *Abiud* Generationes 67. sed per *Refa* 76.

III. TABVLA ab Adamo per *Nathan* ex solo *S. Luca*, iuxta opinionem de qua *cap. 18. nu. 24. in qua Salathiel, & Zorobabel sunt diversi ab illis, quos nominavit S. Matthæus.*

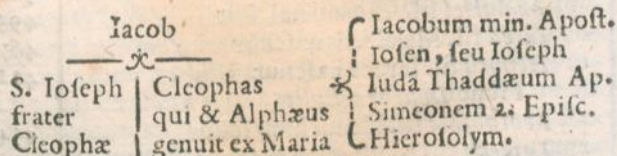
AB Adamo ad David inclusivè Generationes 34. vt in Tabula II. à **NATHAN** verò usque ad *Neri* inclusivè 20. à *Salathiele* denique ad **CHRISTVM** inclusivè 22. Omnes simul 76.

IV. TABVLA.

V. TABVLA.

VI. TABVLA.

Alphabetum Genealogicum, Consanguineorum CHRISTI, MARIÆ, IOSEPHI usq; ad gradum sextum.

Achim Tritaus Christi naturalis putativus, sed verus Ataus *S. Iosephi*, & *Cleophae*.
S. Anna vera, & naturalis Mater *MARIÆ* de stirpe David ex parte matris de stirpe Aaron ex parte Patris *Mathani* Sacerdotis Auia Christi Matertera *S. Elizabethæ*, & *Salomes obstetricis*, idest soror matris ipsorum; Matertera Magna *S. Io. Baptistæ*, idest soror Sobæ auia ipsius præcursoris; item Socrus *S. Iosephi*, & vxor *S. Ioakimi*; ideoque Nurus *Barpantheris*, & Pronurus *Pantheris*.
Barpanther verus ac naturalis Proavus Christi maternus, & Avus Mariæ Virginis, socer *S. Annæ*, & profocer *S. Iosephi* de stirpe David.
Cleophas, qui et *Alphæus* de stirpe David regia per *Salomonem*, filius *Iacobi*, frater naturalis, ac germanus *S. Iosephi* Patruus Christi putativus & Leuir Mariæ Virginis cognatus *S. Annæ*, & *S. Ioachimi*.
Eleazar Abavus Christi naturalis, sed putativus, verus proavus *S. Iosephi*, & *Cleophae*, & abavus filiorum *Cleophae*.
Eliud Ataus Christi naturalis, sed putativus; verus autem Abavus *S. Iosephi*, & *Cleophae*, & Ataus filiorum *Cleophae*.
S. Elizabeth, Consobrina Mariæ Virginis de stirpe Aaron ex parte Auia *Mathani* Sacerdotis; filia *Sobæ* sororis *S. Annæ*, & ideo neptis ex sorore ipsius *S. Annæ* vxor *S. Zachariæ*; Mater *S. Ioan. Baptistæ*, cognata in 4. gradu Christi.
Estha, mater *Iacobi*, & *Heli*, Auia vera *S. Iosephi*, Proavia putativa Christi vxor prius *Mathani*, deinde *Melchi*.
Heli pater legalis *S. Iosephi*, avus legalis putativus Christi, focer legalis Mariæ Virginis, frater vterinus *Iacobi*.
Iacob filius *Mathani*, pater naturalis *S. Iosephi*, avus naturalis putativus Christi, focer naturalis Mariæ Virginis.
S. Iacobus minor Apostolus, & patruelis Christi putativus, filius *Cleophae*, seu *Alphæi* frater *S. Iudæ* Apostoli, & *S. Simeonis* secundi Episcopi Hierosolymæ, & Ioseti, et nepos ex fratre *S. Iosephi*.
Ianne Tritaus legalis putativus Christi, sed ataus legalis verus *S. Iosephi*.
S. Ioachim, Pater naturalis, & verus Mariæ Virginis, avus verus

verus Christi, maritus S. *Annæ*, focer S. *Iosephi*.
 S. *Ioannes Baptista* confanguineus Christi in quinto gradu,
 & *Mariæ Virginis* in quarto, & S. *Annæ* in tertio, filius
 SS. *Zachariæ*, & *Elizabeth*.

Ioseph filius *Cleophæ* patruelis Christi putatiuus, frater SS.
Iacobi minoris, & *Iudæ Thaddæi* Apostolorum, & *Si-*
meonis Episcopi Hierosolym. ac Martyris, & nepos ex
 fratre S. *Iosephi*.

S. *Iosephus* sponsus, ac Vir *Mariæ Virginis* pater Christi
 putatiuus, immo matrimonialis, non tamen carnalis, fi-
 lius *Iacobi* naturalis, & *Heli* legalis, frater *Cleophæ*, ge-
 ner SS. *Ioachimi*, & *Annæ*, patruus SS. *Iacobi min.* & *Iu-*
dæ Thaddæi Apostolorum, *Simeonis* Episc. 2. Hierosol.
 et Martyris, et *Ioseti*.

S. *Iudas Thaddæus* Apostolus, patruelis Christi putatiuus,
 filius *Cleophæ*, seu *Alphæi*, nepos ex fratre S. *Iosephi*, et
 frater *Ioseti*, ac SS. *Iacobi minor.* Apof. et *Simconis* 2.
 Episc. Hierosol. et Martyr.

Leui de stirpe *Nathan*, et *Dauidis*, abauus legalis putatiuus
 Christi, sed proauus legalis S. *Iosephi*.

S. *MARIA* Virgo Mater Iesu Christi D. N. coniux S. *Io-*
sephi, filia SS. *Ioachimi*, & *Annæ*, cognata, seu conso-
 brina S. *Elizabethæ*, confanguinea in 4. gradu S. *Io. Ba-*
ptistæ, fratria *Cleophæ* pronepotis *Mathani* Sacerdotis,
 et hinc de stirpe *Aaron*; sed ex parte Patris sui, et quoad
 auum maternum de Regia stirpe *Dauidis*, et habens in
 suo stemmate 19. Reges de stirpe *Iuda*, qui regnauerunt
 in Hierusalem.

Maria vxor *Mathani* sacerdotis Mater S. *Annæ*, auia *Ma-*
riæ Virginis, et S. *Elizabeth* proauia Christi materna, et
 S. *Ioannis Baptistæ*.

Maria filia *Mathani* sacerdotis, soror S. *Annæ*, Matertera
Mariæ Virginis, & S. *Elizabethæ*, Matertera magna *Chri-*
sti, & S. *Ioannis Baptistæ* mater *Salomes* obstetricis.

Maria vxor *Cleophæ*, seu *Alphæi*, fratris S. *Iosephi*, mater
 SS. *Iacobi minoris*, & *Iudæ Thaddæi* Apostolorum, & *Si-*
meonis 2. Episc. Hierosolymæ, & Martyris, et *Ioseph*,
 seu *Ioseti*. Hæc est illa, quæ dicitur *Matthæi* 27. nu. 56.
 Mater *Iacobi*, & *Ioseph* mater, & *Ioannis* 19. nu. 25. *Ma-*
riam *Cleophæ*, ac sororem matris *IESV*, idest cognatam,
 vtpote vxorem fratris S. *Iosephi*; & hæc est illa altera
Maria, de qua *Matthæus* c. 28.

Mathan Sacerdos, Pater S. *Annæ*, auus maternus *MARIÆ*
Virginis, & S. *Elizabeth*, proauus maternus Christi, &
 S. *Ioannis Baptistæ*.

Mathan de stirpe *Dauidis* per *Salomonem*, auus S. *Iosephi*,
 proauus putatiuus Christi.

Mathath qui et *Melchi* iunior, auus legalis S. *Iosephi*, et
 proauus legalis putatiuus Christi.

Melchi senior abauus legalis S. *Iosephi*, et atauus legalis pu-
 tatiuus Christi.

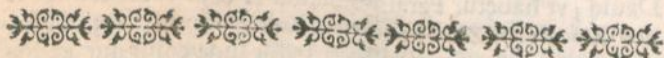
Panther de stirpe *Dauidis* abauus maternus Christi, pro-
 auus paternus *Mariæ Virginis*, auus S. *Ioachimi*.

Salome obstetrix, contobrina *Mariæ Virginis*, et S. *Eliza-*
bethæ, sororia S. *Annæ*.

Salome autem mater filiorum *Zebedæi* si nō fuit filia *Cleo-*
phæ, nec *Salome* obstetrix non fuit confanguinea *Mariæ*
Virginis.

Soba filia *Mathani* sacerdotis, soror S. *Annæ* mater S. *Eli-*
zabethæ matertera *Mariæ Virginis*, matertera magna
 Christi, et auia S. *Ioannis Baptistæ*.

S. *Zacharias* pater S. *Ioannis Baptistæ*, maritus S. *Elizabe-*
thæ, gener. *Sobæ*.

CAPVT XX.

Quando, & quomodo impleta sit Prophetia *Iacobi*
Patriarchæ de Messia venturo, Genesis 49.

& an *Machabæi* fuerint de Tribu *Iuda*,

& CHRISTVS ex *Machabæo-*
rum sanguine.

I Eleberrimum est S. *Patriarchæ Iacobi* oracu-
 lum illud *Genesis 49.* quo post reprehensos
Ruben, *Simeonem*, & *Leui* conuersus ad quar-
 togenitum suum *Iudam* dixit: *Iuda te lauda-*
bunt fratres tui, manus tuæ in cervicibus inimicorum tuo-
rum adorabunt te filii patris tui. Catulus Leonis Iuda ad
prædam fili mi ascendisti: requiescens accubisti vt Leo, &
quasi Leona, quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrum
de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus
est, & ipse erit expectatio Gentium & c. Quibus, & sequen-
 tibus verbis certum est apud Catholicos prædici aduen-
 tum *Messia*, & aduentus illius tempus determinatum deli-
 gnari, vt contra *Iudæos* inter alios egregiè demonstrat no-
 iter *Barradius* tomo 1. in *Euangelia* lib. 3. cap. 1. & *Suarez*
 in 3. partem disp. 1. sect. 1. sed quando, & quomodo im-
 pletum sit hoc tempus controuersum est hæctenus, vt videre
 est apud Interpretes in cap. 49. *Genesis*, præcipuè *Glossam*
 ordinariam, *Lyrantum*, *Carthusianum*, *Abulensem*, *Bon-*
frerium, *Cornelium à Lapide*, *Tirinum*; itemque apud *Bar-*
onium in Apparatu ad *Annales*, *Pererium* lib. 4. in *Gene-*
sim, & de *benedict. Patriac.* proph. 3. *Suarez* supra, & *Bar-*
radium lib. 3. cap. 2. *Salianum* tomo 6. ad annum Mundi
 4017. *Torniellum*, & *Spondanum* in *Annalibus* veteris te-
 stam. ad annum 4052. *Petauium* in *Rationario* tempor. par-
 te 2. lib. 3. cap. 16. *Bulengerum* in *Diatriba* 3. ad c. 1. *Cau-*
sabonum, & *Petrum Redanum* in Apparatu ad libros *Ma-*
chabæorum sect. 9. à num. 14. ad 52. apud alij.

2 Vt autem status controuersia melius intelligatur, præ-
 mittenda sunt quædam notabilia iuxta ordinem temporum.
Iudas enim in *Ægypto* mortuus est, & de stirpe eius nemo
 ante *Dauidem* Rex fuit, & perpauci *Iudices* fuere ex tribu
Iuda, siquidem *Iosue* fuit ex tribu *Ephraim*; *Iephthe*, &
Gedeon ex tribu *Manasse*; *Barach* ex tribu *Nephtali*, *Sam-*
son ex tribu *Dan*, *Heli*, ac *Samuel* de tribu *Leui*, *Saul* autem
 Rex de tribu *Beniamin*. Permansit autem sceptrum, et
 Regnum *Iudæ* in stirpe *Dauid*, vsque ad captiuitatem *Ba-*
bylonicam: vltimi enim Reges de stirpe *Dauid* per lineam
 masculinam fuere *Iechonias*, et frater eius *Sedecias*. Post
 captiuitatem autem *Babylonicam* nemo *Iudeorum* sub *Cy-*
ro, *Cambyse*, et posteris eius Regium *Diadema*, et *Monar-*
chiam, ac absolutam dominationem assumpsit vsque ad
Machabæos; sed quoniam *Cyrus* edicto suo inuitauerat
Hebræos ad reedificandū Templum Hierosolymis, vt nar-
 ratur *Esdra* cap. 1. Surrexerunt principes patrum de *Iuda*,
 & *Beniamin*, & sacerdotes, & *Leuitæ*; et cap. 3. Surre-
 xit *Iosue* filius *Iosedec*, et fratres eius sacerdotes, et *Zoroba-*
bel filius *Salathiel*, et fratres eius, et edificauit altare Dei etc.
 De his principibus idem *Esdra* cap. 4. scribit nu. 2. Acce-
 dentes ad *Zorobabel*, et ad principes patrum dixerunt, &
 cap. 6. nu. 14. Seniores autem *Iudæorum* edificabant, et pro-
 sperabantur: et cap. 9. Accesserunt ad me principes etc.
 Aggæus autem cap. 1. num. 1. & cap. 2. num. 3. appellat,
Zorobabel filium *Salathielis* Ducem *Iuda*, et *Iesum* filium *Io-*
sedech sacerdotem magnum, ex quibus apparet, verum esse
 quod asserit *Iosephus* *Hebræus* lib. 11. antiq. cap. 4. et 5.
 plurimos, et præcipuos, qui cum *Leuitis* reuersi sunt in *Ie-*
rusalem fuisse de tribu *Iuda*, et ideo post captiuitatem *He-*
bræos cepisse appellari *Iudæos*; Præterea regimen cornu
 redactum tunc fuisse ad *Aristocratiam*, in qua seniores, seu
 principes, et optimates i a regebant populum, vt tamen
 hinc *Pontifex*, hinc dux aliquis per modum *Consulis*, aut
Dictatoris, præminerent, et inter duces primus fuit *Zoro-*
babel, vtpote filius *Salathielis* de sanguine *Regio*, et stirpe
Dauid;

Dauid; vt habetur Paralipomenon 1. cap. 3. et Matthæi 1. Sed et posteros Zorobabelis, et Duces populi, vsq; ad Machabæorum tempora fuisse de tribu Iuda colligitur ex Iosepho à libro 13. cap. 15. vsque ad lib. 18. Et supponunt S. Cyrillus lib. 8. contra Iulianum, S. Augustinus lib. 18. de Ciuit. cap. 15. S. Hieronymus in cap. 1. Sophoniæ, S. Epiphanius hæresi 29. et ex traditione Hebræorum Galatinus lib. 4. cap. 4. ac Genebrardus ad annum 3900. semper tamen subiecti fuere Regibus Persarum, et deinde Seleucidis post Alexandrum Magnum, cum Iudææ regnum ad Syriam pertineret, et tributa ijs soluebant. Quæ autem fuerit occasio, iuste rebellandi aduersus Antiochum Epiphaneum, et libertatem pristinam recuperandi Machabæis, narratur libro 1. Machabæorum, et à Iosepho lib. 12. antiq. à cap. 6. Mortuo verò Alcimo, populus communi suffragio non solum ducatum, sed etiam Pontificatum detulit Iudæ Machabæo de stirpe Assamonæ, et post hunc Ionathæ fratri Iudæ, et deinde Simoni fratri Iudæ, cuius tempore, vt dicitur lib. 1. Machab. cap. 15. *Ablatum est iugum gentium ab Israel:* Huic occiso successit filius eius Ioannes Hyrcanus; et huic Aristobulus Hyrcani filius, qui diadema regium assumpsit anno 432. post solutam captiuitatem Babyl. et huic successit Iannæus Alexander frater in Regno, et Pontificatu; et huic in Regno Alexandra Salome vxor Aristobuli in pontificatu autem Hyrcanus Alexandri filius natu maior, cum Aristobulus natu minor regnum sibi vsurpasset, quo tamen à Pompeio spoliatus est, et Hyrcanus quamuis nomine tenus regiam quoque dignitatem ab eo obtinuit. Postea verò Antigonus filius Aristobuli ope Parthorum regnum Iudææ recuperavit, tenuitque donec Herodes Idumæus, qui Romæ à Senatu ope M. Antonij regnum Iudæorum obtinuerat anno ante Christum 40. vt docui lib. 6. cap. 14. à num. 4. tandem ope Sosij expugnata Hierosolyma, & Antigono ultimo de Assamonæis Rege iussu M. Antonij, sed rogatu Herodis necato, anno 37. ante Epocham Christi, securè, ac pacificè possidere cœpit regnum Iudææ; quamuis ad maiorem securitatem anno 30. ante Epocham Christi sustulerit de medio Hyrcanum quoque Pontificem vltimum de Assamonæis, & Pontificatum contulerit Ananelo extraneo. Itaque translatum est Regnum, & Sacerdotium summum à Iudæis, & Leuitis, ad alienigenas, & extraneos. His prænotatis recensendæ sunt opiniones de tempore, quo impleta est Iacobi Prophetia.

3 Prima non opinio, sed error fuit Iuliani Apostatæ, iactantis defecisse sceptrum de Iuda, per mortem Ieconia, & Sedecia in Captiuitate Babylonica, ideoque Christum Iosephi fabri filium, non fuisse Messiam à Iacobo prædictum, cum non venerit tunc, sed post captiuitatem Babylonicam quingentis, & amplius annis. Sed hunc errorem confutauit S. Cyrillus lib. 8. aduersus Iulianum, ostendens in Salathiele filio Iechoniæ mansisse ius hæreditarium ad regnum, & in Zorobabele eiusque posteris Ducatum Iudæorum, ac deinde in Machabæis vsque ad Herodem Alienigenam, sub quo natus est Christus. Iudaizabat autem Iulianus cum illis Rabbinijs, qui apud Paulum Burgensem parte 1. Scrutinij disp. 3. cap. 2. dicebant impletum esse oraculum Iacobi in aduentu Nabuchodonosoris, cum tamen hic Iudæos captiuos abduxerit, nec fuerit *expectatio Gentium*, nec illum adorarint fratres Iudæ, tanquam Deum.

4 Secunda opinio fuit Theopanis Episcopi Nicæni apud Turrianum l. 2. contra Antonium Sadeletem, & Basilij Legionensis tomo 1. Variarum disp. q. 4. positua c. 4. Promissionem sceptri mansuri in tribu Iuda fuisse conditionatam, nisi peccando mererentur, vt Deus aliter disponeret; cui opinioni affinis est Fabricius Paulcius apud Spondanum ad annum Mundi 4052. dicens impletum fuisse oraculum Iacobi tempore captiuitatis Babylonice, ideoque Danielelem, qui tempus aduentus Messia impletum sciebat, interrogasse Deum de causa moræ, Deumque assignasse nouas inducias, & nouum terminum post hebdomadas 70. Sed priorem opinionem impugnarunt Canus lib. 2. de locis cap. 11. Suarez in 3. p. disp. 1. sect. 1. & vtramque Rhedanus supra. Quia sic frustra esset illa prophetia, nec certum tempus haberemus quo possemus ostendere iam aduenisse Messiam, semper enim dicere possent Iudæi ob sua peccata dilatum Messia aduentum; & ipse Iacob aut deceptus esset, aut nos deceptus.

5 Tertia opinio Diodori Tarsensis in catena in Gene-

sim, ac ferè Eusebij lib. 8. de demonstr. Euang. Hugonifq; Victorini in Annot. in Genesim, Tribum Iuda vsque ad Messiam futurum reliquis tribubus præstantiorem, esto alij de alia tribu imperarent, vt fecere Machabæi. At violenta est hæc interpretatio, cum *sceptrum, & Dux* Dominationem significant, ob quam certè præstantior fuit tribus Leui, si Machabæi Pontifices, ac reges de illa tribu fuere. Deinde non potest assignari tempus, quo alia illa excellentia tribus Iudæ defierit; & eneruatur argumentum Catholicorum contra Iudæos, qui possent respondere, durare adhuc, licet extra Palestinam multos Iudæos sapientes, & diuites de tribu Iuda, & alijs tribubus præstantiores.

6 Quarta opinio fuit Caietani in Genesim 49. alias Tribus amitturas non solum regnum, sed etiam spem regni, & principatus; Tribum verò Iuda, licet amissura esset regnum post captiuitatem Babylonicam, non amissuram tamen, spem certam redeundi ad principatum, siue regium, siue ducalem, & redeundi ad pristinam dignitatem per Christum maximè confirmandam, additque Caietanus. *Discurrere, & discutere expositiones omnes, tam Hebræorum, quam aliorum, & reperies nullam quadrare verbis illis Iacob, nisi hanc meam.* At è contrario vix vlla magis fauet Rabbinijs discutantibus sperare se adhuc reditum ad pristinam dignitatem, & post longum tempus dispersionis suæ, fore vt Iuda regnum iterum refloreat. At Oraculum illud fuit non de spe, quæ semper concipi, aut fingi potest, sed de re, id est de reali ablatione sceptri, ac ducatus temporalis, & tali, ac tanta, vt prudentem omnem spem adimeret illum statum amplius recuperandi. Neq; verò de regno Spirituali, quo Christus tantum regnauit, sed de temporali intellexerunt Patres illud oraculum. Proinde si Caietanum audiremus, nullum certum tempus Messia aduentus haberemus; Quod si dicat ablatam esse iam spem illam debet assignare quando, & quomodo ablata sit.

7 Quinta opinio fuit Melchioris Cani l. 2. de locis cap. 11. ad 4. & Henrici Spondani ad annum 4052. num. 7. Ius legitimum ad regnum, & Ducatum mansurum in tribu Iuda vsque ad Messia aduentum, esto actualis administratio, aliquando futura esset penes Machabæos de tribu Leui, sed per modum depositi, & de consensu capitum de tribu Iuda. At si ius merum sine vsu sufficeret, possent adhuc Iudæi dicere remanere in aliquibus de tribu Iuda illud ius, esto vsus sit apud Turcas, & Saracenos; Quod si dicas intelligendum esse ius cum potestate, & viribus conferendi vsum alijs, & eligendi de alia tribu ducem, oporteret assignare tempus, quo tribui Iudæ ablata fuit hæc potestas; Fraterquamquod *sceptrum, & Dux* significant non tantum ius, sed actuale regimen per virum de tribu Iuda. Spondanus tamen ait ablatum ius illud à Romanis.

8 Sexta opinio, quam 2. loco indicat Barradius ex Cyrillo, Zorobabelis posteros de tribu Iuda vnà cum Pontificibus Reipublicæ gubernacula tenuisse, & in cōfortium regiminis venisse esto penes Pontifices summa esset auctoritas; sed nusquam neque in Sacra historia, neq; in Iosepho apparet tempore Machabæorum posteros Zorobabelis reuixisse Rempublicam, & ab eis postea ablatum hoc regimen ab Herode, vel à Romanis.

9 Septima opinio fuit Pauli Burgensis in Scrutinio disp. 3. c. 2. Galatini lib. 4. de Arcanis a c. 5. ad 7. Eugubini, & Gabrielis Acofta in Genesim 49. Petri Bruti de victoria Verbi contra Iudæos c. 4. Mansisse regimen in Concilio Sandedrin 70. seniorum de tribu Iuda, donec Herodes 45. ex illis interfecit teste Iosepho lib. 15. cap. 1. Sed gratis fictum est omnes illos 70. viros fuisse de tribu Iuda, vel omnes illos 45. ab Herode necatos fuisse de Concilio Sandedrin, nedum de tribu Iuda; vel denique habuisse supremam potestatem, & tantam, quanta significat *Sceptrum, & Dux*.

10 Octaua opinio multorum fuit mansisse regimen, et ducatum Iudæorum vsque ad Antigonum vltimum de Assamonæis, seu Machabæis Regem, ac Pontificem ipsum, aut Hyrcanum, ab Herode sublato, et tunc desijisse quando his sublatis translatum fuit omnino ac stabiliter regnum ad Herodem Idumæum alienigenam; Machabæos autem, licet fuerint de tribu Leui, vtpote Sacerdotes, et Pontifices ex paterno sanguine, fuisse tamen ex tribu Iuda, ex parte Matris; præsertim cum non esset insuetum permisceri duas hæc tribus in coniugijs, sicut Ioias summus Pontifex duxit Iosabetham filiam Regis Iorami de stirpe Iuda;

da; satis porro fuisse id, vt diceretur sceptrum mansisse in tribu Iuda; sicut hodieq; satis est foemineus sanguis, vt regnum in familia cuiusvis Regis perseuerasse dicatur. Ita Abulensis, Lyranus, Carthusianus, Cornelius à Lapide in cap. 49. Genesis D. Antonin. tom. 1. c. 4. tit. 4. Barradius tom. 1. lib. 3. cap. 2. Philippus in Oseam versu 4. quibus Redanus accenset Serrarium, Sanctium, Gordonum, Gabrielem Aosta, & alios. Verum dispar ratio est de familijs Regum nostri temporis, & Regum Hebræorum: apud illos enim Tribuum distinctio non ex materno, sed ex paterno sanguine sumebatur, vt ostendimus cap. 17. num. 2. & 3. Et ideo cum Communi Doctorum Catholicorum, & Patrum diximus non suffecisse, vt Maria Virgo esset de domo Dauid, & de Tribu Iuda ex parte Matris, sed de uirgine esse talem ex parte patris. Deinde, dato quod ex utrolibet sanguine fumi posset denominatio tribus, certum tamen est præualuisse in hoc patrum sanguinem: Ergo si Iacob præuidebat sceptrum, & ducatum transiturum ad Machabæos de tribu Leui, oportebat, vt potius ipsi Leui hoc promitteret, aut diceret: *Non deficiet sceptrum de Iuda, & postea de Leui, & dux de femore eorum donec &c.* Alioquin loquendo de solo Iuda occasione dedisset interpretandi, tempus Messie fore tunc quando sceptrum, aut Ducatus à Posteris Zorobabelis de tribu Iuda translata sunt ad Machabæos de tribu Leui; quod tamen euenit annis 167. ante aduentum Christi: mitto alia leuiora argumenta contra opinionem hanc.

11 *Nona* opinio item multorum recentiorum est, Sceptrum, & Ducatum Iudæorum, vsque ad *Antigonum* ultimum de Machabæis Regibus mansisse in Tribu Iuda in fuitiue, & electiue, quia ipsi de tribu Iuda sua voluntate, & consensu detulerunt regimen, & Ducatum Machabæis, quomodo Poloni elegere in suis comitijs Henricum Galum, Stephanum Transiluanum, & Sigismundum Suecum in Reges Poloniæ, nec tamen negatur mansisse sceptrum illud apud Polonos, quanto minus, si non extraneis, sed de familia Iacob delatum est? Ita Suarez tomo 1. in 3. p. disp. 1. sect. 1. Leo Castrius lib. 3. Apolog. Salianus anno 2345. & 4017. Pererius, Del Rio, Cornelius à Lapide, Tiranus, Gordonus, Bonfrerius, Magalianus in cap. 49. Genesis, & Petrus Conæus lib. 1. de Republ. Hebræorum cap. 9. Verum Oraculo illo suo aliquid peculiare promisit, & prædixit Iudæ, & posteris ipsius, quod non pertinebat ad alias tribus, nec dixit solum. *Non auferetur Sceptrum de Iuda, sed ad maiorem restrictionem, & distinctionem adiecit: Et Dux de femore eius, seu, vt habet LXX. Nec Dux de femoribus suis,* quod significat naturalem successionem, non autem adoptiuam, aut electiuam: Et nemo dixerit Henricum Valeium fuisse de femore alicuius familie Polonicæ, esto fuerit à Polonis electus in Regem; Aliquid ergo aliud addendum est, vt hæc expositio subistere possit.

12 *Decima* opinio est, mansisse Sceptrum, & Ducatum Iudæorum in tribu Iuda, vsque ad *Antigonum* ultimum de Machabæis, eo quod Machabæi fuerint de tribu quidem Leui ex materno sanguine, sed de tribu Iuda ex paterno; ita Baronius in Apparatu ad Annales, Genebrardus anno 3922. & alij *virii docti, & clari nominis* indicati à Pererio in cap. 49. Genes. ac nouissime Redanus, addens ex interpretatione legis, vel dispensatione, delatum Pontificatum Machabæis Ducibus; esto non essent simpliciter de tribu Leui, ob insignem zelum legis, & ita postulante illo tempore, quo iam videbant Pontificatum usurpatum ab extraneis. Fuisse autem Machabæos de tribu Iuda simpliciter colligitur ex 1. Machab. cap. 5. ubi narrata clade Iosephi, & Azariæ, & duum millium de populo Israel, subiungitur num. 61. *Quia non audierunt Iudam, & fratres eius existimantes fortiter se futuros, ipsi autem non erant de femine virorum illorum, per quos salus facta est in Israel, & viri Iuda magnificati sunt valde &c.* Et infra num. 67. videtur explicari de quo femine fuerint illi, qui non audito consilio Iudæ fortiter se pugnuros putauerunt: *In die illa ceciderunt Sacerdotes in bello, dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in prælium.* Ergo si hi erant Sacerdotes, adeoque de tribu Leui, & non erant de femine virorum illorum, per quos salus facta est in Israel, salus autem hæc facta est per Iudam Machabæum, & fratres eius, sequitur Machabæos non fuisse de femine saltem ma-

sculino tribus Leui, & cum dicantur Machabæi *Viri Iuda,* vt habetur in Vulgata (esto Græcè sit, & *vir Iudas*) vtique videntur Machabæi fuisse de tribu Iuda. Sed communis interpretum opinio cum Carthusiano, Lyrano, Abulensi, item Burgenfi in Scrutinio, & Barradio supra est, Machabæos fuisse ex paterno sanguine de tribu Leui, & verba illa *Viri Iuda* intelligenda esse de militibus, & cognatis Machabæorum, quorum maxima pars erat de tribu Iuda, & eos, qui cladem illam passi sunt, non fuisse de horum femine, esto fuerint de illa tribu, de qua erant Machabæi, idest ita fuisse de Tribu Leui, vt tamen non fuerint de familia, & cognatione Machabæorum. Fuisse autem Machabæos de tribu Leui colligitur ex Sacra Scriptura: Nam 1. Paralipom. c. 24. inter filios Aaron numeratur versu 7. *Sors prima Ioiarib.* Et primo Machabæor. cap. 2. dicitur: *Mathathias filius Ioannis filij Simeonis Sacerdos ex filiis Ioiarib.* Et cap. 14. nu. 29. *Simon autem Mathathie filius ex filiis Ioiarib, & fratres eius.* Dicti autem sunt Aisamonæ, quia, vt narrat Iosephus lib. 12. antiq. cap. 8. *Mathathias pater Iudæ Machabæi, filius fuit Ioannis, & hic Simeonis, & hic Assamonæ &c.* contendit tamen Redanus, ad hoc vt dicantur Machabæi fuisse de filiis Ioiarib sufficere, vt fuerint de tribu Leui ex materno sanguine, & hanc fuisse sufficientem aptitudinem, vt eligi possent in Sacerdotes, et Pontifices, saltem ex priuilegio, et dispensatione legis, vel interpretatione. Verum si materna origo sufficeret, vt Machabæi dicerentur de filiis Ioiarib, nutarent omnes genealogiæ in Sacra Scriptura, nec ex illis vnquam certi essemus, de qua Tribu simpliciter essent illi, quorum genealogia per viros textitur possemus enim dubitare an dicerentur filij alicuius viri, non immediatè, sed mediante illius filia, vel Nepte: quod est maximum inconueniens: Tutius ergo est et verius Machabæos quidem Pontifices, ac simul duces populi fuisse de tribu Leui; sed exercitum eorum, et capita exercitus ipsis subordinata non ex Sacerdotibus, aut Leuitis constituisse, sed ex viris omnibus, vel ferè omnibus de tribu Iuda, Sacerdotes autem illos, qui ad æmulationem Machabæorum spreto consilio Iudæ scortim contraxere copias, et bellare voluerunt, non solum non fuisse de tribu Iuda, sed nec de femine, idest de familia, et cognatione Machabæorum, esto vtrique essent de tribu Leui. Ex quibus apparet non posse constare MARIAM Virginem, et CHRISTVM fuisse de stirpe Machabæorum, ex eo quod fuerint de tribu Iuda, esto Redanus id suadere conetur.

13 *Vndecima* opinio est in vaticinio Iacobi, *Iudam* non significare solam tribum Iudæ rigorosè acceptam, et distinctam omnino ab alijs vndecim tribubus; sed illam, et omnes Iudæos, quia post abductas magna ex parte nouem tribus, quæ ad regnum Israel pertinebant, in captiuitatem, à Salmanasar, reliquas autem, quæ ad regnum Iuda pertinebant vnà cum Leuitis suis à Nabuchodonosore; tandem soluta per Cyrum captiuitate, maxima pars, quæ reuerfa est Ierosolymam, fuit de tribu Iuda, esto atcenderint cum ea etiam multi de tribu Benjamin, et Leui, et ideo Hebræi, et Israelitæ cepti sunt appellari *Iudæi*, vt diximus num. 2. et ob hanc prærogatiuam Iacob Iudæ potius, quam alijs suis filijs hanc prosperitatem prædixit; Quando itaque dixit *Non auferetur sceptrum de Iuda, perinde fuit ac si diceret; Non auferetur regnum, aut rex Iudæorum de gente Iudæa;* Proinde inter Reges Iudæorum comprehendendi Herodè quoque, et Archelaum eius filium, quorum priore mortuo posteriore verò à Romanis regno exuto tempus Messie iam nati impletum esse. Herodem autem Iudæum fuisse, non verò alienigenam: Ita Torriellus ad annum partim 4018. partim 4052. Scaliger in Animadu. Eusebian. anno 1883. Et Isaac Casaubonus aduersus Cardinalem Baronium c. 3. ex 1. Sed in hoc differunt, quod Torriellus contendit Herodem non solum fuisse Iudæum; sed etiam de regia stirpe Tribus Iudæ; Casaubonus autem cum Scaligero Iudæum, quamuis non de Tribu Iuda. Verum quoad primam partem de tota Iudæorum gente sub nomine Iudæ comprehendit, quod est commune cum opinione *Duodecima* dicemus de hoc intra. Quoad Torriellum autem rectè dixit Redanus à seculo non esse auditum ante Torriellum, fuisse Herodem de Tribu Iuda, estoque nouum contra communem Patrum, et Doctorum, et contra ipsos Hebræorum magistrorum, ac præcipue Iosephum affirmantem Herodem fuisse alienigenam, nec vllatenus ad eum pertinuisse regni Iudæici ius,

ci ius, esto Nicolaus Damascenus sophisticis argumentis conatus sit oppositum probare in gratiam Herodis, cuius tamen argumenta nihil amplius probant, quã ad summum eum fuisse profelytum, vt videre est apud Iosephum l. 14. antiq. c. 2. Tantum verò abest, quod Herodes ipse se de tribu Iuda, nedum de stirpe regia ortum agnouerit, vt procuraret incendi Tabulas Genealogicas Iudeorum, quæ in templo asseruabantur, ne manifesta maneret ipsius ignobilitas, sicut ex Africano, Eusebio, & alijs retulimus cap. 17.

14 Sed ne Iudæum quidem fuisse Herodem, vt pote Idumæum, vel Ascalonitam, præter Iosephum docent luculenter Bulengerus contra exercitationes Casauboni c. 3. exercit. i. Diatrib. 3. Petauius lib. 11. de Doctrina temporum c. 5. & Serrarius in Opusculo de Herode c. 15. siue enim Herodes fuerit Ascalonita, vt ait Africanus apud Eusebium l. 1. Hittor. c. 7. siue Idumæus, vt ait Iosephus l. 14. c. 2. & Hyrcanus Iudeorum Pontifex ac princeps, domitos Idumæos compulerit ad legem Mosaicam, & circumcisionem suscipiendam, atque adeo Herodes profelytus fuerit, & profelyti filius, semper tamen verum fuit eum fuisse de aliena, & peregrina stirpe; Aliud enim est Iudæum esse professione Religionis, aliud Iudæum origine, quemadmodum non ideo origine Romani sunt Galli, vel Hispani Catholici, licet Romanæ Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ fidem profiteantur. Fuit ergo alienigena, & ex nulla 12. tribuum, & propterea Patres dicunt Regnum Iudeorum transisse in Herode ad alienigenam, & defecisse à Iudæis; Nec Patres, modò, sed ipsi Herodianii, quando viderunt delatum ipsi regnum à Romanis putauerunt tempus aduentus Messia, ideoque Herodem ipsum pro Messia venditabant, siue enim id ita, esse putarent, siue adulatoriè id finxerint, non potuerunt hoc vilo probabili colore suadere, nisi iam constaret Regnum, & Ducatum Iudeorum omnino defuisse in tribu Iuda, immò in gente verè Iudæa, & transisse in hominem extraneum, & alienigenam.

15 Duodecima opinio, est quam ultimo loco, vt expeditissimam proponit Barradius tomo 1. in Euang. l. 3. c. 2. elegitque postea Petauius in Rationario parte 2. l. 3. c. 16. Videlicet in vaticinio Iacobi nomine Sceptri Iudæ etc. intelligi non solum Tribum Iudam, seu Reges ac Duces de Tribu Iuda; sed populum Iudaicum, et rempublicam Iudeorum: siue deinde illorum principes, aut rectores futuri essent de tribu Iuda, siue de quauis ex 12. tribubus, siue etiam de stirpe peregrina, dummodo regnarent in Iudæa; post Aduentum autem Messia fore, vt penitus auferatur populus Iudaicus omni que forma dominationis, iuxta illud Danielis 9. *Et non erit eius populus, qui eum negaturus est*; Id verò euenisse, quando à Tito Vespasiano capta est Hierosolyma, et Templo incenso, dispersæ sunt reliquæ Iudeorum per alias regiones, et fuerunt deinceps semper sine Rege, sine Sacerdote, sine Propheta etc. Confirmat autem Petauius Iacobi prophetiam implendam fuisse post Aduentum Christi, non verò ante ex Græco, vbi οὐκ ἐλάλει ἀρχὸν ἐν Ἰσραὴλ ἕως ἀναβῆναι τὸ πτόκερας, id est: *Non deficiet princeps à Iuda donec venerit, cui repositum est*. Addit Barradius Iacobum, licet intelligi voluerit de toto populo Iudeorum, locutum tamen esse peculiariter cum Iuda, quia prior pars vaticinij spectabat ad Messiam oriturum de tribu Iuda, et quia Iudæi à tribu Iuda olim prædominatura nomen accepturi erant post Babylonicam captiuitatem, et quia penes tribum Iuda fuit regnum, aut ducatus longo tempore, et ius illius ad eam pertinebat. Tandem aliquot Patres pro hac opinione producit, quibus alios quoque adiungemus.

16 Etenim S. Iustinus 2. Apologia inter alia dixit: *Iudas enim Iudeorum genus fuit, à quo etiam Iudæi nominati sunt, vosq; id est Romani, postquã Christus exitit & apparuit Iudæis quoq; imperauistis, eorumq; regiones obtinuistis*. Et S. Athanasius libro de Incarnatione Verbi. *Præsentem Sancto Sanctorum, id est Christo, meritò ob signata est visio, & Prophetia, & Regnum Ierosolymitanum desijt; tandiu enim vnguebantur apud eos Reges, donec vngeretur Sanctus Sanctorum*. Et Moyses quoque eodem spatio Regnum Iudeorum circumscribit, idque huiusmodi vaticinio. *Non deficiet princeps ex Iuda, neque de femoribus Iacob, donec venerint ea quæ reposita sunt, & ipse est expectatio gentium*. Vnde Saluator clamat dicens; *Lex, & Prophetæ, vsque ad Ioannem prophetauerunt. Si ergo vel nunc nullus est apud*

Iudæos, aut Rex, aut Propheta, aut visio rectè inficiantur venisse Christum, sin autem neque Rex, neque vlla Prophetia superest, sed ob signata est in posterum omnis prophetia, & ciuitas, & templum capta, quorsum ista impietas, & tergiversatio? vt cum ista facta videant Christum negent! Sanctus quoque Chryostomus exponens hoc oraculum Gen. 49. inquit. *Tandiu durabunt Iudæa, & princeps Iudeorum, quoad venerit Christus*. idemque exponens libro contra Ethnicos concludit. *Nam tunc apparuit Christus cum iam deficerent principes Iudæi, & sceptris Romanorum subderentur*. Eusebius quoque l. 3. de demonstratione c. 2. *Iudam hic non ipsam tribum intelligit Iacob, sed quoniam denominatione quadam posterioribus temporibus à regali tribu Iuda omnis Iudeorum natio dicta est, ita vt hodieque Iudæi nominentur, valde mirabiliter, & prophetice, omnem Iudæicam gentem Iudam nominauit*. Tum affirmat non prius defuturos ex gente ipsorum principes, & Duces, quam is adueniat, quem prophetia significat: porò hic simulatque aduenit, Iudeorum quidem principatum esse dissoluentem, ipsum verò non Iudeorum amplius, sed gentium fore expectationem. Quibus similia habet lib. 1. Hittoria cap. 6. et Nicephorus lib. 1. hittor. Eccl. c. 9. de hac prophetia sic. *Tunc enim ille aduenit cum Iudeorum Duces in Romanorum potestatem redacti defecerunt, & sceptro imperioque eorum paruerunt. Sub iugum enim seruitutis ab illis missi tributum illis soluerunt, & vnã cum Aduentu Christi prima illa descriptio, & census est actus*. Demum D. Thomas in Gen. 49. *Christus non solum debebat esse finis tribus Iudæ, sed etiam totius status Iudæi, & ideo loquendo de regno Iudæico, prout erat finendum in Christo non solum debuit loqui de regno tribus Iudæ, sed etiam de tota regali potestate totius Synagoga: Et ideo quod ait: Non auferetur Sceptrum; intelligendum est quod regnum fundatum in tribu Iuda, non auferetur populo Iudæico dum veniat Christus*. Denique defecisse Sceptrum de Iuda, quasi do transiit ad Herodem alienigenam docent Origenes homil. 17. in Gen. Epiphanius hæresi 20. Augustinus l. 12. contra Faustum c. 47. Theodoretus Isidorus, Beda, Rabbi Ionathan, et Oncheli, Et videtur confirmari posse hæc opinio ex opinione ipsa Concilij Iudæi, et Pontificum ac Phariseorum. Ioannis 11. nu. 47. *Collegerunt ergo Pontifices, & Pharisei consilium, & dicebant. Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic omnes credent in eum, et venient Romani, et tollent locum nostrum, et gentem*. Ergo licet Romani declarassent Herodem alienigenam regem Iudeorum, et ipse sustulisset Asamonæos Reges, ac Pontifices, et Romanis prætidibus subessent, nondum tamen putabant ablatam esse omnino suam iurisdictionem, ac iudiciariam potestatem, nedum extinctam suam Rempublicam: Sinebant enim Romani Iudæos viuere legibus suis, et secundum illas iudicare de reis: id enim sonant verba illa, Pilati Io. 18. *Accipite eum vos, et secundum legem vestram iudicate eum*, et iterum. *Gens tua, et Pontifices tui tradiderunt te mihi, et c. 19. ipsi Iudæi. Nos legem habemus, et secundum legem debet mori*. Esto regiam supra se potestatem confessi sint esse in Imperatore Romano dicentes: *Non habemus Regem nisi Casarem*.

17 At huic opinioni non potest animus planè acquiescere. Primò quia de Iacob, dicitur Gen. 49. num. 28. *Benedixitque singulis benedictionibus proprijs, ergo, sicut prior pars prophetie de Messia futuro ex tribu Iuda restringitur tanquam propria ad Tribum Iudam, non autem ad Iudæos, quantumuis ex ea tribu sic denominandos, ita posterior pars de sceptro, et Duce non auferendo ex Iuda, donec veniret Messias restringitur ad solum tribum Iudæ. Secundò quia per clausulam illam, et Dux de femore eius excluduntur omnes qui non essent futuri de sanguine paterno, aut saltem materno Iudæ, atque adeo omnes alienigenæ, qualis fuit Herodes. Tertio, quia sicut violenta esset interpretatio verborum Apostoli ad Hebræos 7. num. 14. *Manifestum est enim, quod ex Iuda ortus sit Dominus noster: in qua tribu nihil de Sacerdotibus Moyses locutus est*. Si quis nomine Iudæ intelligi vellet Iudæos omnes, eo quod ibi Iudam distinguit à Tribu Leui, de qua negat fuisse Christum; ita cum Iacob distinctè locutus sit de tribu Simeon, et Leui dicens: *Simeon, et Leui vasa iniquitatis erunt, et statim conuersus ad Iudam eius prosperitatem prædixerit, violentum videtur nomine Iudæ intelligere etiam Leuiticam,**

ticam, et alias tribus, et Iudeos omnes, saltem, quoad primariam Iacobi intentionem, et multo magis alienigenas: præsertim si verba illa Iacobi: *in consilium eorum non veniat anima mea etc. Maledictus furor eorum, idest Simeonis, et Leui, quia pertinax, et indignatio eorum, quia dura: diuidam eos in Iacob, & dispergam eos in Israel*, allegoricè intelligenda sint de Leuitis, et Pontificibus, qui implacabili odio persecuti sunt Christum, et dispersionis Iudeorum fuere causa principalis. Quarto, quia si tempus impletæ huius prophetiæ differendum erat, vsque ad totalem destructionem Iudaicæ Reipublicæ, & euersionem Ierosolymæ, ac Templi, quæ non est facta nisi post annos 70. à Natiuitate Christi, non fuisset datum signum sufficiens ad agnoscendum, & acceptandum Messiam Iudæis illis, qui paulo ante aduentum Christi, aut Christi tempore vixerunt; potuissentque hoc valde probabili prætextu reprobare Christum, eo quod nondum impleta esset Prophetia Iacobi durante adhuc ipsorum Republica, & multo magis tunc quando Regem habebant Herodem: Immo quando quærentibus Magis, *Vbi est qui natus est Rex Iudæorum*, de loco tantum solliciti fuere, non de tempore nati Messiæ, quia quoad hoc nihil obstabat vaticinium Iacobi, & adeo notum erat apud illos tempus iam aduenisse, vt propterea orta sit Secta Herodianorum dicentium Herodem ipsum esse Messiam, eo quod iam defecisset sceptrum de Iuda ad ipsum, vt docet Epiphanius hæresi 20. sed repugnabant Pharisei ob certam illam, & veram sententiam, quam Ioan. 7. num. 42. expresserunt: *Nonne scriptura dicit, quia ex semine David, & de Bethlem Castello vbi erat David venit Christus*. Sciebant autem Herodem esse alienigenam, sed non poterant negare Herodianis impletam esse Iacobi Prophetiam, quoad ablationem sceptri Iudaici. Quinto, quando asserentibus Magis natum esse Regem Iudæorum, & Pastorem, ex Angelica attestazione natum esse Saluatorem in Ciuitate David, cœpit diuulgari fama de nato Messia, & quando reuera natus erat, vera erat hæc ex prophetia Iacobi argumentatio: *Veni, qui mittendus erat, ergo ablatum est sceptrum de Iuda, & dux de femore eius*. Et multo magis vera erat tempore illo, quo prædicauit IESVS, & toties inculcauit eis, se esse misum à patre, et eos inter alia reprehendit, quod faciem cœli diiudicare noscent, signa autem temporum non possent, idest nollent præ crassa, vel affectata ignorantia discernere: Non igitur expectandum fuit, vt post tantum tempus à Natiuitate, vel prædicatione Christi impleretur Iacobi vaticinium, nec danda illius temporis Iudæis occasio excusandi sui, si non reciperent eum pro Messia. Sexto licet Patres, et Auctores allati pro 12. Opinione nu. 16. ad conuincendos sui temporis Iudæos, eosque, qui post euerfam Ierosolymam dispersi erant, extenderint tempus implendi oraculi illius quousque aliqua tandem interpretatione extendi posse videbatur, et ad duritiam cordis Iudaici loquentes, admiserint Iudæ nomine intelligi posse Iudaicam Reipublicam, vt ea penitus euerfa Iudæis, nulla tergiuersatio superesset; non negarunt tamen impleri cœptam prophetiam, aut etiam impletam esse quoad sufficientiam, et primam intentionem, quando sceptrum transiit ad Herodem alienigenam, aut quando Herode mortuo, et ablegato Archelao, Iudæa redacta est à Romanis in Prouinciam, et per Præfides gubernata à Romano Imperatore: nec vnquam negassent verum esse hoc argumentum. *Christus venit tempore Herodis, ergo tempore Herodis ablatum fuit sceptrum de Iuda; Et multo minus quando Christus prædicare cœpit: Procurante Pontio Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Galilæa Herode &c. sub principibus sacerdotum Anna, & Caipha, vt narratur Lucæ 3. Nam tum maximè, nullo iam Rege, aut Tetrarcha Iudæorum existente, verum fuit dicere. Christus non solum venit, sed seipsum manifestauit Iudæis, ergo iam impletum est oraculum Iacobi, et iam ablatum est sceptrum de Iuda. Septimò denique alij Patres agnoscunt impletam esse illam Prophetiam tempore Herodis.*

18 Quandoquidem S. Hieronymus in cap. 4. Osee explicans illa verba: *Quia diebus multis sedebunt filij Israel sine Rege, & sine Principe, & sine Sacrificio, & sine Altari, & sine Ephod, et sine Teraphim ait: Subuerso enim templo, et incensa Hierusalem, nec Sacrificium, nec Sacerdotium Iudaica gens exercere potest; et sine Ephod, et sine Teraphim, idest instrumentis Sacerdotalis habitus. De hoc Re-*

ge, & Iacob in benedictionibus Iudæ Patriarchæ loquitur: Non deficiet Princeps ex Iuda, et Dux de femoribus eius, donec veniat cui repositum est; et ipse erit expectatio gentium. Ergo postquam defecit princeps ex Iuda, et dux de femoribus eius, et Herodes alienigena, et profelytus suscepit Imperium, intelligimus venisse cui regnum repositum est, et ipse erat expectatio gentium. Sed et D. Cyrillus Alexandrinus lib. 8. contra Iulianum inquit: Quomodo igitur cessasse dicit regnum David in Sedekia, cum Zorobabel vt dixi post Captiuitatis tēpus in regni solio conserit (idest in ducum) fueritque de tribu Iuda, et David, transmissumque sit per posteros illius sceptrum vsque ad regnum Herodis, qui ex matre quidem Iudæa fuit, sed ex patre alienigena? Tum vbi sic defecerunt de tribu Iuda, qui principatum gerent, natus est Christus, et paulo post: Natus igitur, vt dixi Dominus noster IESVS Christus, quum iam defecissent Reges ex Iuda. Et S. Augustinus lib. 18. de Ciuitate Dei cap. 45. Iudæi Herodem alienigenam habere meruerunt, quo regnante natus est Christus: tam enim venerat plenitudo temporis, significata prophetico Spiritu per os Patriarchæ Iacobi, vbi ait; non deficiet princeps ex Iuda, neque dux de femoribus eius, donec veniat, cui repositum est, et ipse erit expectatio gentium. Non ergo defuit Iudæorum princeps ex Iudæis, vsque ad Herodem, quem primum acceperunt alienigenam regem, vbi licet dicat ex Iudæis, et non se restringat ad Iudæa tribum, tamen non extendit implementum prophetiæ vltra Herodem, nec illum comprehendit inter Reges ex Iudæis, sed Regem alienigenam appellat.

19 Nostra igitur opinio conflata ex Nona, & Duodecima vna cum dictis, num. 17. & 18. est, Spiritum Sanctum per os Patriarchæ Iacobi prædixisse Iudæ, Messiam oriturum ex tribu ipsius, & tunc aduenturum quando auferretur sceptrum de stirpe illius, & dux de femoribus eius, sed tempus hoc non ad vnum alterumue annum restrinxisse, sed ex primaria sua intentione comprehendisse omne illud tempus, & illam ablationem sceptri de Iuda, quæ possent esse signum sufficiens, Messiam tum paulo post venturi, vt sic disponerentur Iudæi ad illum recipiendum, tum paulo ante nati, tum manifestatione aliqua sui aduentum profitentis; Ex intentione autem secundaria & posteriori extendisse prophetiam ad illud quoque tempus, quo ex vna parte auferendum erat sceptrum Dominium, ac Pontificatus, non solum de tribu Iuda, sed à tota Iudæorum gente, sublata omni spe illud recuperandi; ex altera verò per prædicationem Apostolorum Christi, & vocationem Gentium manifestum erat futurum aduenisse iam illum, qui erat expectatio Gentium. Postremò tantam non fuisse latitudinem temporis designati, nec talem ablationem sceptri, vt ex obscuritate prophetiæ, & incertitudine possent, vel Iudæi, vel alij hostes Messiæ habere iustam causam illam perpetram interpretandi, & ad aliena tempora distrahendi.

20 Primò enim exclusum fuit tempus captiuitatis Babiloniæ tum propter dicta num. 3. tum quia Deus per prophetas suos promiserat Iudæis pristinam libertatem post annos 70. & reipsa habuerunt de tribu Iuda, & sanguine, Regio Iechonia Zorobabelem Ducem eiusque posteros. Secundò exclusum fuit illud tempus, quo ducatus, ac deinde Sceptrum deuenit ad Machabæos cum Pontificatu, quia licet reuera fuerint de tribu Leui, & stirpe Aaronis ex paterno sanguine, vt ostendimus nu. 12. Non recessit tamen, nec ablatum est sceptrum de Iuda, nec dux de femoribus eius, quia non dicitur recedere aut auferri à me dignitas, aut munus quod ego iure meo vtens concedo alteri præsertim de gente mea, & consanguineo, saltem ex linea materna, & ille dependenter à mea voluntate exercet, vt bene quoad hoc dicunt Auctores opinionis nonæ. Sed neque diceretur auferre mihi sceptrum, aut ducatum ille, qui contra alium conantem mihi illud eripere, & subiugare me in seruitutem, confurgeret, & ob aliquam peculiarem connexionem gentilitiam, aut amicitiam me defenderet, & pugnaret, vt libertatem meam pristinam mihi conseruaret, seque mihi ducem exhiberet, & rogaret, vt collatis, et coniunctis copijs aduersus communem hostem bellum susceperem. Tale quid autem profus euenisse, quando, vt dicitur 1. Machab. c. 2. surrexit Mathathias, & filij eius aduersus duces Antiochi Epiphaniis, patet ex eodem lib. 1. Machabæorum, et cum ibi c. 5. nu. 63. milites quibus vsus est Iudas Machabæus, dicantur in vulgata editione. *Viri*

Juda, patet maiorem partem eorum, qui confenserunt illi, et pro Duce illum voluntariè habuerunt, fuisse de tribu *Juda*.

21 *Primò* autem inclusum est in *Iacobi* prophetia tempus illud, quo *Romani* sibi usurparunt ius constituendi *Herodem alienigenam Regem Iudæorum*, et illum in regno stabiliendi, occiso *Antigono* ultimo rege de *Afsamoniæ*, seu *Machabæis*, quod iuxta dicta nu. 2. accidit anno 37. ante ortum *Christi* tunc enim non de consensu tribus *Judæ* id factum est, sed ipsis inuitis, et licet ablatum sit sceptrum à *Machabæis* de tribu *Leui* paterno sanguine spectato, ablatum tamen est etiam tribui *Judæ*; quia ablatum est illis, quos Tribus *Juda* in Duces elegerat, vel acceptarat. Ex altera verò parte licet *Christus* non statim tunc natus sit, eodem tamen anno nuptias contraxerunt *SS. Ioachimus Avus, & Anna Avia Christi*, vt in *Chronico* adnotabimus, et aduertit etiam *Redanus*, et erat valde conueniens, vt per aliquod tempus disponerentur *Iudæi* ad acceptandum *Messiam*, vbi cum natus esse audissent. Itaque ex eo tempore debebant agnoscere eius aduentum prope esse, et in *ianuis*, ablato iam scepro, et ducatu ipsorum, et translato per extraneam tyrannidem ad alienigenam, sicut *Simon iustus*, et alij expectabant consolationem *Israel*. Præsertim cum anno 30. ante *Christum* *Hircanus* quoque *Pontifex* occisus est, et translatus pontificatus ad *Ananellum*, tunc enim impletum est verumque illud significatum ab *Ezechiele* 21. Aufer *Cydarim*, tolle Coronam idest thiarum pontificiam, et coronam regiam.

22 *Secundò* in eadem prophetia inclusum fuit tempus, quo natus iam *Christus*, et adultus manifestauit se aliquo modo, sedens in templo, et interrogans doctores legis, illo enim tempore, mortuo iam *Herode*, et *Archelao* filio eius relegato *Viennam Galliæ*, nullus extabat amplius *Rex Iudæorum*, aut *tetrarcha*, sed *Romani* etc. per præfides gubernabant; multo magis inclusum fuit illud tempus, quo *Christus* prædicauit in *Judæa*, et se à patre suo *Deo* misum multis argumentis, ac signis demonstraui, et quo tempore ipsimet facti sunt se non habere *Regem nisi Cæsarem*, vtique extraneum, et nullo modo de femore *Judæ*, nec prius electum, vel acceptatum voluntarie, sed coactè illum tolerantibus, et adulatione iniqua in odium *Christi* sic respondentes *Pilato*.

23 *Tertiò* denique ex intentione saltem secundaria inclusum fuit in *Iacobi* vaticinio tempus illud, quo euerfa fuit penitus à *Romanis* *Iudæorum* *Respublica* omnisque dominatus, et pontificatus. Nam *Christus* in terris degens non *Euangelizauerat* gentibus; professus se non esse misum nisi ad oues, quæ perierant domus *Israel*, et interim præceperat discipulis in viam gentium ne abirent; ideoque nondum videri poterat plenè impletum illud, *Et ipse erit expectatio gentium*; Ne tamen hoc prætextu excusabiles essent; protestatus erat se habere alias oues, quæ non erant de ouili *Israelis*, et per parabolas vineæ, et cenæ magnæ, ad quam vocandi erant quicumque in locum priorum, qui inuitati venire noluerant, et expressis etiam verbis dixerat auferendum ab ipsis regnum *Dei*, et dandum genti facienti fructum. At quando *Apostoli* diuisi sunt, et prædicarunt *Euangelium* omni creaturæ, etiam tum tempore *Pauli* *Apostoli*, vt ipse testatur, impletum erat illud vaticinium. *In omnem terram exiuit sonus eorum*, ita vt etiam ad *Indos* penetrarit *Thomas* *Apostolus*. Tunc enim uerò manifestissimè constitit aduenisse *Christum* illum qui erat expectatio *Gentium*, et euerfa *Hierosolyma* temploque incenso, et dispersis *Judæis* in varias regiones nullus erat locus dubitandi, quia ablatum esset sceptrum de *Juda*, et *Dux* de femore eius, etiam si quis vellet nomine *Judæ* intelligi *Iudæorum* populum forma aliqua *Dominij* retinentem pristinam dominationem. Neque enim vlla spes solida relicta est *Judæis* vincendi *Romanos* iam rerum dominos, aut congregandi se aduersus eos, et recuperandi pristinum regnum *Judææ*: obstantibus multis prophetijs in contrarium, quas non est opus hoc loco referre: ipsa enim longitudo temporis, quæ ab illo excidio huc vique per sexdecim secula intercessit sufficiens est argumentum contra *Judæos*. Nobis autem *Christianis* sufficit oraculum *Filij Dei*, et veritatis ipsius, quo dixit *Lucæ* 21. nu. 24. *Et cadent in ore gladij, & captiui ducentur in omnes gentes, & Ierusalem calcabitur à Gentibus donec impleantur tempora nationum:*

Et *Judæis* sufficere deberet *S. Gabrielis* oraculum *Danielis* 9. nu. 27. *Et vsque ad consummationem, & finem perseuerabit desolatio.*

